

ΥΠΟΕΡΓΟ: ΥΠΟΕΡΓΟ 2 «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ, ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ΙΔΙΑ ΜΕΣΑ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΔΔΑ» του Έργου «SUB4. Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα» με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5150174

της Δράσης 16972 ΤΑΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Κωδικός εκπαιδευτικού υλικού:

Κωδικός Πιστοποίησης προγράμματος:

ΥΠΟΕΡΓΟ: : ΥΠΟΕΡΓΟ 2 «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ, ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ΙΔΙΑ ΜΕΣΑ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΔΔΑ» του Έργου «SUB4. Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα» με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5150174 της Δράσης 16972 ΤΑΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μέλη Ομάδας

Συντονιστής/στρια: Ξένια Σάιλερ (κωδ. Ο.Π.Σ.: 015305), Υπεύθυνη Προγραμμάτων ΠΙΝΕΠΘ

Συγγραφείς:

1. Δρ. Σοφία Χριστοφόρου (κωδ. Ο.Π.Σ.: 017647), Χημικός Μηχανικός, MSc, Προϊσταμένη Σώματος Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
2. Δρ. Αμαλία Σεραφειμίδου (κωδ. Ο.Π.Σ.: 022632), Δρ. Χημικός Μηχανικός, Γεωπόνος, MSc, Επιθεωρήτρια του Τμήματος Ελέγχων Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης, Λοιπών Τροφίμων, Υλικών & Αντικειμένων σε Επαφή με Τρόφιμα του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων
3. Διονύσιος Βλάχος (κωδ. Ο.Π.Σ.: 008390), Γεωπόνος, MSc, Υπάλληλος της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Αξιολογητές/τριες:

- Αλεξία Γραμπά (κωδ. Ο.Π.Σ.: 022869), Γεωλόγος, MSc Γεωπληροφορικής, Συνεργάτιδα Επιστημονικού Έργου ΕΚΠΑ
- Δρ. Οδυσσέας Κοψιδάς (κωδ. Ο.Π.Σ.: 022727), Υπεύθυνος Σπουδών και Έρευνας ΕΣΔΔΑ/ΕΚΔΔΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευρετήριο Εικόνων	10
Ευρετήριο Πινάκων	19
Ευρετήριο Σχημάτων	22
Συντμήσεις – Ξενόγλωσσοι όροι.....	23
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	23
1.1. Βιβλιογραφία ενότητας.....	27
2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	28
2.1. Σκοπός Ενότητας.....	28
2.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα	28
2.1.2. Σύντομη Περιγραφή	28
2.2. Βασικές έννοιες και ορισμοί	29
2.3. Πεδίο εφαρμογής.....	33
2.4. Περιγραφή Εθνικού και Ενωσιακού θεσμικού πλαισίου	34
2.4.1. Ευρωπαϊκή Νομοθεσία.....	34
2.4.2. Εθνική νομοθεσία	37
2.5. Σχέση επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων με άλλες νομοθεσίες.....	47
2.6. Επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων	57
2.7. Καθορισμός Αρμοδίων Αρχών.....	62
2.7.1. Συντονιστική Εθνική Αρχή	63
2.7.2. Αρμόδιες αρχές εφαρμογής των επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων	64
2.8. Προτεραιότητες των επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων.....	66
2.9. Βιβλιογραφία Ενότητας	68
3. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ.....	71
3.1. Σκοπός Ενότητας.....	71
3.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα	71
3.1.2. Σύντομη Περιγραφή	72
3.2. Εισαγωγή στον έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.....	72
3.3. Προγραμματισμός και οργάνωση δειγματοληψιών	75

3.3.1. Πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, για το έτος 2024.....	75
3.3.2. Κοινοτικά συντονισμένο πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων	84
3.3.3. Προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που διέπουν την είσοδο στην Ένωση ορισμένων αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες.....	86
3.3.4. Έκτακτοι έλεγχοι υπολειμμάτων.....	91
3.4. Εφαρμογή δειγματοληψιών.....	103
3.5. Εργαστηριακή ανάλυση.....	106
3.6. Ειδικά θέματα στην καταγραφή της ιχνηλασιμότητας.....	107
3.7. Στατιστικά στοιχεία ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.....	111
3.7.1. Στατιστικά στοιχεία Ε.Ε. ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων	111
3.7.2. Εθνικά στατιστικά στοιχεία ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων	113
3.8. Μελέτη περίπτωσης	114
3.11. Βιβλιογραφία Ενότητας	116
4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ	121
4.1. Σκοπός Ενότητας.....	121
4.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα	121
4.1.2. Σύντομη Περιγραφή	121
4.2. Διαπίστευση εργαστηρίων	122
4.2.1. Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ.).....	122
4.3. Ευρωπαϊκά και Εθνικά εργαστήρια αναφοράς.....	123
4.3.1. Ευρωπαϊκά Εργαστήρια Αναφοράς (EURL).....	123
4.3.2. Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς και Ελέγχου.....	125
4.4. Λειτουργία εργαστηρίων.....	131
4.5. Μη συμμορφούμενα δείγματα.....	138
4.6. Κατ'ένσταση εργαστηριακή εξέταση δειγμάτων	145
4.7. Μελέτη περίπτωσης	148
4.8. Βιβλιογραφία ενότητας.....	150
5. ΔΕΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ	153
5.1. Σκοπός Ενότητας.....	153
5.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα	153
5.1.2. Σύντομη Περιγραφή	153

5.2. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων εργαστηριακής ανάλυσης	153
5.3. Ενέργειες αρμόδιας αρχής σε περίπτωση διαπίστωσης υπέρβασης των MRLs... ..	158
5.3.1. Δέσμευση και διαχείριση φορτίων	159
5.3.2. Προετοιμασία φακέλου διοικητικών και ποινικών κυρώσεων	161
5.4. Έλεγχος υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε μεταποιημένα ή/και σύνθετα προϊόντα φυτικής προέλευσης	163
5.6. Μελέτες περίπτωσης	173
5.7. Βιβλιογραφία ενότητας	176
6. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΧΡΗΣΤΗ ΦΠΠ.....	179
6.1. Σκοπός ενότητας.....	179
6.2. Προσδοκώμενα αποτελέσματα	179
6.3. Σύνομη περιγραφή.....	179
6.4 Βασικές υποχρεώσεις επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων	179
6.5. Γνώση ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων	182
6.6. Ολοκληρωμένη φυτοπροστασία.....	184
6.7. Αναγκαιότητα χρήσης γεωργικών φαρμάκων.....	190
6.8. Αποθήκευση φυτοπροστατευτικών προϊόντων.....	192
6.9. Μέσα Ατομικής Προστασίας.....	195
6.10. Ενημέρωση επικείμενου ψεκασμού	197
6.11. Εξοπλισμός εφαρμογής χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων.....	199
6.11.1. Βαθμονόμηση ψεκαστικού μηχανήματος.....	204
6.12. Προετοιμασία ψεκαστικού διαλύματος.....	206
6.13. Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων	207
6.14. Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων για αεροψεκασμούς, με χρήση «drones»	208
6.16. Διαχείριση κενών συσκευασίας και περίσσειας ψεκαστικού διαλύματος	214
6.17. Καταγραφή χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων.....	216
6.18. Αποτελέσματα έρευνας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σχετικά με τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων	222
6.19. Διαχείριση ληγμένων, μη εγκεκριμένων και με φθορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων	234
6.20. Δηλητηριάσεις από γεωργικά φάρμακα	236
6.21 . Μελέτη περίπτωσης.....	237

6.22. Βιβλιογραφία ενότητας.....	238
7. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΦΠΠ	243
7.1. Σκοπός Ενότητας.....	243
7.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα	243
7.1.2. Σύντομη περιγραφή	244
7.2. Ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου	245
7.3. Εισαγωγή στον έλεγχο χρήσης γεωργικών φαρμάκων.....	248
7.4. Επιλογή δείγματος ελέγχου.....	252
7.4.1. Ανάλυση επικινδυνότητας σε επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων	253
7.5. Χρονική στιγμή του ελέγχου – μη προειδοποίηση ελεγχόμενου.....	256
7.6. Έντυπα ελέγχου (checklists)	257
7.6.1. Έκθεση ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων, πληροφοριακά δελτία δείγματος και πρακτικά δειματοληψίας	257
7.6.2. Απαιτούμενα μέσα ελέγχου.....	258
7.6.3. Ολοκλήρωση ελέγχου	258
7.7. Έλεγχος εγγράφων επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων	259
7.8. Έλεγχος καταγραφών χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων	260
7.9. Έλεγχος αποθήκης φυτοπροστατευτικών προϊόντων	261
7.10. Έλεγχος εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων	262
7.11. Έλεγχος εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων.....	263
7.11.1. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειματοληψίας και ελέγχου υπολειμμάτων τους σε φύλλα και τμήματα φυτών (φυτικοί ιστοί).....	264
7.11.2. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειματοληψίας εδάφους και εργαστηριακού ελέγχου υπολειμμάτων του φυτοπροστατευτικού προϊόντος.....	272
7.11.3. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειματοληψίας και ελέγχου υπολειμμάτων του φυτοπροστατευτικού προϊόντος σε συγκομισθέντα προϊόντα φυτικής προέλευσης.....	278
7.11.4. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειματοληψίας και ελέγχου του ψεκαστικού διαλύματος του φυτοπροστατευτικού προϊόντος	280
7.11.5. Οδηγίες για συλλογή, συσκευασία και αποστολή δειγμάτων μελισσών, γύρης κηρήθρας και μελιού στο ΜΦΙ για έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων	283
7.11.6. Ένσταση κατά της δειματοληψίας ή της εργαστηριακής ανάλυσης.....	285
7.12. Έλεγχος ορθολογικής χρήσης ΦΠΠ	288
7.13. Εφαρμογή μέτρων σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας	288
7.13.1. Ισχύουσα κυρωτική νομοθεσία.....	289

7.13.2. Απαραίτητες ενέργειες.....	293
7.14. Προετοιμασία φακέλου διοικητικών κυρώσεων	294
7.15. Ετήσια Έκθεση Ελέγχων	295
7.16. Διασύνδεση ελέγχων πολλαπλής συμμόρφωσης και ελέγχων χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων	301
7.17. Ευρωπαϊκά προγράμματα κατάρτισης σχετικά με τους ελέγχους στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.....	301
7.18. Μελέτες περίπτωσης	304
7.18.1. Μελέτη περίπτωσης μη ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.....	304
7.18.2. Μελέτη περίπτωσης παράνομης χρήσης φυτοπροστατευτικού προϊόντος.....	306
7.19. Βιβλιογραφία ενότητας	309
8. ΈΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΑ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	313
8.1. Σκοπός Ενότητας.....	314
8.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα	315
8.1.2. Σύντομη Περιγραφή	315
8.2. Ad hoc μελέτη σχετικά με το εμπόριο παράνομων και μεταποιημένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην Ε.Ε.....	316
8.3. Αναγνώριση παράνομων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	317
8.3.1. Ποια είναι τα παράνομα φυτοφάρμακα και πώς αναγνωρίζονται	318
8.3.2. Πώς επιβεβαιώνεται ότι το σκεύασμα είναι φυτοπροστατευτικό προϊόν;.....	320
8.4. Μεθοδολογία ελέγχου μη εγκεκριμένων ΦΠΠ	323
8.5. Έντυπα ελέγχου (checklists)	324
8.6. Εφαρμογή μέτρων σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας	324
8.7. Προετοιμασία φακέλου διοικητικών κυρώσεων	324
8.8. Κυρώσεις για παραβάσεις στη χρήση μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	325
8.9. Επιχείρηση SILVER AXE της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (Europol)	328
8.10. Μελέτες περίπτωσης	330
8.10.1. Μελέτη περίπτωσης κατοχής μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	330
8.10.2. Μελέτη περίπτωσης χρήσης παράνομων ΦΠΠ	332
8.11. Βιβλιογραφία ενότητας	334
9. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	339
Παράρτημα Ι: Ερωτήσεις πιστοποίησης γνώσεων	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

Παράρτημα II: Έκθεση Ελέγχου παραγωγού – χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων	340
Παράρτημα IV : Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και πρακτικό δειγματοληψίας φυτικών ιστών για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	350
Παράρτημα V: Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και Πρακτικό δειγματοληψίας ψεκαστικού διαλύματος φυτοπροστατευτικών προϊόντων.....	352
Παράρτημα VI: Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και Πρακτικό δειγματοληψίας εδάφους για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	354
Παράρτημα VII Δελτίο δειγματοληψίας.....	355
Παράρτημα VIII: Πρακτικό Δέσμευσης ή Κατάσχεσης.....	358
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ Περιεχόμενο κατάρτισης στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.....	361
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος για έλεγχο υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων και Πρακτικό Δειγματοληψίας	363

Παραρτήματα

Παράρτημα I : Ερωτήσεις πιστοποίησης γνώσεων

Παράρτημα II: Έκθεση Ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Παράρτημα III: Έντυπο ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Παράρτημα IV : Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και πρακτικό δειγματοληψίας φυτικών ιστών

Παράρτημα V: Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και Πρακτικό δειγματοληψίας ψεκαστικού διαλύματος φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Παράρτημα VI: Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και Πρακτικό δειγματοληψίας εδάφους για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Παράρτημα VII Δελτίο δειγματοληψίας

Παράρτημα VIII: Πρακτικό Δέσμευσης ή Κατάσχεσης

Παράρτημα IX : Περιεχόμενο Κατάρτισης στην Ορθολογική Χρήση των Γεωργικών Φαρμάκων [Νόμος 4036/2012, όπως ισχύει. Παράρτημα Β]

Παράρτημα X: Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος για έλεγχο υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων και Πρακτικό Δειγματοληψίας

Ευρετήριο Εικόνων

Αριθ.	Θεματολογία	Σελίδα
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ		
1.1.	Διοικητικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην Ε.Ε. το 2021 ανά τομέα (https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/51844e5d-09c0-11ee-b12e-01aa75ed71a1)	26
1.2.	Ποινικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην Ε.Ε. το 2021 ανά τομέα (https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/51844e5d-09c0-11ee-b12e-01aa75ed71a1)	26
2. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ		
2.1.	Η στρατηγική «Farm to Fork» (https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en)	57
2.2.	Οργανόγραμμα επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/the-ministry-2/poese)	62
2.3.	Εργαστήρια επίσημου ελέγχου γεωργικών φαρμάκων	63
3. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ		
3.1.	Παράδειγμα μεταβολής MRL (oxamyl σε πατάτες). <i>Σημαντική παρατήρηση:</i> το νέο MRL ορίστηκε στο υποδεκαπλάσιο του LOD (Limit of Detection) το οποίο είναι 0.01 mg/kg (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/mrls/details?lg_code=EN&pest_res_id_list=169&product_id_list=88)	73
3.2.	Παράδειγμα μεταβολής MRL (flupyradifuron σε κεράσια). <i>Σημαντική παρατήρηση:</i> το ισχύον MRL είναι το LOD το οποίο είναι 0.01 mg/kg, αλλά η Ε.Ε. ενημερώνει ότι σχεδιάζεται η αλλαγή του σε <u>2 mg/kg</u>	74

	https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/mrls/details?lg_code=EN&pest_res_id_list=2381&product_id_list=31)	
3.3.	Παράδειγμα εργαστηριακού ελέγχου ως απόρροια απαίτησης του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1793	89
3.4.	Παράδειγμα από τον Καν. 2019/1793 που αφορά στην προσωρινή αύξηση των ελέγχων σε πιπεριές του γένους <i>Capsicum</i> με προέλευση την Ουγκάντα	90
3.5.	Παράδειγμα ανακοίνωσης στο σύστημα RASFF	90
3.6.	Διάγραμμα λειτουργίας του συστήματος RASFF (https://publications.europa.eu/resource/cellar/866d142f-57a6-4483-86a9-90aa88370be2.0017.02/DOC_1)	92
3.7.	Οι τέσσερις τύποι κοινοποίησης στο RASFF (https://publications.europa.eu/resource/cellar/866d142f-57a6-4483-86a9-90aa88370be2.0017.02/DOC_1)	93
3.8.	Σύστημα Alert & Cooperation Network (https://www.efet.gr/index.php/el/efet/home-4/rasff)	96
3.9.	Στατιστικά του συστήματος Alert and Notification Network για το έτος 2023 (https://food.ec.europa.eu/document/download/c235fad7-df80-4b80-9989-dfda920d0463_en?filename=acn_report_2023_overview.pdf)	96
3.10.	Παράδειγμα ανακοίνωσης στο RASFF για ανίχνευση chlorpyrifos σε αμπελόφυλλα ελληνικής προέλευσης	100
3.11.	Πληροφοριακό Δελτίο μη ορθά συμπληρωμένο	104
3.12.	Δείγμα που έφτασε αλλοιωμένο στο εργαστήριο (Φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)	104
3.13.	Έκθεση της EFSA για τα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων έτους 2021 (https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2023.7939)	112

3.14.	Απόσπασμα από την Ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ όπου γίνεται αναφορά στα αποτελέσματα ελέγχων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στη Χώρα μας ανά μήνα για το έτος 2024 (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=16064:2024-290224&catid=2:uncategorised)	113
4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ		
4.1.	Δίκτυο εργαστηριακού ελέγχου τροφίμων της Ε.Ε. (Sorbo <i>et al.</i> , 2022)	124
4.2.	Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (https://www.bpi.gr)	125
4.3.	Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μ.Φ.Ι. (https://www.bpi.gr/section.aspx?id=1&subid=21&subsubid=88)	128
4.4.	Εργαστήριο Υπολειμμάτων του Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης	128
4.5.	Πολτοποίηση δείγματος	131
4.6.	Ζύγιση 10 γραμμαρίων του πολτοποιημένου δείγματος	132
4.7.	Προσθήκη διαλυτών και αλάτων	132
4.8.	Φυγοκέντρωση	132
4.9.	Παραλαβή της άνω στιβάδας	133
4.10.	Προσθήκη διαλυτών και αλάτων	133
4.11.	Φυγοκέντρωση	134
4.12.	Παραλαβή της άνω στιβάδας	134
4.13.	Το δείγμα οδηγείται στους χρωματογράφους για ανάλυση	134
4.14.	Σύστημα υγρής χρωματογραφίας υγρής χρωματογραφίας συζευγμένης με διαδοχική φασματομετρία μάζας LC/MS/MS (τριπλο τετράπολο)	135
4.15.	Σύστημα αέριας χρωματογραφίας – φασματομετρίας μάζας και συζευγμένης φασματομετρίας μάζας (GC-MS και GC-MS/MS) (Παπαδή-Ψύλλου, 2009)	136

4.16.	Γάντια, σακούλες, υλικά σφραγίσματος που απαιτούνται για την προετοιμασία δείγματος που θα αποσταλεί για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	138
4.17.	Περιέκτης μεταφοράς δειγμάτων για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	139
4.18.	Παράδειγμα Πληροφοριακού Δελτίου στο οποίο δεν υπάρχουν στοιχεία ιχνηλασιμότητας της παρτίδας από την οποία ελήφθη το δείγμα, δεν αναφέρεται το ακριβές σημείο δειγματοληψίας και δεν αναφέρεται ο σκοπός της δειγματοληψίας	140
4.19.	Παράδειγμα Πληροφοριακού Δελτίου με γραφικό χαρακτήρα τέτοιο που καθιστά δυσανάγνωστα τα στοιχεία του δείγματος	141
4.20.	Παράδειγμα όπου ελήφθη μικρότερη ποσότητα δείγματος από αυτή που ορίζει η νομοθεσία - 5 καρποί αντί για 10 (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)	142
4.21.	Παράδειγμα δείγματος αμπελόφθλων τα οποία έφτασαν αλλοιωμένα στο εργαστήριο λόγω της μεσολάβησης αρκετών ημερών από την ημερομηνία λήψης έως την ημερομηνία παραλαβής τους από το εργαστήριο (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)	143
4.22.	Παράδειγμα λάθος πρακτικής - τοποθέτησης Πληροφοριακού Δελτίου εντός της σακούλας όπου έχει τοποθετηθεί το δείγμα (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)	143
4.23.	Παράδειγμα δείγματος τομάτας που έφτασε αλλοιωμένο στο εργαστήριο γιατί δεν είχε γίνει σωστή μεταφορά του με παγοκύστες (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)	144
4.24.	Παράδειγμα κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης	146
5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ		

5.1.	Αποτέλεσμα εργαστηριακής ανάλυσης με υπέρβαση των ανώτατων επιτρεπτών ορίων (MRLs) στη δραστική ουσία chlorpyrifos	152
5.2.	Στιγμιότυπο από την ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ των δραστικών ουσιών που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην καλλιέργεια της τομάτας θερμοκηπίου	154
5.3.	Καταστροφή τοματινίων (αριστερά) σε μονάδα παραγωγής βιαερίου και ακτινιδίων (δεξιά) σε μονάδα βιοστερών	158
6. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΧΡΗΣΤΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		
6.1.	Παράδειγμα ετικέτας για το σκεύασμα Force (δραστική ουσία Tefluthrin)	178
6.2.	Ψηφιακή υπηρεσία χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων του ΥπΑΑΤ (https://e-services.minagric.gr/)	180
6.3.	Μέθοδοι ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας (https://www.ellinikigeorgia.gr/olokliromeni-futoprostasia-praktikes-tis-koinis-logikis-odigoun-sti-meiosi-tou-kostous-paragogis/)	182
6.4.	Οδηγίες του Διεθνούς Οργανισμού για την Βιολογική και την Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία (IOBC) για την ελιά (https://iobc-wprs.org/expert-group/guidelines-for-integrated-production/)	185
6.5.	Τεχνικό Δελτίο Γεωργικών Προειδοποιήσεων – Οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας. Περιοχή Κεντρικής Ελλάδος Αμπέλι 2/22.3.2024. Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Βόλου (πηγή: https://www.minagric.gr/images/stories/docs/nea/GEORGPPOEIDOPOIHSEIS/B_OLOS/2024/ampeli_220324.pdf)	187
6.6.	Ψηφιακές υπηρεσίες γεωργικών φαρμάκων του ΥπΑΑΤ (https://e-services.minagric.gr/)	188
6.7.	Ψηφιακή υπηρεσία συνταγής χρήσης γεωργικών φαρμάκων του ΥπΑΑΤ (https://e-services.minagric.gr/)	189
6.8.	Μέσα ατομικής προστασίας κατά τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων. Πηγή:	193

	https://blog.farmacon.gr/katigories/tehniki-arthrografia/fytoprostatasia/item/1348-tropoi-asfalloys-xrisis-kai-apothikefsis-ton-georgikon-farmakon	
6.9.	Μέσα Ατομικής Προστασίας. Πηγή: https://www.fao.org/brussels/news/news-detail/Improving-sustainable-use-of-pesticides-in-the-EU/en)	194
6.10.	Έντυπο ενημέρωσης για τη διενέργεια ψεκασμών με γεωργικά φάρμακα (ΥπΑΑΤ)	195
6.11.	Η βαθμονόμηση του ψεκαστικού μηχανήματος διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία του (European Commission, 2017)	202
6.12.	Διαδικασία βαθμονόμησης νεφελοψεκαστήρα Πηγή: https://www.kysyf.eu/images/pdfs/VathmonomisiNefelopsekastiron.pdf	203
6.13.	Προετοιμασία ψεκαστικού διαλύματος Πηγή: https://wikifarmer.com	204
6.14.	Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων με χρήση drones (https://www.oecd.org/env/ehs/pesticides-biocides/managing-risks-from-the-use-of-drones-for-pesticide-applications.htm)	205
6.15.	Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων με χρήση drones (https://ag.dji.com/)	207
6.16.	Ελάχιστες αποστάσεις που πρέπει να τηρούνται μεταξύ ζώνης ψεκασμού γεωργικών φαρμάκων και ειδικής περιοχής [ΚΥΑ 9269/246316/8-9-2020 (Β'4032)]	209
6.17.	Διαδικασία τριπλού ξεπλύματος κενών συσκευασιών φυτοπροστατευτικών προϊόντων (https://www.fao.org/fileadmin/templates/agphome/documents/Pests_Pesticides/Code/Containers08.pdf)	211
6.18.	Λανθασμένος τρόπος απόρριψης κενών συσκευασίας γεωργικών φαρμάκων (Φωτογραφία από την ΔΑΟΚ της Π.Ε. Δράμας)	212
6.19.	Χρήση γεωργικών φαρμάκων (https://blog.farmacon.gr/katigories/tehniki-arthrografia/fytoprostatasia/item/1348-tropoi-asfalloys-xrisis-kai-apothikefsis-ton-georgikon-farmakon)	214

6.20.	Κατανομή ηλικιών επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	220
6.21.	Κατανομή επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων κατά: α) μορφωτικό επίπεδο, β) κύριο επάγγελμα και γ) κατάρτιση στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	221
6.22.	Κατανομή πωλήσεων γεωργικών φαρμάκων στην Ε.Ε. (τόνοι ανά έτος) (https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agri-environmental_indicator_-_consumption_of_pesticides#Analysis at EU and country level)	230
6.23.	Μεταβολή πωλήσεων γεωργικών φαρμάκων στην Ε.Ε. σε επιλεγμένα Κράτη-Μέλη (https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agri-environmental_indicator_-_consumption_of_pesticides#Analysis at EU and country level)	231
6.24.	Περιστατικά οξείας δηλητηρίασης από γεωργικά φάρμακα (https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Statistika_Dhlhthriaseis_080318.pdf)	233

7. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

7.1.	Αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Υ.Α. Ε8 2010/50687/26-4-2016)	259
7.2.	Πιστοποιητικό επιθεώρησης εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Υ.Α. Ε8 2010/50687/26-4-2016)	260
7.3.	Ενδεικτικές θέσεις δειγματοληψίας για τη λήψη δειγμάτων φύλλων ή φυτικών ιστών ή εδάφους για τον έλεγχο της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (Εγκύκλιος	264

	με αριθμ. πρωτ. 8222/108917/03-08-2018)	
7.4.	Διαδικασία δειγματοληψίας εδάφους (ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, 2019)	271
7.5.	Εργαστηριακή εξέταση όπου εντοπίστηκαν υπολείμματα των δραστικών ουσιών Flupyradifurone και Boscalid σε μαρούλι θερμοκηπίου ενώ σύμφωνα με τις άδειες διάθεσης που έχουν χορηγηθεί επιτρέπεται η χρήση τους μόνον σε μαρούλι υπαίθρου	276
7.6.	Μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος (drift) που ρυπαίνει το περιβάλλον και θέτει σε κίνδυνο την υγεία του επαγγελματία χρήστη (https://www.canada.ca/en/health-canada/services/consumer-product-safety/pesticides-pest-management/growers-commercial-users/drift-mitigation/management-pesticide-spray-drift.html)	289
7.7	Εύρεση εντύπου ετήσιας έκθεσης ελέγχων από την επίσημη ιστοσελίδα του ΥπΑΑΤ (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-elenxes/879-katefintiriesarxes)	292
7.8	Λογότυπος της εκπαιδευτικής πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Better Training for Safer Food (BTSF)	297
7.9	Προγράμματα BTSF στην ολοκληρωμένη φυτοπροστασία (https://better-training-for-safer-food.ec.europa.eu/training/course/index.php?categoryid=60)	299
8. ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΑ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ		
8.1.	Φωτογραφία παράνομων γεωργικών φαρμάκων από επιχείρηση της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος. (https://www.voria.gr/article/thessaloniki-kikloma-diakinouse-chiliades-litra-fitofarmakon-foto)	311
8.2.	Παράνομο φυτοφάρμακο χωρίς ετικέτα. (https://www.agrocapital.gr/news/45418/ebros-o-megalos-tziros-sto-potami-ginetai-me-ta-fytofarmaka)	312
8.3.	Παράνομα φυτοφάρμακα (https://www.europol.europa.eu/)	312

8.4.	Μεταφορά παράνομων φυτοφαρμάκων. Δελτίο Τύπου (10-09-2022) της Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος (https://www.astynomia.gr/2022/09/10/10-09-2022-apo-tin-ypodiefthynsi-oikonomikis-astynomias-voreiou-ellados-exarthrothike-kykloma-paranomis-diakinisis-georgikon-farmakon/)	314
8.5.	Παράνομα φυτοφάρμακα. Δελτίο Τύπου (10-05-2023) της Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος (https://www.astynomia.gr/2023/05/10/10-05-2023-apo-tin-ypodiefthynsi-oikonomikis-astynomias-voreiou-ellados-exarthrothike-kykloma-pou-diakinouse-mi-egkekrimena-kai-me-plastes-etiketes-eponymon-etaireion-georgika-farmaka/)	315
8.6.	Παράνομα φυτοφάρμακα (https://www.voria.gr/article/pella-katichan-dekades-litra-paranoma-fitofarmaka)	316
8.7.	Επιβεβαίωση μη εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος μέσω βάσης δεδομένων Ευρωπαϊκής Ένωσης (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances)	317
8.8.	Οδηγίες αναγνώρισης παράνομων φπ από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΔΑΟΚ-ΠΕ Λάρισας (https://www.thessaly.gov.gr/data/geofarm/2014/gf56a.pdf)	318
8.9.	Έλεγχος για παράνομα φυτοφάρμακα (https://www.europol.europa.eu/)	324
8.10.	Αποτελέσματα επιχείρησης SilverAxe VIII της Europol (https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/2-040-tonnes-of-illegal-pesticides-seized-and-21-suspects-arrested-in-global-operation)	325
9. ΕΠΙΛΟΓΟΣ		
9.1.	Οι ψηφιακές υπηρεσίες αποτελούν το μέλλον των επισήμων ελέγχων (https://www.minagric.gr/psifiakes-ypiresies-2)	335

Ευρετήριο Πινάκων

Αριθμός Πίνακα	Θεματολογία	Σελίδα
2. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ		
2.1.	Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για τη χρήση ΦΠΠ, τα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων και τους επίσημους ελέγχους σε αυτά	34
2.2.	Νομοθεσία που αφορά στον καθορισμό των αρμοδίων αρχών για τους επίσημους ελέγχους στη χρήση ΦΠΠ και στα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων	39
2.3.	Νομοθεσία που αφορά στην επιβολή προστίμων για παραβάσεις του Ν. 4036/2012	40
2.4.	Νομοθεσία που αφορά στους επίσημους ελέγχους στα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων	41
2.5.	Νομοθεσία που αφορά στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση γεωργικών φαρμάκων	43
2.6.	Νομοθεσία που αφορά στον έλεγχο χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων	45
3. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ		
3.1.	Κατανομή δειγμάτων που πρόκειται να αναλυθούν το έτος 2024 ανά φυτικό ιστό, πρόγραμμα και αρμόδιο εργαστήριο ελέγχου	76
3.2.	Δείγματα μεταποιημένων προϊόντων φυτικής προέλευσης που πρόκειται να αναλυθούν στα πλαίσια του εθνικού προγράμματος ελέγχου για το έτος 2024	83
3.3.	Ανακοινώσεις μέσω συστήματος RASFF για προϊόντα προέλευσης Ελλάδας (https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search)	98
5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ		
5.1.	Κυρώσεις ανά περίπτωση μη συμμόρφωσης βάσει του Ν. 4036/2012	155
6. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΧΡΗΣΤΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		
6.1.	Μέρος από τις οδηγίες ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που εκδόθηκαν για την καλλιέργεια του βαμβακιού από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (πηγή ΥΠΑΑΤ)	184
6.2.	Παράρτημα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2023/564: Πληροφορίες που	216

	πρέπει να περιλαμβάνονται στα αρχεία καταγραφών χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων	
6.3.	Αριθμός απαντήσεων ανά Περιφερειακή Ενότητα στα ερωτηματολόγια του ΥπΑΑΤ Πηγή: https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta	220
6.4.	Τρόπος λήψης απόφασης για τη χρήση γεωργικών φαρμάκων από τους επαγγελματίες χρήστες (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	222
6.5.	Αποθήκευση γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	222
6.6.	Στατιστικά για παράνομα γεωργικά φάρμακα (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	223
6.7.	Στατιστικά τήρησης ετικέτας γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	224
6.8.	Στατιστικά εύρεσης κατάλληλης δοσολογίας γεωργικού φαρμάκου (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	224
6.9.	Στατιστικά τήρησης συνιστώμενης στην ετικέτα δοσολογίας γεωργικού φαρμάκου (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	225
6.10.	Στατιστικά τήρησης χρονικού διαστήματος μεταξύ τελευταίας εφαρμογής γεωργικού φαρμάκου και συγκομιδής (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	225

	fytorosta)	
6.11.	Στατιστικά χρήσης γεωργικού φαρμάκου σε καλλιέργεια που δεν αναφέρεται στην ετικέτα (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	226
6.12.	Στατιστικά χρήσης μέσων ατομικής προστασίας κατά την εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	226
6.13.	Στατιστικά συχνότητας συμπτωμάτων δηλητηρίασης από τη χρήση γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	227
6.14.	Στατιστικά της χρονικής στιγμής που χρησιμοποιούνται τα μέσα ατομικής προστασίας (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	227
6.15.	Στατιστικά χρησιμοποιούμενων μέσων ατομικής προστασίας (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	228
6.16.	Στατιστικά μεθοδολογίας διαχείρισης περίσσειας ψεκαστικού υγρού γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	228
6.17.	Στατιστικά τρόπου διαχείρισης κενών συσκευασίας γεωργικών φαρμάκων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	229
6.18.	Στατιστικά πλυσίματος μηχανήματος εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων μετά τη	229

	χρήση του (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	
6.19.	Στατιστικά τήρησης ενδείξεων γεωργικών φαρμάκων για τις μέλισσες και το περιβάλλον (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta)	230
7. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		
7.1.	Παράβολα κατ' ένσταση εργαστηριακών αναλύσεων και διενέργειας εργαστηριακών αναλύσεων για τις ανάγκες διερεύνησης καταγγελίας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ΚΥΑ 8503/94606/2013)	282
7.2.	Βαθμολόγηση επικινδυνότητας παράβασης (ΥΑ 11753/132494/2014)	286
7.3.	Κατηγορίες χρηματικού ύψους προστίμων (ΥΑ 11753/132494/2014)	287
7.4.	Αξιολόγηση πιθανότητας πρόκλησης υπολειμμάτων από μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος – drift (υπ' αριθμ. πρωτ. 13723/134219/13-12-2007 έγγραφο του ΥπΑΑΤ)	288
7.5.	Μέρος εντύπου ετήσιας έκθεσης ελέγχων που αφορά τους ελέγχους στους επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-elenxarxes/879-katefintiriesarxes)	293
7.6.	Έντυπο Ε.Ε. σχετικά με την έκθεση αποτελεσμάτων επίσημων ελέγχων σε επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων	294

Ευρετήριο Σχημάτων

Αριθμός	Θεματολογία	Σελίδα
7.1.	Ενδεικτικές θέσεις δειγματοληψίας για τον έλεγχο της ρύπανσης από μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος	262

Συντμήσεις – Ξενογλωσσικοί όροι

Σύντμηση	Ξενογλωσσικός όρος	Μετάφραση
ADI	Acceptable Daily Intake	Αποδεκτή Ημερήσια Λήψη
ARfD	Acute Reference Dose	Οξεία Δόση Αναφοράς
EFSA	European Food Safety Authority	Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων
EFSA PRIMo	Pesticide Residue Intake Model	Μοντέλο Εκτίμησης Πρόσληψης Υπολειμμάτων Φυτοφαρμάκων
FAO	Food and Agriculture Organization	Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας του Ο.Η.Ε.
GAP	Good Agricultural Practice	Ορθή Γεωργική Πρακτική
IPM	Integrated Pest Management	Ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων
MRL	Maximum Residue Level	Ανώτατο Όριο Υπολειμμάτων
RASFF	Rapid Alert System for Food and Feed	Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης για τα Τρόφιμα και τις Ζωοτροφές
PPP	Plant Protection Products	Φυτοπροστατευτικά προϊόντα (ΦΠΠ)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι υπάλληλοι που διενεργούν επισήμους ελέγχους στα υπολείματα και στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες τις οποίες να επικαιροποιούν καθώς το νομοθετικό πλαίσιο διαρκώς μεταβάλλεται. Το αντικείμενο της εργασίας τους προάγει τη δημόσια υγεία, διασφαλίζοντας την κατανάλωση τροφίμων απαλλαγμένων από μη επιτρεπτές συγκεντρώσεις υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων. Οι ελεγκτές υπάγονται στις Περιφέρειες και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Δραστηριοποιούνται στη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων σε αγρότες, στη λήψη δειγμάτων από φυτικής προέλευσης τρόφιμα, την αποστολή τους στο εργαστήριο,

την αξιολόγηση της εργαστηριακής ανάλυσης και στη λήψη των αναγκαίων μέτρων όταν απαιτείται για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Οι υπηρεσίες είναι απαραίτητο να επιμορφώνουν τους υπαλλήλους τους στους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς [Κανονισμός (ΕΚ) 396/2005 και Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 στα υπολείμματα και στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων], προκειμένου να ανταποκρίνονται στο έργο τους σωστά και αποτελεσματικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 5, παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, το προσωπικό που διενεργεί τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες:

- α) λαμβάνει στον τομέα της αρμοδιότητάς του κατάλληλη κατάρτιση που να του επιτρέπει να ασκεί τα καθήκοντά του με επάρκεια και να διενεργεί τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες με συνεπή τρόπο
- β) τηρείται ενήμερο των εξελίξεων στον τομέα της αρμοδιότητάς του και λαμβάνει τακτικά πρόσθετη κατάρτιση αναλόγως των απαιτήσεων και
- γ) λαμβάνει κατάρτιση σχετικά με τα θέματα που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ κεφάλαιο Ι του Κανονισμού.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πανελλαδικής έρευνας πεποιθήσεων των καταναλωτών σχετικά με τα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων και την αντίληψή τους για την ασφάλεια των ελληνικών τροφίμων που πραγματοποιήθηκε από τη ΔΑΟΚ Δράμας και το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο με τη συμμετοχή του Αναπληρωτή Καθηγητή Εμμανουήλ Ροδιτάκη, τα συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μπορούν να μετριάσουν τις ανησυχίες για την ασφάλεια των τροφίμων. Οι προσπάθειες επικοινωνίας των κινδύνων πρέπει να αντιμετωπίσουν τις ανησυχίες για την αξιοπιστία και να δημιουργήσουν συστήματα διάδοσης πληροφοριών για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών και τού κοινού.

Οι καταναλωτές πρέπει να κατανοήσουν τις διαδικασίες ασφάλειας των τροφίμων και να οικοδομήσουν εμπιστοσύνη μέσω των συστημάτων και των μηχανισμών. Η εμπιστοσύνη μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη κινδύνων, ιδίως όταν τα άτομα δεν έχουν επαρκείς γνώσεις για ένα σημαντικό θέμα. Έχει υποστηριχθεί ότι η αντίληψη των καταναλωτών για την τεχνολογία είναι πιο θετική και

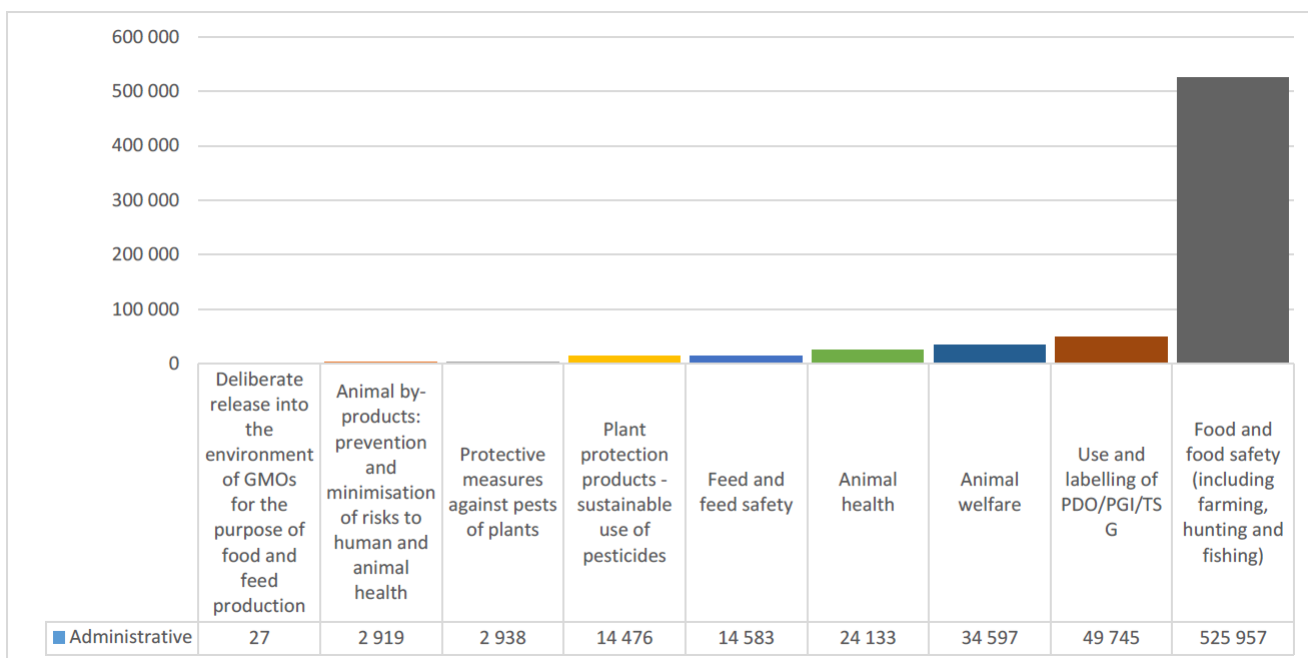
αποδεκτή όταν εμπιστεύονται τον επίσημο οργανισμό διαχείρισης κινδύνων (Simoglou & Roditakis, 2022; Simoglou, Skarpa, Roditakis, 2023).

Στην πραγματικότητα, η έκθεση της Ε.Ε. τού 2021 σχετικά με τα υπολείμματα ΦΠ στα τρόφιμα δείχνει ότι η Ελλάδα συνέλεξε 36,3 δείγματα ανά 100.000 κατοίκους, πάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε. που ήταν 30,3. Επιπλέον, το ποσοστό των μη συμμορφούμενων δειγμάτων τροφίμων στην Ελλάδα ήταν 3,1%, χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε. που ήταν 3,7%.

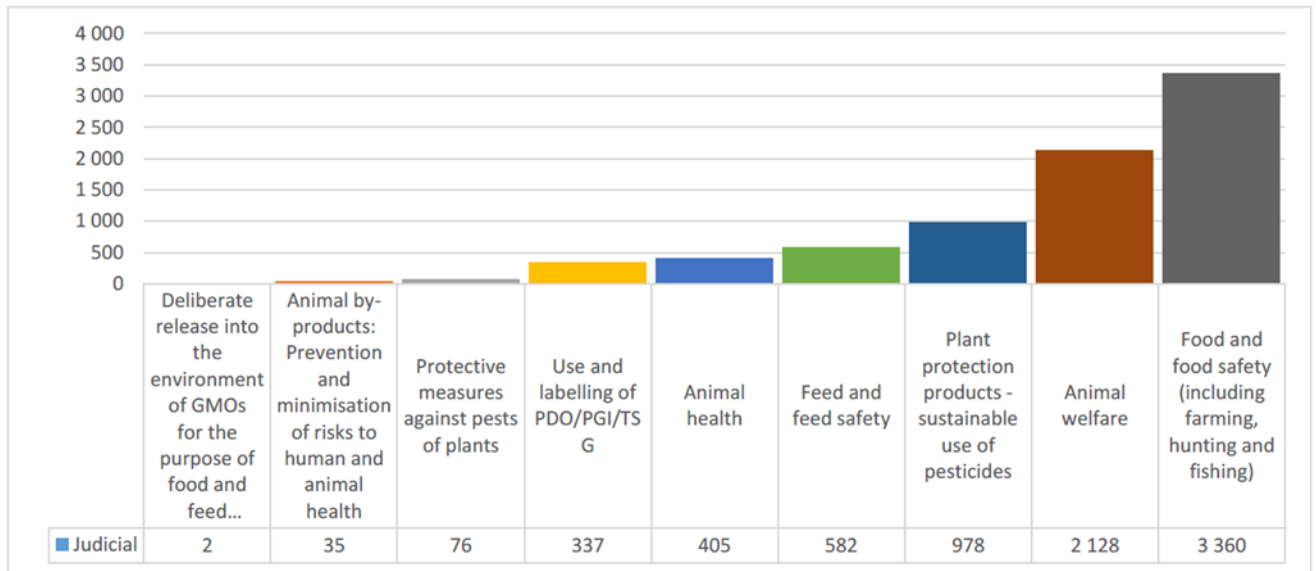
Τα υπολείμματα των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τα οποία προκύπτουν από εφαρμογή σύμφωνα με την ορθή πρακτική φυτοπροστασίας και σε ρεαλιστικές συνθήκες χρήσης, πληρούν τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) δεν έχουν επιβλαβείς επιδράσεις στην υγεία των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των ευπαθών ομάδων, ή στην υγεία των ζώων, λαμβάνοντας υπόψη γνωστές συσσωρευτικές και συνεργιστικές επιδράσεις όπου υπάρχουν επιστημονικές μέθοδοι, αποδεκτές από την Αρχή, για την αξιολόγηση των επιδράσεων αυτών, ή στα υπόγεια ύδατα,
- β) δεν έχουν μη αποδεκτή επίδραση στο περιβάλλον.

Στις περιπτώσεις μη συμμορφώσεων οι αρμόδιες αρχές επιβάλλουν διοικητικές ή/και ποινικές κυρώσεις, οι οποίες θα πρέπει να είναι **αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές**.

Εικόνα 1.1. Διοικητικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην Ε.Ε. το 2021 ανά τομέα
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/51844e5d-09c0-11ee-b12e-01aa75ed71a1>

Εικόνα 1.2. Ποινικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην Ε.Ε. το 2021 ανά τομέα
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/51844e5d-09c0-11ee-b12e-01aa75ed71a1>

1.1. Βιβλιογραφία ενότητας

Ξένες πηγές

Simoglou, K.B. and Roditakis, E. (2022). Consumers' Benefit—Risk Perception on Pesticides and Food Safety – A Survey in Greece. *Agriculture*, 12(2), 192 (<https://doi.org/10.3390/agriculture12020192>).

Simoglou, K.B. Skarpa, P.E. and Roditakis, E. (2023). Pesticide Safety in Greek Plant Foods from the Consumer Perspective: The Importance of Reliable Information. *Agrochemicals*, 2, 484-502 (<https://doi.org/10.3390/agrochemicals2040027>).

Πηγές στο διαδίκτυο

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/51844e5d-09c0-11ee-b12e-01aa75ed71a1>

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Σκοπός Ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης ενότητας είναι η επιμόρφωση των υπαλλήλων, έργο των οποίων είναι ο επίσημος έλεγχος και η επίβλεψη της εφαρμογής των διατάξεων της Ευρωπαϊκής και εθνικής Νομοθεσίας στο ισχύον Ευρωπαϊκό και Εθνικό πλαίσιο στον τομέα της χρήσης και των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων σε παραγόμενα και εισαγόμενα προϊόντα φυτικής προέλευσης.

2.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του επιμορφωτικού προγράμματος, οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- Κατανοήσουν και να αποκτήσουν γνώσεις για το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο.
- Προσδιορίσουν τις απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας που αφορούν τον επίσημο έλεγχο της χρήσης και των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων.
- Κατανοήσουν τους σκοπούς του ελέγχου της χρήσης και της ανάλυσης υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων.
- Διακρίνουν την αιτία πρόκλησης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.
- Εξοικονομούν πόρους με τη διενέργεια πολλαπλών ελέγχων.

2.1.2. Σύντομη Περιγραφή

Τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων, που προκύπτουν από τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε καλλιέργειες ή προϊόντα διατροφής που χρησιμοποιούνται για τρόφιμα, μπορεί να αποτελέσουν δυνητικά κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Για το λόγο αυτό, έχει θεσπιστεί ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), το οποίο ορίζει κανόνες για την έγκριση των δραστικών ουσιών που χρησιμοποιούνται σε φυτοπροστατευτικά προϊόντα, τη χρήση τους και τα υπολείμματά τους στα τρόφιμα.

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται και αναλύονται οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής και Εθνικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί σε θέματα που αφορούν τον επίσημο έλεγχο της χρήσης και των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων.

2.2. Βασικές έννοιες και ορισμοί

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικές έννοιες και ορισμοί που αφορούν τον επίσημο έλεγχο στα υπολείμματα και στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων και η αντίστοιχη Ενωσιακή νομοθεσία όπου είναι η πηγή τους:

«**Φυτοπροστατευτικά προϊόντα**» (ΦΠΠ) χαρακτηρίζονται τα προϊόντα, τα οποία με τη μορφή με την οποία παραδίδονται στον χρήστη, αποτελούνται από δραστικές ουσίες, αντιφυτοτοξικά ή συνεργιστικά ή περιέχουν τέτοιες ουσίες, και προορίζονται για μία από τις ακόλουθες χρήσεις [άρθρο 2, παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009]:

- α) να προστατεύουν τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα από κάθε είδους επιβλαβείς οργανισμούς ή να προλαμβάνουν τη δράση των οργανισμών αυτών, εκτός αν τα προϊόντα αυτά θεωρείται ότι χρησιμοποιούνται για λόγους υγιεινής και όχι για την προστασία των φυτών ή των φυτικών προϊόντων,
- β) να επηρεάζουν τις φυσιολογικές διεργασίες των φυτών, όπως τις ουσίες που επηρεάζουν την ανάπτυξή τους, εκτός αν πρόκειται για θρεπτικά στοιχεία,
- γ) να διατηρούν τα φυτικά προϊόντα, εκτός εάν πρόκειται για ουσίες ή προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικές κοινοτικές διατάξεις σχετικά με τα συντηρητικά,
- δ) να καταστρέφουν ανεπιθύμητα φυτά ή μέρη φυτών, εκτός από τα φύκη, εκτός αν τα προϊόντα χρησιμοποιούνται στο έδαφος ή το νερό για να προστατεύουν τα φυτά,
- ε) να επιβραδύνουν ή να προλαμβάνουν την ανεπιθύμητη ανάπτυξη φυτών, εκτός από τα φύκη, εκτός αν τα προϊόντα χρησιμοποιούνται στο έδαφος ή το νερό για να προστατεύουν τα φυτά.

«**υπολείμματα**»: μία ή περισσότερες ουσίες, παρούσες μέσα ή πάνω σε φυτά ή σε φυτικά προϊόντα, βρώσιμα ζωικά προϊόντα, πόσιμο νερό ή αλλού στο περιβάλλον, προερχόμενες από τη χρήση φυτοπροστατευτικού προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολιτών τους και των προϊόντων διάσπασης ή αντίδρασής τους [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009].

«**φυτά**»: τα ζωντανά φυτά και τα ζωντανά μέρη φυτών, συμπεριλαμβανομένων των νωπών οπωροκηπευτικών και των σπόρων προς σπορά [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009].

«**φυτικά προϊόντα**»: τα μη μεταποιημένα προϊόντα ή τα προϊόντα που έχουν υποστεί μόνον απλή προπαρασκευή, όπως άλεση, ξήρανση ή πίεση, τα οποία προέρχονται από φυτά, αλλά εξαιρουμένων των φυτών [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009].

«**επιβλαβείς οργανισμοί**»: κάθε είδος, στέλεχος ή βιότυπος του φυτικού ή ζωικού βασιλείου ή παθογόνος παράγοντας που είναι επιβλαβής για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009].

«**ευπαθείς ομάδες**»: άτομα που χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή κατά την αξιολόγηση των οξείων και χρόνιων επιπτώσεων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην υγεία. Στα άτομα αυτά περιλαμβάνονται οι έγκυοι και οι θηλάζουσες γυναίκες, τα έμβρυα, τα βρέφη και τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι και οι εργαζόμενοι και οι κάτοικοι περιοχών οι οποίοι υποβάλλονται σε υψηλή έκθεση σε φυτοφάρμακα επί μακρό διάστημα [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009].

«**επαγγελματίας χρήστης**»: κάθε πρόσωπο που χρησιμοποιεί γεωργικά φάρμακα κατά την επαγγελματική του δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των χειριστών, των τεχνικών, των εργοδοτών και των αυτοαπασχολούμενων, τόσο στον γεωργικό τομέα όσο και σε άλλους τομείς (Οδηγία 2009/128/ΕΚ).

«**εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων**»: συσκευή, ειδικά προορισμένη για την εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων, που περιλαμβάνει εξαρτήματα που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική λειτουργία του εξοπλισμού αυτού, όπως ακροφύσια, μανόμετρα, φίλτρα, στραγγιστήρια και συστήματα καθαρισμού βυτίων (Οδηγία 2009/128/ΕΚ).

«**αεροψεκασμός**»: εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων από αεροσκάφος (αεροπλάνο ή ελικόπτερο) (Οδηγία 2009/128/ΕΚ).

«**ολοκληρωμένη φυτοπροστασία**»: η προσεκτική εξέταση όλων των διαθέσιμων μεθόδων προστασίας των φυτών και η επακόλουθη ενοποίηση των κατάλληλων μέτρων που αποθαρρύνουν την ανάπτυξη πληθυσμών επιβλαβών οργανισμών και διατηρούν τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και άλλων μορφών επέμβασης σε δικαιολογημένα από οικονομικής και οικολογικής πλευράς επίπεδα και μειώνουν ή ελαχιστοποιούν τους κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον. Η «ολοκληρωμένη φυτοπροστασία» δίνει έμφαση στην ανάπτυξη υγιούς καλλιέργειας με την ελάχιστη δυνατή διαταραχή

των αγροτικών οικοσυστημάτων και προάγει τους φυσικούς μηχανισμούς ελέγχου των επιβλαβών οργανισμών (Οδηγία 2009/128/EK).

«**μη χημικές μέθοδοι**»: εναλλακτικές μέθοδοι αντί των χημικών γεωργικών φαρμάκων για τη φυτοπροστασία και τη διαχείριση των επιβλαβών οργανισμών, βάσει αγρονομικών τεχνικών όπως οι σημειούμενες στο παράρτημα III σημείο 1 ή φυσικές, μηχανικές ή βιολογικές μέθοδοι ελέγχου των επιβλαβών οργανισμών (Οδηγία 2009/128/EK).

«**ορθή γεωργική πρακτική**» (ΟΓΠ): η σε εθνικό επίπεδο συνιστώμενη, εγκεκριμένη ή καταχωρισμένη ασφαλής χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων υπό πραγματικές συνθήκες σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, της αποθήκευσης, της μεταφοράς, της διανομής και της μεταποίησης τροφίμων και ζωοτροφών. Συνεπάγεται επίσης την εφαρμογή, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ των αρχών του ολοκληρωμένου ελέγχου παρασίτων σε συγκεκριμένη κλιματική ζώνη, καθώς και τη χρήση της ελάχιστης ποσότητας φυτοφαρμάκων και τον καθορισμό των ελαχίστων επιπέδων ΑΟΚ/προσωρινών ΑΟΚ που μπορούν να επιτύχουν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005].

«**ανώτατο όριο καταλοίπων**» (ΑΟΚ) ή Maximum Residue Level (MRL): το ανώτατο νόμιμο όριο συγκέντρωσης υπολείμματος φυτοφαρμάκου εντός ή επί τροφίμων ή ζωοτροφών, το οποίο ορίζεται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και βασίζεται στην ΟΓΠ και τη χαμηλότερη απαιτούμενη έκθεση του καταναλωτή για την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005].

«**όριο προσδιορισμού**» (ΟΠ): η επικυρωμένη κατώτατη συγκέντρωση καταλοίπου η οποία μπορεί να προσδιοριστεί ποσοτικά και να αναφερθεί με συνήθη παρακολούθηση με επικυρωμένες μεθόδους ελέγχου [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005].

«**ανοχή κατά την εισαγωγή**»: ΑΟΚ που καθορίζεται για εισαγόμενα προϊόντα, για την αντιμετώπιση των αναγκών του διεθνούς εμπορίου, όταν:

- η χρήση της δραστικής ουσίας σε φυτοπροστατευτικό προϊόν για συγκεκριμένο προϊόν δεν είναι εγκεκριμένη στην Κοινότητα, για λόγους άλλους πλην λόγων δημοσίας υγείας για το συγκεκριμένο προϊόν και τη συγκεκριμένη χρήση ή

- ενδείκνυται διαφορετικό όριο διότι το ισχύον κοινοτικό ΑΟΚ έχει καθοριστεί για λόγους άλλους πλην λόγων δημοσίας υγείας εκτός της δημόσιας υγείας για το συγκεκριμένο προϊόν και τη συγκεκριμένη χρήση [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005].

«**δοκιμασία επάρκειας**»: συγκριτική δοκιμασία στην οποία διάφορα εργαστήρια εκτελούν αναλύσεις σε πανομοιότυπα δείγματα, καθιστώντας δυνατή την αξιολόγηση της ποιότητας της ανάλυσης που πραγματοποιείται από κάθε εργαστήριο [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005].

«**οξεία δόση αναφοράς**»: η κατ' εκτίμηση ποσότητα της ουσίας στην τροφή, εκφραζόμενη βάσει του σωματικού βάρους, η οποία μπορεί να προσλαμβάνεται σε βραχύ χρονικό διάστημα, συνήθως κατά τη διάρκεια μιας ημέρας, χωρίς αξιολογικό κίνδυνο για τον καταναλωτή βάσει των στοιχείων που προκύπτουν από κατάλληλες μελέτες, λαμβανομένων υπόψη των ομάδων του πληθυσμού που είναι ευάλωτες (π.χ. παιδιά και έμβρυα) [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005].

«**αποδεκτή ημερήσια λήψη**»: η κατ' εκτίμηση ποσότητα της ουσίας στην τροφή, εκφραζόμενη βάσει του σωματικού βάρους, η οποία μπορεί να προσλαμβάνεται ημερησίως σε όλη τη διάρκεια της ζωής, χωρίς αξιολογικό κίνδυνο για οποιονδήποτε καταναλωτή βάσει όλων των γνωστών κατά τη στιγμή της αξιολόγησης στοιχείων, λαμβανομένων υπόψη των ομάδων του πληθυσμού που είναι ευάλωτες (π.χ. παιδιά και έμβρυα) [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005].

«**κίνδυνος**»: ο βαθμός στον οποίο είναι πιθανή μια επιβλαβής συνέπεια στην υγεία και η σοβαρότητα αυτής της συνέπειας, ως αποτέλεσμα της ύπαρξης μιας πηγής κινδύνου [άρθρο 3, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002].

«**ανάλυση του κινδύνου**»: η διαδικασία που αποτελείται από τρεις αλληλένδετες συνιστώσες: αξιολόγηση του κινδύνου, διαχείριση του κινδύνου και ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο [άρθρο 3, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002].

«**αξιολόγηση του κινδύνου**»: η διαδικασία επιστημονικής βάσης που απαρτίζεται από τέσσερα βήματα: τον προσδιορισμό της πηγής του κινδύνου, τον χαρακτηρισμό της πηγής του κινδύνου, την αξιολόγηση της έκθεσης στον κίνδυνο και τον χαρακτηρισμό του κινδύνου [άρθρο 3, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002].

2.3. Πεδίο εφαρμογής

Η λογική του μετριασμού του κινδύνου έχει αφετηρία την παραδοχή ότι σε ένα αβέβαιο κόσμο και απέναντι σε περίπλοκα φαινόμενα που υπόκεινται στους νόμους των πιθανοτήτων, ο «μηδενικός κίνδυνος» είναι μία ουτοπική έννοια και η «**απόλυτη ασφάλεια**» είναι αδύνατο να επιτευχθεί. Λαμβάνει υπόψη τη «**διακυβέρνηση**», δηλαδή τους νέους τρόπους διοίκησης και διαχείρισης βάσει της αλληλεπίδρασης των παραδοσιακών πολιτικών αρχών και της «**κοινωνίας των πολιτών**». Ο κίνδυνος που αντιλαμβανόμαστε απέχει συχνά πολύ από τον πραγματικό κίνδυνο, και η κοινωνία καθίσταται, εν γένει, λιγότερο ανεκτική έναντι των κινδύνων.

Το ζητούμενο σήμερα είναι η διαχείριση του κινδύνου μέσω πολιτικών που επιτρέπουν την εξασφάλιση της διαχείρισης αυτής σε επίπεδο αποδεκτό από την κοινωνία και με επαρκή προστασία. Στα πλαίσια αυτά είναι επιβεβλημένη η αποδοχή της «**αρχής της προφύλαξης**», ως εργαλείο ανάλυσης και διαχείρισης του κινδύνου, δηλαδή ως μια αρχή δράσης έναντι της επιστημονικής αβεβαιότητας, που δρομολογεί τον καλύτερο τρόπο **εκτίμησης και διαχείρισης του κινδύνου**, και την ανάλογη ελευθερία δράσης, σε περιπτώσεις που τα επιστημονικά δεδομένα δεν επιτρέπουν τον πλήρη χαρακτηρισμό και την αξιολόγησή του.

Η εφαρμογή της «**αρχής της προφύλαξης**» σημαίνει εφαρμογή ακριβέστερων και ασφαλέστερων μεθόδων αξιολόγησης των κινδύνων, παραγωγή, επιβεβαίωση και τακτική ενημέρωση των ειδικών γνώσεων που είναι αναγκαίες για την πρόβλεψη των κρίσεων και την αντίδραση στην εμφάνισή τους, προκειμένου να υποστηρίζονται οι ρυθμίσεις και να ελέγχεται η εφαρμογή τους.

Η «**αρχή της προφύλαξης**» ως τμήμα μιας συστημικής προσέγγισης ανάλυσης κινδύνου, περιέχει τρεις συνιστώσες: **την αξιολόγηση του κινδύνου, τη διαχείρισή του και την κοινοποίησή του**. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων οφείλουν να γνωρίζουν το βαθμό αβεβαιότητας που χαρακτηρίζει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διαθεσίμων επιστημονικών στοιχείων, ώστε τα μέτρα που λαμβάνονται να υποβάλλονται σε **τακτική επιστημονική παρακολούθηση** (monitoring), για να μπορούν να επαναξιολογούνται υπό το φως των νέων επιστημονικών δεδομένων.

2.4. Περιγραφή Εθνικού και Ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου

Παρακάτω παρατίθενται το Εθνικό και Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο. Για τη διευκόλυνση των καταρτιζόμενων, όπου χρησιμοποιείται [γαλάζια γραμματοσειρά](#) με υπογράμμιση, έχει γίνει υπερσύνδεση με την αντίστοιχη ιστοσελίδα του νομοθετικού ή κανονιστικού κειμένου.

2.4.1. Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (ΦΠΠ) είναι προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την προστασία των καλλιεργειών. Το πλαίσιο της Ε.Ε. στοχεύει στην ορθολογική χρήση των ΦΠΠ, με τη μείωση των κινδύνων και των επιπτώσεων στην υγεία του ανθρώπου και στο περιβάλλον και την προώθηση της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας.

Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία που αφορά τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων και τους επίσημους ελέγχους σε αυτά τα θέματα, δίνεται στον παρακάτω Πίνακα 2.1.

Πίνακας 2.1. Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για τη χρήση ΦΠΠ, τα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων και τους επίσημους ελέγχους σε αυτά

Νομοθεσία	Δημοσίευση	Τίτλος
Κανονισμός (ΕΚ) 178/2002	OJ L 31, 1.2.2002	Για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών για την ασφάλεια των τροφίμων.
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2017/625	OJ L 95, 15.3.2017	Για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/ 2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ)

		αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/ 119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους).
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005	OJ L 70, 16-3-2005	Για τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων μέσα η πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης και για την τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 547/2011	OJ L 155, 11-6-2011	Για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις απαιτήσεις επισήμανσης για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
Κανονισμός (ΕΕ) 2018/62	OJ L 18, 23-1-2018	Για την αντικατάσταση του παραρτήματος I του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/947	OJ L 152, 11-6-2019	Για τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν τη λειτουργία μη επανδρωμένων αεροσκαφών.
Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ)	OJ L 152, 11-6-2019	Για συστήματα μη επανδρωμένων αεροσκαφών και φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μη επανδρωμένων αεροσκαφών

2019/945		τρίτων χωρών.
Οδηγία 2002/63/EK	OJ L 187, 16-7-2002	Για την καθιέρωση κοινοτικών μεθόδων δειγματοληψίας για τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης και την κατάργηση της οδηγίας 79/700/ΕΟΚ <i>OJ L 70, 16.3.2005</i> .
Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1793	OJ L 277, 29.10.2019	Για την προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που διέπουν την είσοδο στην Ένωση ορισμένων αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες και για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) 2017/625 και (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 669/2009, (ΕΕ) αριθ. 884/2014, (ΕΕ) 2015/175, (ΕΕ) 2017/186 και (ΕΕ) 2018/1660 της Επιτροπής.
Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2024/286	OJ L, 2024/286, 17.1.2024	Για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1793 για την προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που διέπουν την είσοδο στην Ένωση ορισμένων αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες και για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) 2017/625 και (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009	OJ L 309, 24-11-2009	Σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.
Οδηγία 2009/128/EK	OJ L 309, 24.11.2009	Σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.
Οδηγία (ΕΕ) 2019/782	OJ L 127, 16-5-2019	Για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την καθιέρωση εναρμονισμένων δεικτών κινδύνου.

Οδηγία 2009/127/EK	OJ L 310, 25.11.2009	Για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/42/EK σχετικά με τα μηχανήματα για την εφαρμογή φυτοφαρμάκων.
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1185/2009	OJ L 324, 10.12.2009	Σχετικά με τις στατιστικές για τα γεωργικά φάρμακα.
Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2023/564	OJ L 74, 13-3-2023	Σχετικά με το περιεχόμενο και τη μορφή των αρχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που τηρούν οι επαγγελματίες χρήστες σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1355	OJ L 291, 13-8-2021	Σχετικά με τα πολυετή εθνικά προγράμματα ελέγχου για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων, που οφείλουν να καταρτίσουν τα κράτη μέλη.
Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2244	OJ L 453, 17-12-2021	Για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με ειδικούς κανόνες για τους επίσημους ελέγχους όσον αφορά τις διαδικασίες δειγματοληψίας για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.
Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2024/373	OJ L, 2024/373, 25.1.2024	Σχετικά με τα εναρμονισμένα πρότυπα για την επιθεώρηση του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων τα οποία καταρτίστηκαν προς υποστήριξη της οδηγίας 2009/128/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

2.4.2. Εθνική νομοθεσία

Η Εθνική νομοθεσία που αφορά τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων και τους επίσημους ελέγχους σε αυτά τα θέματα, είναι η παρακάτω:

A. ΝΟΜΟΙ

[ΝΟΜΟΣ 4036/2012 \(Α'8\)](#) «Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις», όπως ισχύει. Ο νόμος 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, αποτελεί το νόμο που διέπει το σύνολο των διοικητικών πράξεων για τον έλεγχο και τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων στη χώρα μας.

ΝΟΜΟΣ 4691/2020 (Α'108) «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του αγροτικού τομέα και άλλες διατάξεις. και ειδικότερα το άρθρο 23 αυτού, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 20 του [Ν. 4711/2020 \(Α'145\)](#)».

[ΝΟΜΟΣ 4859/2021 \(Α'228\)](#) και συγκεκριμένα το άρθρο 12 σύμφωνα με το οποίο τροποποιήθηκαν τα άρθρα 9, 13 και 45 του Ν. 4036/2012 ως εξής:

- ✚ Η παρ. 17 του άρθρου 9 του Ν. 4036/2012 (Α' 8), περί επιβολής κυρώσεων για παραβάσεις της νομοθεσίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αντικαθίσταται ως εξής: *«17. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής».*
- ✚ Η παρ. 7 του άρθρου 13 του Ν. 4036/2012, περί επιβολής κυρώσεων για παραβάσεις της νομοθεσίας που αφορούν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αντικαθίσταται ως εξής: *«7. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής».*
- ✚ Οι παρ. 13 και 14 του άρθρου 45 του Ν. 4036/2012, περί διοικητικών κυρώσεων για παραβάσεις που αφορούν την ορθολογική χρήση γεωργικών φαρμάκων, αντικαθίστανται ως εξής: *«13. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων».*
- ✚ Για τις παραβάσεις των παρ. 1 έως 11, εκτός των παραβάσεων του άρθρου 38, για τις οποίες εισηγείται η Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων, Εδαφοϋδατικών Πόρων, οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων ή του

Τμήματος Προστασίας Φυτών της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, κατά λόγον αρμοδιότητας».

B. Λοιπή νομοθεσία

B.1. Ορισμός αρμοδίων αρχών

Πίνακας 2.2. Νομοθεσία που αφορά στον καθορισμό των αρμοδίων αρχών για τους επίσημους ελέγχους στη χρήση ΦΠΠ και στα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων

Είδος πράξης (*)	Αριθ.	Θέμα	ΦΕΚ	ΑΔΑ
ΚΥΑ	11324/113170/ 1-11-2012	<u>Καθορισμός αρμοδίων αρχών και αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή του Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α΄8) σχετικά με τη διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις</u>	Β΄3225	B4M4B-T26
ΚΥΑ	4211/48456/ 20-4-2016	<u>Τροποποίηση της με αριθ. 11324/113170/01-11-2012 απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα “Καθορισμός αρμοδίων αρχών και αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή του Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α΄8) σχετικά με τη διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις” (ΦΕΚ Β΄3225)</u>	Β΄1284	6Η1Ρ4653ΠΓ-ΦΦΦ
ΚΥΑ	122805/ 24-09-2008	Καθορισμός εθνικής αρμόδιας αρχής για τον Καν. (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα ή πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής	Β΄2060	-

		και ζωικής προέλευσης και για την τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.		
--	--	--	--	--

Β.2. Επιβολή προστίμων

Πίνακας 2.3. Νομοθεσία που αφορά στην επιβολή προστίμων για παραβάσεις του Ν. 4036/2012

Είδος πράξης (*)	Αριθ.	Θέμα	ΦΕΚ	ΑΔΑ
ΚΥΑ	1840/31408/ 15-2-2019	Αναπροσαρμογή του ύψους των επιβαλλόμενων προστίμων για παραβάσεις του ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α'8)	Β'778	ΨΠ574653ΠΓ- XBZ
ΥΑ	11753/132494/ 20-10-2014	Καθορισμός των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης διοικητικών κυρώσεων για παραβάσεις του ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8)	Β'2956	ΒΧΕΡΒ-4Υ5
ΥΑ	12656/169100/ 6-12-2018	Τροποποίηση της 11753/132494/2014 (ΦΕΚ Β' 2956) υπουργικής απόφασης	Β'5868	ΩΝ8Ρ4653ΠΓ- 3Κ6
ΥΑ	223/391098/ 16-2-2023	Ορισμός μελών της πενταμελούς επιτροπής ενστάσεων κατά των αποφάσεων επιβολής προστίμων της παρ. 1 του άρθρου 49α του Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α' 8), όπως ισχύει	-	6ΖΚΣ4653ΠΓ- 1Τ4
ΕΓΚ	13723/134219/13- 12-2007	Αξιολόγηση πρόκλησης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων από τη διασπορά του ψεκαστικού νέφους (drift) από τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	-	6ΦΨΟ4653ΠΓ- ΠΦΥ

Β.3. Έλεγχοι υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Πίνακας 2.4. Νομοθεσία που αφορά στους επίσημους ελέγχους στα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων

Είδος πράξης (*)	Αριθ.	Θέμα	ΦΕΚ	ΑΔΑ
ΚΥΑ	91972/ 27-1-2003	Καθιέρωση κοινοτικών μεθόδων δειγματοληψίας για τον έλεγχο των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης και κατάργηση της ΚΥΑ 236429/1983 (Β'106), σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2002/63/ΕΚ της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουλίου 2002	Β'123	-
ΕΓΚ	3316/36486/ 28-3-2012	Κατευθυντήρια οδηγία διενέργειας δειγματοληψίας υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης	-	-
ΕΓΚ	417/2-10-2012	Έλεγχοι καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων, φυτοπροστατευτικών προϊόντων και πολλαπλή συμμόρφωση	-	-
ΕΓΚ	4518/113271/ 18-04-2024	Διαδικασίες σχετικά με τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, πάνω και μέσα σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης	-	ΨΗ9Θ4653ΠΓ- ΣΟΗ
ΚΟΔ	5974/58183/ 29-5-2017	Κατευθυντήρια οδηγία διενέργειας δειγματοληψίας υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης	-	ΩΙ9Χ4653ΠΓ- 6ΧΤ
ΕΓΓ	891/14344/	Εκτίμηση βαθμού διατροφικής	-	78ΨΕ4653ΠΓ-

	26-1-2018	επικινδυνότητας υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων – Εφαρμογή αναθεώρησης 3 του μοντέλου πρόσληψης υπολειμμάτων της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ασφάλειας Τροφίμων		993
YA	699/186092/ 15-7-2021	Καθορισμός συντελεστών μεταποίησης για τον υπολογισμό των ανωτάτων ορίων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε μεταποιημένα ή/και σύνθετα προϊόντα φυτικής προέλευσης και ζωοτροφές φυτικής προέλευσης, σε εφαρμογή του άρθρου 20 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 70)	B'3334	6I4A4653ΠΓ- NΔΗ
YA	9754/278816/ 12-9-2023	Θέσπιση των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του άρθρου 12 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (L 095 και διορθωτικά L 137/2017 και L 310/2020), για τη θέσπιση διαδικασιών επαλήθευσης	B' 5509	ΨB2X4653ΠΓ- 7IΔ

		<p><u>για τους ελέγχους υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων μέσα και επάνω σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης και τους ελέγχους των απαιτήσεων για τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της ορθολογικής χρήσης τους</u></p>		
--	--	---	--	--

B.4. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων

Πίνακας 2.5. Νομοθεσία που αφορά στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση γεωργικών φαρμάκων

Είδος πράξης (*)	Αριθ.	Θέμα	ΦΕΚ	ΑΔΑ
ΚΥΑ	9269/246316/ 8-9-2020	<u>Εθνικό Σχέδιο Δράσης του άρθρου 18 του ν.4036/2012 (Α΄8) με στόχο την εφαρμογή της οδηγίας 2009/128/ΕΚ σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων</u>	Β΄ 4032	6ΣΝΥ4653ΠΓ- Α4Ι
ΥΑ	Ε8 2010/50687/ 11-05-2016	<u>Τροποποίηση της αριθμ. Ε8 1831/39763/7-4-2015 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Σύστημα επιθεώρησης εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων και διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού επιθεώρησης» (Β΄ 671).</u>	Β 1323	Ω2ΥΤ4653ΠΓ- 0ΥΗ

ΥΑ	E8 1831/39763/ 7-4-2015	Σύστημα επιθεώρησης εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων και διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού επιθεώρησης	B 671	ΩΒΩΧ465ΦΘ H-557
ΕΓΚ	E8 1119/99874/ 27-9-2012	Καταγραφή του επαγγελματικού εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων	-	B43ΓΒ-K9Φ
ΕΓΚ	5919/62354/ 13-5-2014	Βέλτιστες Εργασιακές Πρακτικές Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων	-	ΒΙΦ2Β-ΡΟΖ
ΕΓΚ	10608/121856/ 8-10-2013	Έντυπο ενημέρωσης ψεκασμών με γεωργικά φάρμακα	-	ΒΛΛΨΒ-ΔΤΖ
ΕΓΚ	2967/33905/ 13-3-2014	Ενημέρωση του κοινού για τα γεωργικά φάρμακα και την αντιμετώπιση περιπτώσεων δηλητηριασμένων δολωμάτων από τη χρήση φυτοπροστατευτικών ουσιών	-	ΒΙΚΜΒ-ΕΥ2
ΕΓΓ	521/7086/ 21-1-2015	Προτεινόμενο σχέδιο προγράμματος στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων και προτεινόμενο εκπαιδευτικό υλικό	-	6ΞΞ0Β-7Υ6
ΕΓΚ	3625/42655/ 17-4-2015	Εξετάσεις χορήγησης πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων	-	6ΒΛΖ465ΒΘΗ -ΗΟΕ
ΕΓΚ	5725/68135/ 18-6-2015	Διενέργεια ελέγχων στις εξετάσεις χορήγησης πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων	-	7Ι6Χ465ΦΘΗ- ΙΒ0

ΥΑ	9497/104760/ 20-8-2014	Συνταγή χρήσης γεωργικού φαρμάκου	Β΄ 2310	78ΗΗΒ-ΜΔΧ
ΥΑ	8670/83089/ 1-8-2017	Τροποποίηση της με αριθ. 9497/104760/20-8-2014 Υπουργικής Απόφασης ΦΕΚ (Β΄2310), σχετικά με τη συνταγή χρήσης γεωργικών φαρμάκων	Β΄ 2724	6Ε9Α4653ΠΓ- 2Γ9
ΕΓΚ	208/2687/ 9-1-2014	Χορήγηση πιστοποιητικού γνώσεων γεωργικών φαρμάκων	-	-
ΕΓΚ	2967/33905/13-3- 2014	Ενημέρωση του κοινού για τα γεωργικά φάρμακα και την αντιμετώπιση περιπτώσεων δηλητηριασμένων δολωμάτων από τη χρήση φυτοπροστατευτικών ουσιών	-	ΒΙΚΜΒ-ΕΥ2
ΕΓΚ	11384/125399/10 -11-2016	Καταγραφή περιπτώσεων δηλητηριασμένων δολωμάτων από τη χρήση φυτοπροστατευτικών ουσιών	-	7ΕΩΛ4653ΠΓ- Ι5Τ
ΕΓΓ	10373/103613/8- 10-2012	Κατευθυντήριες οδηγίες διαχείρισης αποβλήτων χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων	-	-

Β.5. Έλεγχοι χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Πίνακας 2.6. Νομοθεσία που αφορά στον έλεγχο χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Είδος πράξης (*)	Αριθ.	Θέμα	ΦΕΚ	ΑΔΑ
ΕΓΚ	8222/108917/ 3-8-2018	Διαδικασία ελέγχου επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων	-	699Ι4653ΠΓ- ΑΜ7
ΚΥΑ	8503/94606/ 30-	Καθορισμός παραβόλων για τα	Β 2016	-

	7-2013	<u>φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τον έλεγχο των υπολειμμάτων αυτών</u>		
ΥΑ	1942/32113/ 18-2-2019	<u>Τροποποίηση της αριθ. 8503/94606/30.7.2013 Κοινής Υπουργικής Απόφασης “Καθορισμός παραβόλων για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τον έλεγχο των υπολειμμάτων αυτών” (ΦΕΚ Β΄ 2016), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει</u>	Β΄ 763	Ω29Λ4653ΠΓ-6ΚΥ

(*) ΚΥΑ: Κοινή Υπουργική Απόφαση, ΥΑ: Υπουργική Απόφαση, ΕΓΚ: Εγκύκλιος, ΕΓΓ: Έγγραφο, ΚΟΔ: Κατευθυντήρια Οδηγία

B.6. Έντυπα ελέγχου

Τα παρακάτω έντυπα ελέγχου έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥπΑΑΤ:

1. Έκθεση Ελέγχου (γενική)
2. [Έντυπο δειγματοληψίας υπολειμμάτων \(για χρήση έως 31.12.2023\)](#)
3. [Έντυπο δειγματοληψίας υπολειμμάτων \(για χρήση από 01.01.2024\)](#)
 - ο [Οδηγίες συμπλήρωσης Εντύπου δειγματοληψίας](#)
4. Έκθεση Ελέγχου Παραγωγού – Χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων
5. [Έντυπο Ελέγχου Παραγωγού – Χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων](#)
6. Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος Φυτικών Ιστών
7. Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος Ψεκαστικού Διαλύματος
8. Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος Εδάφους
9. [Ετήσια Αξιολόγηση Ελέγχων Παραγωγών-Χρηστών Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων](#)
10. Αποδεικτικό Επίδοσης Εγγράφων
11. [Ετήσιος Απολογισμός Ελέγχων](#)
12. Πρακτικό Δέσμευσης ή Κατάσχεσης

13. Έκθεση Σφράγισης

14. Έκθεση Αποσφράγισης

2.5. Σχέση επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων με άλλες νομοθεσίες

2.5.1. Πολλαπλή συμμόρφωση

2.5.1.1. Γενικά

Η Πολλαπλή Συμμόρφωση αποτελεί βασικό πυλώνα της ευρωπαϊκής αγροτικής πολιτικής και αποσκοπεί στην αιεφόρο ανάπτυξη του αγροτικού τομέα. Στο πλαίσιο της Πολλαπλής Συμμόρφωσης πρέπει να τηρούνται συγκεκριμένες υποχρεώσεις όπως ορίζονται στους Κανονισμούς (ΕΕ) 1306/2013 και (ΕΕ) 809/2014. Οι ενωσιακές και εθνικές διατάξεις που διέπουν την Πολλαπλή Συμμόρφωση έχουν ως βασικούς στόχους τα ακόλουθα:

- ✓ Την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
- ✓ Τη διατήρηση του αγροτικού τοπίου.
- ✓ Την επίτευξη αιεφορίας.
- ✓ Την ασφάλεια των παραγόμενων τροφίμων.
- ✓ Την υγιεινή και ασφάλεια των γεωργών και των αγροτικών ζώων.
- ✓ Την υγεία των καταναλωτών.

Οι απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης αφορούν δικαιούχους που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις, δικαιούχους των μέτρων αγροτικής, του αμπελοοινικού τομέα καθώς και συνδεδεμένων καθεστώτων εκτάσεων και ζώων. Εξαιρούνται από τις υποχρεώσεις τήρησης των απαιτήσεων της οι μικροκαλλιεργητές.

Αρμόδια ελεγκτική αρχή της Πολλαπλής Συμμόρφωσης ορίζεται ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ). Για τους ελέγχους των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής – Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής η οποία κοινοποιεί στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε τους διεξαχθέντες εργαστηριακούς ελέγχους ανά ημερολογιακό έτος, τους γεωργούς που ελέγχθηκαν και τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν.

2.5.1.2. Υποχρεώσεις Γεωργών όσον αφορά την Ασφάλεια Τροφίμων στα Φυτικά Πρωτογενή προϊόντα

Σκοπός είναι η διασφάλιση των παραγόμενων προϊόντων σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης, αποθήκευσης και διανομής, της ικανοποίησης των απαιτήσεων της νομοθεσίας για την ασφάλεια των τροφίμων και η υιοθέτηση ορθών υγιεινών πρακτικών στο στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής για πρόληψη και μείωση του κινδύνου εντοπισμού μικροβιακού φορτίου το οποίο να καθιστά τα προϊόντα μη ασφαλή για ανθρώπινη κατανάλωση. Για το λόγο αυτό απαιτείται:

- Η τήρηση των στοιχειωδών κανόνων ασφαλείας των τροφίμων.
- Η τήρηση Μητρώου Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσης, ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσης, καθώς και οι διεξαχθείσες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Οι παραγωγοί πρέπει να τηρούν ιστορικό λίπανσης και φυτοπροστασίας κάθε αγροτεμαχίου και καταχωρούν σε φύλλα καταγραφής όλες τις ποσότητες λιπασμάτων, φυτοπροστατευτικών και κοπριάς που προμηθεύονται, σημειώνοντας ημερολογιακά και ανά αγροτεμάχιο το είδος και τις ποσότητες που εφαρμόστηκαν. Το αρχείο μαζί με τα απαιτούμενα από τη νομοθεσία παραστατικά πρέπει να φυλάσσονται από τον παραγωγό για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, για τις ανάγκες αφενός του ελέγχου από τις αρμόδιες αρχές και αφετέρου της κατάρτισης δυναμικά από τον παραγωγό ενός πολυετούς σχεδίου ορθολογικής λίπανσης των αγροτεμαχίων του.
- Η χρησιμοποίηση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, σύμφωνα με τις αναγραφόμενες σε αυτά οδηγίες, τηρώντας το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.

2.5.1.3. Υποχρεώσεις Γεωργών όσον αφορά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Σκοπός είναι ο καθορισμός των ελάχιστων υποχρεώσεων που έχουν οι λήπτες των άμεσων ενισχύσεων σε σχέση με τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων όπως αυτές πηγάζουν από την κοινοτική νομοθεσία. Για το λόγο αυτό απαιτείται:

- Η εφαρμογή των οδηγιών της σήμανσης κάθε φυτοπροστατευτικού προϊόντος.
- Η κατοχή πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α'8), ώστε να μπορούν οι επαγγελματίες χρήστες να προμηθεύονται νόμιμα φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση ή να κατέχουν πτυχίο Γεωπόνου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΕΙ) ή πτυχίο Τμήματος Φυτικής Παραγωγής ή Τμήματος Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας ή Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας της Σχολής Γεωπονίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) ή ισότιμο πτυχίο ή δίπλωμα αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών κράτους μέλους της ΕΕ ή χωρών εκτός ΕΕ, το οποίο επέχει θέση πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων αορίστου ισχύος.
- Η τήρηση των όρων άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήση των φυτοπροστατευτικών, που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις και καθορίζονται στη σήμανση. Τήρηση των υποχρεώσεων που ορίζονται στο Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις σχετικά με την επιθεώρηση του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων.
- Η εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της εγκεκριμένης χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δοσολογία και διευθετείται ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλίζεται αποδεκτή αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικό και βιολογικό έλεγχο.
- Η τήρηση των όρων πρακτικών φυτοπροστασίας όπως αυτές αναρτώνται ανά περιοχή και καλλιέργεια στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ, στους ακόλουθους συνδέσμους: Αγρότης - Επιχειρηματίας - Γεωργία - Φυτοπροστασία - Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία (<http://www.minagric.gr/index.php/el/forfarmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/oloklftytoproستasia-menu>) και Αγρότης-Επιχειρηματίας-Γεωργικές Προειδοποιήσεις (<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/agricultural-warnings>).

- Η απαγόρευση της χρήσης μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε, 2022).

2.5.2. Κανονισμός 852/2004

2.5.2.1. HACCP

Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Καν. 852/2004 θεσπίζονται γενικοί κανόνες για τους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων όσον αφορά την υγιεινή των τροφίμων, λαμβάνοντας ιδιαίτερος υπόψη τις ακόλουθες αρχές:

- α) Ο υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων φέρει την πρωταρχική ευθύνη για την ασφάλεια των τροφίμων.
- β) Είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των τροφίμων καθ'όλο το μήκος της τροφικής αλυσίδας, **με αφετηρία την πρωτογενή παραγωγή**.
- γ) Είναι σημαντικό, για τα τρόφιμα, και ιδίως τα κατεψυγμένα, που δεν μπορούν να αποθηκευθούν με ασφάλεια σε θερμοκρασία περιβάλλοντος, να διατηρείται η ψυκτική αλυσίδα.
- δ) **Η γενική εφαρμογή διαδικασιών που βασίζονται στις αρχές HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points), από κοινού με την εφαρμογή ορθής πρακτικής υγιεινής, θα πρέπει να ενισχύουν την υπευθυνότητα των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων.**
- ε) Οι οδηγοί ορθής πρακτικής αποτελούν πολύτιμο όργανο για την καθοδήγηση των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων σε όλα τα επίπεδα της τροφικής αλυσίδας σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση προς τους κανόνες υγιεινής των τροφίμων και την εφαρμογή των αρχών HACCP.
- στ) Είναι αναγκαία η θέσπιση μικροβιολογικών κριτηρίων και απαιτήσεων ελέγχου της θερμοκρασίας με βάση επιστημονική αξιολόγηση του κινδύνου.
- ζ) Είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται ότι **τα εισαγόμενα τρόφιμα** πληρούν τουλάχιστον τα ίδια ή ισοδύναμα υγειονομικά πρότυπα με τα τρόφιμα που παράγονται στην Κοινότητα.

Με βάση τον Καν. 852/2004, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων θεσπίζουν, εφαρμόζουν και διατηρούν πάγια διαδικασία ή διαδικασίες βάσει των αρχών HACCP.

Οι 7 αρχές HACCP είναι οι εξής:

- α) Να εντοπίζονται οι τυχόν πηγές κινδύνου οι οποίες πρέπει να προληφθούν, να εξαλειφθούν ή να μειωθούν σε αποδεκτά επίπεδα.
- β) Να εντοπίζονται τα κρίσιμα σημεία ελέγχου στο ή στα στάδια στα οποία ο έλεγχος είναι ουσιαστικής σημασίας για την πρόληψη ή την εξάλειψη μιας πηγής κινδύνου ή τη μείωσή της σε αποδεκτά επίπεδα.
- γ) Να καθορίζονται κρίσιμα όρια στα κρίσιμα σημεία ελέγχου, με τα οποία χωρίζεται το αποδεκτό από το μη αποδεκτό όσον αφορά την πρόληψη, την εξάλειψη ή τη μείωση των εντοπιζόμενων πηγών κινδύνου.
- δ) Να καθορίζονται και να εφαρμόζονται αποτελεσματικές διαδικασίες παρακολούθησης στα κρίσιμα σημεία ελέγχου.
- ε) Να καθορίζονται τα διορθωτικά μέτρα όταν διαπιστώνεται κατά την παρακολούθηση ότι ένα κρίσιμο σημείο ελέγχου δεν βρίσκεται υπό έλεγχο.
- στ) Να καθορίζονται διαδικασίες, οι οποίες διεξάγονται τακτικά, για να επαληθεύεται ότι τα μέτρα που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως ε) λειτουργούν αποτελεσματικά.
- ζ) Να καταρτίζονται έγγραφα και φάκελοι ανάλογα με τη φύση και το μέγεθος της επιχείρησης τροφίμων, ώστε να αποδεικνύεται η ουσιαστική εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως στ).

Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων αναθεωρούν τη διαδικασία και προβαίνουν στις απαραίτητες τροποποιήσεις της, κάθε φορά που πραγματοποιούνται αλλαγές στο προϊόν, τη μέθοδο, ή σε οποιοδήποτε στάδιο.

Δύο βασικά στοιχεία του HACCP είναι η ανάλυση κινδύνου και ο προσδιορισμός των κρίσιμων σημείων ελέγχου (Critical Control Points – CCPs). Η ανάλυση κινδύνου αφορά κυρίως τον συστηματικό εντοπισμό και την αξιολόγηση της διαδικασίας παραγωγής τροφίμων και την επιλογή τυχόν βιολογικών, χημικών και φυσικών κινδύνων ή παραγόντων που μπορεί να καταστήσουν το τρόφιμο μη ασφαλές. Ο έλεγχος των κρίσιμων σημείων αφορά κυρίως την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της ανάλυσης κινδύνου, για τη διαμόρφωση και τη διαχείριση των ελεγχόμενων

σημείων ή των διαδικασιών κατά τη διάρκεια της διεργασίας για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου που στοχεύει στην ασφάλεια των τροφίμων των τελικών προϊόντων (Lu *et al.*, 2014).

Το σύστημα HACCP συνεπώς συνεπάγεται μια συστηματική και δομημένη προσέγγιση για την αναγνώριση κινδύνων (βιολογικοί, χημικοί και φυσικοί), αξιολογώντας την πιθανότητα αυτοί να συμβούν σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγής τροφίμων, από τις πρώτες ύλες έως το τελικό προϊόν, και ο καθορισμός προληπτικών μέτρων για τον έλεγχό τους για να διασφαλιστεί ότι ο έλεγχος της ασφάλειας των τροφίμων ενσωματώνεται στο σχεδιασμό της διαδικασίας παρά στον έλεγχο των τελικών προϊόντων (Yunus, 2016).

2.5.2.2. Κίνδυνοι σχετιζόμενοι με τα νωπά οπωροκηπευτικά

Η ασφάλεια των φρούτων και των λαχανικών μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο λόγω της παρουσίας μικροβιολογικών (βακτήρια, ιοί, παράσιτα, μύκητες), χημικών (μυκοτοξίνες, νιτρικά, φυτοφάρμακα, βαρέα μέταλλα) ή φυσικών (έδαφος, πέτρες, γυαλί, κομμάτια μετάλλων) κινδύνων. Οι φυσικοί κίνδυνοι αποτελούν μικρότερο κίνδυνο για τον καταναλωτή από τους χημικούς ή βιολογικούς κινδύνους, καθότι είναι πιο εύκολο να τους παρατηρήσει κανείς και να τους αφαιρέσει. Επιμόλυνση μπορεί να προκληθεί σε κάθε στάδιο της εφοδιαστικής αλυσίδας. Η κοπριά, το κομπόστ, η σκόνη, το έδαφος, το νερό άρδευσης, τα περιττώματα, τα φυτοφάρμακα όπως εντομοκτόνα και μυκητοκτόνα, τα έντομα, τα άγρια ή κατοικίδια ζώα καθώς και η ανθρώπινη δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσουν πηγές επιμόλυνσης κατά το στάδιο που προηγείται της συλλογής. Οι διαδικασίες χειρισμού, αποθήκευσης και μεταφοράς μπορεί επίσης να είναι αιτία επιμόλυνσης κατά το μετασυλλεκτικό στάδιο (όπως για παράδειγμα το προσωπικό, ο εξοπλισμός επεξεργασίας, το εμπορευματοκιβώτιο μεταφοράς και το νερό ή ο πάγος (Olaimat & Holley, 2012).

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω τα φυτοφάρμακα είναι σημαντικοί παράγοντες επιμόλυνσης των τροφίμων και μπορεί να αποτελούν κρίσιμο πρόβλημα για το περιβάλλον (Juraska *et al.*, 2009). Η έκθεση σε υπολείμματα φυτοφαρμάκων μπορεί να οφείλεται στην έκθεση σε μολυσμένα τρόφιμα, στον αέρα και στο πόσιμο νερό (Jankowska *et al.*, 2019). Τα φρέσκα φρούτα και τα λαχανικά αναμένεται να περιέχουν υψηλότερα επίπεδα φυτοφαρμάκων, κυρίως μυκητοκτόνων και εντομοκτόνων, από άλλα τρόφιμα φυτικής προέλευσης, καθώς συχνά καταναλώνονται νωπά ή ημι-επεξεργασμένα (Bempah *et al.*, 2016).

Η ποσότητα των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων που ανιχνεύεται στα φρούτα και τα λαχανικά δεν εξαρτάται μόνο από τους ψεκασμούς που υφίστανται, αλλά και από την περιεκτικότητά τους στο έδαφος ή στο νερό άρδευσης (Jurasko *et al.*, 2009).

Η εφαρμογή καλών γεωργικών πρακτικών (Good Agricultural Practices - GAP) μπορεί να μειώσει τη χρήση φυτοφαρμάκων με την ταυτόχρονη προώθηση της ορθολογικής χρήσης φυτοφαρμάκων, χρησιμοποιώντας πιο φυσικά και φιλικά προς το περιβάλλον φυτοφάρμακα και την προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους Κανονισμούς για τα φυτοφάρμακα (Grewal *et al.*, 2017). Η προώθηση της βιολογικής γεωργίας μπορεί επίσης να οδηγήσει στη μείωση της χρήσης των φυτοφαρμάκων (Grewal *et al.*, 2017). Η πρόσληψη μικρών ποσοτήτων φυτοφαρμάκων για μια παρατεταμένη περίοδο έχει συνδεθεί με τη βιοσυγκέντρωση (Bempah & Donkor, 2011) ενώ δυσμενείς επιπτώσεις στη λειτουργία πολλαπλών οργάνων στο ανθρώπινο σώμα έχουν αναφερθεί ότι αυξάνουν το ποσοστό χρόνιων ασθενειών, συμπεριλαμβανομένων των καρκίνων (Mostafalou & Abdollahi, 2013).

Με βάση τα παραπάνω, οι επίσημοι έλεγχοι στα υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων, είναι απαραίτητοι προκειμένου να διαπιστώνεται, εκτός των άλλων, και η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με τις απαιτήσεις του Κανονισμού 852/2004. Στα πλαίσια εφαρμογής του HACCP, θα πρέπει τα νωπά οπωροκηπευτικά να ελέγχονται και οι συγκεντρώσεις υπολειμμάτων να βρίσκονται εντός των νομοθετικών ορίων, όπως αυτά καθορίζονται με βάση τον Κανονισμό 396/2005.

2.5.3. Έλεγχοι τήρησης προδιαγραφών εμπορίας στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών

2.5.3.1. Προδιαγραφές Εμπορίας

Οι προδιαγραφές εμπορίας των νωπών οπωροκηπευτικών καθορίζονται από τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 543/2011. Λεπτομερή στοιχεία των γενικών προδιαγραφών εμπορίας περιέχονται στο παράρτημα Ι μέρος Α του εν λόγω κανονισμού, ενώ οι ειδικές προδιαγραφές εμπορίας περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι μέρος Β του κανονισμού όσον αφορά τα ακόλουθα προϊόντα:

α) μήλα, β) εσπεριδοειδή, γ) ακτινίδια, δ) μαρούλια, κατσαρά αντίδια και πλατύφυλλα αντίδια, ε) ροδάκινα και νεκταρίνια, στ) αχλάδια, ζ) φράουλες, η) γλυκοπιπεριές, θ) επιτραπέζια σταφύλια, ι) ντομάτες.

Σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Καν. 543/2011, τα κατωτέρω προϊόντα δεν υπόκεινται στην απαίτηση συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές εμπορίας:

α) Υπό τον όρο ότι φέρουν σαφώς την ένδειξη «προορίζονται για μεταποίηση» ή «για ζωοτροφές» ή κάποια άλλη ισοδύναμη διατύπωση, προϊόντα τα οποία προορίζονται:

i) για βιομηχανική χρήση, ή

ii) για ζωοτροφές ή για άλλη χρήση εκτός από τρόφιμα.

β) Τα προϊόντα που διατίθενται από τον παραγωγό στους καταναλωτές, για την προσωπική τους χρήση, στην εκμετάλλευση του παραγωγού.

γ) Προϊόντα που αναγνωρίζονται με απόφαση της Επιτροπής, ως προϊόντα συγκεκριμένης περιοχής που πωλούνται λιανικώς στην περιοχή αυτή ή, σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, στο κράτος μέλος αυτό για να χρησιμοποιηθούν σε γενικώς γνωστή παραδοσιακή τοπική κατανάλωση.

δ) Προϊόντα που έχουν υποστεί κοπή ή τεμαχισμό που τα καθιστούν «έτοιμα για βρώση» ή «έτοιμα για χρήση».

ε) Προϊόντα που διατίθενται στο εμπόριο ως βρώσιμα φύτρα μετά τη βλάστηση σπόρων φυτών που κατατάσσονται ως οπωροκηπευτικά.

Επιπλέον, δεν υπόκεινται στην απαίτηση συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές εμπορίας εντός συγκεκριμένης περιοχής παραγωγής τα κατωτέρω:

α) Προϊόντα που πωλούνται ή παραδίδονται από τον παραγωγό σε σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας ή σε σταθμούς αποθήκευσης ή που διοχετεύονται από την εκμετάλλευση του παραγωγού προς τους σταθμούς αυτούς.

β) Προϊόντα που διοχετεύονται από τους σταθμούς αποθήκευσης προς τους σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας.

Στις παραγράφους 4, 5 και 6 του Άρθρου 4 του Καν. 543/2011 αναφέρονται και ορισμένα ακόμη προϊόντα τα οποία εξαιρούνται από τις ειδικές και γενικές προδιαγραφές εμπορίας.

2.5.3.2. Αρμόδιες αρχές ελέγχου

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 257543/2003, οι αρμόδιες αρχές ελέγχου για τους ελέγχους τήρησης των προδιαγραφών εμπορίας των νωπών οπωροκηπευτικών, είναι τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ.Π.& Φ.Ε.) τα οποία υπάγονται στη Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ, καθώς και οι ΔΑΟΚ, οι οποίες υπάγονται στις Περιφερειακές Ενότητες. Οι ΔΑΟΚ διενεργούν τακτικούς δειγματοληπτικούς ελέγχους ενώ τα Π.Κ.Π.Φ.Π.& Φ.Ε., έκτακτους ελέγχους. Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται στους τόπους παραγωγής, τυποποίησης, συσκευασίας, αποθήκευσης και αποστολής, στις κεντρικές δημοτικές και λαϊκές αγορές, στα σούπερ μάρκετ, στα καταστήματα λιανικής πώλησης ή όπου αλλού κριθεί αναγκαίο κάνοντας χρήση των πληροφοριών του Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών (MENO). Τα Π.Κ.Π.Φ.Π.& Φ.Ε. με απόφαση του επόπτη ποιοτικού ελέγχου διενεργούν έκτακτους ελέγχους με διμελή κλιμάκια ελεγκτών τους σε όλους τους νομούς που ανήκουν στην δικαιοδοσία τους.

Τα προϊόντα που πρόκειται να εισαχθούν ή εξαχθούν από ή προς τις Τρίτες Χώρες υπόκεινται στο σύνολό τους υποχρεωτικά σε έλεγχο συμμόρφωσης προς τις προδιαγραφές εμπορίας. Για τον λόγο αυτό ο εισαγωγέας ή εξαγωγέας γνωστοποιεί εγκαίρως (24 ώρες πριν) την πρόθεσή του για εισαγωγή ή εξαγωγή στον αρμόδιο οργανισμό ελέγχου (τη ΔΑΟΚ που ανήκει ο τόπος φόρτωσης του τελικού φορτίου προς εξαγωγή ή τον τόπο εκτελωνισμού προκειμένου για εισαγωγή), παραθέτοντας πληροφοριακά στοιχεία όπως είδος και ποσότητα φορτίου, ακριβή τόπο και χρόνο φόρτωσης, χώρα προέλευσης ή προορισμού κλπ. Ο ποιοτικός έλεγχος διενεργείται με βάση το έντυπο ελέγχου που εκδίδεται από το μηχανογραφικό σύστημα της αρμόδιας ΔΑΟΚ, λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα της αναγγελίας και συμπληρώνεται επιτόπου κατά τον έλεγχο. Μετά τη διενέργεια του ποιοτικού ελέγχου και αφού ο ελεγκτής διαπιστώσει ότι η προς εξαγωγή ή εισαγωγή παρτίδα ή παρτίδες είναι σύμφωνες με τις ισχύουσες προδιαγραφές ποιότητας, εκδίδει το πιστοποιητικό καταλληλότητας. Όταν κρίνεται απαραίτητο με απόφαση του επόπτη του Περιφερειακού Κέντρου διενεργούνται έκτακτοι έλεγχοι, πάντα εντός της περιοχής ευθύνης του Περιφερειακού Κέντρου (Εγκύκλιος με αριθμ. 304160/2004 του ΥΠΑΑΤ).

2.5.3.3. Μητρώο Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών (MENO)

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 257543/2003 η βάση δεδομένων συναλλασσόμενων (MENO), καταρτίζεται και τηρείται από το ΥΠΙΑΑΤ. Στο MENO υπόχρεοι εγγραφής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει στην κατοχή του νωπά οπωροκηπευτικά που αποτελούν αντικείμενο προδιαγραφών εμπορίας με σκοπό την έκθεσή τους προς πώληση, τη διάθεσή τους προς πώληση, την πώλησή τους ή την κατ' οποιονδήποτε άλλο τρόπο εμπορία τους για λογαριασμό του ή για λογαριασμό τρίτου στο έδαφος της Κοινότητας ή/και με σκοπό την εξαγωγή τους προς τρίτες χώρες.

Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω, και δεδομένου ότι οι ίδιες υπηρεσίες που διενεργούν τους ποιοτικούς ελέγχους, διενεργούν και τους ελέγχους υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, συστήνεται οι έλεγχοι αυτοί να γίνονται ταυτόχρονα, προκειμένου να τεκμηριώνεται η ιχνηλασιμότητα των δειγμάτων, η οποία αποτελεί απαίτηση του Άρθρου 18 του Καν. 178/2002.

2.5.4 Η στρατηγική «Farm to Fork»

Η στρατηγική «Farm to Fork» βρίσκεται στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας με στόχο να καταστήσει τα συστήματα τροφίμων δίκαια, υγιεινά και φιλικά προς το περιβάλλον.

Η στρατηγική Farm to Fork στοχεύει να επιταχύνει τη μετάβασή μας σε ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων που θα πρέπει να:

- ✓ έχουν ουδέτερο ή θετικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο
- ✓ συμβάλλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή στις επιπτώσεις της

Η στρατηγική Farm to Fork:

- ✓ επιτυγχάνει αναστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας
- ✓ διασφαλίζει την επισιτιστική ασφάλεια, τη διατροφή και τη δημόσια υγεία, διασφαλίζοντας ότι όλοι έχουν πρόσβαση σε επαρκή, ασφαλή, θρεπτικά, βιώσιμα τρόφιμα
- ✓ επιτυγχάνει διατήρηση της οικονομικής προσιτότητας των τροφίμων, παράγοντας δικαιότερες οικονομικές αποδόσεις, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα του τομέα εφοδιασμού της ΕΕ και προάγοντας το δίκαιο εμπόριο.

Εικόνα 2.1. Η στρατηγική «Farm to Fork»
https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en

2.6. Επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων

Η επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των επισήμων ελέγχων προβλέφθηκε για πρώτη φορά στους επισήμους ελέγχους με το άρθρο 8, παρ. 3 του [Κανονισμού \(ΕΚ\) 882/2004](#). Το δίκτυο εθνικών εμπειρογνομόνων της Ε.Ε. για τα Πολυετή Ολοκληρωμένα Εθνικά Σχέδια Ελέγχων (ΠΟΕΣΕ) (network of MANCP national experts) εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2016 ένα [μη δεσμευτικό έγγραφο αναφοράς](#) για την επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των επισήμων ελέγχων.

Σύμφωνα με τη με αριθ. [9754/278816/12-2-2023 \(ΑΔΑ: ΨΒ2Χ4653ΠΓ-7ΙΔ\) Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων](#) (ΦΕΚ Β'5509) θεσπίζονται τα αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση διαδικασιών επαλήθευσης των ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων μέσα και επάνω σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης, και των ελέγχων των απαιτήσεων για τη διάθεση στην αγορά και την ορθολογική χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως αυτοί πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές του άρθρου 8 του ν. 4036/2012 (Α' 8) και του άρθρου 3 του Π.Δ. 159/2013 (Α' 251).

Η κεντρική αρμόδια αρχή [Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ)] επαληθεύει τους επίσημους ελέγχους που διενεργούνται στη χώρα μας με σκοπό:

- α) να εξακριβώνει τη συμμόρφωση των επίσημων ελέγχων της διάθεσης στην αγορά ΦΠΠ, όπως αυτοί ορίζονται στα ετήσια προγράμματα ελέγχων ΦΠΠ, της ορθολογικής χρήσης και των υπολειμμάτων των ΦΠΠ, με την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και με τις κατευθυντήριες οδηγίες της κεντρικής αρμόδιας αρχής,
- β) να εξακριβώνει την αποτελεσματικότητα, την καταλληλότητα, την ποιότητα και τη συνοχή των επίσημων ελέγχων, της διάθεσης στην αγορά ΦΠΠ, της ορθολογικής χρήσης και των υπολειμμάτων των ΦΠΠ σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης, για την τήρηση της κείμενης εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας,
- γ) να αξιολογεί την ομοιόμορφη εφαρμογή από τις αρμόδιες αρχές των μεθόδων και των πρακτικών που χρησιμοποιούνται στους επίσημους ελέγχους της διάθεσης στην αγορά ΦΠΠ, της ορθολογικής χρήσης και των υπολειμμάτων των ΦΠΠ,
- δ) να παρακολουθεί την εφαρμογή των δράσεων για την υλοποίηση των στόχων του εθνικού σχεδίου δράσης του άρθρου 18 του Ν. 4036/2012 (Α' 8),
- ε) να εντοπίζει τις βέλτιστες πρακτικές ελέγχου και να τις ενσωματώνει στις τεκμηριωμένες διαδικασίες ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 12 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625,
- στ) να διασφαλίζει τη λήψη των απαραίτητων διορθωτικών ενεργειών, όπου απαιτείται,
- ζ) να συντάσσει το ετήσιο πρόγραμμα επαλήθευσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 της υπ' αριθμ. 9754/278816/12-2-2023 (ΑΔΑ: ΨΒ2Χ4653ΠΓ-7ΙΔ) Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
- η) να παρακολουθεί την πορεία των απαιτούμενων ενεργειών διορθωτικών ή/και προληπτικών ενεργειών που περιγράφονται στις εκθέσεις επαλήθευσης της παρ. 6 άρθρου 4 της υπ' αριθμ. 9754/278816/12-2-2023 (ΑΔΑ: ΨΒ2Χ4653ΠΓ-7ΙΔ) Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και να αξιολογεί τα αποτελέσματα της επαλήθευσης.

Η επαλήθευση διεξαγωγής των επίσημων ελέγχων διεξάγεται με τακτικούς ελέγχους επαλήθευσης από την κεντρική αρμόδια αρχή, οι οποίοι περιλαμβάνονται σε ετήσιο πρόγραμμα επαλήθευσης και περιλαμβάνουν:

- α) τη δημιουργία εντύπου επαλήθευσης των επίσημων ελέγχων, το οποίο περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που ελέγχονται από την ομάδα επαλήθευσης. Τα έντυπα επαλήθευσης των επίσημων ελέγχων δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ και αναθεωρούνται σε τακτική βάση,
- β) τη σύνταξη και αποστολή ερωτηματολογίου στις αρμόδιες υπηρεσίες, το οποίο συμπληρώνεται και αποστέλλεται στην ομάδα επαλήθευσης, τριάντα (30) ημέρες πριν την έναρξη του ελέγχου επαλήθευσης των επίσημων ελέγχων,
- γ) τον διοικητικό έλεγχο των εγγράφων των επίσημων ελέγχων, τα οποία αποστέλλονται από τις αρμόδιες αρχές,
- δ) τον έλεγχο των αρχείων που τηρούν οι αρμόδιες αρχές σχετικά με τη συμμόρφωση τους με τα ετήσια προγράμματα ελέγχου υπολειμμάτων ΦΠΠ μέσα και επάνω σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης,
- ε) τον έλεγχο των αρχείων που τηρούν οι αρμόδιες αρχές σχετικά με τη συμμόρφωση τους με τα ετήσια προγράμματα ελέγχου διάθεσης στην αγορά και χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων,
- στ) τη συνέντευξη με τους αρμόδιους για τον έλεγχο υπαλλήλους των αρμοδίων αρχών,
- ζ) την επίσκεψη για επιτόπιο έλεγχο δειγματοληψίας, όσον αφορά έλεγχο σε υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων πάνω ή μέσα σε τρόφιμα, περιεχόμενου, ετικέτας και διαφήμισης των ΦΠΠ,
- η) την επίσκεψη για επιτόπιο έλεγχο σε βιομηχανίες ΦΠΠ ή/και εργοστάσια επένδυσης σπόρων με ΦΠΠ,
- θ) την επίσκεψη για επιτόπιο έλεγχο εμπορίας ΦΠΠ,
- ι) την επίσκεψη για επιτόπιο έλεγχο ορθολογικής χρήσης ΦΠΠ.

Μέχρι την 31^η Μαρτίου κάθε έτους, η κεντρική αρμόδια αρχή καταρτίζει το ετήσιο πρόγραμμα επαλήθευσης για το τρέχον έτος, το οποίο περιλαμβάνει το ακριβές αντικείμενο και περιεχόμενο των τακτικών ελέγχων επαλήθευσης των επίσημων ελέγχων και το χρονοδιάγραμμα πραγματοποίησής τους.

Το ετήσιο πρόγραμμα επαλήθευσης περιλαμβάνει τον έλεγχο επαλήθευσης σε τουλάχιστον τρεις (3) αρμόδιες αρχές και κοινοποιείται σε όλες τις αρμόδιες αρχές.

Το ετήσιο πρόγραμμα επαλήθευσης καταρτίζεται βάσει ανάλυσης κινδύνου και λαμβάνει υπόψη τα παρακάτω βασικά κριτήρια:

- α) τον αριθμό των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν κατά το προηγούμενο έτος σε σχέση με τα προβλεπόμενα στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου ΦΠΠ,
- β) τον αριθμό των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν κατά το προηγούμενο έτος, σε σχέση με τα προβλεπόμενα στο πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων ΦΠΠ της παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 4036/2012,
- γ) τον αριθμό των παραβάσεων που καταγράφηκαν κατά κατηγορία ελέγχου σε συνάρτηση με τον αριθμό των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν,
- δ) τον αριθμό των βιομηχανιών ΦΠΠ ή/και εργοστασίων επένδυσης σπόρων με ΦΠΠ που λειτούργησαν κατά το προηγούμενο έτος στην περιοχή αρμοδιότητας της ελεγχόμενης αρμόδιας αρχής,
- ε) τον αριθμό των καταστημάτων εμπορίας γεωργικών φαρμάκων στην περιοχή αρμοδιότητας της ελεγχόμενης αρμόδιας αρχής,
- στ) τον όγκο χρήσης ΦΠΠ στην περιοχή αρμοδιότητας της ελεγχόμενης αρμόδιας αρχής,
- ζ) τον αριθμό των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν σε σχέση με τους ελέγχους που προβλέπονται με βάση τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1793 σε ό,τι αφορά τα υπολείμματα ΦΠΠ,
- η) τις πληροφορίες που παρέχονται από το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF) του άρθρου 50 του Κανονισμού (ΕΚ) 178/2002.

Για τους ελέγχους επαλήθευσης του ετήσιου προγράμματος επαλήθευσης, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συγκροτείται ομάδα επαλήθευσης, αποτελούμενη από τρεις (3) υπαλλήλους της κεντρικής αρμόδιας αρχής ή δύο (2) υπαλλήλους της κεντρικής αρμόδιας αρχής και έναν (1) υπάλληλο από τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ.Π.& Φ.Ε.).

Τα άτομα της ομάδας εκτελούν τα καθήκοντά τους με αμερόληπτο, εχέμυθο, διαφανή και ανεξάρτητο τρόπο, διαχειρίζονται ως εμπιστευτική κάθε πληροφορία που περιέχεται στη γνώση τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και δεν έχουν προσωπικό ή άλλο όφελος που μπορεί να επηρεάσει το αμερόληπτο της κρίσης τους.

Η ομάδα επαλήθευσης συντάσσει σχέδιο έκθεσης επαλήθευσης μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία διεξαγωγής του ελέγχου επαλήθευσης, το οποίο περιλαμβάνει:

- α) τη λεπτομερή διαδικασία του ελέγχου επαλήθευσης,
- β) τα ευρήματα του ελέγχου επαλήθευσης,
- γ) τις τυχόν απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες και τις προληπτικές ενέργειες,
- δ) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των διορθωτικών ή/και προληπτικών ενεργειών.

Το σχέδιο της έκθεσης επαλήθευσης αποστέλλεται στην υπηρεσία που έχει ελεγχθεί, η οποία, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την παραλαβή του, αποστέλλει στην κεντρική αρμόδια αρχή τις παρατηρήσεις της επί του σχεδίου της έκθεσης επαλήθευσης.

Μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την παραλαβή των παρατηρήσεων ή από την παρέλευση της προθεσμίας αποστολής τους στην κεντρική αρμόδια αρχή, η ομάδα επαλήθευσης συντάσσει την τελική έκθεση επαλήθευσης, η οποία υπογράφεται από την ομάδα επαλήθευσης και αποστέλλεται στην υπηρεσία που έχει ελεγχθεί.

Από την ημερομηνία έκδοσης της τελικής έκθεσης επαλήθευσης και σε χρονικό διάστημα που ορίζεται σε αυτήν, η υπηρεσία που έχει ελεγχθεί υλοποιεί τις τυχόν διορθωτικές ή/και προληπτικές ενέργειες και τεκμηριώνει την ολοκλήρωση της υλοποίησής τους.

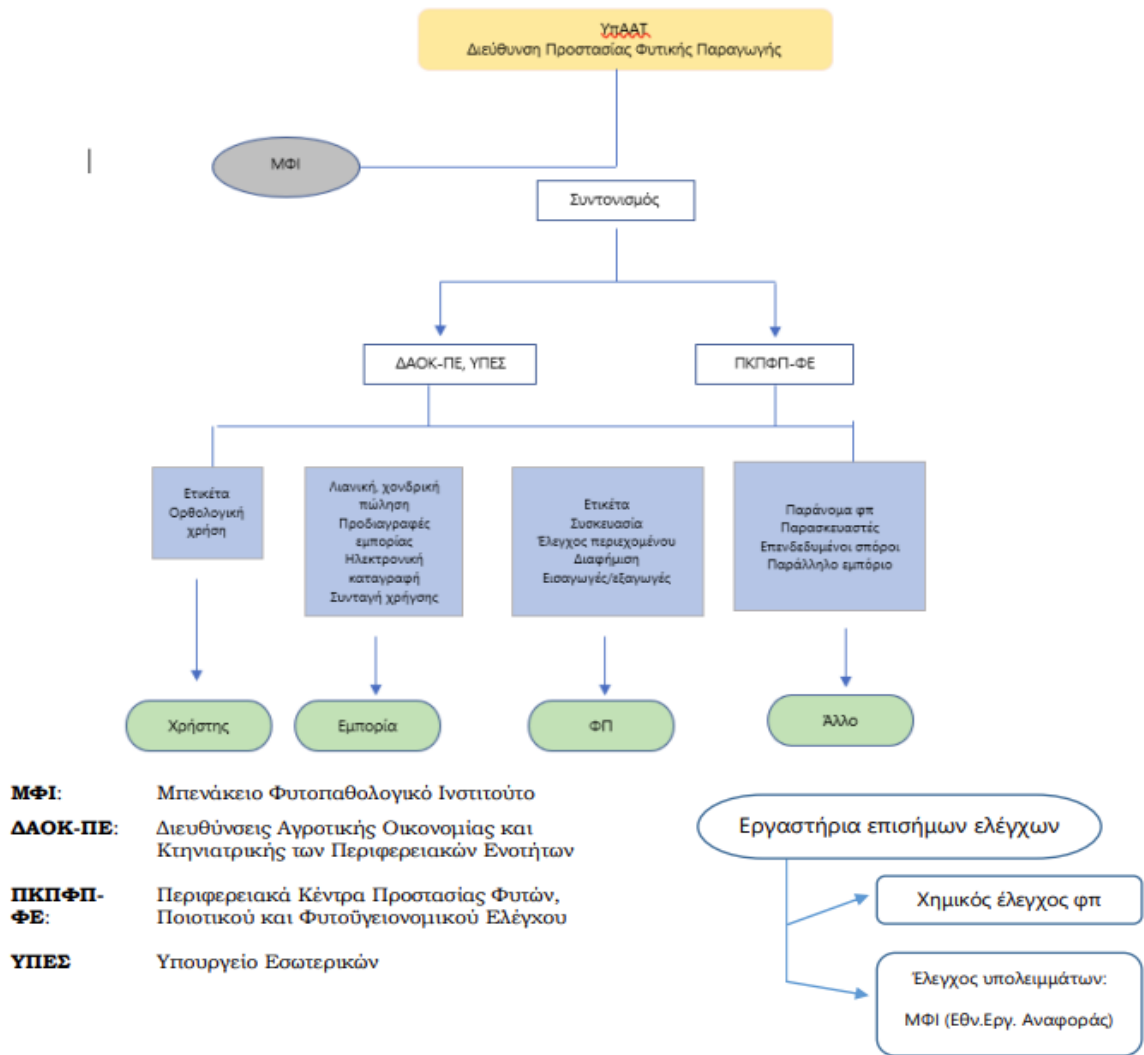
Η κεντρική αρμόδια αρχή παρακολουθεί την πορεία των απαιτούμενων διορθωτικών ή/και προληπτικών ενεργειών, αξιολογεί τα αποτελέσματα του ετήσιου προγράμματος επαλήθευσης και μεριμνά για τυχόν ενέργειες, όπου αυτό απαιτείται, καθώς και για τη διάδοση βέλτιστων εφαρμοζόμενων πρακτικών, όπως αυτές προκύπτουν κατά την εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος επαλήθευσης.

Κατά την εφαρμογή των διαδικασιών επαλήθευσης των επίσημων ελέγχων και άλλων επίσημων δραστηριοτήτων, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, οι εποπτευόμενες αρμόδιες αρχές συνεργάζονται και

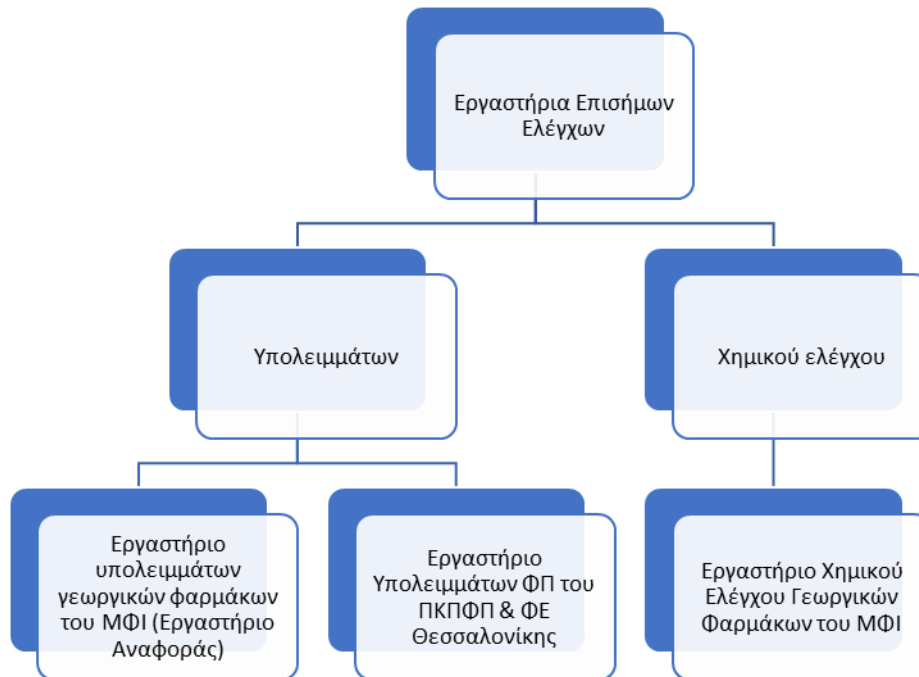
βοηθούν την κεντρική αρμόδια αρχή, παρέχουν σε αυτήν πρόσβαση στους χώρους και στις εγκαταστάσεις τους, καθώς και σε αρχεία ή έγγραφα που σχετίζονται με τους επίσημους ελέγχους και άλλες επίσημες δραστηριότητες.

2.7. Καθορισμός Αρμοδίων Αρχών

Σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 3 της ΚΥΑ αριθ. 11324/113170/01.11.2012 (Β' 3225), όπως τροποποιήθηκε με τη με αριθ. 4211/48456/20.04.2016 ΚΥΑ, αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 4036/2012 όπως ισχύει, είναι οι αρμόδιες υπηρεσίες των οικείων Περιφερειών, των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΕ) και τα Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. του ΥΠΑΑΤ στην περιοχή ευθύνης τους.

Εικόνα 2.2. Οργανόγραμμα επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/the-ministry-2/poese>)

Εικόνα 2.3. Εργαστήρια επίσημου ελέγχου γεωργικών φαρμάκων

2.7.1. Συντονιστική Εθνική Αρχή

Σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 1 του Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζεται ως Συντονιστική Εθνική Αρχή (ΣΕΑ) για την εφαρμογή των διατάξεων:

- i) Του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των Οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

- ii) Του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Φεβρουαρίου 2005, για τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων μέσα ή πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης και για την τροποποίηση της Οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.
- iii) Της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

Συντονιστική Εθνική Αρχή (ΣΕΑ) είναι η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής (ΔΠΦΠ) της Γενικής Δ/σης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η ΔΠΦΠ είναι υπεύθυνη για την έγκριση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τη νομοθεσία, τους ελέγχους στην αγορά και στη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και την αναφορά των αποτελεσμάτων των ελέγχων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (European Food Safety Authority – EFSA).

Το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ) ορίζεται ως η αρμόδια αρχή για την αξιολόγηση των υποβληθέντων στοιχείων, τα οποία απαιτούνται για τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων καθώς και για την έγκριση δραστικών ουσιών (δ.ο.) αυτών.

Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων και τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε.) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζονται ως αρμόδιες αρχές για τους ελέγχους στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων.

2.7.2. Αρμόδιες αρχές εφαρμογής των επισήμων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων

Σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 1 του Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, ο έλεγχος των φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των οικείων Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων και με παράλληλη δυνατότητα άσκησης ελέγχων από τα Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της με αριθ. 11324/113170/2012 (Β'3225) Απόφασης, όπως τροποποιήθηκε με τη με αριθ. 4211/48456/2016 (Β'1284) Απόφαση των υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής

Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο έλεγχος των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ανατίθενται στις αρμόδιες υπηρεσίες των οικείων Περιφερειών, των Περιφερειακών Ενοτήτων και στα Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Οι αρμοδιότητες των ανωτέρω αρχών είναι:

- A) Η λήψη δειγμάτων φυτικών προϊόντων με σκοπό τον έλεγχο των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- B) Η επίδοση αποφάσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων σχετικών με υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε παραγόμενα, εισαγόμενα ή διακινούμενα φυτικά προϊόντα (με πρακτικό επίδοσης, κλητήρα κλπ).
- Γ) Η διαβίβαση φακέλων στις αρμόδιες δικαστικές αρχές για την διερεύνηση επιβολής ποινικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων σχετικών με υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε παραγόμενα, εισαγόμενα ή διακινούμενα φυτικά προϊόντα.
- Δ) Ο έλεγχος επιχειρήσεων και παραγωγών, η δέσμευση και καταστροφή παρτίδων φυτικών προϊόντων και κάθε άλλο αναγκαίο διοικητικό μέτρο που απαιτείται για τον έλεγχο των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της ανωτέρω Απόφασης των υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζεται ότι ο εργαστηριακός έλεγχος των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης ανατίθεται στα παρακάτω εργαστήρια:

- A. Το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου, εθνικό εργαστήριο αναφοράς,
- B. Το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων του Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ.Π & Φ.Ε.) Θεσσαλονίκης.

Η αρμοδιότητα των ανωτέρω εργαστηρίων είναι ο έλεγχος των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης.

Τέλος, για τα μηχανήματα εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αρμόδια υπηρεσία είναι η Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων, Εδαφοϋδατικών Πόρων και ειδικότερα, το Τμήμα Αξιοποίησης Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Μηχανικού Εξοπλισμού.

2.8. Προτεραιότητες των επίσημων ελέγχων στη χρήση και στα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων

Όλοι οι επίσημοι έλεγχοι στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα βασίζονται στην ανάλυση κινδύνου. Έχουν καθοριστεί συγκεκριμένοι παράγοντες κινδύνου για ελέγχους σε χρήστες (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes> => **Διαδικασία Ελέγχου Παραγωγού-Χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων**).

Όσον αφορά τον επίσημο έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, η επιλογή του συνολικού αριθμού των δειγμάτων που λαμβάνονται από κάθε τρόφιμο σε ετήσια βάση, υπολογίζεται με ανάλυση επικινδυνότητας, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα κριτήρια όπως:

- Το ύψος της παραγωγής τους.
- Τον πιθανό όγκο εισαγωγών.
- Τα αποτελέσματα των ελέγχων των προηγούμενων ετών, συμπεριλαμβανομένων και των αποτελεσμάτων από το σύστημα TRACES, των εκτάκτων ελέγχων και κυρίως περιπτώσεις μη συμμορφώσεων, τη συχνότητα των ευρημάτων, υπερβάσεων, τις ανακοινώσεις στο σύστημα RASFF, τις συστάσεις της EFSA και τα κείμενα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Τα χαρακτηριστικά της ελληνικής διατροφής (δηλαδή τη συμμετοχή του κάθε τροφίμου στο διαιτολόγιο των Ελλήνων).
- Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (φυτοφάρμακα) που χρησιμοποιούνται στην πράξη για το κάθε τρόφιμο.

Ειδικότερα όσον αφορά στο στάδιο της εισαγωγής τροφίμων φυτικής προέλευσης, πραγματοποιούνται:

1. Έλεγχος εγγράφων: 100% των φορτίων που παρουσιάζονται προς εισαγωγή.

2. Έλεγχος ταυτότητας και φυσικός έλεγχος με δειγματοληψία στα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ειδικού ενωσιακού πλαισίου σε ποσοστά που αναγράφονται στην εν λόγω νομοθεσία (κυμαίνεται από 5 έως 50%), σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1793 της Επιτροπής, της 22^{ας} Οκτωβρίου 2019, για την προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που διέπουν την είσοδο στην Ένωση ορισμένων αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες.

2.9. Βιβλιογραφία Ενότητας

Ελληνικές Πηγές

Η νομοθεσία όπως αυτή αναφέρεται αναλυτικά στις παραγράφους 2.4.1 και 2.4.2 του παρόντος κεφαλαίου και επιπλέον:

Εγκύκλιος με αριθμ. 304160/2004 του ΥΠΑΑΤ. Λεπτομέρειες για την εφαρμογή της τυποποίησης και άσκησης του ποιοτικού ελέγχου κατάρτιση της Βάσης Δεδομένων.

Κανονισμος 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29^{ης} Απριλίου 2004, για την υγιεινή των τροφίμων.

Κανονισμός 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29^{ης} Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 543/2011 της Επιτροπής, της 7^{ης} Ιουνίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών.

Κανονισμος (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 , σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 809/2014 της Επιτροπής, της 17^{ης} Ιουλίου 2014 , για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.

ΚΥΑ 257543/2003. Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του ΚΑΝ (ΕΚ) του 1148/2001 της Επιτροπής των Ε.Κ. σχετικά με τους ελέγχους τήρησης των προδιαγραφών εμπορίας που εφαρμόζονται στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών.

Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε (2022). Οδηγός υποχρεώσεων γεωργών στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης (<https://www.opekepe.gr/enimerosi/anouncements/4320-odigos-yboxrewsewn-gewrgwn-sto-plaisio-tis-pollaplis-symmorfwsis>).

Π.Δ. 159/2013 (ΦΕΚ 251/Α' 18.11.2013). Όροι και προϋποθέσεις για την αναγγελία έναρξης άσκησης εμπορίας και τη λειτουργία καταστημάτων εμπορίας γεωργικών φαρμάκων.

Ξένες Πηγές

Bempah, C.K., Donkor, A.K. (2011). Pesticide residues in fruits at the market level in Accra Metropolis, Ghana, a preliminary study. *Environmental Monitoring and Assessment*, 175, 551–561.

Bempah, C.K., Agyekum, A.A., Akuamoah, F., Frimpong, S., Buah-Kwofie, A. (2016). Dietary exposure to chlorinated pesticide residues in fruits and vegetables from Ghanaian markets. *Journal of Food Composition and Analysis*, 46, 103–113.

Grewal, A.S., Singla, A., Kamboj, P., Dua, J.S. (2017). Pesticide residues in food grains, vegetables and fruits: A hazard to human health. *Journal of Medicinal Chemistry and Toxicology*, 2, 40–46.

Jankowska, M., Łozowicka, B., Kaczynski, P. (2019). Comprehensive toxicological study over 160 processing factors of pesticides in selected fruit and vegetables after water, mechanical and thermal processing treatments and their application to human health risk assessment. *Science of the Total Environment*, 652, 1156–1167.

Juraske, R., Mutel, C., Stoessel, F., Hellweg, S. (2009). Life cycle human toxicity assessment of pesticides: Comparing fruit and vegetable diets in Switzerland and the United States. *Chemosphere*, 77, 939–945.

Lu J., Pua X.H., Liu C. Te., Chang C.L., Cheng K.C. (2014). The implementation of HACCP management system in a chocolate ice cream plant. *Journal of Food and Drug Analysis*, 22(3), 391–398.

MANCP Network (2016). Verification of effectiveness (<https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/foretag-regler-kontroll/vagledningarkontrollhandbocker/vagledningarkoch-informationfran-eukommissionen/verification-of-effectiveness.pdf>).

Mostafalou, S., Abdollahi, M. (2013). Pesticides and human chronic diseases: Evidences, mechanisms, and perspectives. *Toxicology and Applied Pharmacology*, 268, 157–177.

Olaimat, A.N., Holley, R.A. (2012). Factors influencing the microbial safety of fresh produce: A review. *Food Microbiology*, 32, 1–19.

Yunus, M.R. (2016). Hazard Analysis and Critical Control Points in cocoa bean fermentation. *International Journal of Agriculture System*, 4(1), 13–25.

Πηγές στο διαδίκτυο

<https://www.minagric.gr/the-ministry-2/poese>

<http://www.minagric.gr/index.php/el/forfarmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/oloklfytoprostasia-menu>

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/agricultural-warnings>

https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop->

[production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-](https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-)

[katefintiriesarxes](https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes) => **Διαδικασία Ελέγχου Παραγωγού-Χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων**

3. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

3.1. Σκοπός Ενότητας

Η συγκεκριμένη ενότητα του επιμορφωτικού προγράμματος αποσκοπεί να επιμορφώσει τους συμμετέχοντες στη μεθοδολογία και εφαρμογή των επισήμων ελέγχων υπολειμμάτων αυτών στα παραγόμενα και στα εισαγόμενα προϊόντα φυτικής προέλευσης.

3.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Στους ειδικότερους στόχους του προγράμματος περιλαμβάνονται:

- η κατανόηση και η ορθή χρήση εκ μέρους των συμμετεχόντων των νέων μεθόδων επισήμων ελέγχων και της νομοθεσίας που τις διέπει,
- η υιοθέτηση αρχών και δεξιοτήτων για να γίνει ο επίσημος έλεγχος απλός και πιο αποτελεσματικός,
- η υπενθύμιση νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με τη δειγματοληψία και ανάλυση υπολειμμάτων και
- η κατανόηση βέλτιστων πρακτικών στους ελέγχους των υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.

Με την ολοκλήρωση του επιμορφωτικού προγράμματος, οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- Προγραμματίζουν δειγματοληψίες με ανάλυση επικινδυνότητας.
- Εξοικειωθούν με βέλτιστες πρακτικές λήψης δειγμάτων.
- Διερευνούν σε βάθος την προέλευση κάθε παρτίδας.
- Αξιολογούν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων.
- Αξιοποιούν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων στο σχεδιασμό επόμενων δειγματοληψιών.
- Αξιολογούν που υφίσταται διατροφική επικινδυνότητα.

3.1.2. Σύντομη Περιγραφή

Η ενότητα αυτή του επιμορφωτικού προγράμματος επιχειρεί να σκιαγραφήσει τις βασικές διαδικασίες στον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων ακολουθώντας τα χρονικά στάδια από τον προγραμματισμό των δειγματοληψιών, την εφαρμογή των δειγματοληψιών, την εργαστηριακή ανάλυση, την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εργαστηριακής ανάλυσης, τη δέσμευση και τη διαχείριση των φορτίων που φέρουν συγκεντρώσεις υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων υψηλότερες από το επιτρεπόμενο, ως και ειδικά θέματα στην καταγραφή της ιχνηλασιμότητας.

3.2. Εισαγωγή στον έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων

Όσον αφορά στην παρουσία υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα, σημειώνεται ότι από τη χρήση των φυτοφαρμάκων αναμένονται υπολείμματά τους στα φυτικά προϊόντα των καλλιεργειών που χρησιμοποιούνται.

Ωστόσο, για κάθε συνδυασμό δραστικής ουσίας/προϊόντος ορίζονται μέγιστα όρια υπολειμμάτων (Maximum Residue Levels - MRLs) που καθορίζονται από την κρίσιμη ορθή γεωργική πρακτική που είναι εγκεκριμένη στην Ε.Ε., δηλαδή την εφαρμογή ενός προϊόντος με τη μεγαλύτερη δόση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος, τους περισσότερους ψεκασμούς και τη συντομότερη χρονικά επέμβαση πριν από τη συγκομιδή. Τα μέγιστα όρια υπολειμμάτων έχουν ως στόχο τη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των Κρατών-Μελών της Ευρώπης, καθώς και μεταξύ της Ε.Ε. και των τρίτων χωρών.

Επισημαίνεται ότι τα εν λόγω όρια ισχύουν για όλα τα προϊόντα, ανεξαρτήτως εάν είναι εγχώρια, παραγόμενα σε άλλη χώρα της Ε.Ε. ή παραγόμενα σε τρίτες χώρες και, επομένως, η ασφάλεια των καταναλωτών διασφαλίζεται ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που ισχύει στις διάφορες χώρες για τις εγκρίσεις των φυτοφαρμάκων.

Εφόσον τα υπολείμματα που τυχόν ανιχνεύονται στα φυτικά προϊόντα είναι κατώτερα από τα MRLs, η κατανάλωσή τους είναι απολύτως ασφαλής για όλες τις κατηγορίες του πληθυσμού (ενήλικες, παιδιά). Αλλά και στην περίπτωση υπέρβασης των MRLs, δηλαδή υπέρβασης των εμπορικών ορίων, αυτό δεν συνεπάγεται αυτόματα κίνδυνο για τον καταναλωτή.

Στις περιπτώσεις αυτές, η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ είναι αρμόδια να πραγματοποιεί εκτίμηση επικινδυνότητας του καταναλωτή. Τα MRLs αναθεωρούνται διαρκώς με βάση τα τρέχοντα επιστημονικά δεδομένα, ώστε να διασφαλίζουν πλήρως τους καταναλωτές των φυτικών προϊόντων.

Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

European Commission > Food Safety > Plants > Pesticides > EU Pesticides database > MRLs > Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

Please note:

Close

- New MRL values for **Oxamyl** will apply on 11/05/2024

[← Back to search](#)

[Export history](#)

1 product selected

Code	Products to which MRLs apply	Oxamyl Reg. (EU) 2024/331 not yet applicable	Oxamyl Reg. (EU) 2019/552 applicable	Oxamyl Reg. (EU) No 61/2014 previous
0211000	(a) potatoes	0.001*	0.01*	0.01*

Εικόνα 3.1. Παράδειγμα μεταβολής MRL (oxamyl σε πατάτες). Σημαντική παρατήρηση: το νέο MRL ορίστηκε στο υποδεκαπλάσιο του LOD (Limit of Detection) το οποίο είναι 0.01 mg/kg (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/mrls/details?lg_code=EN&pest_res_id_list=169&product_id_list=88)

Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

European Commission > Food Safety > Plants > Pesticides > EU Pesticides database > MRLs > Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

Please note:

Close

- New MRL values for **Flupyradifurone** will apply on a yet to be specified date

[← Back to search](#)

[Export history](#)

1 product selected

Code	Products to which MRLs apply	Flupyradifurone PLAN/2023/2305 not yet applicable	Flupyradifurone Reg. (EU) 2022/1324 applicable	Flupyradifurone Reg. (EU) 2021/1842 previous
0140020	 Cherries (sweet)	2	0.01*	0.01*

Εικόνα 3.2. Παράδειγμα μεταβολής MRL (flupyradifurone σε κεράσια). Σημαντική παρατήρηση: το ισχύον MRL είναι το LOD το οποίο είναι 0.01 mg/kg, αλλά η Ε.Ε. ενημερώνει ότι σχεδιάζεται η αλλαγή του σε 2 mg/kg (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/mrls/details?lg_code=EN&pest_res_id_list=2381&product_id_list=31)

Με τον έλεγχο των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων επιτυγχάνεται η **προστασία του καταναλωτή** και ο έλεγχος της **ορθής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.**

Άσκηση 3.1

Να βρείτε από την EU PESTICIDE DATABASE τα MRLs για τους παρακάτω συνδυασμούς φυτικών ιστών – δραστικών:

- Τομάτα - chlorfenapyr
- Λεμόνι - imazalil
- Σπανάκι - dodine
- Κολοκύθι - metalaxyl
- Μήλο - boscalid
- Πατάτα – chlorpyrifos
- Πιπεριά - formetanate

3.3. Προγραμματισμός και οργάνωση δειγματοληψιών

Ο έλεγχος υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων μπορεί να είναι είτε **τακτικός** σύμφωνα με κάποιο από τα προγράμματα ελέγχου, είτε **έκτακτος** για τη διερεύνηση καταγγελίας ή υποψίας παράβασης της νομοθεσίας.

Τα **τακτικά** προγράμματα ελέγχου υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων είναι τα εξής:

- ✓ Εθνικό πρόγραμμα ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.
- ✓ Κοινοτικά συντονισμένο πρόγραμμα ελέγχων.
- ✓ Πρόγραμμα αυξημένων ελέγχων (Εκτελεστικός Κανονισμός 2019/1793).
- ✓ Πρόγραμμα εκτάκτων ελέγχων σε εισαγόμενα προϊόντα (εφαρμόζονταν παλαιότερα).

3.3.1. Πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, για το έτος 2024

Το επίσημο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων καθορίζεται από την Συντονιστική Εθνική Αρχή, δηλαδή τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12, παρ. 1 του Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α΄8), όπως ισχύει.

Τα ακόλουθα κριτήρια ανάλυσης επικινδυνότητας (risk analysis) χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων:

- Το ύψος παραγωγής των διαφόρων αγροτικών προϊόντων φυτικής προέλευσης.
- Ο πιθανός όγκο εισαγωγών αγροτικών προϊόντων φυτικής προέλευσης.
- Τα αποτελέσματα των ελέγχων των προηγούμενων ετών συμπεριλαμβανομένων και των αποτελεσμάτων από το σύστημα TRACES, εκτάκτων ελέγχων και κυρίως περιπτώσεις μη συμμορφώσεων, τη συχνότητα των ευρημάτων, των υπερβάσεων, τις ανακοινώσεις στο σύστημα RASFF, τις συστάσεις της EFSA και τα κείμενα εργασίας της Επιτροπής.
- Τα χαρακτηριστικά της ελληνικής διατροφής.
- Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται στην πράξη.

Σύμφωνα με το με αριθ. πρωτ. [2362/58831/27-2-2024 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥπΑΑΤ](#), ο ελάχιστος αριθμός δειγμάτων που θα αναλυθεί το έτος 2024 από τα αρμόδια εργαστήρια Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενακειού Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτο (ΜΦΙ) και του Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. Θεσ/νίκης, στο πλαίσιο του επίσημου προγράμματος ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε αγροτικά προϊόντα φυτικής προέλευσης με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ) 396/2005, για το έτος 2024, καθορίζεται σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα 3.1.:

Πίνακας 3.1. Κατανομή δειγμάτων που πρόκειται να αναλυθούν το έτος 2024 ανά φυτικό ιστό, πρόγραμμα και αρμόδιο εργαστήριο ελέγχου

Είδος δείγματος	Αριθμός δειγμάτων			Σύνολο
	ΜΦΙ Εθνικό Πρόγραμμα	ΜΦΙ Κοινοτικά Συντονισμένο Πρόγραμμα	ΠΚΠΦΠ & ΦΕ Θεσσαλονίκης Εθνικό πρόγραμμα	
Εσπεριδοειδή				
Γκρέιπφρουτ	5	15 (εκ των οποίων 5 εισαγόμενα)	10 (εισαγόμενα)	30
Πορτοκάλια	99 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)		40	139
Λεμόνια	20 (εκ των οποίων 11 εισαγόμενα)		30	50

Λάιμ	2 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	7
Μανταρίνια	31 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)		25	56
Ακρόδρυα				
Αμύγδαλα	7 (εκ των οποίων 5 εισαγόμενα)		10	17
Καρύδια Βραζιλίας	7 (εισαγόμενα)			7
Κάστανα	5		12	17
Καρύδα	7 (εισαγόμενα)			7
Φουντούκια	4 (εισαγόμενα)		10 (εισαγόμενα)	14
Φιστίκια (pistachios)	6		10	16
Κοινά Καρύδια (walnuts)	8		10	18
Μηλοειδή				
Μήλα	122 (εκ των οποίων 9 εισαγόμενα)		60 (εκ των οποίων 9 εισαγόμενα)	182
Αγλάδια	82		45 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)	127
Κυδώνια	5		10	15
Μούσμουλα (Japanese medlars)	7			7
Πυρηνόκαρπα				
Βερίκοκα	39		30	69
Κεράσια	46		40	86
Ροδάκινα - Νεκταρίνια	103		60	163
Δαμάσκηνα (και βανίλιες)	15		20	35
Μούρα και μικροί καρποί				
Επιτραπέζια σταφύλια	75 (εκ των οποίων 34 εισαγόμενα)	15 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)	36	126
Οινοποιήσιμα σταφύλια	65		30	95
Φράουλα	38		25	63
Βατόμουρα (blackberries)	7 (εισαγόμενα)			7
Διάφοροι καρποί με βρώσιμο φλοιό				

Χουρμάδες	2 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	7
Σύκα	6		10	16
Επιτραπέζιες ελιές	33		35	68
Κακί/Λωτός	4 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	9
Διάφοροι καρποί με μη βρώσιμο φλοιό				
Ακτινίδια	42 (εκ των οποίων 10 εισαγόμενα)		36	78
Αβοκάντο	9 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	14
Μπανάνες	15 (εισαγόμενα)	15 (εισαγόμενα)	15 (εισαγόμενα)	45
Μάνγκο	5 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	10
Παπάγια	7 (εισαγόμενα)			7
Ρόδια	12 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)		12	24
Ανανάς	7 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	12
Λαχανικά				
Ριζοματώδη και Κονδυλώδη λαχανικά				
Πατάτες	55 (εκ των οποίων 18 εισαγόμενα)		55 (εκ των οποίων 15 εισαγόμενα)	110
Γλυκοπατάτες	4 (εισαγόμενα)		10 (εισαγόμενα)	14
Ίγναμα (Κόνδυλος διοσκουρέας Yams)	7 (εισαγόμενα)			7
Κοκκινογούλια (παντζάρι)	7		10	17
Καρότα	17 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)		25	42
Ραπανοσέλινο (Σελινόριζα)	7 (εισαγόμενα)			7
Ρίζες Τζίντζερ	2 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	7
Βολβώδη λαχανικά				
Σκόρδο	9			9
Κρεμμυδια ξερά	23			23
Κρεμμύδια φρέσκα	7			7
Καρποφόρα λαχανικά				
Τομάτες / τοματίνια	110 (εκ των οποίων		75 (εκ των οποίων 25	185

	25 εισαγόμενα)		εισαγόμενα)	
Γκότζι μπέρι			5 (εισαγόμενα)	5
Γλυκοπιπεριές/ Πιπεριές	35	15	56 (εκ των οποίων 10 εισαγόμενα)	106
Μελιτζάνες	7	15	35 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)	57
Μπάμιες	8		15	23
Αγγούρια	56		50	106
Κολοκύθια (κολοκυθάκια)	25		25 (εκ των οποίων 10 εισαγόμενα)	50
Πεπόνι	8	15	20	42
Κολοκύθα	7		3	10
Καρπούζι	10		10	20
Γλυκό καλαμπόκι	4		10	14
Κράμβες (εκτός από ρίζες κράμβης και καλλιέργειες νεαρών φύλλων κράμβης baby leaf)				
Μπρόκολο	10	15	5	30
Κουνουπίδι	13		5	18
Λαχανάκια Βρυξελλών	6 (εισαγόμενα)		2 (εισαγόμενα)	8
Λάχανο	13		7	20
Λαχανίδα (kales)	7 (εισαγόμενα)			7
Φυλλώδη λαχανικά, βότανα και βρώσιμα άνηθ				
Μαρούλια (μαρούλια iceberg, μαρούλι σαλάτα, στρογγυλά μαρούλια, κοινό μαρούλι)	31		40	71
Σκαρόλες (πικρίδα)/ πλατύφυλλα αντίδια	7			7
Ρόκα	5		5	10
Baby leaf Σπανάκι	2		5	7
Σπανάκι	26		50	76
Σέσκουλα/Φύλλα παντζαριού	7		10	17
Αμπελόφυλλα	20		15 (εκ των οποίων 7 εισαγόμενα)	35
Φύλλα σέλινου	2		5	7

Μαϊντανός	13			13
Δενδρολίβανο	7			7
Θυμάρι/ Ρίγανη (0256070-007)	10			10
Βασιλικός	7			7
Ψυχανθή				
Φασόλια με λοβό (φασολάκια πράσινα)	10		21	31
Μπιζέλια χωρίς λοβό (αρακάς)	12		10	22
Λαχανικά με στέλεχος				
Σπαράγγι	7 (εισαγόμενα)		21	28
Σέλερυ	10			10
Φινόκιο (Μάραθο Φλωρεντίας)	7 (εισαγόμενα)			7
Αγκινάρες	11		5	16
Πράσα	10			10
Μανιτάρια				
Καλλιεργούμενα μανιτάρια	5 (εισαγόμενα)	15 (εισαγόμενα)	10 (εισαγόμενα)	30
Όσπρια				
Φασόλια	2		20 (εκ των οποίων 11 εισαγόμενα)	22
Φακές	10 (εκ των οποίων 5 εισαγόμενα)		20 (εκ των οποίων 10 εισαγόμενα)	30
Ρεβίθια (μπιζέλια ξερά)	7		5	12
Ελαιούχοι σπόροι και ελαιούχοι καρποί				
Σπόροι λιναριού	7 (εισαγόμενα)			7
Αραχίδες/ αράπικα φιστίκια	2 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	7
Σπόροι Σουσαμιού	5 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	10
Σπόροι Ηλιάνθου	5 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	10
Σπέρματα ελαιοκράμβης	7 (εισαγόμενα)			7
Σπόροι σόγιας	2 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	7
Βαμβακόσπορος (με τις ίνες)			7	7

Σπόροι κολοκύθας	2 (εισαγόμενα)		5 (εισαγόμενα)	7
Ελιές για παραγωγή λαδιού	81		25	106
Δημητριακά				
Κριθάρι (κόκκοι)	7 (εισαγόμενα)			7
Φαγόπυρο και άλλα ψευδοδημητριακά (κόκκοι)	7 (εισαγόμενα)			7
Βρώμη (κόκκοι)	7 (εισαγόμενα)			7
Ρύζι (Καστανό ρύζι) (αποφλοιωμένο ρύζι) που ορίζεται ως ρύζι μετά την αφαίρεση του φλοιού από το αναποφλοιωτο ρύζι	11 (εκ των οποίων 6 εισαγόμενα)		30 (εκ των οποίων 5 εισαγόμενα)	41
Σίκαλη (κόκκοι)	4 (εισαγόμενα)		3 (εισαγόμενα)	7
Σιτάρι (κόκκοι)	5 (εισαγόμενα)	15 (εκ των οποίων 10 εισαγόμενα)	10	30
Τέια, καφές, Αφεψήματα βοτάνων, κακάο				
Τέια	10 (εισαγόμενα)			10
Κόκκοι καφέ (χλωροί κόκκοι)	7 (εισαγόμενα)			7
Χαμομήλι (αποξηραμένο προϊόν) (ταξιανθίες που περιλαμβάνουν μία τεχνικά αναπόφευκτη ποσότητα άλλων αιωρούμενων σωματιδίων)	10			10
Κόκκοι κακάο	7 (εισαγόμενα)			7
Μπαχαρικά				
Στίγματα ανθέων κρόκου (σαφράν)	3		4	7
Μέλι	10			10
Ζωοτροφές (κατά προτίμηση ελαιοκράμβη (rapeseed), σόγια (soyabean))	20			20
Συνολικός αριθμός δειγμάτων	1866	135	1425	3426
Δείγματα Βιολογικών Προϊόντων	60		90	150

Σύνολο δειγμάτων μαζί με τα βιολογικά	1926	135	1515	3576
--	-------------	------------	-------------	-------------

Παρατηρήσεις:

1. Όπου δεν αναφέρεται προέλευση, λαμβάνονται εγχώρια δείγματα. Τυχόν αποκλίσεις είναι αποδεκτές εφόσον υπάρχει σχετική τεκμηρίωση.
2. Τα δείγματα του κοινοτικά συντονισμένου προγράμματος αναλύονται από το ΜΦΙ, ωστόσο οι δειγματοληψίες πραγματοποιούνται από όλη την επικράτεια ώστε τα δείγματα να αντιπροσωπεύουν όλη τη χώρα.
3. Για το προϊόν ίγναμα (yams), εάν δεν υπάρχει διαθεσιμότητα, μπορούν να αναλυθούν άλλα είδη της ευρύτερης κατηγορίας που ανήκει [π.χ. αντί για ίγναμα (Κόνδυλος διοσκουρέας/yams) μπορούν να δειγματοποιηθούν γλυκοπατάτες/πατάτες].
4. Εάν το δείγμα παντζαριού έχει και φύλλα, τότε αναλύεται ξεχωριστά το υπόγειο από το υπέργειο μέρος.
5. Εάν δεν υπάρχουν επαρκή δείγματα σπόρων σίκαλης, σίτου, βρώμης, κριθαριού ή φαγόπυρου, μπορούν να αναλυθούν άλευρα ολικής άλεσης.
6. Εάν δεν υπάρχουν επαρκή δείγματα σπόρων βρώμης, το μέρος του απαιτούμενου αριθμού δειγμάτων που δεν ελήφθη, μπορεί να προστεθεί στον αριθμό δειγμάτων κριθαριού, πράγμα που θα οδηγήσει σε μειωμένο αριθμό δειγμάτων σπόρων βρώμης και αναλογικά σε αυξημένο αριθμό δειγμάτων σπόρων κριθαριού.
7. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η λήψη δειγμάτων χλωρών κόκκων, δύναται να ληφθούν επεξεργασμένοι κόκκοι.
8. Δεν αναφέρονται συγκεκριμένα μπαχαρικά αλλά δίνεται η δυνατότητα επιλογής δείγματος στους ελεγκτές ανάλογα με τη διαθεσιμότητα.
9. Τα δείγματα των ζωοτροφών γίνονται υπό την επίβλεψη/συννενοήση της αρμόδιας Δ/σης του ΥΠΑΑΤ.

Ο ελάχιστος αριθμός δειγμάτων προϊόντων φυτικής προέλευσης που έχουν υποστεί μεταποίηση καθώς και των δειγμάτων ζωικής προέλευσης σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία για το έτος 2024 θα

αναλυθεί από το εργαστήριο υπολειμμάτων του Γενικού Χημείου του Κράτους (ΓΧΚ), όπως ορίζεται από την αρμόδια αρχή ελέγχου (Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων - ΕΦΕΤ). Τα δείγματα μεταποιημένων προϊόντων φυτικής προέλευσης τα οποία πρόκειται να αναλυθούν στα πλαίσια του εθνικού προγράμματος ελέγχου για το έτος 2024, αναφέρονται στον παρακάτω Πίνακα 3.2. Το ΓΧΚ προβλέπεται να αναλύσει και 15 δείγματα κρασιού.

Τα δείγματα και η κατανομή αυτών μπορούν να τροποποιούνται μετά από σχετική απόφαση της αρμόδιας αρχής ελέγχου (ΕΦΕΤ). Επίσης, γι' αυτά τα δείγματα αναλυτικές οδηγίες προς τις ελεγκτικές αρχές αποστέλλονται από τον ΕΦΕΤ.

Πίνακας 3.2. Δείγματα μεταποιημένων προϊόντων φυτικής προέλευσης που πρόκειται να αναλυθούν στα πλαίσια του εθνικού προγράμματος ελέγχου για το έτος 2024

Είδος δείγματος	Αριθμός δειγμάτων
Σπόροι σιταριού ή άλευρα ολικής άλεσης σιταριού	15 (κοινοτικό πρόγραμμα)
Δημητριακά πρωινού (βρώμης, σιταριού, καλαμποκιού)	15
Ελαιόλαδο βιολογικό	10
Επιτραπέζιες ελιές	10
Φασόλια (αποξηραμένα όσπρια)	10
Σταφίδες	15
Μεταποιημένες παιδικές τροφές με βάση τα δημητριακά	10 (κοινοτικό πρόγραμμα)
Παρθένο ελαιόλαδο	15 (κοινοτικό πρόγραμμα)
Χυμοί	10
Σύνολο	110

Τα εργαστήρια ελέγχου υπολειμμάτων του ΜΦΙ και του Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. Θεσ/νίκης, οφείλουν να ενημερώνουν εγκαίρως και εγγράφως, τις αρμόδιες συνεργαζόμενες υπηρεσίες (Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής και τα Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. του ΥΠΑΑΤ) για το είδος, τον αριθμό και τον χρόνο αποστολής των δειγμάτων που μπορούν να παραλάβουν. Για τα δείγματα του κοινοτικά

συντονισμένου προγράμματος που κατανέμονται σε όλη τη χώρα, το εργαστήριο ελέγχου υπολειμμάτων του ΜΦΙ επικοινωνεί άμεσα και συνεργάζεται με όλες τις ΔΑΟΚ και τα Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. του ΥΠΑΑΤ.

Σκοπός είναι να καθίσταται δυνατή η άμεση ανάλυση των δειγμάτων μετά την παραλαβή τους από το εργαστήριο. Στην κατανομή των δειγμάτων ανά Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ), θα πρέπει να ληφθεί υπόψη μεταξύ άλλων κριτηρίων, ο πληθυσμός της ΠΕ, οι μεταβολές αυτού, ανάλογα και με την εποχή κατά την οποία αναμένεται η μεγαλύτερη κατανάλωση προϊόντων υπό έλεγχο, καθώς και η προτεινόμενη αναλογία παραγόμενων/εισαγόμενων προϊόντων.

Είναι σημαντικό να υπάρχει συνεργασία και συνεννόηση μεταξύ των συναρμόδιων φορέων σε ότι αφορά τις δειγματοληψίες, για να μην υπάρχουν αποκλίσεις σε σχέση με τον τελικό αριθμό αποστολής δειγμάτων προς τα εργαστήρια και την κατανομή των δειγμάτων ανά περιοχή.

3.3.2. Κοινοτικά συντονισμένο πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων

Τριάντα έως σαράντα προϊόντα αποτελούν τα κύρια συστατικά του διαιτολογίου των κατοίκων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεδομένου ότι οι χρήσεις των φυτοφαρμάκων παρουσιάζουν σημαντικές αλλαγές σε περίοδο τριών ετών, τα προϊόντα αυτά πρέπει να ελέγχονται ανά τριετία για φυτοφάρμακα, με σκοπό να αξιολογείται η έκθεση των καταναλωτών και η εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (European Food Safety Authority - EFSA) υπέβαλε επιστημονική έκθεση σχετικά με την αξιολόγηση του σχεδιασμού του προγράμματος παρακολούθησης των φυτοφαρμάκων. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ήταν δυνατόν να υπολογιστεί υπέρβαση του ανώτατου ορίου καταλοίπων (MRLs) σε ποσοστό μεγαλύτερο του 1% με περιθώριο σφάλματος της τάξης του 0,75 %, εάν επιλεγούν 683 μονάδες δείγματος για τουλάχιστον 32 διαφορετικά προϊόντα. Η συλλογή των εν λόγω δειγμάτων θα πρέπει να κατανέμεται αναλογικά μεταξύ των κρατών μελών σε σχέση με τα πληθυσμιακά στοιχεία, με ελάχιστο όριο 12 δείγματα ανά προϊόν και ανά έτος.

Σύμφωνα με τον [Εκτελεστικό Κανονισμό \(ΕΕ\) 2024/989 της Επιτροπής](#) για ένα συντονισμένο πολυετές πρόγραμμα ελέγχου της Ένωσης για τα έτη 2025, 2026 και 2027 ώστε να εξασφαλιστεί συμμόρφωση με τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων και να εκτιμηθεί η έκθεση του καταναλωτή στα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω στα τρόφιμα φυτικής και ζωικής

προέλευσης και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2023/731, τα προϊόντα φυτικής προέλευσης που θα εξεταστούν στην τριετία 2025, 2026 και 2027 είναι:

2025	2026	2027
γ)	α)	β)
(0130010) Μήλα (¹)	(0110020) Πορτοκάλια (¹)	(0151000) Επιτραπέζια σταφύλια (¹)
(0152000) Φράουλες (¹)	(0130020) Αχλάδια (¹)	(0163020) Μπανάνες (¹)
(0140030) Ροδάκινα, συμπεριλαμβανομένων των νεκταρινιών και παρόμοιων υβριδίων (¹)	(0162010) Ακτινίδια (¹)	(0110010) Γκρέιφρουτ (¹)
Κρασί (κόκκινο ή λευκό) από (0151020) οινοποιήσιμα σταφύλια (αν δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι συντελεστές μεταποίησης για το κρασί, τα κράτη μέλη οφείλουν να αναφέρουν τους χρησιμοποιηθέντες συντελεστές μεταποίησης για το κρασί).	(0241020) Κουνουπίδια (¹)	(0231030) Μελιτζάνες (¹)
(0251020) Μαρούλια (¹)	(0220020) Κρεμμύδια (¹)	(0241010) Μπρόκολα (¹)
(0242020) Λάχανα (¹)	(0213020) Καρότα (¹)	(0233010) Πεπόνια (¹)
(0231010) Ντομάτες (¹)	(0211000) Πατάτες (¹)	(0280010) Καλλιεργούμενα μανιτάρια (¹)
(0252010) Σπανάκι (¹)	(0300010) Φασόλια (ξηρά) (¹)	(0231020) Γλυκοπιπεριές/Πιπεριές (¹)
(0500050) Βρώμη (¹) (¹)	(0500070) Σπόροι σίκαλης (¹)	(0500090) Σπόροι σίτου (¹)
(0500010) Σπόροι κριθαριού (¹) (¹)	(0500060) Καστανό ρύζι (αποφλοιωμένο ρύζι), που ορίζεται ως ρύζι μετά την αφαίρεση του φλοιού από το αναποφλοιωτό ρύζι. (¹)	Παρθένο ελαιόλαδο από (0402010) Ελιές για παραγωγή λαδιού (αν δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι συντελεστές μεταποίησης για το λάδι, τα κράτη μέλη οφείλουν να αναφέρουν τους χρησιμοποιηθέντες συντελεστές μεταποίησης).

Επιπλέον των ανωτέρω, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει και αναλύει τα ακόλουθα:

2025	2026	2027
δέκα δείγματα τροφών για βρέφη και παιδιά μικρής ηλικίας εκτός από παρασκευάσματα για βρέφη, παρασκευάσματα δεύτερης βρεφικής ηλικίας και μεταποιημένες παιδικές τροφές με βάση τα δημητριακά	πέντε δείγματα παρασκευασμάτων για βρέφη και πέντε δείγματα παρασκευασμάτων δεύτερης βρεφικής ηλικίας	δέκα δείγματα μεταποιημένων παιδικών τροφών με βάση τα δημητριακά

Ο ελάχιστος αριθμός των δειγμάτων που λαμβάνονται για κάθε προϊόν ανά έτος είναι:

BE	15	LT	12
BG	15	LU	12
CZ	15	HU	15
DK	12	MT	12
DE	106	NL	20
EE	12	AT	15
IE	12	PL	51
EL	15	PT	15
ES	55	RO	22
FR	78	ΣΠ	12
HR	12	SK	12
IT	75	FI	12
CY	12	NA	15
LV	12	UK (NI) (*)	12
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ: 683			

3.3.3. Προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που διέπουν την είσοδο στην Ένωση ορισμένων αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες

3.3.3.1. Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1793

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 ενσωματώνει σ' ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο τους κανόνες που εφαρμόζονται στους επίσημους ελέγχους των ζώων και των αγαθών που εισέρχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση με σκοπό την επαλήθευση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία της Ένωσης για την αγροδιατροφική αλυσίδα. Για τον σκοπό αυτό, καταργεί και αντικαθιστά τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άλλες πράξεις της Ένωσης που διέπουν τους επίσημους ελέγχους σε συγκεκριμένους τομείς.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/625, ορισμένες κατηγορίες ζώων και αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες πρέπει πάντοτε να παρουσιάζονται σε συνοριακούς σταθμούς ελέγχου για επίσημους ελέγχους πριν από την είσοδό τους στην Ένωση. Επιπλέον, στο άρθρο 47 παράγραφος 1 στοιχεία δ) και ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 ορίζεται ότι τα αγαθά τα οποία υπόκεινται σε μέτρα που επιβάλλουν, αντίστοιχα, την προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων ή των μέτρων έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να υπόκεινται σε επίσημους ελέγχους σε συνοριακούς σταθμούς ελέγχου κατά την είσοδό τους στην Ένωση.

Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/625, ορισμένα αγαθά από ορισμένες τρίτες χώρες θα πρέπει να υπόκεινται σε προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων σε συνοριακούς σταθμούς ελέγχου στις περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή έχει αποφασίσει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, ότι οι έλεγχοι αυτοί είναι αναγκαίοι λόγω γνωστού ή αναδυόμενου κινδύνου ή επειδή υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν εκτεταμένη σοβαρή μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της Ένωσης για την αγροδιατροφική αλυσίδα. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή καταρτίζει τον κατάλογο των αγαθών αυτών, δηλώνοντας τους κωδικούς τους από τη συνδυασμένη ονοματολογία (ΣΟ) όπως αυτοί ορίζονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 και επικαιροποιεί τον κατάλογο, όπως απαιτείται, ώστε να αντικατοπτρίζονται τυχόν σχετικές εξελίξεις.

Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1793 καθορίζει:

- α) Τον κατάλογο των τροφίμων και ζωοτροφών μη ζωικής προέλευσης από ορισμένες τρίτες χώρες που υπόκεινται σε προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων κατά την είσοδό τους στην Ένωση, που καθορίζονται στο παράρτημα Ι και εμπίπτουν στους κωδικούς ΣΟ και τις ταξινομήσεις TARIC που καθορίζονται στο εν λόγω παράρτημα.
- β) Τους ειδικούς όρους που διέπουν την είσοδο στην Ένωση φορτίων τροφίμων και ζωοτροφών των ακόλουθων κατηγοριών λόγω του κινδύνου επιμόλυνσης από μυκοτοξίνες, συμπεριλαμβανομένων των αφλατοξινών, **καταλοίπων φυτοφαρμάκων**, πενταχλωροφαινόλης και διοξινών, καθώς και μικροβιολογικής επιμόλυνσης, σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002:
 - i) Φορτίων τροφίμων και ζωοτροφών μη ζωικής προέλευσης από τρίτες χώρες ή τμήματα αυτών των τρίτων χωρών που απαριθμούνται στον πίνακα 1 του παραρτήματος ΙΙ και τα οποία υπάγονται στους κωδικούς ΣΟ και τις ταξινομήσεις TARIC που καθορίζονται στο εν λόγω παράρτημα.
 - ii) Φορτίων σύνθετων τροφίμων που περιέχουν κάποιο από τα τρόφιμα που απαριθμούνται στον πίνακα 1 του παραρτήματος ΙΙ λόγω του κινδύνου επιμόλυνσης από αφλατοξίνες, σε ποσότητα άνω του 20 % είτε ενός μόνο προϊόντος είτε ως άθροισμα των εν λόγω προϊόντων, και τα οποία υπάγονται στους κωδικούς ΣΟ που ορίζονται στον πίνακα 2 του εν λόγω παραρτήματος.

- γ) Τους κανόνες σχετικά με τη συχνότητα των ελέγχων ταυτότητας και των φυσικών ελέγχων για τα φορτία τροφίμων και ζωοτροφών που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) της παρούσας παραγράφου.
- δ) Τους κανόνες σχετικά με τις μεθόδους που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη δειγματοληψία και τις εργαστηριακές αναλύσεις όσον αφορά τα φορτία τροφίμων και ζωοτροφών που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 6 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.
- ε) Τους κανόνες σχετικά με το υπόδειγμα επίσημου πιστοποιητικού που απαιτείται να συνοδεύει τα φορτία τροφίμων και ζωοτροφών που αναφέρονται στο στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου και τις απαιτήσεις για το εν λόγω επίσημο πιστοποιητικό, σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002.
- στ) Τους κανόνες σχετικά με την έκδοση των επίσημων πιστοποιητικών αντικατάστασης που απαιτείται να συνοδεύουν τα φορτία τροφίμων και ζωοτροφών που αναφέρονται στο στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με το άρθρο 90 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1793 θεσπίζεται η υποχρέωση της Επιτροπής να **επανεξετάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα που δεν υπερβαίνουν τους 6 μήνες** τους καταλόγους που παρατίθενται στα παραρτήματα του εν λόγω εκτελεστικού κανονισμού, ώστε να λαμβάνει υπόψη τις νέες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και τη μη συμμόρφωση με την ενωσιακή νομοθεσία.

Σύμφωνα με την πιο πρόσφαση επανεξέταση κατά τη στιγμή σύνταξης του παρόντος, εκδόθηκε ο Εκτελεστικός Κανονιστικός (ΕΕ) 2024/286.

ΕΚΘΕΣΗ ΔΟΚΙΜΩΝ

Κωδικός Αριθμός: TH /24 Αριθμός Πρωτοκόλλου:

Καν. (ΕΚ) 1793/2019

ΠΡΟΣ:

0

ΚΟΙΝ.: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-Γενική Δ/ση Γεωργίας-Δ/ση Προστ. Φυτ. Παρ.-Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων-Συγγρού 150-Τ.Κ. 176 71-Αθήνα

Αρ. Πρωτοκόλλου Εισερχόμενου Εγγράφου

Είδος-Ποικιλία (KAN 62/2018)-Ποσότητα Πορτοκάλι (0110020) 22000 ΚΙΛΑ

Προέλευση Αίγυπτος 0

Στοιχεία Εμπόρου-Εισαγωγέα-Διακινητή

Στοιχεία Παραγωγού

Στοιχεία Δείγματος 1

Σημείο Δειγματοληψίας Λιμάνι

Κατάσταση Δείγματος Καλή

Ευθύνη Δειγματοληψίας (Πελάτης)

Ημερομηνία Παραλαβής

Αρ. Πρωτοκόλλου Περιφερειακής Ενότητας -

Ημερομηνίες Ανάλυσης έως

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ: Το παραπάνω δείγμα αναλύθηκε με τις μεθόδους ΜΔ-02/ECD, ΜΔ-02/LCMSMS του Εργαστηρίου, κατάλληλες για προσδιορισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ανιχνεύθηκαν σε αυτό υπολείμματα:

A/A	Δραστική Ουσία	Αποτελέσματα (mg kg ⁻¹)	Ανώτατο Επιτρεπτό Όριο (mg kg ⁻¹)
1.	Thiabendazole	0,50±0,25	7,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
2.	Imazalil	1,2±0,6	4,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
3.	2-phenylphenol*	0,94±0,47	10,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)

Εικόνα 3.3. Παράδειγμα εργαστηριακού ελέγχου ως απόρροια απαίτησης του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1793

3.3.3.2. Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2024/286

Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2024/286 τροποποιεί μεταξύ άλλων τα παραρτήματα I και II του Εκτελεστικού Καν. (ΕΕ) 2019/1793. Τα Παραρτήματα αυτά αφορούν:

Παράρτημα I: Τρόφιμα και ζωοτροφές μη ζωικής προέλευσης από ορισμένες τρίτες χώρες που υπόκεινται σε προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων στους συνοριακούς σταθμούς ελέγχου και στα σημεία ελέγχου.

Παράρτημα II: Τρόφιμα και ζωοτροφές από ορισμένες τρίτες χώρες που υπόκεινται σε ειδικούς όρους για την είσοδο στην Ένωση λόγω του κινδύνου επιμόλυνσης από μυκοτοξίνες, συμπεριλαμβανομένων

των αφλατοξινών, καταλοίπων φυτοφαρμάκων, πενταχλωροφαινόλης και διοξινών, καθώς και μικροβιολογικής επιμόλυνσης.

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τρόφιμα και ζωοτροφές μη ζωικής προέλευσης από ορισμένες τρίτες χώρες που υπόκεινται σε προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων στους συνοριακούς σταθμούς ελέγχου και στα σημεία ελέγχου

Σειρά	Χώρα καταγωγής	Τρόφιμα και ζωοτροφές (προβλεπόμενη χρήση)	Κωδικός ΣΟ (¹)	Υποδιαίρεση TARIC	Πηγή κινδύνου	Συχνότητα ελέγχων ταυτότητας και φυσικών ελέγχων (%)
25	Ουγκάντα (UG)	Πιπεριές του γένους <i>Capsicum</i> (εκτός από γλυκοπιπεριές) <i>(Τρόφιμα — νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα)</i>	ex 0709 60 99 ex 0710 80 59 •	20 20	Κατάλοιπα φυτοφαρμάκων (²)	50

Εικόνα 3.4. Παράδειγμα από τον Καν. 2019/1793 που αφορά στην προσωρινή αύξηση των ελέγχων σε πιπεριές του γένους *Capsicum* με προέλευση την Ουγκάντα

Οι έλεγχοι υπολειμμάτων λόγω του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1793 δύναται να οδηγήσουν στην έκδοση ανακοίνωσης στο σύστημα RASFF, όπως στην παρακάτω περίπτωση που αφορά καυτερές πιπεριές προέλευσης Ουγκάντας που εισήχθησαν στις Κάτω Χώρες:

The screenshot shows the RASFF Window interface. At the top, there is a navigation bar with 'SEARCH', 'CONSUMERS', and 'TRACES'. The main content area displays a notification titled 'NOTIFICATION 2024.2546' for 'Lambda-cyhalothrin and clothianidin in hot pepper from Uganda'. The notification was sent on 2 APR 2024 by the Netherlands and is marked as 'EC validated'. The notification details include: Reference: 2024.2546; Subject: Lambda-cyhalothrin and clothianidin in hot pepper from Uganda; Notification type: Food; Notification basis: Border control - consignment detained; Classification: Border rejection notification; Risk decision: Serious. The 'Measures taken' section shows one action: 'Official detention' for 'Hot pepper' from the Netherlands. The 'Risk' section shows 'Risk decision: Serious', 'Hazards observed: Not defined', 'Nb. persons affected: ---', and 'Symptoms / illness: Unknown'.

Εικόνα 3.5. Παράδειγμα ανακοίνωσης στο σύστημα RASFF

3.3.4. Έκτακτοι έλεγχοι υπολειμμάτων

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται περιπτώσεις όπου οι ελεγκτές διενεργούν δειγματοληψίες και ελέγχους υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων εκτός των προγραμμάτων.

Για την αποτελεσματική και εύρυθμη εφαρμογή του προγράμματος ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, οι έκτακτοι έλεγχοι δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το 15% του συνολικού αριθμού δειγμάτων που λαμβάνονται σύμφωνα με το εθνικό πρόγραμμα.

Για την εφαρμογή εκτάκτων ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων απαιτείται:

- α) Εντολή της αρμόδιας αρχής ελέγχου (Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. ή ΔΑΟΚ της ΠΕ) για μεμονωμένα φορτία ή της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής για τον έλεγχο των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων για γενικότερα σχέδια ελέγχου, το οποίο τεκμηριώνει την αναγκαιότητα διενέργειας έκτακτου ελέγχου.
- β) Κάθε δείγμα, πέραν του πληροφοριακού δελτίου δείγματος, πρέπει να συνοδεύεται από το ανωτέρω έγγραφο της αρμόδιας αρχής ελέγχου ή της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής για τον έλεγχο των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων ή να γίνεται αναφορά σε αυτό.

3.3.4.1. Rapid Alert System for food and Feed (RASFF)

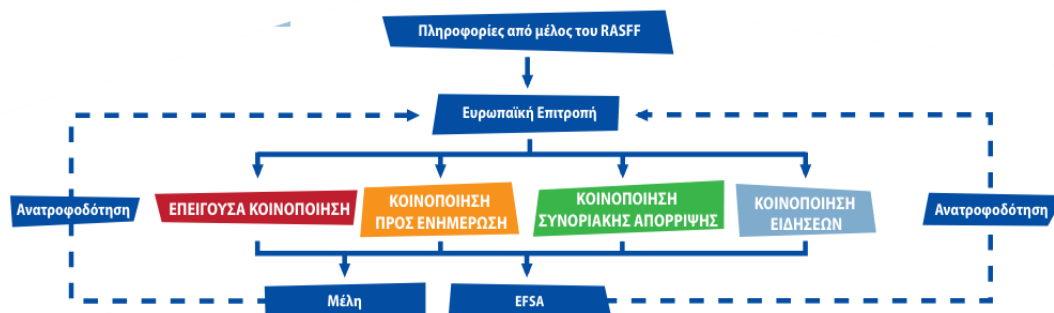
Το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (Rapid Alert System for Food and Feed - RASFF) το οποίο αποτελεί ένα σημαντικό μέσο της Ε.Ε. στις προσπάθειες της να εγγυηθεί την ασφάλεια των τροφίμων, λειτουργεί από το 1979 ως απάντηση σε ένα περιστατικό με πορτοκάλια. Σύμφωνα με τα αριθμητικά στοιχεία, το σύστημα αυτό είναι σήμερα, έπειτα από 45 χρόνια λειτουργίας, πιο αποτελεσματικό από κάθε άλλη φορά.

Το RASFF διευκολύνει τη γρήγορη και αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των Αρμοδίων Αρχών και Οργανισμών Ελέγχου των Κρατών Μελών για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, όταν εντοπίζεται κίνδυνος για τη δημόσια υγεία. Με αυτόν τον τρόπο, οι χώρες μπορούν να αναλάβουν ταχεία και συντονισμένη δράση για την αποτροπή κινδύνων που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων πριν να εμφανιστεί κίνδυνος βλάβης στην υγεία των καταναλωτών. Μέλη του RASFF αποτελούν τα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε., η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Αρχή για

την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA). Επίσης, η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία είναι τακτικά μέλη του RASFF.

Το εν λόγω σύστημα αποτελείται από ένα δίκτυο με σημεία επαφής σε όλες τις χώρες και τους οργανισμούς, που είναι μέλη του RASFF, τα οποία ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με προϊόντα (τρόφιμα και ζωοτροφές) που ενέχουν κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων. Λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση για τη διασφάλιση της αποστολής, της λήψης και της απάντησης επειγουσών κοινοποιήσεων στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα.

Όταν ένα μέλος του RASFF διαθέτει τυχόν πληροφορίες σχετικά με ένα σοβαρό κίνδυνο για την υγεία που προέρχεται από τρόφιμα ή ζωοτροφές, πρέπει να τις γνωστοποιήσει άμεσα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποιώντας το σύστημα RASFF. Στη συνέχεια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πληροφορεί άμεσα τα υπόλοιπα μέλη του συστήματος προκειμένου να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα. Τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, την απόσυρση ή την ανάκληση της κυκλοφορίας ενός προϊόντος από την αγορά για την προστασία της υγείας των καταναλωτών. Ο τρόπος λειτουργίας του συστήματος RASFF διαγραμματικά φαίνεται στην Εικόνα 3.6.

Εικόνα 3.6. Διάγραμμα λειτουργίας του συστήματος RASFF (https://publications.europa.eu/resource/cellar/866d142f-57a6-4483-86a9-90aa88370be2.0017.02/DOC_1)

Όλες οι εισερχόμενες πληροφορίες αξιολογούνται από την Επιτροπή και προωθούνται σε όλα τα μέλη του RASFF με χρήση ενός από τους τέσσερις τύπους κοινοποίησης που αναφέρονται στην Εικόνα 3.7.

Όταν ένα μέλος του δικτύου διαθέτει οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με την ύπαρξη σοβαρού άμεσου ή έμμεσου κινδύνου για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, που προέρχεται από τρόφιμα ή ζωοτροφές, κοινοποιεί αμέσως την πληροφορία αυτή στην Επιτροπή, μέσω του συστήματος έγκαιρης

προειδοποίησης. Η Επιτροπή διαβιβάζει αμέσως την εν λόγω πληροφορία στα υπόλοιπα μέλη του δικτύου.

1. Οι Επείγουσες **Κοινοποιήσεις** αφορούν σε τρόφιμα ή ζωοτροφές που παρουσιάζουν σοβαρό κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων, τα οποία έχουν διατεθεί στην αγορά και απαιτείται η άμεση ανάληψη δράσης.

2. Οι **Κοινοποιήσεις** προς ενημέρωση χρησιμοποιούνται σε παρόμοιες περιπτώσεις, αλλά υπό την προϋπόθεση ότι τα άλλα μέλη δεν χρειάζεται να αναλάβουν άμεσα δράση επειδή είτε το προϊόν δεν είναι διαθέσιμο στην αγορά ή ο κίνδυνος δεν θεωρείται σοβαρός.

3. Οι Κοινοποιήσεις **Συνοριακών απορρίψεων** αφορούν σε φορτία αποστολής τροφίμων και ζωοτροφών που έχουν ελεγχθεί και απορριφθεί στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ (και του ΕΟΧ) λόγω εντοπισμού κινδύνου για την υγεία.

4. Οποιαδήποτε πληροφορία, που σχετίζεται με την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών και η οποία δεν έχει γνωστοποιηθεί ως κοινοποίηση προειδοποίησης ή πληροφόρησης, αλλά θεωρείται ενδιαφέρουσα για τις αρχές ελέγχου ανακοινώνεται στα κράτη-μέλη ως Κοινοποίηση **Ειδήσεων**.

Εικόνα 3.7. Οι τέσσερις τύποι κοινοποίησης στο RASFF (https://publications.europa.eu/resource/cellar/866d142f-57a6-4483-86a9-90aa88370be2.0017.02/DOC_1)

Η EFSA μπορεί να συμπληρώσει την κοινοποίηση με κάθε επιστημονική ή τεχνική πληροφορία που διευκολύνει την ανάληψη ταχείας και κατάλληλης δράσης για τη διαχείριση του κινδύνου από τα κράτη μέλη. Με την επιφύλαξη άλλων κοινοτικών ρυθμίσεων, τα κράτη μέλη κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή, μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης:

- α) Κάθε μέτρο που θεσπίζουν, το οποίο αποσκοπεί στον περιορισμό διάθεσης στην αγορά ή στην επιβολή απόσυρσης από την αγορά ή στην ανάκληση του τροφίμου ή της ζωοτροφής προκειμένου να προστατευθεί η υγεία των ανθρώπων και των ζώων, και απαιτεί ταχεία δράση.
- β) Κάθε σύσταση ή συμφωνία με επιχειρήσεις που, σε εθελοντική ή υποχρεωτική βάση, αποσκοπεί στην πρόληψη, τον περιορισμό ή την επιβολή συγκεκριμένων όρων για τη διάθεση στην αγορά ή την ενδεχόμενη χρήση τροφίμου ή ζωοτροφής, λόγω σοβαρού κινδύνου για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων που απαιτεί ταχεία δράση.
- γ) Κάθε απόρριψη, συνδεδεμένη με άμεσο ή έμμεσο κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, παρτίδας, εμπορευματοκιβωτίου ή φορτίου τροφίμων ή ζωοτροφών από αρμόδια υπηρεσία συνοριακού σταθμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κοινοποίηση συνοδεύεται από λεπτομερή αιτιολόγηση της δράσης που ανέλαβαν οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο εκδόθηκε η κοινοποίηση. Ακολουθείται, σε εύθετο χρόνο, από συμπληρωματικές πληροφορίες, ιδιαίτερα όταν τα μέτρα στα οποία βασίζεται η κοινοποίηση έχουν τροποποιηθεί ή ανακληθεί.

Η Επιτροπή διαβιβάζει αμέσως στα μέλη του δικτύου την κοινοποίηση και τις συμπληρωματικές πληροφορίες που λαμβάνει βάσει του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου. Όταν παρτίδα, εμπορευματοκιβώτιο ή φορτίο απορρίπτεται από αρμόδια υπηρεσία συνοριακού σταθμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή αποστέλλει αμέσως κοινοποίηση σε όλους τους συνοριακούς σταθμούς εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στην τρίτη χώρα προέλευσης. Όταν τρόφιμο ή ζωοτροφή, που αποτελεί αντικείμενο κοινοποίησης στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, αποστέλλεται σε τρίτη χώρα, η Επιτροπή παρέχει στη χώρα αυτή τις κατάλληλες πληροφορίες.

Τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή για τις ενέργειες που εφαρμόζουν ή τα μέτρα που λαμβάνουν σε συνέχεια των κοινοποιήσεων και των συμπληρωματικών πληροφοριών που τους

έχουν διαβιβαστεί στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης. Η Επιτροπή διαβιβάζει αμέσως την εν λόγω πληροφορία στα μέλη του δικτύου.

Σε περίπτωση εντοπισμού κινδύνου σε τρόφιμα ή ζωοτροφές που εισήχθησαν από ή εξήχθησαν σε μια χώρα που δεν είναι μέλος του RASFF, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημερώνει την εν λόγω χώρα. Με αυτόν τον τρόπο, η αρμόδια αρχή της τρίτης χώρας μπορεί να λάβει διορθωτικά μέτρα και έτσι, να αποφευχθεί το ίδιο πρόβλημα στο μέλλον. Για παράδειγμα, μπορεί να αφαιρέσει μια επιχείρηση από τη λίστα των εγκεκριμένων επιχειρήσεων που συμμορφώνονται πλήρως με τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας της Ε.Ε. και στις οποίες επιτρέπεται η εξαγωγή στην Ε.Ε.. Όταν οι εγγυήσεις που λαμβάνονται δεν επαρκούν ή όταν απαιτούνται άμεσα μέτρα, υπάρχει η δυνατότητα απόφασης για τη λήψη μέτρων, όπως, για παράδειγμα, την απαγόρευση της εισαγωγής ή το συστηματικό έλεγχο στα σύνορα της Ε.Ε.

Το Δίκτυο Προειδοποίησης και Συνεργασίας [Alert and Cooperation Network (ACN)] θεσπίστηκε με τον Κανονισμό 2019/1715 της Επιτροπής για να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά στους επίσημους ελέγχους στην αγροδιατροφική αλυσίδα και συμπεριλαμβάνει όπως φαίνεται και στην Εικόνα 3.8 (<https://www.efet.gr/index.php/el/efet/home-4/rasff>):

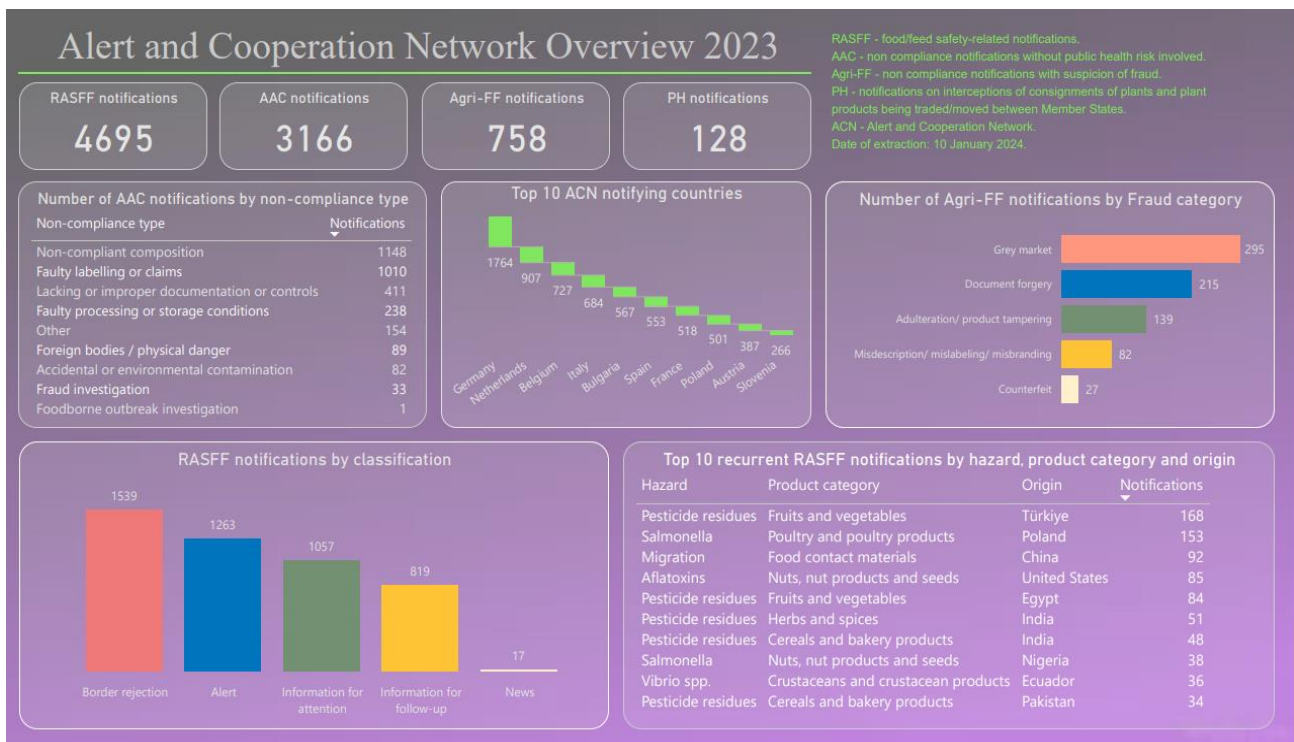
- το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης για τα Τρόφιμα και τις Ζωοτροφές (**Rapid Alert System for Food & Feed - RASFF**),
- το Δίκτυο Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας (**Administrative Assistance & Cooperation Network - AAC**)
- το Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Απάτης στην Αγροδιατροφική Αλυσίδα (**Agri-Food Fraud Network - FFN**).

Σε κάθε δίκτυο επικοινωνούνται πληροφορίες για διαφορετικές πτυχές της αγροδιατροφικής αλυσίδας, δηλαδή:

- μη συμμορφώσεις με πιθανό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία (**RASFF**),
- μη συμμορφώσεις χωρίς κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία (**AAC**) και
- περιπτώσεις απάτης ή υποψίες για απάτη (**FFN**).

Εικόνα 3.8. Σύστημα Alert & Cooperation Network (<https://www.efet.gr/index.php/el/efet/home-4/rasff>)

Εικόνα 3.9. Στατιστικά του συστήματος Alert and Notification Network για το έτος 2023 (https://food.ec.europa.eu/document/download/c235fad7-df80-4b80-9989-dfda920d0463_en?filename=acn_report_2023_overview.pdf)

Το ACN διέπεται από τους κανόνες διοικητικής συνδρομής και συνεργασίας που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Κάθε μέλος του δικτύου αντιπροσωπεύεται από ένα Ενιαίο Σημείο Επαφής (Single Contact Point - SCP). Ο ΕΦΕΤ αποτελεί το Ενιαίο Σημείο Επαφής της Ελλάδας στο δίκτυο ACN. Οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των σημείων επαφής του ACN πραγματοποιούνται στην πλατφόρμα iRASFF με τη μορφή κοινοποιήσεων.

Στον Πίνακα 3.3 που ακολουθεί διακρίνονται οι ανακοινώσεις μέσω συστήματος RASFF που αφορούν σε φυτικά προϊόντα προέλευσης Ελλάδας που εντοπίστηκαν με υπέρβαση των MRLs ή με μη εγκεκριμένη δραστική ουσία από άλλα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε κατά φθίνουσα ημερομηνία τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Σημείο επαφής στην Ελλάδα του RASFF είναι ο ΕΦΕΤ.

Πίνακας 3.3. Ανακοινώσεις μέσω συστήματος RASFF για προϊόντα προέλευσης Ελλάδας (<https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search>)

Reference	Category	Subject	Date	Notifying country	Classification	Risk decision	Origin
2024.2394	fruits and vegetables	Pesticid neaprobat karanjin in capsuni origine Grecia/Not approved substance Karanjin in strawberries from Greece	26-03-2024 16:24:45	Romania	information notification for attention	serious	Greece
2024.1497	fruits and vegetables	Chlorpyrifos in vine leaves from Greece	01-03-2024 15:10:22	Germany	information notification for follow-up	potential risk	Greece
2023.8131	fruits and vegetables	Abamectin in strawberries from Greece	24-11-2023 11:20:20	Germany	information notification for follow-up	potential risk	Greece
2023.6741	fruits and vegetables	Chlorpyrifos in peaches from Greece	05-10-2023 12:02:15	Czech Republic	information notification for attention	potentially serious	Greece
2023.3592	fruits and vegetables	New white potatoes with exceeding limit oxamyl, origin Greece////Cartofi noi albi cu depasire LMA Oxamyl, origine Grecia	30-05-2023 11:10:33	Romania	alert notification	serious	Greece
2022.0734	nuts, nut products and seeds	Unauthorised substance chlorpyrifos in raisins from Greece.	07-02-2022 16:39:51	Netherlands	alert notification	serious	Greece
2021.7262	fruits and vegetables	Oxamyl in kiwifruit from Greece via Italy	31-12-2021 13:15:08	Finland	alert notification	serious	Greece
2021.7166	cereals and bakery products	Unauthorised substance Tricyclazole in parboiled brown rice from Greece	27-12-2021 17:21:48	Cyprus	information notification for follow-up	undecided	Greece

2021.4441	herbs and spices	Maximum level of chlorpyrifos exceeded in oregano rubbed from Greece	19-08-2021 13:56:42	Germany	information notification for follow-up	undecided	Greece
2021.3238	fruits and vegetables	Pesticide residues of oxamyl in young potatoes from Greece	21-06-2021 13:54:38	Croatia	alert notification	serious	Greece
2021.2078	fruits and vegetables	Chlorpyrifos in oranges from Greece	26-04-2021 15:55:44	Denmark	alert notification	undecided	Greece
2021.1424	fruits and vegetables	Maximum residue level exceeded for captan in organic cucumbers from Greece	19-03-2021 11:17:42	Germany	information notification for follow-up	undecided	Greece
2020.5928	nuts, nut products and seeds	Unauthorised substance ethylene oxide in organic tahini sesame mush from Greece	21-12-2020 17:50:48	Germany	alert notification	serious	Greece
2020.4358	fruits and vegetables	Increased level of Oxamyl in cucumbers from Greece	16-10-2020 15:19:42	Germany	information notification for attention	serious	Greece

Το συντονισμό των ενεργειών που απαιτούνται όταν χρειάζεται να λάβει δράση η Χώρα μας σε περίπτωση ανακοίνωσης στο σύστημα RASFF για υπολείμματα φυτοφαρμάκων, αναλαμβάνει η Συντονιστική Εθνική Αρχή, δηλαδή η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Όταν γίνεται μια ανακοίνωση στο RASFF για ανίχνευση υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων σε προϊόντα είτε Ελληνικής προέλευσης, είτε εμπλέκεται η Χώρα μας στη διακίνηση τέτοιων προϊόντων (παραλήπτρια, διανομέας κλπ) απαιτείται να γίνει διερεύνηση από τις αρμόδιες αρχές.

The screenshot displays the RASFF Window interface. At the top, it shows the European Commission logo and the text 'RASFF Window'. Below this, there are navigation tabs for 'SEARCH', 'CONSUMERS', and 'TRACES'. The main content area is titled 'NOTIFICATION 2024.1497' and describes 'Chlorpyrifos in vine leaves from Greece'. It includes details such as the notification date (1 MAR 2024), the notifying country (Germany), and the product category (Fruits and vegetables). There are also sections for 'Risk' and 'Measures taken'.

Reference	2024.1497
Subject	Chlorpyrifos in vine leaves from Greece
Notification type	Food
Notification basis	Official control on the market
Classification	Information notification for follow-up
Risk decision	Potential risk

Country	Action	Product name	URI
Germany	No stock left	Vine leaves	Non
Germany	Reinforced checking	Vine leaves	Non

Εικόνα 3.10. Παράδειγμα ανακοίνωσης στο RASFF για ανίχνευση chlorpyrifos σε αμπελόφυλλα ελληνικής προέλευσης

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το RASFF, το ACN και το FFN μπορεί να αναζητήσει κανείς στα παρακάτω Link:

Σχετικά με το RASFF: https://food.ec.europa.eu/safety/acn/reports-and-publications_en#rapid-alert-system-for-food-and-feed-rasff

Σχετικά με το ACN: https://food.ec.europa.eu/safety/acn/reports-and-publications_en#alert-and-cooperation-network-acn

Σχετικά με το FFN: https://food.ec.europa.eu/safety/acn/reports-and-publications_en#agri-food-fraud-network-ffn

3.3.4.2. Έλεγχοι για διερεύνηση υπόνοιας ή υποψίας

Οι ελεγκτές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους μπορεί να διαμορφώσουν εύλογες υποψίες – υπόνοιες για παράβαση της περί φυτοπροστατευτικών προϊόντων νομοθεσίας και για την επίλυση αυτών να χρειάζεται να προχωρήσουν σε δειγματοληψίες και έλεγχο υπολειμμάτων.

Σύμφωνα με τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) 2017/625](#), οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διερευνούν περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει υπόνοια μη συμμόρφωσης με τη νομοθεσία της Ένωσης για την αγροδιατροφική αλυσίδα και, στην περίπτωση που διαπιστωθεί η μη συμμόρφωση, να προσδιορίζουν την προέλευση και το εύρος της καθώς και τις ευθύνες των υπευθύνων επιχειρήσεων.

Τέτοιες περιπτώσεις όσον αφορά τα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων μπορούν ενδεικτικά να είναι:

- Κατά τη δέσμευση μιας παρτίδας προϊόντος φυτικής προέλευσης στην αποθήκη ενός παραγωγού λόγω ανίχνευσης υπολειμμάτων ενός γεωργικού φαρμάκου σε συγκέντρωση μεγαλύτερη από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια (MRLs), εντοπίζεται και άλλη παρτίδα του ίδιου ή άλλου προϊόντος που είναι πιθανόν να έχει ψεκαστεί με το ίδιο φυτοπροστατευτικό προϊόν.
- Κατά τον έλεγχο αποθήκης φυτοπροστατευτικών προϊόντων ενός παραγωγού εντοπίζεται φυτοπροστατευτικό προϊόν το οποίο έχει ανακληθεί (πχ σκεύασμα με δραστική ουσία chlorpyrifos) και υπάρχει υποψία ότι τα συγκομισθέντα προϊόντα μπορεί να έχουν ψεκαστεί με το εν λόγω σκεύασμα.
- Κατά τον έλεγχο αποθήκης φυτοπροστατευτικών προϊόντων ενός παραγωγού εντοπίζεται φυτοπροστατευτικό προϊόν το οποίο έχει άδεια διάθεσης στην αγορά αλλά για καλλιέργεια ή καλλιέργειες που δεν έχει ο παραγωγός. Για παράδειγμα ένα σκεύασμα που έχει άδεια διάθεσης για ζαχαρότευτλα ενώ ο παραγωγός έχει πατζάρια.
- Το ίδιο μπορεί να ισχύει εάν ένα σκεύασμα έχει άδεια διάθεσης στην αγορά για μετασυλλεκτική χρήση και διαπιστωθεί να λείπει ποσότητα από την αγορασθείσα, πριν τη συγκομιδή του προϊόντος.

Τα παραδείγματα που θα μπορούσαν να αναφερθούν είναι πολλά. Σε κάθε περίπτωση ο ελεγκτής θα πρέπει να έχει βάσιμους λόγους για να προχωρήσει στη δειγματοληψία έτσι ώστε και να διερευνάται η συμμόρφωση με τη νομοθεσία προστατεύοντας τη δημόσια υγεία, αλλά και να μην

επιβαρύνονται χωρίς λόγο τα εργαστήρια ελέγχου υπολειμμάτων με έκτακτες δειγματοληψίες αν δεν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι.

3.3.4.3. Έλεγχοι για διερεύνηση καταγγελιών

Με την αξιολόγηση, αξιοποίηση, επεξεργασία και διερεύνηση των καταγγελιών δύναται να διαπιστωθεί η συμμόρφωση με τη νομοθεσία. Η έννοια της καταγγελίας αφορά την έγγραφη ενημέρωση από φυσικό ή νομικό πρόσωπο για παράβαση της νομοθεσίας και η διερεύνηση της βασιμότητάς της αποτελεί ζήτημα προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, Ν. 2690/1999 (Α'45), όπως ισχύει, *οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινούνται για τα αιτήματά τους μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο.*

Οι υπηρεσίες απαλλάσσονται από τις ανωτέρω υποχρεώσεις αν το αίτημα είναι εμφανώς παράλογο, αόριστο, ακατάληπτο ή επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό.

Για περισσότερες απαντήσεις σχετικά με θέματα του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (πρόσβαση σε έγγραφα, προθεσμίες διεκπεραίωσης υποθέσεων, εκπροσώπηση πολιτών) είναι χρήσιμη η ανάγνωση του σχετικού εγχειριδίου της ΑΑΔΕ: https://www.aade.gr/sites/default/files/2021-10/egxeiridio_0.pdf.

Υπενθυμίζεται ότι για αιτούμενη δειγματοληψία με σκοπό τη διερεύνηση καταγγελίας, ο καταγγέλων οφείλει να υποβάλει μαζί με την καταγγελία του το προβλεπόμενο παράβολο, ειδάλλως δεν είναι υποχρεωμένη η αρμόδια αρχή να διενεργήσει δειγματοληψία.

Μια ιδιαίτερη και συνήθης περίπτωση είναι η γνωστοποίηση μια παράβασης να προέρχεται είτε από τη Διεύθυνση Συστημάτων Ποιότητας και Βιολογικής Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είτε από κάποιον επίσημο φορέα ελέγχου και πιστοποίησης προϊόντων βιολογικής γεωργίας, όπου στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, διαπίστωσε μη ορθή χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και μη επιτρεπτά στη βιολογική γεωργία υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων.

3.4. Εφαρμογή δειγματοληψιών

Η δειγματοληψία των φυτικών προϊόντων διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Α του με αριθ. πρωτ. 3316/36486/28-3-2012, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, εγγράφου της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής (ΣΕΑ) που αφορά στην Κατευθυντήρια Οδηγία Διενέργειας Δειγματοληψίας Υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης.

Η μέθοδος δειγματοληψίας που εφαρμόζεται ορίζεται με τη με αριθ. 91972/2003 (ΦΕΚ Β'123) Κοινή Υπουργική Απόφαση περί «Καθιέρωσης κοινοτικών μεθόδων δειγματοληψίας για τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης και κατάργηση της ΚΥΑ 236429/1983 (Β106), σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2002/63/ΕΚ της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουλίου 2002». **Η Οδηγία αυτή και κατ'έπείταση και η ΚΥΑ πρόκειται να καταργηθεί στο προσεχές μέλλον και να αντικατασταθεί με νέο Κανονισμό. Οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να διενεργούν τις δειγματοληψίες με βάση το νέο Κανονισμό, μόλις αυτός δημοσιευτεί και τεθεί σε εφαρμογή.**

Για τις ζωοτροφές, οι δειγματοληψίες διενεργούνται σύμφωνα με τους Καν. (ΕΚ) 152/2009/ΕΚ και Καν. (ΕΚ) 691/2013/ΕΚ.

Στο πλαίσιο του επανελέγχου των παραβατών (follow up), είναι απαραίτητη η εκ νέου λήψη δειγμάτων ιδίου προϊόντος, ίδιας προέλευσης και ιδίου παραγωγού ή/και διακινητή στην περίπτωση που σε προηγούμενο έλεγχο, στα δείγματα προϊόντων που παρήγαγε ή εισήγαγε, ανιχνεύθηκαν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε συγκεντρώσεις που υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων (MRLs).

Το κάθε δείγμα πρέπει να συνοδεύεται από πληροφοριακό δελτίο και διαβιβαστικό με όλα τα απαραίτητα στοιχεία για πλήρη ιχνηλασιμότητα [ΚΥΑ 91972/27.01.2003 (Β'123) εναρμόνιση της Οδηγίας 2002/63/ΕΚ]. Είναι απαραίτητο να αποστέλλεται **ξεχωριστό διαβιβαστικό** (εκτός του πληροφοριακού δελτίου) **για κάθε δείγμα**. Επίσης, στην περιγραφή του προϊόντος (εκτός από τα μεταποιημένα), θα πρέπει να χρησιμοποιείται η **ορολογία** και η **κωδικοποίηση** σύμφωνα με τον **Καν. (ΕΚ) 2018/62** της Επιτροπής (βλ. Παράρτημα IV), για να είναι σαφές ποια ανώτατα όρια υπολειμμάτων (MRLs) αντιστοιχούν στο δείγμα, με σκοπό τον έλεγχο συμμόρφωσης με την κοινοτική νομοθεσία.

Εικόνα 3.12. Δείγμα που έφτασε αλλοιωμένο στο εργαστήριο (Φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)

Εποχή δειγματοληψίας

Τα δείγματα πρέπει να λαμβάνονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και να αποστέλλονται τμηματικά στα εργαστήρια, λαμβάνοντας υπόψη τις καλλιεργητικές πρακτικές της κάθε περιοχής, τις συνθήκες αποθήκευσης και γενικότερα τις περιόδους παραγωγής και εμπορίας/εισαγωγής των προϊόντων. Επίσης σε ορισμένα προϊόντα ελληνικής παραγωγής όπως τα σταφύλια και τις φράουλες, **προτείνεται να δίνεται προτεραιότητα στη λήψη δειγμάτων πρώιμων ποικιλιών.**

Για την αποφυγή συσσώρευσης δειγμάτων στο τέλος του ημερολογιακού έτους, **τα προγραμματισμένα δείγματα προς τα εργαστήρια συστήνεται να αποστέλλονται μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου κάθε έτους.**

Σημεία δειγματοληψίας

Ιδιαίτερη προσπάθεια πρέπει να καταβληθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τις δειγματοληψίες, ώστε αυτές να είναι αντιπροσωπευτικές της αγοράς ως προς τα σημεία δειγματοληψίας και να βασίζονται στα προαναφερόμενα κριτήρια επικινδυνότητας. Συνεπώς, η λήψη των δειγμάτων στις περιοχές ευθύνης πρέπει να διενεργείται αναλογικά σε εγχώρια, ενδοκοινοτικής απόκτησης και εισαγόμενα προϊόντα και να διασφαλίζεται ότι καλύπτει όλα τα σημεία συγκέντρωσης, εισόδου, διακίνησης και διάθεσης προϊόντων φυτικής προέλευσης (π.χ. σημεία λιανικής, χονδρικής, διαλογής/μεταποίησης, αποθήκης παραγωγού, κ.λ.π.). Στις περιπτώσεις εισαγωγών (από τρίτες χώρες ή ενδοκοινοτικής απόκτησης) τα πιο ενδεδειγμένα σημεία δειγματοληψίας είναι οι Συνοριακοί Σταθμοί Ελέγχου, τα Σημεία Ελέγχου, τα τελωνεία και οι αποθήκες εισαγωγέων. Για την τελική επιλογή λήψης δειγμάτων, οι αρμόδιες υπηρεσίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους και τις κοινοποιήσεις στα συστήματα MENO (Μητρώο Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών), RASFF και TRACES.

Επιπλέον, όπου αυτό είναι εφικτό ανάλογα με την περιοχή ευθύνης των αρμόδιων αρχών δειγματοληψίας και το είδος του προϊόντος, κατά την επιλογή του σημείου δειγματοληψίας προτείνεται να ακολουθείται η παρακάτω σειρά προτεραιότητας: λαχαναγορά, λαϊκή αγορά, σημείο διαλογής/μεταποίησης, κατάστημα λιανικής (μανάβικο-οπωροπωλείο), υπεραγορά (supermarket).

3.5. Εργαστηριακή ανάλυση

Τα δείγματα πρέπει να αναλύονται το συντομότερο δυνατό και κατά το δυνατόν αμέσως μετά την παραλαβή τους από το εργαστήριο δίνοντας προτεραιότητα σε δείγματα τα οποία εμπίπτουν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΚ) 1793/2019, όπως τροποποιείται και ισχύει, τα οποία σε σχέση με τα υπόλοιπα δείγματα, προέρχονται από παρτίδες οι οποίες τελούν υπό καθεστώς δέσμευσης. Επίσης προτεραιότητα δίνεται και στα επαναληπτικά δείγματα (follow up), καθότι οι παρτίδες αυτές τελούν επίσης υπό καθεστώς δέσμευσης.

Επίσης, τα εργαστήρια εκτός των αναλύσεων που διεξάγουν σύμφωνα με το εθνικό πρόγραμμα ελέγχου, δύναται να καλύπτουν (σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές) και πρόσθετες ανάγκες ελέγχου που μπορεί να προκύψουν στην περιοχή ευθύνης τους.

Οι εκθέσεις εξέτασης (ή οι εκθέσεις δοκιμών ή τα Δελτία Αναλύσεων) των εργαστηρίων που πραγματοποιούν τις αναλύσεις των επισήμων δειγμάτων (Εθνικά εργαστήρια αναφοράς καθώς και τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων) πρέπει να περιγράφουν τουλάχιστον τον σκοπό του επισήμου ελέγχου [π.χ. εθνικό πρόγραμμα, κοινοτικό συντονισμένο πρόγραμμα, έλεγχοι Κανονισμού (ΕΕ) 1793/2019 όπως τροποποιείται και ισχύει κ.α.], τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε, το είδος του προϊόντος στο οποίο να αναφέρεται σαφώς εάν έχει υποστεί μεταποίηση καθώς και τα αποτελέσματα του ελέγχου.

Στις αναλύσεις υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων που πραγματοποιούνται από τα Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς καθώς και τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων, η αβεβαιότητα της μέτρησης καθορίζεται, σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία της Ε.Ε. (SANTE/11312/2021) “*Analytical Quality Control and Method Validation procedures for pesticide residues analysis in food and feed*” σε φρούτα και λαχανικά σε ποσοστό 50% (αντιστοιχεί σε διάστημα εμπιστοσύνης 95%), δηλαδή **η αβεβαιότητα ορίζεται: $\pm 50\%$ του αποτελέσματος.**

Σε περίπτωση που το αποτέλεσμα της εργαστηριακής ανάλυσης καταδεικνύει παράβαση του Ν.4036/2012 (Α΄8), όπως ισχύει ή καθιστά το τρόφιμο επιβλαβές για την υγεία μετά από εκτίμηση της διατροφικής επικινδυνότητας [EFSA Pesticide Residue Intake Model - PRIMo Model (<https://www.efsa.europa.eu/en/applications/pesticides/tools>)] όπως διενεργείται από τη ΣΕΑ, η αρμόδια ελεγκτική αρχή που έλαβε το εξεταζόμενο δείγμα παρέχει στον υπεύθυνο επιχείρησης, παραγωγό, έμπορο, εισαγωγέα, που υπόκειται σε επίσημο έλεγχο, αντίγραφο της έκθεσης εξέτασης. Αντίγραφο της

έκθεσης εξέτασης δύναται να παρέχεται και σε κάθε άλλη περίπτωση, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, εφόσον η αναπαραγωγή της έκθεσης αυτής γίνεται μετά από έγγραφη άδεια από το εργαστήριο που πραγματοποίησε τη δοκιμή (ανάλυση) και **δε δύναται να χρησιμοποιηθεί για προβολή, για διαφημιστικούς ή για εμπορικούς σκοπούς.**

Όλα τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων για τα υπολείμματα των γεωργικών φαρμάκων πρέπει να διαθέτουν την εμπειρογνωμοσύνη, τον εξοπλισμό και τις υποδομές που απαιτούνται για να διενεργούν αναλύσεις, δοκιμές ή διαγνώσεις στα δείγματα, σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία της Ε.Ε. (SANTE/11312/2021) “*Analytical Quality Control and Method Validation Procedures for Pesticide Residues Analysis in Food and Feed*” όπως ισχύει.

3.6. Ειδικά θέματα στην καταγραφή της ιχνηλασιμότητας

Σύμφωνα με το Άρθρο 18, παρ.1 του Καν. 178/2002, «*η ιχνηλασιμότητα (ανιχνευσιμότητα) των τροφίμων, των ζωοτροφών, των ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων και οποιασδήποτε άλλης ουσίας που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά, διασφαλίζεται σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής*». Επιπλέον, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, *οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων πρέπει να εγκαθιδρύουν συστήματα και διαδικασίες που να καθιστούν τις πληροφορίες της ιχνηλασιμότητας διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές, εάν αυτές το ζητήσουν.*

Βασικό στοιχείο της ιχνηλασιμότητας είναι η επισήμανση. Όσον αφορά στα προϊόντα νωπών οπωροκηπευτικών, οι απαιτήσεις της επισήμανσης καθορίζονται από τον Καν. 543/2011. Υποχρεωτικές ενδείξεις για όλα τα νωπά οπωροκηπευτικά είναι: **(α) το όνομα και η ταχυδρομική διεύθυνση του συσκευαστή και/ή του αποστολέα ή ο Κωδικός GR αυτού, και (β) η πλήρης προέλευση της χώρας καταγωγής των προϊόντων.**

Κατά τη δειγματοληψία, είναι πολύ σημαντική η ορθή συμπλήρωση του Πληροφοριακού Δελτίου με τα ακριβή στοιχεία ιχνηλασιμότητας, διότι σε περίπτωση παράβασης θα μπορέσει η αρμόδια αρχή να υποδείξει τον υπεύθυνο (είτε τον έμπορο, είτε τον παραγωγό). Για τον λόγο αυτό δεν επαρκεί η καταγραφή στο πληροφοριακό δελτίο μόνο των φορολογικών παραστατικών (Δελτίου Αποστολής – Τιμολόγιου), αλλά πολλές φορές απαιτούνται και επιπλέον τεκμήρια (όπως για παράδειγμα η επισήμανση).

Παρακάτω αναφέρονται ορισμένες περιπτώσεις, οι οποίες απαντώνται συχνά από τους δειγματολήπτες και όπου απαιτείται μεγάλη προσοχή, όσον αφορά στη συμπλήρωση των ορθών στοιχείων ιχνηλασιμότητας.

➤ **1^η περίπτωση: Δεν ταυτοποιείται το προϊόν που υπάρχει στην επιχείρηση με το τιμολόγιο αγοράς.**

- Πρώτο παράδειγμα: το κλιμάκιο ελέγχου θέλει να δειγματίσει μια παρτίδα τομάτας από τον αποθηκευτικό χώρο μιας υπεραγοράς, η οποία κατά δήλωση του παριστάμενου μόλις παρελήφθη, και με βάση τους υπολογισμούς του κλιμακίου, έχει βάρος 200 κιλά ενώ ο παριστάμενος στον έλεγχο ως ταυτοποιητικό στοιχείο προσκομίζει τιμολόγιο αγοράς από τον προμηθευτή όπου αναγράφεται ότι η ποσότητα της συγκεκριμένης παρτίδας τομάτας είναι 1000 κιλά.
- Δεύτερο παράδειγμα: το κλιμάκιο ελέγχου θέλει να δειγματίσει σπανάκι από πάγκο λιανοπωλητή σε λαϊκή αγορά και ο παριστάμενος στον έλεγχο προσκομίζει ως ταυτοποιητικό στοιχείο, τιμολόγιο αγοράς με ημερομηνία προ 15 ημερών. Είναι σαφές ότι το σπανάκι που βρίσκεται την ώρα του ελέγχου στον πάγκο του λιανοπωλητή, δεν αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο τιμολόγιο αγοράς, καθώς το σπανάκι είναι ευπαθές προϊόν και δε θα μπορούσε να μείνει αναλλοίωτο για 15 ημέρες.
- Τρίτο παράδειγμα: το κλιμάκιο ελέγχου θέλει να δειγματίσει από την προθήκη οπωροπωλείου πατάτες ποικιλίας Jelly και ο παριστάμενος στον έλεγχο προσκομίζει ως ταυτοποιητικό στοιχείο, τιμολόγιο αγοράς όπου αναγράφεται ως ποικιλία οι πατάτες «baby». Είναι σαφές ότι οι πατάτες που βρίσκονται στην προθήκη του οπωροπωλείου δεν αντιστοιχούν στο συγκεκριμένο τιμολόγιο αγοράς, καθώς οι πατάτες ποικιλίας Jelly δεν είναι μικρού μεγέθους όπως οι πατάτες ποικιλίας baby.

Στα ανωτέρω παραδείγματα, εάν το κλιμάκιο ελέγχου αποφασίσει τελικά να λάβει δείγμα, τότε στην ουσία ο ελεγχόμενος αποδέχεται ότι έχει απωλέσει την ιχνηλασιμότητα και πως σε περίπτωση που βρεθούν υπολείμματα φυτοφαρμάκων σε συγκέντρωση υψηλότερη από τα MRLs, τότε την ευθύνη τη φέρει αποκλειστικά ο ίδιος, η επιβολή προστίμου θα γίνει σε αυτόν, και όχι στον παραγωγό στον οποίο το ελεγκτικό κλιμάκιο δεν θα μπορέσει να φτάσει λόγω απώλειας της ιχνηλασιμότητας. Στις περιπτώσεις αυτές, συστήνεται να μην

αναγράφεται το Τιμολόγιο Αγοράς στο Πληροφοριακό Δελτίο, παρά μόνο το σημείο δειγματοληψίας. Σε περίπτωση που βρεθεί παράβαση, τότε όλα αυτά συστήνεται να αναφέρονται στο διαβιβαστικό που θα αποσταλεί στη ΣΕΑ προκειμένου να έχει ολοκληρωμένη εικόνα για την περίπτωση. Ίσως σε τέτοιες περιπτώσεις είναι προτιμότερο το κλιμάκιο να αποφασίσει να μη λάβει δείγμα, ωστόσο θα πρέπει να αποστείλει **έγγραφο σύσταση** στον ελεγχόμενο, βάσει του Άρθρου 3 του Ν. 4235/2014 στην οποία θα αναφέρεται η μη συμμόρφωση της **«μη δυνατότητας ανάκλησης ή απόσυρσης τροφίμων, λόγω μη εφαρμογής του συστήματος ιχνηλασιμότητας όπως αυτό απαιτείται από το Άρθρο 18 του Καν. 178/2002»**.

➔ **Δεύτερη περίπτωση: Ο έμπορος έχει εισάγει πολλές παρτίδες ίδιου φυτικού ιστού και ίδιας προέλευσης, οι οποίες όμως δε διαχωρίζονται μεταξύ τους.**

Παράδειγμα: συμβαίνει συχνά, ένας έμπορος να εισάγει δυο (και πολλές φορές και παραπάνω), παρτίδες του ίδιου φυτικού ιστού οι οποίες δε φέρουν καμία επισήμανση και τις οποίες αποθηκεύει στον ίδιο χώρο χωρίς να μπορεί να αποδείξει ποιες παρτίδες αντιστοιχούν σε κάθε εισαγωγή.

Στην περίπτωση αυτή, εάν το ελεγκτικό κλιμάκιο αποφασίσει να λάβει δείγμα, τότε μπορεί να θεωρηθεί όλη η ποσότητα του φυτικού ιστού ως μια παρτίδα, και σε περίπτωση που βρεθούν υπολείμματα φυτοφαρμάκων σε συγκεντρώσεις μεγαλύτερες από τα MRLs, να καταστραφεί το σύνολο της ποσότητας, εφόσον έχει απωλέσει την ιχνηλασιμότητα ο ελεγχόμενος. Στην περίπτωση που το κλιμάκιο αποφασίσει να μη λάβει δείγμα, θα πρέπει να αποστείλει **έγγραφο σύσταση** στον ελεγχόμενο, βάσει του Άρθρου 3 του Ν. 4235/2014 στην οποία θα αναφέρεται η μη συμμόρφωση της **«μη δυνατότητας ανάκλησης ή απόσυρσης τροφίμων, λόγω μη εφαρμογής του συστήματος ιχνηλασιμότητας όπως αυτό απαιτείται από το Άρθρο 18 του Καν. 178/2002»**.

➔ **Τρίτη περίπτωση: Ο παραγωγός ή ο λιανέμπορος λαϊκής αγοράς κατά την ώρα του ελέγχου δεν έχει τα απαιτούμενα παραστατικά (Δελτίο αποστολής ή Τιμολόγιο αγοράς των προϊόντων, αντίστοιχα).**

Στην περίπτωση αυτή, όσον αφορά στον παραγωγό δεν υπάρχει τόσο μεγάλο θέμα, καθότι θεωρητικά αυτός είναι ο παραγωγός των προϊόντων που θέλει να δειγματίσει το ελεγκτικό

κλιμάκιο και συνεπώς σε περίπτωση υπέρβασης των MRLs, σε αυτόν θα επιβληθεί το πρόστιμο. Το μόνο που δε θα μπορεί να συμπληρώσει το ελεγκτικό κλιμάκιο στο Πληροφοριακό Δελτίο στην περίπτωση αυτή, είναι η συνολική ποσότητα του συγκεκριμένου φυτικού ιστού που έφερε μαζί του ο παραγωγός κατά την ημέρα του ελέγχου και διέθεσε στους καταναλωτές.

Στην περίπτωση του λιανέμπορου, πάλι οι επιλογές είναι είτε: (α) το κλιμάκιο να αποφασίσει να προβεί σε δειγματοληψία αλλά να μη συμπληρώσει στο Πληροφοριακό Δελτίο το τιμολόγιο αγοράς ως ταυτοποιητικό στοιχείο της παρτίδας, παρά μόνο το σημείο δειγματοληψίας και συνεπώς σε περίπτωση που βρεθούν υπολείμματα φυτοφαρμάκων σε συγκεντρώσεις μεγαλύτερες από τα MRLs, την ευθύνη τη φέρει αποκλειστικά ο ίδιος ο λιανεμπορος και η επιβολή προστίμου θα γίνει σε αυτόν, και όχι στον παραγωγό στον οποίο το ελεγκτικό κλιμάκιο δεν θα μπορεί να φτάσει λόγω απώλειας της ιχνηλασιμότητας, (β) το κλιμάκιο να αποφασίσει να μη λάβει δείγμα, ωστόσο θα πρέπει να αποστείλει **έγγραφο σύσταση** στο λιανέμπορο, βάσει του Άρθρου 3 του Ν. 4235/2014 στην οποία θα αναφέρεται η μη συμμόρφωση της **«μη δυνατότητας ανάκλησης ή απόσυρσης τροφίμων, λόγω μη εφαρμογής του συστήματος ιχνηλασιμότητας όπως αυτό απαιτείται από το Άρθρο 18 του Καν. 178/2002»**.

- **Τέταρτη περίπτωση:** Άλλα στοιχεία αναγράφονται στη σήμανση που υπάρχει στις προθήκες του καταστήματος και άλλα στη σήμανση στις συσκευασίες που βρίσκονται στην αποθήκη του καταστήματος.

Στην περίπτωση αυτή, το ελεγκτικό κλιμάκιο θα πρέπει να λαμβάνει δείγμα από την αποθήκη του καταστήματος, όπου συνήθως τα προϊόντα βρίσκονται στην αρχική τους συσκευασία η οποία φέρει την ορθή επισήμανση, και όχι από την προθήκη του καταστήματος.

- **Πέμπτη περίπτωση:** Ο χονδρέμπορος κατά την παραλαβή μιας παρτίδας βάζει δικό του LOT No με αποτέλεσμα το τιμολόγιο πώλησης να μην ταυτοποιείται με το προϊόν αν βρεθεί π.χ. σε κάποιο κατάστημα λιανικής ή στη λαϊκή αγορά.

Συμβαίνει συχνά ένας χονδρέμπορος να παραλαμβάνει για παράδειγμα πατάτες συσκευασμένες σε δίχτυ από κάποιον παραγωγό, ο οποίος έχει τοποθετήσει στο εσωτερικό της συσκευασίας επισήμανση με τα στοιχεία του και ένα δικό του LOT No. Κατά την

παραλαβή όμως ο χονδρέμπορας δίνει στην παρτίδα, μέσω του λογιστικού του συστήματος ένα άλλο LOT No το οποίο το αναγράφει και στα τιμολόγια πώλησης προς τους πελάτες του. Εάν υποθέσουμε ότι έχει πουλήσει κάποια ποσότητα πατάτας στον ιδιοκτήτη οπωροπωλείου και το ελεγκτικό κλιμάκιο μεταβεί στο οπωροπωλείο για έλεγχο, τότε δεν ταυτοποιείται ο αριθμός παρτίδας του τιμολογίου με αυτόν της συσκευασίας. Αυτό όμως ενέχει τον εξής κίνδυνο: εάν ο ιδιοκτήτης του οπωροπωλείου έχει προμηθευτεί πατάτες και από άλλον χονδρέμπορα ή από άλλον παραγωγό, δεν είναι εύκολο να αντιστοιχίσει τα παραστατικά με τις παρτίδες και όχι από δική του υπαιτιότητα. Στην περίπτωση αυτή το κλιμάκιο θα πρέπει λάβει δείγμα από κλειστές συσκευασίες πατάτας οι οποίες φέρουν την επισήμανση του παραγωγού, να καταγράψει στο Πληροφοριακό Δελτίο τα στοιχεία του παραγωγού και στην περίπτωση όπου υπάρξει υπέρβαση σε MRLs, τότε θα πρέπει να έχει μεριμνήσει να πάρει τα παραστατικά απ' όλες τις παρτίδες πατάτας που βρίσκονται στο κατάστημα κατά την ώρα του ελέγχου και να μεταβεί στους αντίστοιχους προμηθευτές ώστε να διερευνηθεί πιο πολύ η υπόθεση καθότι μπορεί η πατάτα όπου βρέθηκε η υπέρβαση να έχει πουληθεί και σε άλλους πελάτες και θα πρέπει να ανακληθεί.

3.7. Στατιστικά στοιχεία ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων

Λόγω της σοβαρότητας του ελέγχου των υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και ιδίως της δημόσιας υγείας καθώς και για την ισορροπημένη και ακριβή ενημέρωση του κοινού, δημοσιεύονται εκθέσεις αποτελεσμάτων τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

3.7.1. Στατιστικά στοιχεία Ε.Ε. ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων

Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (European Food Safety Authority - EFSA) είναι ο οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρέχει επιστημονικές συμβουλές και γνωστοποιεί τους υπάρχοντες και τους αναδυόμενους κινδύνους που συνδέονται με την τροφική αλυσίδα.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [άρθρο 32, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005], η EFSA υποβάλλει ετήσια έκθεση αξιολόγησης των επιπέδων υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα στην ευρωπαϊκή αγορά. Η Έκθεση αυτή μέχρι σήμερα λόγω της ανάγκης συγκέντρωσης και επεξεργασίας χιλιάδων στοιχείων από όλα τα Κράτη – Μέλη της Ε.Ε. αφορά τα αποτελέσματα των

ελέγχων υπολειμμάτων του προ-προηγούμενου έτους από το έτος έκδοσης της Έκθεσης. Για παράδειγμα στις 26 Απριλίου 2023 εκδόθηκε η Έκθεση που αφορούσε τα αποτελέσματα ελέγχων υπολειμμάτων του έτους 2021 (<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2023.7939>).

Σύμφωνα με την ανωτέρω έκθεση, το 2021, το 96,1% των συνολικών 87.863 δειγμάτων που αναλύθηκαν έπεσε κάτω από το μέγιστο επίπεδο υπολειμμάτων (MRL), το 3,9% υπερέβη αυτό το επίπεδο, εκ των οποίων το 2,5% ήταν μη συμμορφούμενα, δηλαδή δείγματα που υπερέβαιναν το MRL αφού ληφθεί υπόψη η αβεβαιότητα των μετρήσεων.

Για το υποσύνολο του πολυετούς προγράμματος ελέγχου που συντονίζεται από την Ε.Ε., αναλύθηκαν 13.845 δείγματα από τα οποία το 2,1% υπερέβαινε το MRL και το 1,3% ήταν μη συμμορφούμενα. Για την αξιολόγηση της οξείας και χρόνιας επικινδυνότητας για την υγεία των καταναλωτών, εκτιμήθηκε η διατροφική έκθεση σε υπολείμματα φυτοφαρμάκων και συγκρίθηκε με τις διαθέσιμες κατευθυντήριες τιμές με βάση την υγεία (Health-Based Guidance Values - HBGVs). Εισήχθη μια νέα πιλοτική μεθοδολογία που βασίζεται σε πιθανοτική αξιολόγηση για να παρέχει την πιθανότητα τα άτομα να εκτίθενται σε υπέρβαση του HBGV. Δίνονται συστάσεις στον διαχειριστή κινδύνου για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών συστημάτων ελέγχου και για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών σε ολόκληρη την Ε.Ε.

ADOPTED: 20 March 2023

doi: 10.2903/j.efsa.2023.7939

The 2021 European Union report on pesticide residues in food

European Food Safety Authority (EFSA),
Luis Carrasco Cabrera, Giulio Di Piazza, Bruno Dujardin and Paula Medina Pastor

Abstract

Under European Union legislation (Article 32, Regulation (EC) No 396/2005), EFSA is to provide an annual report assessing the pesticide residue levels in foods on the European market. In 2021, 96.1% of the overall 87,863 samples analysed fell below the maximum residue level (MRL), 3.9% exceeded this level, of which 2.5% were non-compliant, i.e. samples exceeding the MRL after accounting for the measurement uncertainty. For the EU-coordinated multiannual control programme subset, 13,845 samples were analysed of which 2.1% exceeded the MRL and 1.3% were non-compliant. To assess acute and chronic risk to consumer health, dietary exposure to pesticide residues was estimated and compared with available health-based guidance values (HBGVs). A new pilot methodology based on probabilistic assessment was introduced to provide the probability of subjects being exposed to an exceedance of the HBGV. Recommendations to risk manager are given to increase the effectiveness of European control systems and to ensure a high level of consumer protection throughout the EU.

© 2023 European Food Safety Authority. *EFSA Journal* published by Wiley-VCH GmbH on behalf of European Food Safety Authority.

Keywords: pesticide residues, food safety, European Union, national monitoring programme, maximum residue levels, dietary exposure, risk assessment, acute, chronic, probability

Εικόνα 3.13. Έκθεση της EFSA για τα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων έτους 2021
(<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2023.7939>)

3.7.2. Εθνικά στατιστικά στοιχεία ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων

Τα εθνικά στατιστικά στοιχεία ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto>) όπου με ελεύθερη πρόσβαση μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να ενημερωθεί για τα αποτελέσματα ελέγχων υπολειμμάτων από το 2010 έως το 2022.

Στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ δημοσιεύονται επίσης ανά μήνα τα αποτελέσματα του ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης έτους 2024 (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=16064:2024-290224&catid=2:uncategorised>).

Αποτελέσματα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης 2024

Υπολείμματα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων σε Τρόφιμα / 25 Απριλίου 2024

- ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024
- ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2024
- ΜΑΡΤΙΟΣ 2024

Δ/νση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής

Εικόνα 3.14. Απόσπασμα από την Ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ όπου γίνεται αναφορά στα αποτελέσματα ελέγχων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στη Χώρα μας ανά μήνα για το έτος 2024 (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=16064:2024-290224&catid=2:uncategorised>)

3.8. Μελέτη περίπτωσης

Η αρμόδια αρχή ΔΑΟΚ - ΠΕ Κοζάνης, στα πλαίσια του εθνικού προγράμματος (monitoring), μετέβη στη Λαϊκή Αγορά Πτολεμαΐδας προκειμένου να λάβει δείγμα κολοκυθάκια στις **24-04-2019**. Ο λιανοπωλητής επιδεικνύει το Δελτίο Αποστολής – Τιμολόγιο που φαίνεται παρακάτω, ενώ την ώρα του ελέγχου οι ελεγκτές υπολογίζουν ότι υπάρχουν περίπου 50 κιλά κολοκυθάκια επί του πάγκου πώλησης.

ΣΙΑ Ο.Ε.

Α.Φ.Μ.: [redacted] Δ.Ο.Υ.: ΚΟΖΑΝΗΣ
 ΚΕΝΤΡΙΚΟ: 8 [redacted] [redacted]
 Πόλη: ΚΟΖΑΝΗ Τ.Κ.: 50100
 ΤΗΛ: [redacted]

Σελ. 1 / 1
ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

ΤΙΜ.-ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΜΕΤΡΗΤΩΣ ΟΤΔΑΜ-031658

Στοιχεία Συναλλασσόμενου

Κ.Πελάτη	01-0498	Ημερομηνία	16/4/2019
Επωνυμία	[redacted]	Τόπος Αποστολής	Εδρα μας
Επάγγελμα	ΛΑΙΚΗ	Τόπος Παράδοσης	ΕΔΡΑ ΠΕΛΑΤΗ
Διεύθυνση	[redacted]	Σκοπός Διακίνησης	Πώληση
Πόλη	ΚΟΖΑΝΗ	Ωρα έναρξης	8:14:11 μμ
Α.Φ.Μ.	[redacted]	Αρ.Αυτοκινήτου	[redacted]
Τηλέφωνο	[redacted]		

Σχετ.Παρ/κά

Προέλευση	Περιγραφή	Ποιστ. Κατηγορ.	LotNumber	Υλικά Συσκ.	Μ.Μ	Μικτή Ποσότη.	Καθ. Ποσότη.	Τιμή Μον.	Εκτ %	Τεμ.	Καθαρή Αξία	ΦΠΑ %
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	ΜΠΑΝΑΝΕΣ ΣΧΙΓΟΥΤΑ	A			ΚΙΛ	76,00	76,00	1,18	0,0	0	89,68	13
ΚΡΗΤΗΣ	ΝΤΟΜΑΤΕΣ	A			ΚΙΛ	78,00	78,00	0,75	0,0	0	58,50	13
ΚΡΗΤΗΣ	ΝΤΟΜ. ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ	A			ΚΙΛ	9,00	9,00	2,00	0,0	0	18,00	13
ΚΑΒΑΛΑ	ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ	B			ΚΙΛ	30,00	30,00	0,50	0,0	0	15,00	13
ΙΣΠΑΝΙΑΣ	ΦΑΣΟΛΑΚΙΑ	A			ΚΙΛ	20,00	20,00	0,55	0,0	0	11,00	13
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	ΑΓΓΟΥΡΙΑ ΖΕΥΓΗ	A			ΖΕΥ	40,00	40,00	0,35	0,0	0	14,00	13
ΘΑΣΣΑΙΚΩΝ	ΚΟΛΟΚΥΘΙΑ	A			ΚΙΛ	29,00	29,00	0,60	0,0	0	17,40	13
ΕΥΒΟΙΑΣ	ΚΑΡΟΤΑ ΧΥΜΑ	A			ΚΙΛ	10,00	10,00	0,45	0,0	0	4,50	13
ΚΡΗΤΗΣ	ΜΕΛΙΤΖΑΝΕΣ	A			ΚΙΛ	13,00	13,00	0,45	0,0	0	5,85	13
ΚΡΗΤΗΣ	ΠΙΠΕΡΙΕΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ	A			ΚΙΛ	9,00	9,00	1,00	0,0	0	9,00	13
ΚΡΗΤΗΣ	ΠΙΠΕΡΙΕΣ ΝΤΟΛΜΑ	A			ΚΙΛ	8,00	8,00	1,50	0,0	0	12,00	13
ΜΑΝΩΛΑΔΑΣ	ΦΡΑΟΥΛΕΣ	A	6815		ΚΙΛ	30,00	30,00	0,60	0,0	0	18,00	13
ΚΡΗΤΗΣ	ΚΑΥΤΕΡΑ	A			ΤΕΜ	50,00	50,00	0,15	0,0	0	7,50	13

Ερωτήσεις

- Πως θα συμπληρωθεί το πληροφοριακό δελτίο δείγματος – πρακτικό δειγματοληψίας;
- Σε τι ενέργειες πρέπει να προβεί το κλιμάκιο ελέγχου;

3.11. Βιβλιογραφία Ενότητας

Ελληνικές πηγές

Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 του Συμβουλίου, της 23^{ης} Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28^{ης} Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Φεβρουαρίου 2005, για τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων μέσα ή πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 152/2009 της Επιτροπής, της 27^{ης} Ιανουαρίου 2009, για τον καθορισμό μεθόδων δειγματοληψίας και ανάλυσης για τον επίσημο έλεγχο των ζωοτροφών.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 543/2011 της Επιτροπής, της 7^{ης} Ιουνίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών.

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 691/2013 της Επιτροπής, της 19^{ης} Ιουλίου 2013, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 152/2009 όσον αφορά τις μεθόδους δειγματοληψίας και ανάλυσης.

Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15^{ης} Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

[Κανονισμός \(ΕΕ\) 2018/62](#) της Επιτροπής για την αντικατάσταση του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1715 της Επιτροπής της 30^{ης} Σεπτεμβρίου 2019 για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης πληροφοριών για τους επίσημους ελέγχους και των συστατικών μερών του συστήματος αυτού (κανονισμός IMSOC).

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) 2019/1793](#) της Επιτροπής, της 22^{ης} Οκτωβρίου 2019, για την προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που διέπουν την είσοδο στην Ένωση ορισμένων αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες και για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) 2017/625 και (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 669/2009, (ΕΕ) αριθ. 884/2014, (ΕΕ) 2015/175, (ΕΕ) 2017/186 και (ΕΕ) 2018/1660 της Επιτροπής.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) [2020/585](#) της Επιτροπής, της 27^{ης} Απριλίου 2020, για ένα συντονισμένο πολυετές πρόγραμμα ελέγχου της Ένωσης για τα έτη 2021, 2022 και 2023 ώστε να εξασφαλιστεί συμμόρφωση με τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων και να εκτιμηθεί η έκθεση του καταναλωτή στα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω στα τρόφιμα φυτικής και ζωικής προέλευσης (ΕΕ L 135 της 29.4.2020, σ. 1–12).

[Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/2244 της Επιτροπής](#) για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με ειδικούς κανόνες για τους επίσημους ελέγχους όσον αφορά τις διαδικασίες δειγματοληψίας για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/1355](#) της Επιτροπής σχετικά με τα πολυετή εθνικά προγράμματα ελέγχου για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων, που οφείλουν να καταρτίσουν τα κράτη μέλη.

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 2023/731 της Επιτροπής](#), για ένα συντονισμένο πολυετές πρόγραμμα ελέγχου της Ένωσης για τα έτη 2024, 2025 και 2026 ώστε να εξασφαλιστεί συμμόρφωση με τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων και να εκτιμηθεί η έκθεση του καταναλωτή στα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω στα τρόφιμα φυτικής και ζωικής προέλευσης και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2022/741.

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/989 της Επιτροπής](#) για ένα συντονισμένο πολυετές πρόγραμμα ελέγχου της Ένωσης για τα έτη 2025, 2026 και 2027 ώστε να εξασφαλιστεί συμμόρφωση με τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων και να εκτιμηθεί η έκθεση του καταναλωτή στα κατάλοιπα

φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω στα τρόφιμα φυτικής και ζωικής προέλευσης και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2023/731.

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/286](#) της Επιτροπής, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1793 για την προσωρινή αύξηση των επίσημων ελέγχων και τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που διέπουν την είσοδο στην Ένωση ορισμένων αγαθών από ορισμένες τρίτες χώρες και για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) 2017/625 και (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

ΚΥΑ αριθ. 91972/27-1-2003 (Β' 123/5-2-2003) για τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων επί και εντός των προϊόντων φυτικής προέλευσης σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2002/63/ΕΚ της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 2002 και Καθιέρωση κοινοτικών μεθόδων δειγματοληψίας για τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης και κατάργηση της ΚΥΑ 236429/1983 (Β106), σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2002/63/ΕΚ της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 2002.

ΚΥΑ αριθ. 122805/24.09.2008 (Β' 2060/06.10.2008) για τον καθορισμό εθνικής αρμόδιας αρχής για τον Καν. (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα ή πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης και για την τροποποίηση της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου

ΚΥΑ αριθ. 11324/113170/2012 (Β' 3225/04.12.2012) σχετικά με τον καθορισμό αρμοδίων αρχών και αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή του ν. 4036/2012 (Α'8) σχετικά με τη διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ αριθ. 4211/48456/20.04.2016 (Β' 1284/5-5-2016).

Νόμος 2690/1999 (ΦΕΚ Α'45/9.3.1999). Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

Νόμος 4036/2012 (ΦΕΚ Α'8/27.01.2012). Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις.

Νόμος 4235/2014 (ΦΕΚ Α 32/11.2.1014). Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και

προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Το με αριθ. Πρωτ. 3316/36486/28-3-2012, έγγραφο του ΥΠΑΑΤ που αφορά στην Κατευθυντήρια Οδηγία Διενέργειας Δειγματοληψίας Υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης.

Το με αριθμ. Πρωτ. 11694/331836/31-10-2023 έγγραφο της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής με θέμα «Τροποποίηση του Πληροφοριακού Δελτίου Δείγματος και Πρακτικού Δειγματοληψίας του ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων».

Το με αριθ. Πρωτ. [2362/58831/27-2-2024 έγγραφο](#) της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, για το έτος 2024».

Ξενόγλωσσες πηγές

SANTE (2021). Analytical quality control and method validation procedures for pesticide residues analysis in food and feed. Supersedes Document No. SANTE/11312/2021(Implemented by 01/01/2024).

Πηγές στο διαδίκτυο

<https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search?searchQueries=>

https://publications.europa.eu/resource/cellar/866d142f-57a6-4483-86a9-90aa88370be2.0017.02/DOC_1

<https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search>

<https://www.efet.gr/index.php/el/efet/home-4/rasff>

https://food.ec.europa.eu/document/download/c235fad7-df80-4b80-9989-dfda920d0463_en?filename=acn_report_2023_overview.pdf

https://www.aade.gr/sites/default/files/2021-10/egxeiridio_0.pdf

<https://www.efsa.europa.eu/en/applications/pesticides/tools>

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2023.7939>

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto>

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop->

[production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=16064:2024-](https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=16064:2024-)

[290224&catid=2:uncategorised](https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto?view=article&id=16064:2024-290224&catid=2:uncategorised)

https://food.ec.europa.eu/safety/acn/reports-and-publications_en#rapid-alert-system-for-food-and-feed-rasff

https://food.ec.europa.eu/safety/acn/reports-and-publications_en#alert-and-cooperation-network-acn

https://food.ec.europa.eu/safety/acn/reports-and-publications_en#agri-food-fraud-network-ffn

4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

4.1. Σκοπός Ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης ενότητας είναι οι επιμορφούμενοι να έρθουν σε επαφή με τα εργαστήρια επίσημων ελέγχων τα οποία διενεργούν τις αναλύσεις των δειγμάτων που αποστέλλουν οι αρμόδιες αρχές για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

4.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του επιμορφωτικού προγράμματος, οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- Εξοικειωθούν με βέλτιστες πρακτικές λήψης δειγμάτων.
- Αξιολογούν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων.
- Τεκμηριώνουν κάθε παράβαση που διαπιστώνεται.
- Αξιολογούν που υφίσταται διατροφική επικινδυνότητα.
- Κατανοήσουν τη λειτουργία του εργαστηρίου και τις διαδικασίες του.
- Προγραμματίζουν και να εκτελούν δειγματοληψίες φυτικών προϊόντων για τον έλεγχο υπολειμμάτων.
- Συσκευάζουν ορθά και να αποστέλλουν δείγματα για τον έλεγχο υπολειμμάτων.
- Κατανοούν τα αποτελέσματα της Έκθεσης Εξέτασης που εκδίδει το κάθε εργαστήριο.
- Να εξοικειωθούν με ειδικές καταστάσεις ελέγχου.

4.1.2. Σύντομη Περιγραφή

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται στους επιμορφούμενους η λειτουργία και οι διαδικασίες των επίσημων εργαστηρίων που εμπλέκονται στους επίσημους ελέγχους υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Είναι σημαντικό οι επιμορφούμενοι να κατανοήσουν τη λειτουργία ενός εργαστηρίου, τον ορθό τρόπο δειγματοληψίας, συσκευασίας και αποστολής των δειγμάτων, ούτως ώστε αυτά να μην απορρίπτονται από τα εργαστήρια, αλλά και το πότε πρέπει να προβαίνουν σε δειγματοληψία προκειμένου να μην εμποδίζουν την εύρυθμη λειτουργία των εργαστηρίων. Τέλος, οι επιμορφούμενοι μέσα από αυτή την ενότητα, θα συνειδητοποιήσουν πόσο σημαντική είναι η

συνεργασία των αρμοδίων αρχών ελέγχου με τα εργαστήρια, προκειμένου να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των επίσημων ελέγχων στα υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

4.2. Διαπίστευση εργαστηρίων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η συνέπεια των επίσημων ελέγχων και των άλλων επίσημων δραστηριοτήτων στο σύνολο της Ένωσης, οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη δειγματοληψία και τις εργαστηριακές αναλύσεις, τις δοκιμές και τις διαγνώσεις θα πρέπει να πληρούν τα επιστημονικά πρότυπα, να ικανοποιούν τις ειδικές ανάγκες ανάλυσης, δοκιμών και διάγνωσης των εμπλεκόμενων εργαστηρίων, καθώς και να παρέχουν σωστά και αξιόπιστα αποτελέσματα ανάλυσης, δοκιμών και διάγνωσης.

Τα εργαστήρια που ορίζονται από τις αρμόδιες αρχές για να διενεργούν αναλύσεις, δοκιμές και διαγνώσεις στα δείγματα τα οποία λαμβάνονται στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων και των άλλων επίσημων δραστηριοτήτων θα πρέπει να διαθέτουν την εμπειρογνωμοσύνη, τον εξοπλισμό, τις υποδομές και το προσωπικό για να εκτελούν τα καθήκοντα αυτά με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα. Για να διασφαλίζονται σωστά και αξιόπιστα αποτελέσματα, τα εν λόγω εργαστήρια θα πρέπει να είναι διαπιστευμένα να χρησιμοποιούν τις μεθόδους αυτές σύμφωνα με το πρότυπο EN ISO/IEC 17025 σχετικά με τις «Γενικές απαιτήσεις για την ικανότητα των εργαστηρίων δοκιμών και διακριβώσεων». Η διαπίστευση θα πρέπει να γίνεται από εθνικό οργανισμό διαπίστευσης που λειτουργεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

4.2.1. Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ.)

Το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ.) ορισμένο από την ελληνική κυβέρνηση ως ο Εθνικός Οργανισμός Διαπίστευσης της Ελλάδας σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008, αξιολογεί την τεχνική επάρκεια, την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των φορέων πιστοποίησης, ελέγχου και επαλήθευσης όπως επίσης και των εργαστηρίων δοκιμών και διακριβώσεων.

4.3. Ευρωπαϊκά και Εθνικά εργαστήρια αναφοράς

4.3.1. Ευρωπαϊκά Εργαστήρια Αναφοράς (EURL)

Η έννοια των εργαστηρίων αναφοράς της Ε.Ε. (European Reference Laboratories - EURLs, πρώην CRL) και των Εθνικών Εργαστηρίων Αναφοράς (National Reference Laboratories - NRLs) ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ο γενικός στόχος των EURLs και NRLs είναι η βελτίωση της ποιότητας, της ακρίβειας και της συγκρισιμότητας των αποτελεσμάτων των επίσημων εργαστηρίων ελέγχου (Official Laboratories – OfLs). Η έννοια των EURLs καθώς και των NRLs αναφέρεται πλέον στον Κανονισμό 625/2017, ο οποίος αντικατέστησε τον Κανονισμό 882/2004.

Ο κύριος σκοπός των EURLs και των NRLs είναι η διαρκής βελτίωση των μεθόδων που χρησιμοποιούνται από τα επίσημα εργαστήρια (OfLs, συμπεριλαμβανομένων και των NRLs), καθώς και η ποιότητα και η ομοιομορφία των δεδομένων που προκύπτουν από τις αναλύσεις που διενεργούν αυτά. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από τα επίσημα εργαστήρια (OfLs) θα πρέπει να βασίζονται σε επιστημονικά πρότυπα και να παρέχουν σωστά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα αποτελέσματα εντός της Ένωσης.

Σύμφωνα με το *Άρθρο 94* του *Κανονισμού 625/2017*, τα EURLs είναι υπεύθυνα για:

- Τη βελτίωση και την εναρμόνιση των αναλυτικών μεθόδων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από τα OfLs.
- Την παροχή στα NRLs λεπτομερειών και καθοδήγησης σχετικά με τις αναλυτικές μεθόδους, συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων αναφοράς.
- Την παροχή υλικών αναφοράς στα NRLs.
- Το συντονισμό της εφαρμογής των μεθόδων από τα NRLs (και άλλων OfLs αν απαιτείται), για παράδειγμα οργανώνοντας Proficiency Tests και ενημερώνοντας την Επιτροπή και τα Κράτη-Μέλη για τα αποτελέσματα αυτών.
- Τον συντονισμό πρακτικών ρυθμίσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες για την εφαρμογή νέων μεθόδων και η ενημέρωση των NRLs για τις εξελίξεις στον τομέα αυτόν.
- Τη διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το προσωπικό των NRLs (και άλλων επίσημων εργαστηρίων αν απαιτείται), καθώς και εμπειρογνομόνων Τρίτων Χωρών.
- Την παροχή τεχνικών και επιστημονικών συμβουλών στην Επιτροπή.
- Την παροχή πληροφοριών στα NRLs σχετικά με διεθνείς ερευνητικές δραστηριότητες.

- ☑ Τη συνεργασία με εργαστήρια Τρίτων Χωρών και με την EFSA.
- ☑ Τη δημιουργία και τη διατήρηση επικαιροποιημένων καταλόγων με τις διαθέσιμες ουσίες αναφοράς και αντιδραστηρίων, καθώς και των κατασκευαστών και των προμηθευτών αυτών των ουσιών και αντιδραστηρίων.
- ☑ Τη μεταξύ τους συνεργασία, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να αναπτύξουν μεθόδους ανάλυσης.

Τα εργαστήρια αναφοράς της Ε.Ε. (EURLs) για υπολείμματα φυτοφαρμάκων διεξάγουν Δοκιμές Επάρκειας (European Union Proficiency Tests - EUPTs) για την αξιολόγηση της απόδοσης των Εργαστηρίων Επίσημων Ελέγχων. Τα EURLs λαμβάνουν υπόψη διάφορες πτυχές της ανάλυσης, όπως το εύρος και η ικανότητα ανίχνευσης παρουσίας και ποσοτικοποίησης των δραστικών ουσιών στα παρεχόμενα δείγματα, και σύμφωνα με την απόδοση, τα εργαστήρια ομαδοποιούνται στην κατηγορία Α ή στην κατηγορία Β σε περίπτωση που υπάρχουν ελλείψεις.

Τα εξουσιοδοτημένα εργαστήρια αναφοράς για υπολείμματα φυτοφαρμάκων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκονται στον παρακάτω σύνδεσμο:

https://www.eurl-pesticides.eu/docs/public/tmpl_article.asp?LabID=100&CntID=537&Lang=EN.

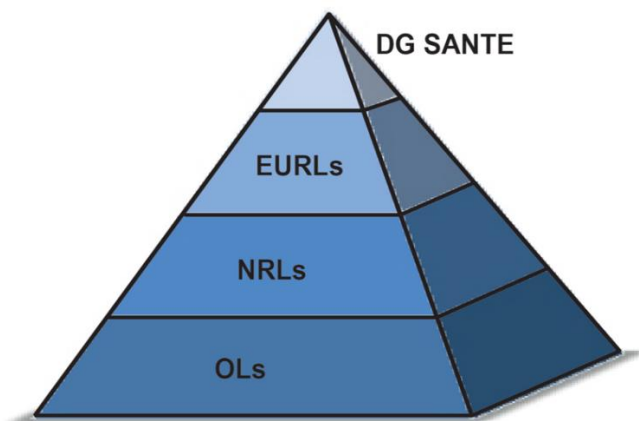
Σύμφωνα με το **Άρθρο 93** του **Κανονισμού 625/2017** τα EURLs μεταξύ των άλλων θα πρέπει να:

- ☑ Είναι διαπιστευμένα κατά το πρότυπο EN ISO/IEC 17025.
- ☑ Είναι αμερόληπτα, χωρίς σύγκρουση συμφερόντων.
- ☑ Διασφαλίζουν ότι το προσωπικό τους έχει καλή γνώση των Διεθνών Προτύπων και πρακτικών και ότι οι πιο πρόσφατες εξελίξεις στην έρευνα, λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτέλεση της εργασίας τους.

Οι υποχρεώσεις των NRLs αναφέρονται στο **Άρθρο 101** του **Κανονισμού 625/2017**. Μεταξύ άλλων τα NRLs θα πρέπει να:

- ☑ Συνεργάζονται με τα EURLs, και να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης και σε Proficiency Tests τα οποία οργανώνονται από τα εργαστήρια αυτά.
- ☑ Συντονίζουν τις δραστηριότητες των επίσημων εργαστηρίων.
- ☑ Διασφαλίζουν τη διάδοση των αποτελεσμάτων που παρέχουν τα EURLs, στις αρμόδιες αρχές και τα επίσημα εργαστήρια ελέγχου.

- Διενεργούν προγράμματα εκπαίδευσης στο προσωπικό των επίσημων εργαστηρίων (όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο).

Εικόνα 4.1. Δίκτυο εργαστηριακού ελέγχου τροφίμων της Ε.Ε. (Sorbo *et al.*, 2022)

4.3.2. Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς και Ελέγχου

Τα εθνικά εργαστήρια ελέγχου υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων της Χώρας μας είναι:

- A) το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΜΦΙ), το οποίο έχει οριστεί και ως **Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς** και
- B) το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων του Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης.

4.3.2.1. Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΜΦΙ)

Το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ) είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, εποπτευόμενο από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ιδρύθηκε με σκοπό την προστασία του φυτικού κεφαλαίου της χώρας, σε συνέχεια δωρεάς του Εμμανουήλ Μπενάκη, δυνάμει του Ν. 4160/1929 (Α' 1980) και της ιδρυτικής του σύμβασης, που κυρώθηκε με το από 11.8.1930 διάταγμα (Α' 317) (<https://www.bpi.gr/section.aspx?id=1&subid=20>).

Εικόνα 4.2. Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (<https://www.bpi.gr>)

Η λειτουργία του Ινστιτούτου διέπεται από τον Οργανισμό του (ΦΕΚ 2628/Β/2020).

Οι δραστηριότητες του Ινστιτούτου είναι οργανωμένες σε τρεις Επιστημονικές Διευθύνσεις:

- α) Επιστημονική Διεύθυνση Φυτοπαθολογίας, η οποία συγκροτείται από τα ακόλουθα Τμήματα - Εργαστήρια:
- i. Εργαστήριο Μυκητολογίας.
 - ii. Εργαστήριο Βακτηριολογίας.
 - iii. Εργαστήριο Ιολογίας.
 - iv. Εργαστήριο Μη Παρασιτικών Ασθενειών.
- β) Επιστημονική Διεύθυνση Εντομολογίας και Γεωργικής Ζωολογίας, η οποία συγκροτείται από τα ακόλουθα Τμήματα - Εργαστήρια:
- i. Εργαστήριο Γεωργικής Εντομολογίας.
 - ii. Εργαστήριο Βιολογικής Καταπολέμησης.
 - iii. Εργαστήριο Νηματωδολογίας.
 - iv. Εργαστήριο Ακαρολογίας και Γεωργικής Ζωολογίας.
 - v. Εργαστήριο Εντόμων και Παρασίτων Υγειονομικής Σημασίας.
- γ) Επιστημονική Διεύθυνση Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων και Φυτοφαρμακευτικής, η οποία συγκροτείται από τα ακόλουθα Τμήματα - Εργαστήρια:
- i. Εργαστήριο Ελέγχου Αποτελεσματικότητας Γεωργικών Φαρμάκων.

- ii. **Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων.**
- iii. Εργαστήριο Χημικού Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων.
- iv. Εργαστήριο Τοξικολογικού Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων.
- v. Εργαστήριο Περιβαλλοντικού Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων.
- vi. Εργαστήριο Ζιζανιολογίας.

Το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων, έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- αα) Την αξιολόγηση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και βιοκτόνων στα αντικείμενα της εξειδίκευσής του, σύμφωνα με το Ν. 721/1977 (Α' 298) και το Ν. 4036/2012 (Α' 8), σε εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1107/2009 και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας υπ' αρ. 128/2009, καθώς και την υπ' αρ. 4616/52519/4.5.2016 κοινή υπουργική απόφαση σε εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού υπ' αρ. 528/2012 και όλων των σχετικών υπουργικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των νόμων αυτών και των σχετικών Ευρωπαϊκών Οδηγιών και Κανονισμών.
- ββ) Την αξιολόγηση δραστικών ουσιών φυτοπροστατευτικών προϊόντων για θέσπιση ανώτατων ορίων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων επί ή εντός των τροφίμων και ζωοτροφών φυτικής και ζωικής προέλευσης, σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 (Α' 8), σε εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 396/2005.
- γγ) Τον εργαστηριακό έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε τρόφιμα, ζωοτροφές και ύδατα, σύμφωνα με το Ν. 721/1977 (Α' 298) και το Ν. 4036/2012 (Α' 8) και τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό υπ' αρ. 625/2017.
- δδ) Τον εργαστηριακό έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε φρούτα και λαχανικά, σε προϊόντα ζωικής προέλευσης και υψηλής περιεκτικότητας σε λιπαρά, σε δημητριακά και ζωοτροφές και αναλύσεις μεμονωμένου υπολείμματος (single residue methods).
- εε) Τη μελέτη των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων και άλλων ρυπαντών σε φυτά, σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης, σε ζωοτροφές και σε περιβαλλοντικά δείγματα (ύδατα).

Η ζώνη ευθύνης του Εργαστηρίου Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενακειού Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου είναι η παρακάτω:

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Αττικής	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Πελοποννήσου	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Δυτ. Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Κρήτης	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Βόρειου Αιγαίου	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Νότιου Αιγαίου	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ιόνιων Νήσων
Βόρειου Τομέα	Αργολίδας	Αιτωλοακαρνανίας	Ηράκλειου	Ικαρίας	Άνδρου	Ζακύνθου
Δυτικού Τομέα	Αρκαδίας	Αχαΐας	Λασιθίου	Λέσβου	Θήρας	Ιθάκης
Κεντρικού Τομέα	Κορινθίας	Ηλείας	Ρέθυμνου	Λήμνου	Καλύμνου	Κέρκυρας
Νοτίου Τομέα	Λακωνίας		Χανίων	Σάμου	Καρπάθου	Κεφαλληνίας
Πειραιώς	Μεσσηνίας			Χίου	Κέας-Κύθνου	Λευκάδας
Νήσων					Κω	
Ανατολικής Αττικής					Μήλου	
Δυτικής Αττικής					Σύρου	
					Ρόδου	
					Τήνου	
					Μυκόνου	
					Νάξου	
					Πάρου	

Το [Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων](#) του Μπενακειού Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου είναι διαπιστευμένο κατά ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025 – Δοκιμές με αριθμό πιστοποιητικού 97-6 για χημικές δοκιμές σε:

- Αγροτικά προϊόντα (συμπεριλαμβάνονται και οι ζωοτροφές).
- Τρόφιμα, προϊόντα για ανθρώπινη κατανάλωση.
- Λίπη – Έλαια.
- Νερό.
- Περιβαλλοντικά δείγματα (Νερό – Έδαφος – Αέρας - Ιζήματα κ.α.).

Το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μ.Φ.Ι. έχει οριστεί και λειτουργεί από το 2004 μέχρι σήμερα ως Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς σε 4 τομείς: υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων σε φρούτα - λαχανικά, σε δημητριακά - ζωοτροφές, σε προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά και μέθοδοι υπολειμμάτων μεμονωμένων γεωργικών φαρμάκων (Single Residue Methods – SRM).

Εικόνα 4.3. Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γεωργικών Φαρμάκων του Μ.Φ.Ι.

(<https://www.bpi.gr/section.aspx?id=1&subid=21&subsubid=88>)

4.3.2.2. Εργαστήριο Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων του Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης

Το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης (Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης) υπάγεται ως Τμήμα στη Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων της Γενικής Διεύθυνσης Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΠΔ 97/2017).

Εικόνα 4.4. Εργαστήριο Υπολειμμάτων του Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης

Το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων του Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι διαπιστευμένο κατά ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025 – Δοκιμές με αριθμό πιστοποιητικού 601-5 για χημικές δοκιμές σε:

- Αγροτικά προϊόντα (συμπεριλαμβάνονται και οι ζωοτροφές).
- Τρόφιμα, προϊόντα για ανθρώπινη κατανάλωση.
- Δοκιμές προσδιορισμού υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών.
- Τρόφιμα, προϊόντα για ανθρώπινη κατανάλωση.

Η διάθρωση του Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης είναι η εξής:

- Γραφείο Γεωργικών Προειδοποιήσεων.
- Γραφείο Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου.
- Εργαστήριο Ποιοτικού Ελέγχου.
- Εργαστήριο Ποιοτικού Ελέγχου Φυτοπροστατευτικών.
- **Εργαστήριο Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων.**

Το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης με έδρα τη Θέρμη Θεσσαλονίκης και με περιφέρεια δικαιοδοσίας τις Π.Ε. Θεσσαλονίκης, Ημαθίας, Πέλλας, Πιερίας, Φλώρινας, Κιλκίς, Χαλκιδικής, Καστοριάς, Κοζάνης και Γρεβενών είναι μεταξύ άλλων υπεύθυνο για τη διεξαγωγή των επίσημων ελέγχων υπολειμμάτων (βιολογικός, χημικός, τοξικολογικός) των γεωργικών φαρμάκων στα φυτικά προϊόντα και σε προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά στα πλαίσια της υλοποίησης Ευρωπαϊκών και Εθνικών Προγραμμάτων ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε αγροτικά προϊόντα φυτικής προέλευσης με βάση τον Κανονισμό 396/2005, που καθορίζει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων στα προϊόντα αυτά ώστε να εξασφαλίζεται η δημόσια υγεία και οι επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, σύμφωνα με τις οδηγίες της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου.

Η ζώνη ευθύνης του Εργαστηρίου Υπολειμμάτων του Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης είναι η παρακάτω:

ΠΚΠΦΠ&ΦΕ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ανατ/κης Μακεδονίας & Θράκης	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Κεντρικής Μακεδονίας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Δυτικής Μακεδονίας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ηπείρου	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Θεσσαλίας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Στερεάς Ελλάδας
Δράμας	Θεσσαλονίκης	Γρεβενών	Ιωαννίνων	Μαγνησίας	Βοιωτίας
Καβάλας	Κιλκίς	Κοζάνης	Άρτας	Λάρισας	Εύβοιας
Ξάνθης	Ημαθίας	Καστοριάς	Πρέβεζας	Τρικάλων	Ευρυτανίας
Ροδόπης	Πιερίας	Φλώρινας	Θεσπρωτίας	Καρδίτσας	Φθιώτιδας
Έβρου	Πέλλας				Φωκίδας
Ορεστιάδας	Σερρών				
	Χαλκιδικής				

Περισσότερες πληροφορίες για το εργαστήριο υπολειμμάτων του Π.Κ.Π.Φ.Π.&Φ.Ε. Θεσσαλονίκης μπορεί να λάβει κανείς από την τελευταία έκθεση πεπραγμένων του εργαστηρίου που βρίσκεται στο παρακάτω link:

<https://cibum.gr/wp-content/uploads/2024/02/cea3cf85cebd.-2-ce88cebasecb8ceb5cf83ceb7-cea0ceb5cf80cf81ceb1ceb3cebcceadcebdcf89cebd-2023.pdf>

4.4. Λειτουργία εργαστηρίων

Σύμφωνα με το άρθρο 37 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 625/2017, τα εργαστήρια που ορίζονται για τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων πρέπει να είναι διαπιστευμένα κατά ISO/IEC 17025.

Μετά τη δειγματοληψία και την αποστολή τους στο εργαστήριο, τα δείγματα παραλαμβάνονται από το εργαστήριο και παίρνουν έναν μοναδικό κωδικό. Τα εργαστηριακά δείγματα που δεν αναλύονται αμέσως, φυλλάσσονται με τρόπο τέτοιο ώστε να ελαχιστοποιείται η αποσύνθεσή τους. Τα νοπιά οπωροκηπευτικά μπορεί να διατηρούνται στο ψυγείο αλλά όχι πάνω από 5 ημέρες (SANTE, 2021).

Όλες οι διαδικασίες προετοιμασίας και επεξεργασίας δειγμάτων θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε όσο πιο σύντομο χρονικό διάστημα, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η αποσύνθεσή τους και οι απώλειες των φυτοφαρμάκων. Η προετοιμασία, η επεξεργασία και η μεριδοποίηση του δείγματος πρέπει να πραγματοποιούνται πριν εμφανιστεί οποιαδήποτε ορατή αλλοίωση. Τα μέρη του φυτικού ιστού που πρέπει να αναλυθούν ορίζονται στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005 (SANTE, 2021).

Για την ανάλυση των φρούτων και λαχανικών όσον αφορά τον προσδιορισμό των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων, χρησιμοποιείται η μέθοδος **QuEChERS**. Η μέθοδος αυτή αναπτύχθηκε από τον Michelangelo Anastassiades το 2001 και 2002 στα πλαίσια της μεταδιδακτορικής του έρευνας στην ερευνητική ομάδα του Steven Lehotka στην Πενσυλβάνια των ΗΠΑ σε μια προσπάθεια να επιτευχθεί μια πιο εύκολη και φθηνότερη μέθοδος ανάλυσης (<http://quechers.cvua-stuttgart.de/>). Η πλήρης μέθοδος παρουσιάστηκε το 2003 (Anastassiadis *et al.*, 2003). Η μέθοδος ονομάστηκε έτσι λόγω των αρχικών επιθέτων που τη χαρακτηρίζουν δηλαδή: Qu(Quick), E (Easy), Ch (Cheap), E (Effective), R (Rugged), S (Safe). Η μέθοδος QuEChERS αποτελεί την πρότυπη μέθοδο προσδιορισμού υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων τόσο στην Ευρώπη (*prEN 15662 Version 2007-10-24 Foods of Plant Origin - Determination of Pesticide Residues Using GC-MS and/or LC-MS/MS Following Acetonitrile Extraction/Partitioning and Clean-up by Dispersive SPE*), όσο και στην Αμερική (*AOAC Official Method 2007.01 Pesticide Residues in Foods by Acetonitrile Extraction and Partitioning with Magnesium Sulfate*).

Η αναλυτική περιγραφή της μεθόδου QuEChERS βρίσκεται στην παρακάτω διεύθυνση: <https://www.quechers.eu/method>.

Τα στάδια που ακολουθούνται στη μέθοδο QuEChERS μπορεί κανείς να τα δει στις παρακάτω Εικόνες 4.5 - 4.13.

Εικόνα 4.5. Πολτοποίηση δείγματος

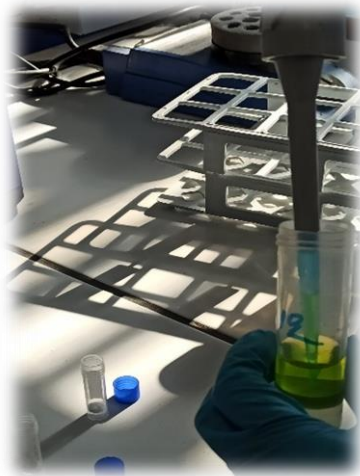
Εικόνα 4.6. Ζύγιση 10 γραμμαρίων του πολτοποιημένου δείγματος

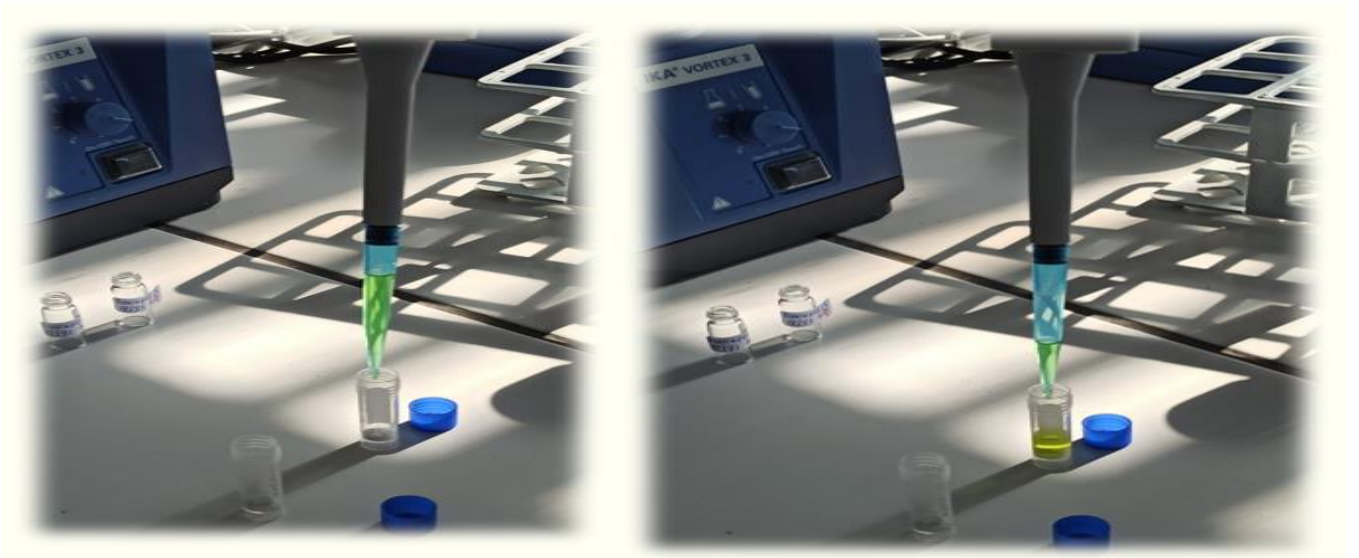
Εικόνα 4.7. Προσθήκη διαλυτών και αλάτων

Εικόνα 4.8. Φυγοκέντρηση

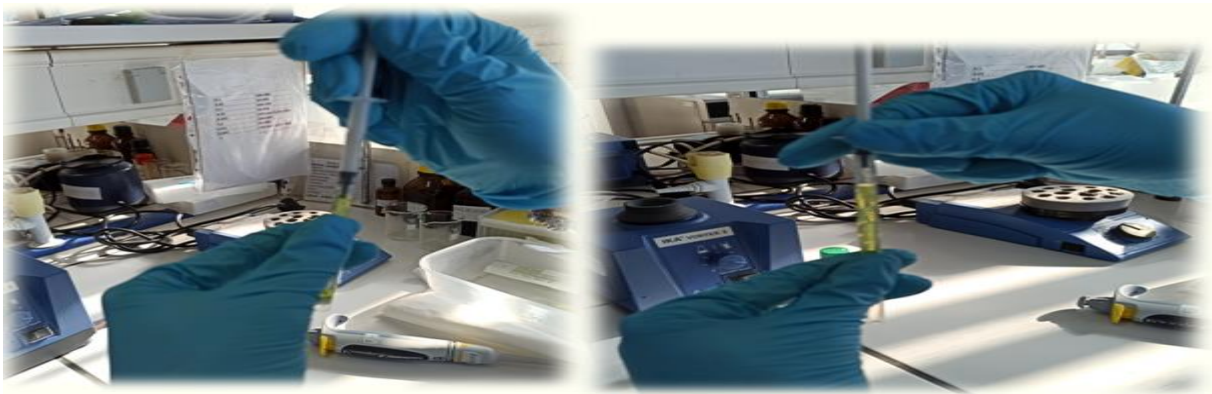
Εικόνα 4.9. Παραλαβή της άνω στιβάδας

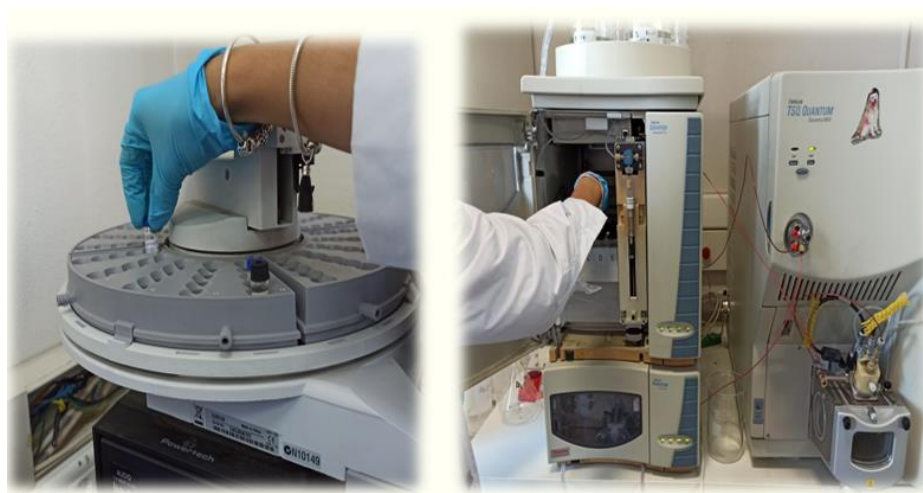
Εικόνα 4.10. Προσθήκη διαλυτών και αλάτων

Εικόνα 4.11. Φυγοκέντρηση

Εικόνα 4.12. Παραλαβή της ανω στιβάδας

Εικόνα 4.13. Το δείγμα οδηγείται στους χρωματογράφους για ανάλυση

Τα εκχυλίσματα δειγμάτων αναλύονται κανονικά με χρήση τριχοειδούς αέριας χρωματογραφίας (Gas Chromatography - GC) ή/και υγρής χρωματογραφίας υψηλής απόδοσης ή υπεραπόδοσης (High-Performance Liquid Chromatography - HPLC ή Ultra-Performance Liquid Chromatography - UPLC) σε συνδυασμό με φασματομετρία μάζας (Mass Spectroscopy - MS) για την αναγνώριση και τον ποσοτικό προσδιορισμό των φυτοφαρμάκων σε δείγματα τροφίμων. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορα συστήματα ανίχνευσης MS, όπως ένα μονό ή τριπλό τετράπολο, παγίδα ιόντων κτλ. Τυπικές τεχνικές ιονισμού είναι: ιονισμός ηλεκτρονίων (Electron Ionisation - EI), χημικός ιονισμός (Chemical Ionisation - CI), χημικός ιονισμός ατμοσφαιρικής πίεσης (Atmospheric Pressure Chemical Ionisation - APCI) και

ιονισμός ηλεκτροψεκασμού (Electrospray Ionisation - ESI). Μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικοί τρόποι λήψης, όπως πλήρης σάρωση, παρακολούθηση επιλεγμένων ιόντων (Selected Ion Monitoring - SIM), παρακολούθηση επιλεγμένων αντιδράσεων (Selected Reaction Monitoring - SRM) και παρακολούθηση πολλαπλών αντιδράσεων (Multiple Reaction Monitoring - MRM) (SANTE, 2021).

Εικόνα 4.14. Σύστημα γρήρης χρωματογραφίας γρήρης χρωματογραφίας συζευγμένης με διαδοχική φασματομετρία μάζας LC/MS/MS (τριπλο τετράπολο)

Εικόνα 4.15. Σύστημα αέριας χρωματογραφίας – φασματομετρίας μάζας και συζευγμένης φασματομετρίας μάζας (GC-MS και GC-MS/MS) (Παπαδή-Ψύλλου, 2009)

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 625/2017, οι αναλυτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων πρέπει να συμμορφώνονται με τους σχετικούς κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή με διεθνώς αναγνωρισμένους κανόνες ή πρωτόκολλα ή, ελλείψει των παραπάνω, με άλλες μεθόδους κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό ή που αναπτύχθηκαν σύμφωνα με επιστημονικά πρωτόκολλα. Όπου δεν ισχύουν τα παραπάνω, η επικύρωση των αναλυτικών μεθόδων μπορεί περαιτέρω να πραγματοποιείται σε ένα μόνο εργαστήριο σύμφωνα με σε ένα διεθνώς αποδεκτό πρωτόκολλο (SANTE, 2021).

Η επικύρωση (*Validation*) είναι η επιβεβαίωση, μέσω εξέτασης και παροχής αντικειμενικών αποδείξεων, ότι ικανοποιούνται οι ιδιαίτερες απαιτήσεις, για μια συγκεκριμένη σκοπούμενη χρήση. Οι αναλυτικές απαιτήσεις της επικύρωσης εντοπίζονται στο σαφή καθορισμό, των ενώσεων που προσδιορίζονται, του υποστρώματος, και του εύρους των συγκεντρώσεων για τις οποίες εφαρμόζεται η μέθοδος. Επίσης, ορίζεται η ορθότητα και ακρίβεια των αποτελεσμάτων από τη νομοθεσία ή τη μέθοδο, καθώς επίσης και ο τρόπος έκφρασης των αποτελεσμάτων σε μονάδες και καθορίζονται τα όρια ανίχνευσης και ποσοτικοποίησης (Παπαδή-Ψύλλου, 2009).

Προκειμένου για μία αναλυτική μέθοδο ποσοτικού προσδιορισμού μίας παραμέτρου, η επικύρωση περιλαμβάνει την αξιολόγηση των παρακάτω χαρακτηριστικών ποιότητας της μεθόδου:

- Γραμμικότητα (linearity)
- Πιστότητα (precision)
- Ακρίβεια (accuracy)
- Ειδικότητα (specificity)
- Όριο Ανίχνευσης (limit of detection)
- Όριο Ποσοτικοποίησης (limit of quantitation) και
- Περιοχή Μέτρησης (range)

Τα στοιχεία επικύρωσης των μεθόδων καταγράφονται και φυλάσσονται στο αρχείο μαζί με τα πειραματικά στοιχεία. Παρουσιάζονται με μορφή πινάκων ώστε να γίνεται εύκολα η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Τα στοιχεία που τηρούνται είναι: οι ημερομηνίες πραγματοποίησης των επικυρώσεων, το προσωπικό που τις πραγματοποίησε και τότε συντρέχουν λόγοι επανεπικύρωσης (Παπαδή-Ψύλλου, 2009).

Ο τρόπος με τον οποίο εκφράζονται τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων περιγράφεται λεπτομερώς στο έγγραφο SANTE 11312/2021 «*Analytical quality control and method validation procedures for pesticide residues analysis in food and feed*».

4.5. Μη συμμορφούμενα δείγματα

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 91972/27.01.2003 (Β'123) το κάθε δείγμα πρέπει να συνοδεύεται από πληροφοριακό δελτίο, όπως αυτό ισχύει από 01-01-2024, το οποίο θα είναι πλήρως και ορθά συμπληρωμένο, καθώς και από διαβιβαστικό με όλα τα απαραίτητα στοιχεία **για πλήρη ιχνηλασιμότητα**. Επιπλέον, δείγματα που **δεν είναι σε καλή κατάσταση, δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τα αρμόδια εργαστήρια ελέγχου και συνεπώς δεν πρέπει να αναλύονται**.

Η αποστολή μη συμμορφούμενων δειγμάτων, μειώνει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των ελέγχων, καθότι καταναλώνονται πολύτιμοι πόροι (ανθρώπινοι και υλικοί).

Προκειμένου να αποφεύγεται η αποστολή μη συμμορφούμενων δειγμάτων, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να ακολουθούν τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΣΕΑ. Το ελεγκτικό κλιμάκιο, πέρα από την εντολή ελέγχου που πρέπει να έχει μαζί του και να επιδεικνύει σε περίπτωση που του ζητηθεί, θα πρέπει να φέρει μαζί του:

- Την πιο πρόσφατη έκδοση του πληροφορικού δελτίου την οποία βρίσκει κανείς στο παρακάτω link:
<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostatiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes>
- Φωτογραφική μηχανή (ή να χρησιμοποιήσει εναλλακτικά ένα κινητό τηλέφωνο ή ταμπλέτα) προκειμένου να συλλέξει όσο το δυνατόν πιο πολλά τεκμήρια απαιτούνται (την παρτίδα, τον πάγκο του παραγωγού ή την προθήκη του σουπερμαρκετ ή του οπωροπωλείου όπου γίνεται η δειγματοληψία, την άδεια λαϊκών αγορών του παραγωγού, επισημάνσεις κτλ).
- Γάντια, σακούλες και υλικά σφραγίσματος (Εικόνα 4.16).
- Δοχείο μεταφοράς δειγμάτων και παγοκύστες προκειμένου να γίνει σωστά η μεταφορά τους στο εργαστήριο (Εικόνα 4.17).

Εικόνα 4.16. Γάντια, σακούλες, υλικά σφραγίσματος που απαιτούνται για την προετοιμασία δείγματος που θα αποσταλεί για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Τα εργαστηριακά δείγματα μετά τη λήψη και την σφράγισή τους από το ελεγκτικό κλιμάκιο πρέπει:

- Να τοποθετούνται σε καθαρό, αδρανή περιέκτη. Ο περιέκτης θα πρέπει να σφραγίζεται, να **επισημαίνεται** δεόντως και να επισυνάπτεται σε αυτόν το **πρωτόκολλο δειγματοληψίας** (Εικόνα 4.6).
- Να παραδίδονται στο εργαστήριο το **συντομότερο δυνατό**.
- Να **αποφεύγεται** κατά τη μεταφορά τους οποιαδήποτε **αλλοίωση**, π.χ. τα φρέσκα δείγματα θα πρέπει να διατηρούνται δροσερά και τα κατεψυγμένα να παραμένουν κατεψυγμένα.

Εικόνα 4.17. Περιέκτης μεταφοράς δειγμάτων για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

4.5.1 Συνήθη λάθη κατά τη συμπλήρωση του Πληροφοριακού Δελτίου

Οι ελεγκτές συχνά για διάφορους λόγους (έλλειψη εκπαίδευσης, έλλειψη χρόνου, δύσκολες συνθήκες κατά τη δειγματοληψία κ.ά.) δεν συμπληρώνουν ορθά το Πληροφοριακό Δελτίο. Τα συνήθη λάθη που εντοπίζονται είναι τα κάτωθι:

- ☑ Χρήση carbon και αποστολή στο εργαστήριο αντιγράφου στο οποίο δε διακρίνονται καθαρά τα γράμματα του δειγματολήπτη.
- ☑ Χρήση λάθος Κωδικού (βάσει του Καν. 752/2014) με αποτέλεσμα να γίνεται λάθος κατά την αναζήτηση των MRLs από την EU Pesticide Database.
- ☑ Αναντιστοιχία παραστατικών με ελεγχόμενο φορτίο (πχ. η ιχνηλασιμότητα ενός φορτίου μαρουλιού να στηρίζεται σε τιμολόγιο προμήθειας με ημερομηνία, μεγαλύτερη της διάρκειας συντήρησης του μαρουλιού).
- ☑ Αναντιστοιχία της ποσότητας του τιμολογίου με την ποσότητα του ελεγχόμενου φορτίου.
- ☑ Ελλιπή στοιχεία ελεγχόμενου.

- ☑ Μη συμπληρωμένα, ελλειπή ή λάθος στοιχεία ιχνηλασιμότητας (Εικόνα 4.18).
- ☑ Η αυθαίρετη συμπλήρωση ποικιλίας του φυτικού ιστού.
- ☑ Λανθασμένη συμπλήρωση προέλευσης του δείγματος.
- ☑ Συμπλήρωση του είδους της καλλιέργειας (πχ υπαίθριας ή θερμοκηπίου) χωρίς να υπάρχει τεκμήριο γι' αυτό.
- ☑ Δυσανάγνωστος γραφικός χαρακτήρας (Εικόνα 4.19).

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ (ver. 1)	
Η δειγματοληψία γίνεται σύμφωνα με τη με αριθ. 91972/2003 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 123) [Οδηγία 2002/63/ΕΚ]	
Αριθμός Πρωτοκόλλου/ ημερομηνία αποστολής εγγράφου ⁽¹⁾	[Redacted]
Αριθμός δείγματος ⁽²⁾ ή Αριθμός αντιδείγματος ⁽²⁾	1
Ημερομηνία δειγματοληψίας	[Redacted]
Είδος/Ποικιλία ⁽⁴⁾	ΜΗΛΟ ΝΩΠΟ
Κωδικός με βάση τον Καν. (ΕΚ) 2018/62 ⁽⁵⁾	0130010
Εμπορικό Όνομα ⁽⁶⁾	
Σημείο δειγματοληψίας (τόπος, κατάσταση, διεύθυνση)	ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟ
Προέλευση (χώρα, νομός, περιοχή)	(ΙΤΑΛΙΑ
Συνολική ποσότητα φορτίου ή ελεγχόμενης παρτίδας ⁽⁷⁾	2.034 ΚΙΛΑ
Εργαστηριακό δείγμα και αντιδείγμα (μονάδες, ή/και Kg)	10 ΤΕΜΑΧΙΑ
Συσκευασία & σφράγιση δείγματος-αντιδείγματος ⁽⁸⁾	ΠΛΑΣΤΙΚΟΣ ΣΑΚΟΣ ΜΕ ΜΟΛΥΒΔΟΣΦΡΑΓΙΔΑ
Στοιχεία εμπόρου εισαγωγέα ή διακινητή	[Redacted]
Αποδεικτικά ιχνηλασιμότητας δείγματος	
Στοιχεία εμπόρου αποστολέα ή συσκευαστή	
Στοιχεία παραγωγού	
Στοιχεία για την καλλιέργεια ⁽⁹⁾	
Βιολογικής Παραγωγής	☐ ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ
Ημερομηνία παραγωγής	
Κωδικός αριθμός παραγωγής	
Αρχή που διενεργεί την δειγματοληψία	ΔΑΟΚ [Redacted]
Σκοπός δειγματοληψίας :	☐ Εθνικό πρόγραμμα ελέγχου ☐ Κοινοτικά Συντονισμένο πρόγραμμα ☐ Καν. 869/2009 ☐ Followup ☐ Καταγγελία ☐ Άλλο

Εικόνα 4.18. Παράδειγμα Πληροφοριακού Δελτίου στο οποίο δεν υπάρχουν στοιχεία ιχνηλασιμότητας της παρτίδας από την οποία ελήφθη το δείγμα, δεν αναφέρεται το ακριβές σημείο δειγματοληψίας και δεν αναφέρεται ο σκοπός της δειγματοληψίας

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ (ver. 1)	
Η δειγματοληψία γίνεται σύμφωνα με τη με αριθ. 91972/2003 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β'123) [Οδηγία 2002/63/ΕΚ]	
Αριθμός Πρωτοκόλλου/ ημερομηνία αποστολής εγγράφου ⁽¹⁾	[Redacted]
Αριθμός δείγματος ⁽²⁾ ή Αριθμός αντιδείγματος ⁽³⁾	12
Ημερομηνία δειγματοληψίας	[Redacted]
Είδος/Ποικιλία ⁽⁴⁾	ΣΠΑΡΙΑ
Κωδικός με βάση τον Καν. 62/2018 ⁽⁵⁾	151010
Εμπορικό Όνομα ⁽⁶⁾	ΣΠΑΡΙΑ
Σημείο δειγματοληψίας (τόπος, κατάσταση, διεύθυνση)	ΣΚΛΑΒΕΝΤΙΕ ΜΑΛΑΤΙΩΝ [Redacted]
Προέλευση (χώρα, νομός, περιοχή)	ΚΟΡΙΝΘΙΑ
Συνολική ποσότητα φορτίου ή ελεγχόμενης παρτίδας ⁽⁷⁾	38,538 kg
Εργαστηριακό δείγμα και αντιδείγμα (μονάδες, ή/και Kg)	500g - 1kg
Συσκευασία & σφράγιση δείγματος-αντιδείγματος ⁽⁸⁾	π. φαίνομα - ΣΦΡΑΓΙΔΑ 400K
Στοιχεία εμπόρου εισαγωγέα ή διακινητή	ΑΓΡΟΚΕΙΜΑ [Redacted]
Αποδεικτικά ιχνηλασιμότητας δείγματος	ΑΠΟΦΥΓΩΣΟ Ρ20
Στοιχεία εμπόρου αποστολέα ή συσκευαστή	FR 000 [Redacted]
Στοιχεία παραγωγού	
Στοιχεία για την καλλιέργεια ⁽⁹⁾	
Βιολογικής Παραγωγής	☐ ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ
Ημερομηνία παραγωγής	
Κωδικός αριθμός παραγωγής	
Αρχή που διενεργεί την δειγματοληψία	Δ.Α.Ο.Κ. [Redacted]
Τύπος δειγματοληψίας :	☒ Εθνικό πρόγραμμα ελέγχου ✓ ☐ Κοινωνικό-Συντονισμένο πρόγραμμα ☐ Καν. 669/2009 ☐ Follow-up ☐ Καταγγελία ☐ Άλλο
<i>Η επικαρπία επιβεβαιώνει για ενδεδειγμένη απόδοση ε' για κάθε κήλο δικαιωτή της</i>	

Εικόνα 4.19. Παράδειγμα Πληροφοριακού Δελτίου με γραφικό χαρακτήρα τέτοιο που καθιστά δυσανάγνωστα τα στοιχεία του δείγματος

4.5.2 Συνήθη λάθη κατά τη λήψη, συσκευασία και αποστολή δειγμάτων

Οι ελεγκτές συχνά για διάφορους λόγους (έλλειψη εκπαίδευσης, έλλειψη χρόνου, δύσκολες συνθήκες κατά τη δειγματοληψία κ.ά.) δεν λαμβάνουν ή δεν αποστέλλουν σωστά τα δείγματα. Τα πιο συνήθη λάθη που εντοπίζονται στα στάδια αυτά είναι τα εξής:

- Η μη χρήση γαντιών κατά τη λήψη δειγμάτων.
- Η λήψη μικρότερης ποσότητας δείγματος από αυτή που απαιτεί η νομοθεσία (Εικόνα 4.20).
- Η λήψη δειγμάτων την τελευταία ημέρα της εβδομάδας (Παρασκευή) και η αποστολή τους τη Δευτέρα. Εάν πρόκειται για ευαλλοίωτα προϊόντα (όπως πχ οι τομάτες, τα αμπελόφυλλα) και

επικρατούν υψηλές θερμοκρασίες, τότε τα δείγματα θα φτάσουν αλλοιωμένα στο εργαστήριο (δεδομένου ότι η εταιρεία ταχυμεταφορών χρειάζεται τουλάχιστον 1-2 ημέρες από την ημέρα που παραλαμβάνει τα δείγματα για να τα παραδώσει στο εργαστήριο) (Εικόνα 4.21).

- ☑ Η λήψη όλων των προγραμματισμένων δειγμάτων από ένα και μόνο σημείο δειγματοληψίας (πχ. μια υπεραγορά) προκειμένου να διευκολυνθούν οι ελεγκτές. Η πρακτική αυτή είναι λάθος, καταρχήν γιατί δίνει κακή εικόνα στην επιχείρηση, και κατά δεύτερον βάσει του υπ' αριθμ. 2409/42113/01-03-2019 εγγράφου της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής «οι δειγματοληψίες πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές της αγοράς ως προς τα σημεία δειγματοληψίας».
- ☑ Η τοποθέτηση του Πληροφοριακού Δελτίου μέσα στη σακούλα όπου τοποθετείται το δείγμα. Ενδέχεται έως ότου το δείγμα φτάσει στο εργαστήριο, να έχει αλλοιωθεί το Πληροφοριακό Δελτίο λόγω υγρασίας και να μην είναι ευανάγνωστα τα στοιχεία του (Εικόνα 4.22).
- ☑ Η μη χρήση παγοκυστών εντός του περιέκτη μεταφοράς. Ειδικά για τα ευπαθή προϊόντα, αυτό οδηγεί στο να φτάσουν τα δείγματα αλλοιωμένα στο εργαστήριο (Εικόνα 4.23).
- ☑ Η μη τοποθέτηση των δειγμάτων σε σωστό περιέκτη, με αποτέλεσμα λόγω του ότι η εταιρεία ταχυμεταφοράς τοποθετεί άλλα πιο βαριά αντικείμενα από πάνω, να συνθλίβονται τα δείγματα.

Εικόνα 4.20. Παράδειγμα όπου ελήφθη μικρότερη ποσότητα δείγματος από αυτή που ορίζει η νομοθεσία - 5 καρποί αντί για 10 (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)

Εικόνα 4.21. Παράδειγμα δείγματος αμπελόφυλλων τα οποία έφτασαν αλλοιωμένα στο εργαστήριο, λόγω της μεσολάβησης αρκετών ημερών από την ημερομηνία λήψης έως την ημερομηνία παραλαβής τους από το εργαστήριο (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)

Εικόνα 4.22. Παράδειγμα λάθος πρακτικής - τοποθέτησης Πληροφοριακού Δελτίου εντός της σακούλας όπου έχει τοποθετηθεί το δείγμα (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)

Εικόνα 4.23. Παράδειγμα δείγματος τομάτας που έφτασε αλλοιωμένο στο εργαστήριο γιατί δεν είχε γίνει σωστή μεταφορά του με παγοκύστες (φωτογραφία από το Εργαστήριο Υπολειμμάτων του ΜΦΙ)

4.6. Κατ'ένσταση εργαστηριακή εξέταση δειγμάτων

Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων (παραγωγοί, έμποροι, εισαγωγείς), των οποίων τα αγαθά υπόκεινται σε δειγματοληψία, ανάλυση, δοκιμές στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων έχουν το δικαίωμα να ζητούν δεύτερη πραγματογνωμοσύνη και συγκεκριμένα την κατ'ένσταση δεύτερη εργαστηριακή ανάλυση.

A. Αίτηση

Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την υποβολή **έγγραφης αίτησης**, η οποία κατατίθεται στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου που διενήργησε την εργαστηριακή ανάλυση μέσα σε χρονικό διάστημα **δέκα πέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της έκθεσης ελέγχου**. Για το παραδεκτό της αίτησης απαιτείται η **καταβολή παραβόλου τριακοσίων ευρώ (300 €)**, σύμφωνα με τη με αριθ. 8503/94606/2013 (ΦΕΚ Β'2016) Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 1942/32113/18-2-2019 ΚΥΑ (ΦΕΚ 763 Β' 5.3.2019).

B. Διενέργεια κατ'ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης

Ο υπεύθυνος της επιχείρησης, παραγωγός, έμπορος, εισαγωγέας έχει τη δυνατότητα να ζητήσει τεκμηριωμένη επανάληψη της ανάλυσης από άλλο αναλυτή του εργαστηρίου, που πραγματοποίησε την πρώτη ανάλυση. Σε περίπτωση αδυναμίας του εργαστηρίου η απόφαση για τη δεύτερη ανάλυση λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή σε συνεργασία με το αρμόδιο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς που είναι και σημείο επαφής με την Ε.Ε.

Τυχόν δεσμευθέν φορτίο παραμένει υπό επίσημη κράτηση με σκοπό τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας, μέχρι την έκδοση των αποτελεσμάτων της κατ' ένστασης ανάλυσης. Αν η δεύτερη ανάλυση αποδείξει βάσιμους τους αναφερόμενους στην ένσταση ισχυρισμούς, το παράβολο επιστρέφεται.

Η κατ' ένσταση δεύτερη εργαστηριακή ανάλυση μπορεί να πραγματοποιηθεί **παρουσία ιδιώτη χημικού**, που θα **ορίσει γραπτά ο ενδιαφερόμενος** και οι οποιεσδήποτε παρατηρήσεις ή διαφωνίες θα πρέπει να διατυπωθούν και να τεκμηριωθούν στην έκθεση ανάλυσης που συμπληρώνεται και συνυπογράφεται, πριν την αναχώρηση του χημικού από το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου που θα πραγματοποιήσει την κατ' ένσταση δεύτερη εξέταση.

Ο καθορισμός της ημερομηνίας της δεύτερη εξέτασης γίνεται σε εύλογο χρονικό διάστημα και

Προσοχή!! Δεν προβλέπεται νέα δειγματοληψία για ένσταση κατά της εργαστηριακής ανάλυσης υπολειμμάτων.

μετά από συμφωνία του ιδιώτη χημικού με το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου.

Η κατ' ένσταση ανάλυση **πραγματοποιείται στο υπάρχον ομογενοποιημένο επαναληπτικό εργαστηριακό δείγμα που φυλάσσεται στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου** (στην κατάψυξη), σύμφωνα με τη με αριθ. 91972/2003 (ΦΕΚ Β'123) ΚΥΑ, **μέσα σε χρονικό διάστημα εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής εργαστηριακής ανάλυσης.**

Γ. Έκθεση ελέγχου κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης

Το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου συντάσσει την Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης, η οποία συνυπογράφεται από τον εκπρόσωπο του Εργαστηρίου Επισήμου Ελέγχου και από τον παριστάμενο ιδιώτη χημικό, που τυχόν όρισε ο υπεύθυνος της επιχείρησης ή του παραγωγού ή του εμπόρου ή του εισαγωγέα, ο οποίος μπορεί να εκθέσει γραπτώς τις αντιρρήσεις του επί των αποτελεσμάτων ή των μεθόδων της ανάλυσης.

Η Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης αποστέλλεται από το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου στην αρμόδια ελεγκτική αρχή που απέστειλε το δείγμα, με κοινοποίηση

Η Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης είναι **οριστική** και **τελεσίδικη**.

στη Συντονιστική Εθνική Αρχή και λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση του τροφίμου που εξετάστηκε.

.....2024

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Η επανεξέταση του δείγματος πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με την εγκύκλιο «Διαδικασίες σχετικά με τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, πάνω και μέσα σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης», (Αρ. Πρωτ. 6875/72447/3.6.2014, ΥπΑΑΤ, Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, Τμήμα Γεωργικών Φαρμάκων, ΑΔΑ: ΒΙΥ1Β-4Τ5).

Ο αιτούμενος στην επανεξέταση του δείγματος κατέβαλε το προβλεπόμενο παράβολο βάσει του νόμου Ν4036-2019-8438 (Α9.172: Παράβολο για τη διενέργεια κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε παραγόμενα ή εισαγόμενα προϊόντα φυτικής προέλευσης, στα δημητριακά, στα όσπρια, τις ζωοτροφές και στα προϊόντα ζωικής προέλευσης).

1. Στοιχεία δείγματος:

Είδος δείγματος: Πιπεριές

Στοιχεία υποβάλλοντος την ένσταση:

Στοιχεία εμπόρου, εισαγωγέα ή διακινητή: Εταιρεία

Αποδεικτικά ιχνηλασιμότητας δείγματος: Invoice:

2. Στοιχεία α' εξέτασης:

Αρ. Πρωτ. ΜΦΙ δείγματος:

Αρ. έκθεσης εξέτασης του Εργαστηρίου Υπολειμμάτων του ΜΦΙ:

Αρ. Πρωτ. απάντησης ΜΦΙ:

Στοιχεία έκθεσης ΜΦΙ:

Κατά την α' εξέταση του δείγματος είχαν πραγματοποιηθεί τρεις (3) επαναλήψεις – ανεξάρτητες αναλύσεις.

Μέθοδος ανάλυσης:

Διαπιστευμένη M15 [Υγρή χρωματογραφία σε συνδυασμό με Φασματομετρία Μάζας τριπλού τετραπόλου LC/MS/MS) κατάλληλη για τον προσδιορισμό της δραστικής ουσίας

Σημείο ένστασης: Προσδιορισμός υπολειμμάτων της δραστικής ουσίας Στην α' εξέταση του δείγματος βρέθηκαν υπολείμματα ως εξής:

Ουσία	Αποτέλεσμα (mg/kg)	Ανώτατο Όριο Υπολείμματος (ΑΟΥ) (mg/kg)	Πηγή ΑΟΥ (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ.)	Αξιολόγηση αποτελεσμάτων ως προς τα ΑΟΥ
.....	0,099 ± 0,050 (95%)	0,01	Default MRL of 0.01 mg/kg according to Art 18(1)(b) Reg 396 / 2005	Υπέρβαση του ΑΟΥ

3. Στοιχεία Β' εξέτασης:

Αρ. Πρωτ. ΜΦΙ αιτήματος επανελέγχου:

Ημερομηνία εκχύλισης δείγματος προς επανεξέταση:

Ημερομηνία χρωματογραφικής ανάλυσης του δείγματος προς επανεξέταση:

Μέθοδος ανάλυσης: Ίδια με την μέθοδο ανάλυσης της α' εξέτασης.

Αναλυτές της Β' κατ' ένσταση εξέτασης: Διαφορετικός αναλυτής από τον αναλυτή της αρχικής ανάλυσης όσον αφορά στην εκχύλιση και τον χρωματογραφικό προσδιορισμό.

Παρουσία ιδιώτη Χημικού: Όχι σύμφωνα με την αίτηση του ενδιαφερόμενου με ημερομηνία (Αρ. Πρωτ. ΜΦΙ:)

Αποτελέσματα εξέτασης: Το δείγμα αναλύθηκε με την παραπάνω μέθοδο του εργαστηρίου που είναι κατάλληλη για τον προσδιορισμό υπολειμμάτων της δραστικής ουσίας και βρέθηκαν σε αυτό υπολείμματα ως εξής:

Ουσία	Αποτέλεσμα (mg/kg)	Ανώτατο Όριο Υπολείμματος (ΑΟΥ) (mg/kg)	Πηγή ΑΟΥ (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ.)	Αξιολόγηση αποτελεσμάτων ως προς τα ΑΟΥ
	0,110 ± 0,055 (95%)	0,01	Default MRL of 0.01 mg/kg according to Art 18(1)(b) Reg 396 / 2005	Υπέρβαση του ΑΟΥ

Εικόνα 4.24. Παράδειγμα κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης

4.7. Μελέτη περίπτωσης

Στα πλαίσια έκτακτου ελέγχου σε εισαγόμενα προϊόντα φυτικής προέλευσης, κλιμάκιο του Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης μετέβη στην Κεντρική Αγορά Θεσσαλονίκης (Κ.Α.Θ.) και προέβη στη δειγματοληψία κολοκυθιών προέλευσης Τουρκίας. Το Εργαστήριο Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Θεσσαλονίκης ανέλυσε το δείγμα και ενημέρωσε τους δειγματολήπτες για το αποτέλεσμα και την αξιολόγηση της ανάλυσης η οποία είναι η κάτωθι:

Αρ. Πρωτ. εισερχομένου εγγράφου:	17225/328858/25-11-2020
Είδος -Ποικιλία (ΚΑΝ 62/2018) - Ποσότητα:	Κολοκύθι (0232030) - 6.800 κιλά
Προέλευση:	Τουρκία
Στοιχεία εμπόρου-εισαγωγέα-διακινητή:	Fructa-Union-L.T.D. (ΕΥΑΓ. ΝΕΝΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ)
Στοιχεία παραγωγού:	-
Στοιχεία δείγματος:	IHR2020000000030
Σημείο δειγματοληψίας:	Λαχαναγορά
Κατάσταση δείγματος:	Καλή
Ευθύνη δειγματοληψίας:	Σεραφειμίδου Αμαλία, Καραζαφείρης Εμμανουήλ
Ημερομηνία παραλαβής:	25-11-2020
Αρ.Πρωτ. Περιφερειακής Ενότητας:	ΠΚΠΦΠ&ΦΕ 17225/328858/24-11-2020

ανιχνεύθηκαν τα παρακάτω υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων:

α/α	Δραστική ουσία	Αποτελέσματα (mg/kg)	Ανώτατο Επιτρεπτό Όριο (mg/kg)
1.	Acetamiprid	0,15 ± 0,08	0,30 (Κανονισμός (ΕΚ) 396/2005)
2.	Imidacloprid	0,028 ± 0,014	1,00 (Κανονισμός (ΕΚ) 396/2005)
3.	Spirotetramat	0,016 ± 0,008	0,20 (Κανονισμός (ΕΚ) 396/2005)
4.	Metalaxyl	0,051 ± 0,026	0,01* (Κανονισμός (ΕΚ) 396/2005)

Β. Αξιολόγηση ανάλυσης

Η ανιχνευθείσα συγκέντρωση των υπολειμμάτων του φυτοπροστατευτικού προϊόντος **metalaxyl** είναι **υψηλότερες από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια**, όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005

Ερωτήσεις

- Σε ποιες ενέργειες πρέπει να προβούν οι δειγματολήπτες, αμέσως μετά την ενημέρωσή τους από το αρμόδιο εργαστήριο ελέγχου;

- ☑ Ο υπεύθυνος της επιχείρησης αποφασίζει να προβεί σε ένσταση επί της εργαστηριακής ανάλυσης. Τι ενέργειες πρέπει να κάνει;
- ☑ Σε περίπτωση που υπήρχε απόθεμα στην επιχείρηση της αρχικής παρτίδας από την οποία ελήφθη το δείγμα και βρέθηκε με παράβαση, και στο εντωμεταξύ η επιχείρηση εισήγαγε και νέα παρτίδα ίδιου φυτικού ιστού (κολοκύθι) και ίδιας προέλευσης (Τουρκίας), τι ενέργειες θα πρέπει να κάνει η δειγματιζουσα αρχή;

4.8. Βιβλιογραφία ενότητας

Ελληνικές πηγές

Απόφαση με αριθ. Πρωτ. 2906/15-6-2020 της Διοικητικής Επιτροπής του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΦΕΚ Β'2628/29-6-2020) σχετικά με την «Έγκριση Οργανισμού του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου, Ν.Π.Δ.Δ».

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Φεβρουαρίου 2005, για τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων μέσα ή πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουλίου 2008, για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 339/93 του Συμβουλίου.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009 σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 528/2012 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22^{ας} Μαΐου 2012 σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων.

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 625/2017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15^{ης} Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

ΚΥΑ 91972/2003 (ΦΕΚ Β'123). Καθιέρωση κοινοτικών μεθόδων δειγματοληψίας για τον επίσημο έλεγχο των υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων μέσα και πάνω σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης

και κατάργηση της ΚΥΑ 236429/1983 (Β106), σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2002/63/ΕΚ της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουλίου 2002.

ΚΥΑ 8503/94606/2013 (ΦΕΚ 2016/Β/16-8-2013). Καθορισμός παραβόλων για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τον έλεγχο των υπολειμμάτων αυτών.

ΚΥΑ 1942/32113/18-2-2019 (ΦΕΚ 763 Β΄ 5.3.2019). Τροποποίηση της 8503/94606/30.7.2013 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός παραβόλων για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τον έλεγχο των υπολειμμάτων αυτών» (ΦΕΚ Β΄ 2016), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Νόμος 4160/1929. Περί κυρώσεως του από 11 Μαΐου 1929 Ν. Διατάγματος περί συστάσεως Μπενακειού Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου.

Νόμος 721/1977 (ΦΕΚ Α΄298/7.10.1977). Περί εγκρίσεως κυκλοφορίας και ελέγχου των γεωργικών φαρμάκων, ως και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων.

Νόμος 4036/2012 (ΦΕΚ Α΄8/27.01.2012). Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις.

Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009 σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

Παπαδή – Ψύλλου, Α. (2009). Επικύρωση και αξιολόγηση αναλυτικών μεθόδων προσδιορισμού υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών ουσιών νέας γενιάς σε γεωργικά προϊόντα με χρήση αέριας χρωματογραφίας. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών. Μεταπτυχιακή Διατριβή.

Προεδρικό Διάταγμα 97/2017 (ΦΕΚ Α΄138). Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2409/42113/01-03-2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής με θέμα: «Πρόγραμμα ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων έτους 2019».

Υ.Α. 4616/52519/2016 (ΦΕΚ 1367/Β΄ 16.5.2016). Καθορισμός συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22^{ας} Μαΐου 2012, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων.

Ξένες πηγές

Anastassiades, M., Lehotay, S. J., Stajnbaher, D., Schenck, F. J. (2003). Fast and Easy Multiresidue Method Employing Acetonitrile Extraction/Partitioning and Dispersive solid-Phase Extraction for the Determination of Pesticide Residues in Produce. *Journal of AOAC International*, 86 (2), 412-431.

SANTE (2021). Analytical quality control and method validation procedures for pesticide residues analysis in food and feed. Guidance document SANTE 11312/2021.

Sorbo, A., Pucci, E., Nobili, C., Taglieri, I., Passeri, D., & Zoani, C. (2022). Food safety assessment: overview of metrological issues and regulatory aspects in the European Union. *Separations*, 9(2), 53.

Πηγές στο διαδίκτυο

https://www.eurl-pesticides.eu/docs/public/tmpl_article.asp?LabID=100&CntID=537&Lang=EN

<https://www.bpi.gr/section.aspx?id=1&subid=20>

<https://www.bpi.gr>

<https://www.bpi.gr/section.aspx?id=1&subid=21&subsubid=88>

<https://cibum.gr/wp-content/uploads/2024/02/cea3cf85cebd.-2-ce88cebaceb8ceb5cf83ceb7-cea0ceb5cf80cf81ceb1ceb3cebceadcebdcf89cebd-2023.pdf>

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes>

<http://quechers.cvua-stuttgart.de/>

<https://www.quechers.eu/method>

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

5.1. Σκοπός Ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης ενότητας είναι να κατανοήσουν οι επιμορφούμενοι πως γίνεται η αξιολόγηση των εργαστηριακών αναλύσεων και ποιες είναι οι ενέργειες που πρέπει να κάνουν σε περίπτωση που βρεθεί κάποια παράβαση.

5.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του επιμορφωτικού προγράμματος, οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- Αξιολογούν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων.
- Αξιοποιούν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων στο σχεδιασμό επόμενων δειγματοληψιών.
- Τεκμηριώνουν κάθε παράβαση που διαπιστώνεται.
- Συντάσσουν φακέλους επιβολής διοικητικών κυρώσεων.
- Αξιολογούν που υφίσταται διατροφική επικινδυνότητα.

5.1.2. Σύντομη Περιγραφή

Μετά τη δειγματοληψία των προϊόντων φυτικής προέλευσης και την αποστολή τους στο επίσημο εργαστήριο ελέγχου υπολειμμάτων, ακολουθεί η εργαστηριακή ανάλυση, της οποίας το αποτέλεσμα θα καθορίσει και το αν υπάρχει κάποια παράβαση ή όχι και συνεπώς και αν θα χρειαστούν επιπλέον ενέργειες από τις αρμόδιες αρχές. Είναι σημαντικό ο φάκελος της υπόθεσης να είναι όσο το δυνατόν πιο πλήρης καθότι αποστέλεται αφενός στη ΣΕΑ η οποία εισηγείται για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, και αφετέρου σε περίπτωση υπέρβασης των MRLs, και στην αρμόδια εισαγγελία.

5.2. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων εργαστηριακής ανάλυσης

A. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων διενεργείται:

1. Από τα εργαστήρια επίσημων ελέγχων όσον αφορά τη συμμόρφωση ή όχι με τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRLs), όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005. Για το λόγο αυτό, τα ευρήματα των εργαστηριακών αναλύσεων πρέπει κατ' ελάχιστον να καταγράφονται στην Έκθεση Εξέτασης κατ' αντιπαραβολή με τα αντίστοιχα MRLs τα οποία

βρίσκονται από την βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU Pesticide Database - <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/mrls>).

Για την αξιολόγηση της υπέρβασης συγκρίνεται η τιμή της συγκέντρωσης του υπολείμματος, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης με την αντίστοιχη τιμή MRL (Εικόνα 5.1). Για να έχουμε υπέρβαση MRL στο δείγμα, πρέπει η τιμή της συγκέντρωσης του υπολείμματος έστω και μίας από τις δραστικές που ανιχνεύτηκαν, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης να είναι μεγαλύτερη από την τιμή του αντίστοιχου MRL

ΕΣΥΔ
Δοκιμές
Αρ. Πρωτ. 931-3
Θέση: Θεσσαλονίκης, Τ.Θ. 60436, Τ.Κ. 570 01, Τηλ.: 2310 471210, Fax: 2310 476663, E-mail: pkfpfeth@otenet.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΠΕΡΙΦ. ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ, ΠΟΙΟΤ. ΚΑΙ ΦΥΤΟΥΓ. ΕΛΕΓΧΟΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΔΟΚΙΜΩΝ

Κωδικός Αριθμός: **ΤΗ 01344 /20** Αριθμός Πρωτοκόλλου: [redacted]

Έκτακτος Έλεγχος: **0**

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων-Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Θεσ/νίκης-Γεωργικής Σχολής-Τ.Θ 60436-Τ.Κ. 570 01-

ΚΟΙΝ.: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-Γενική Διεύθυνση Γεωργίας-Δ/ση Προστ. Φυτ. Παρ.-Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων-Συγγρού 150-Τ.Κ. 176 71-Αθήνα

Αρ. Πρωτοκόλλου Εισερχόμενου Εγγράφου: **17573/336126** 1/12/2020

Είδος-Ποικιλία (KAN 62/2018)-Ποσότητα Προέλευση: **Τομάτα (0231010) 11020 ΚΙΛΑ**
Αλβανία

Στοιχεία Εμπόρου-Εισαγωγή-Διακινητή: [redacted]

Στοιχεία Παραγωγού: -

Στοιχεία Δείγματος: **INVOICE 3034/29-11-20**

Σημείο Δειγματοληψίας: **Λαχαναγορά**

Κατάσταση Δείγματος: **Καλή**

Ευθύνη Δειγματοληψίας: [redacted]

Ημερομηνία Παραλαβής: **1/12/2020**

Αρ. Πρωτοκόλλου Περιφερειακής Ενότητας - Ημερομηνίες Ανάλυσης: **ΠΚΠΦΠΕ Θεσσαλονίκης 17573/336126 1/12/2020 έως 8/12/2020**

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ: Το παραπάνω δείγμα αναλύθηκε με τις μεθόδους ΜΔ-02/ECD, ΜΔ-02/LCMSMS του Εργαστηρίου, κατάλληλες για προσδιορισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ανιχνεύθηκαν σε αυτό υπολείμματα:

A/A	Δραστική Ουσία	Αποτελέσματα (mg kg ⁻¹)	Ανώτατο Επιτρεπτό Όριο (mg kg ⁻¹)
1.	Chlorpyrifos	0,034±0,017	0,01 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
2.	Ametoctradin	0,017±0,009	2,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
3.	Boscalid	0,091±0,046	3,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
4.	Dimethomorph	0,062±0,031	1,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
5.	Tebuconazole	0,010±0,005	0,90 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
6.	Pyraclostrobin	0,018±0,009	0,30 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
7.	0	0	0,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
8.	0	0	0,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
9.	0	0	0,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
10.	0	0	0,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)

Τα σύμβολα <RL ή και 0 υποδεικνύουν συγκεντρώσεις μικρότερες των ορίων αναφοράς. Τα αποτελέσματα και τα όρια αναφοράς του Εργαστηρίου παρατίθενται αναλυτικά στους συνημμένους πίνακες των σελίδων 2, 3
Για τις παρακάτω δραστικές ουσίες τα αποτελέσματα αναφέρονται στο άθροισμα της μητρικής ουσίας με τους αντίστοιχους μεταβολίτες τους ή τα ισομερή τους που αναγράφονται εντός της παρενθέσεως: aldicarb (+aldicarb sulfone, +aldicarb sulfonide), amitraz (+2,4 DMA, +DMF), bromuconazole (+bromuconazole α, +bromuconazole

Εικόνα 5.1. Αποτέλεσμα εργαστηριακής ανάλυσης με υπέρβαση των ανώτατων επιτρεπτόν ορίων (MRLs) στη δραστική ουσία chlorpyrifos

2. Από τη ΣΕΑ, στην περίπτωση των μεταποιημένων δειγμάτων, όταν δεν ορίζονται ανώτατα όρια υπολειμμάτων στον Κανονισμό (ΕΚ) 396/2005 και απαιτείται η εφαρμογή του άρθρου 20 του

Κανονισμού (ΕΚ) 396/2005. Τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων θα αναγράφουν με ευδιάκριτο τρόπο στις εκθέσεις εξέτασης (ή στις εκθέσεις δοκιμών ή στα Δελτία Αναλύσεων), τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων που αντιστοιχούν στο αντίστοιχο νωπό προϊόν του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΚ) 396/2005 [π.χ. για το λάδι να αναγράφονται τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRLs) της ελαιοποιήσιμης ελιάς, κ.λ.π.]. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αποστέλλονται από τη ΣΕΑ στην ελεγκτική αρχή που απέστειλε το δείγμα, με κοινοποίηση στο εργαστήριο επίσημου ελέγχου.

Ακολούθως είναι ένα παράδειγμα παρουσίασης αποτελεσμάτων έκθεσης εξέτασης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε ελαιόλαδο:

Ουσία	Αποτέλεσμα (mg/kg)	Ανώτατο Όριο Υπολείμματος σε νωπό προϊόν (mg/kg)
Acetamiprid	0,010 ± 0,005 (95%)	3 ¹
Acrinathrin	0,078 ± 0,036 (95%)	0,02 ²
Lambda-cyhalothrin (includes gamma-cyhalothrin) (sum of R,S and S,R isomers)	0,110 ± 0,055 (95%)	0,5 ³

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2019/88.

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2022/93.

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2021/590.

3. Από την αρμόδια ελεγκτική αρχή που έστειλε το δείγμα στο εργαστήριο, στην περίπτωση ελέγχου χρήσης σκευασμάτων μη εγκεκριμένων στη χώρα μας ή/και μη επιτρεπόμενων στο προϊόν/καλλιέργεια που εξετάζεται.

Παράδειγμα: Το εργαστήριο επίσημου ελέγχου αποστέλει στην αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο σε φυτικό ιστό «Τομάτα θερμοκηπίου» την παρακάτω ανάλυση:

Ουσία	Αποτέλεσμα (mg/kg)	Ανώτατο Όριο Υπολείμματος (mg/kg)
dodine	0,018 ± 0,009	0,01 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)

Με βάση το αποτέλεσμα, δεν υφίσταται υπέρβαση των MRLs. **Ωστόσο, η ελεγκτική αρχή θα πρέπει να διερευνήσει εάν η συγκεκριμένη δραστική ουσία που βρέθηκε στο δείγμα, είναι εγκεκριμένη στη χώρα μας ή επιτρέπεται στην καλλιέργεια στην οποία βρέθηκε.**

Για να το κάνει αυτό η ελεγκτική αρχή θα πρέπει να μεταβεί στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (www.minagric.gr) και πιο συγκεκριμένα στη διαδρομή Αρχική => Αγρότης-Επιχειρηματίας => Γεωργία => Φυτοπροστασία => Γεωργικά Φάρμακα => Κατάλογοι Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων και Βιοκτόνων => ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ.

Αν επιλέξει κανείς την «Τομάτα θερμοκηπίου» ως καλλιέργεια τότε η ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ βγάζει τον κατάλογο με τις δραστικές ουσίες (κατά αλφαβητική σειρά) που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στη συγκεκριμένη καλλιέργεια (Εικόνα 5.2) Τα εν λόγω στοιχεία, δίνονται η δυνατότητα να τα λάβει κανείς και σε μορφή αρχείου EXCEL (.xls).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Επιλέξτε Είδος ή Κατηγορία Επιλέξτε Κριτήρια

Ελληνικά/Greek Αγγλικά/English

Πίσω/Back

Όσα σκευάσματα εμφανίζονται στους καταλόγους, παρόλο που η ημερομηνία λήξης τους είναι προγενέστερη της σημερινής, για τα οποία δεν υπάρχει ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ ή δεν εμφανίζεται η λέξη ΑΠΟΣΥΡΘΗΚΕ, η έγκρισή τους είναι σε ισχύ και βρίσκονται σε διαδικασία ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΘΕΡΜΟΚ. | ΤΟΜΑΤ. |

Κατηγορία Δραστικών

136 Δραστικές ουσίες Εκτύπωση σε .xls

[1 - 100 / 136]

Δραστική Ουσία	Κατηγορία
(E,Z)-3,8-Tetradecadien-1-yl acetate	ΕΝΤΟΜΟΕΛΚΥΣΤΙΚΗ
(E,Z,Z)-3,8,11-Tetradecatrien-1-yl acetate	ΕΝΤΟΜΟΕΛΚΥΣΤΙΚΗ
6-benzyladenine	ΜΥΚΗΤΟΚΤΟΝΟ
8-hydroxyquinoline	ΜΥΚΗΤΟΚΤΟΝΟ
Abamectin (aka avermectin)	ΝΗΜΑΤΩΔΟΚΤΟΝΟ
Acequinocyl	ΑΚΑΡΕΟΚΤΟΝΟ
Acetamiprid	ΕΝΤΟΜΟΚΤΟΝΟ
Acibenzolar-s-methyl	ΕΝΤΟΜΟΚΤΟΝΟ
Aluminium silicate (kaolin)	ΕΝΤΟΜΟΚΤΟΝΟ
ametoctradin	ΜΥΚΗΤΟΚΤΟΝΟ

Εικόνα 5.2. Στιγμιότυπο από την ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ των δραστικών ουσιών που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν στην καλλιέργεια της τομάτας θερμοκηπίου

Η δραστική ουσία dodine που βρέθηκε στο δείγμα δε βρίσκεται στον κατάλογο αυτόν. Συνεπώς, η συγκεκριμένη δραστική ουσία δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται στην καλλιέργεια στην οποία βρέθηκε.

B. Για όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, η ελεγκτική αρχή που απέστειλε το δείγμα στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου είναι αρμόδια για την άμεση εφαρμογή των ενεργειών που προβλέπονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4036/2012 (Α΄8), όπως ισχύει.

Γ. Σχετικά με τα ευρήματα μιας εργαστηριακής ανάλυσης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, η νομοθεσία που εφαρμόζεται αναφέρεται στον παρακάτω Πίνακα 3.4.

Πίνακας 5.1. Κυρώσεις ανά περίπτωση μη συμμόρφωσης βάσει του Ν. 4036/2012

Περίπτωση μη συμμόρφωσης	Διατάξεις Ν.4036/2012 (Α΄8), όπως ισχύει
Εάν οι συγκεντρώσεις των δραστικών ουσιών που ανιχνεύθηκαν, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης, υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRLs), όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005	Άρθρο 13 (διοικητικές κυρώσεις) Άρθρο 14 (ποινικές κυρώσεις)
Εάν οι δραστικές ουσίες που ανιχνεύτηκαν καταδεικνύουν ή είναι πιθανόν να καταδεικνύουν χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στερούμενων άδειας διάθεσης στην αγορά στη χώρα μας (μη εγκεκριμένων)	Άρθρο 9 παρ. 3 (διοικητικές κυρώσεις) Άρθρο 10 παρ. 3 (ποινικές κυρώσεις)
Εάν οι δραστικές ουσίες που ανιχνεύτηκαν καταδεικνύουν ή είναι πιθανόν να καταδεικνύουν χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στερούμενων έγκρισης για χρήση στην καλλιέργεια όπου ελέγχθηκε	Άρθρο 45 παρ. 3 (διοικητικές κυρώσεις)
Εάν υπάρχουν πολλαπλά υπολείμματα τα οποία αντιστοιχούν σε συνδυασμό των ανωτέρω περιπτώσεων	Συνδυασμός διατάξεων των ανωτέρω περιπτώσεων
Εάν οι συγκεντρώσεις των δραστικών ουσιών που ανιχνεύθηκαν, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης, δεν υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRLs), όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005 αλλά από την εκτίμηση της διατροφικής επικινδυνότητας (προστιθεμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης) προκύπτει επικινδυνότητα	Λαμβάνονται μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας με εντολή της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής

Σε κάθε άλλη περίπτωση

Δεν απαιτούνται ενέργειες

Προσοχή!! Στην περίπτωση εισαγόμενων προϊόντων φυτικής προέλευσης, ελέγχεται **μόνον η υπέρβαση MRL**, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας.

5.3. Ενέργειες αρμόδιας αρχής σε περίπτωση διαπίστωσης υπέρβασης των MRLs

Σε περίπτωση διαπίστωσης υπέρβασης των MRLs, η αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο γνωστοποιεί εγγράφως με απόδειξη τη διαπίστωση παράβασης στον ελεγχόμενο, ο οποίος καλείται μέσα σε **προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίηση** να υποβάλει **εγγράφως τις απόψεις του**. *Διευκρινίζεται ότι οι δεκαπέντε ημέρες είναι ημερολογιακές και όχι εργάσιμες.*

Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να εντοπίσει και να δεσμεύσει τυχόν αδιάθετες ποσότητες φυτικού ιστού ίδιας προέλευσης με το δείγμα που εξετάστηκε. Επιπλέον, θα πρέπει να ενημερώσει τον ελεγχόμενο ότι σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 1 του Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, ***«επόμενη διάθεση στην αγορά παρτίδας φυτικών προϊόντων ίδιας προέλευσης επιτρέπεται μόνο εφόσον προηγηθεί έλεγχος υπολειμμάτων από την Αρμόδια Αρχή και διαπιστωθεί ότι τα υπολείμματα δεν υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005. Αν διατεθούν προϊόντα στην αγορά πριν προηγηθεί επαναληπτικός έλεγχος υπολειμμάτων (διαδικασία follow-up) επιβάλλεται πρόστιμο από πεντακόσια (500) έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ»***.

Τελος, ο ελεγχόμενος θα πρέπει να ενημερωθεί για το **δικαίωμα αίτησης κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης** με καταβολή παράβολου τριακοσίων ευρώ (300 €), σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με αριθ. πρωτ. 1942/32113/18-02-2019 (ΦΕΚ 763 Β'05.03.2019) ΚΥΑ.

Εάν ο παραγωγός της παρτίδας που ελέγχεται δεν είναι γνωστός κατά το χρόνο δειγματοληψίας, τότε η αρμόδια αρχή **καλεί την επιχείρηση** από όπου λήφθηκε το δείγμα να την ενημερώσει **εγγράφως με τη σχετική τεκμηρίωση** για τα στοιχεία του παραγωγού της παρτίδας που εξετάστηκε ή για την επιχείρηση από όπου προμηθεύτηκε την παρτίδα (ιχνηλασιμότητα).

Στην περίπτωση που η ελεγχόμενη παρτίδα στην οποία εντοπίζονται υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων, τα οποία καταδεικνύουν ή είναι πιθανόν να καταδεικνύουν παράβαση του Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, προέρχεται από περιοχή ευθύνης άλλης ελεγκτικής αρχής από αυτήν που έλαβε το δείγμα, η ελεγκτική αρχή που έλαβε το δείγμα διαβιβάζει το φάκελο της υπόθεσης στην ελεγκτική αρχή όπου εδράζεται ο παραγωγός/εισαγωγέας/έμπορος ή διακινητής προκειμένου να εφαρμοστούν οι προβλεπόμενες από το Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, ενέργειες και ενημερώνει σχετικά την ΣΕΑ.

Αμέσως μετά την υποβολή του υπομνήματος από τον ελεγχόμενο, η αρμόδια αρχή που

Προσοχή!! Η αποστολή του φακέλου της υπόθεσης στην αρμόδια εισαγγελία γίνεται πάντοτε από την αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο (εν προκειμένω τη δειγματοληψία).

Υπενθύμιση: Η παραπομπή του φακέλου στη δικαιοσύνη γίνεται αμέσως μετά την υποβολή του απολογητικού υπομνήματος του ελεγχόμενου, χωρίς να αναμένεται η απόφαση επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

διενήργησε τη δειγματοληψία οφείλει να αποστείλει την υπόθεση στη ΣΕΑ και στην αρμόδια εισαγγελία

5.3.1. Δέσμευση και διαχείριση φορτίων

Δέσμευση ενός φορτίου γίνεται μόνον όταν ανιχνευτούν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων υψηλότερα από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια, όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης.

Στις αναλύσεις υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων που πραγματοποιούνται από τα Εθνικά Εργαστήρια Αναφοράς καθώς και τα Εργαστήρια Επισήμων Ελέγχων, η αβεβαιότητα της μέτρησης καθορίζεται, σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία της Ε.Ε. όπως ισχύει (SANTE/11312/2021) “Analytical Quality Control and Method Validation procedures for pesticide residues analysis in food and feed” σε φρούτα και λαχανικά σε ποσοστό 50% (αντιστοιχεί σε διάστημα εμπιστοσύνης 95%), δηλαδή η αβεβαιότητα ορίζεται: $\pm 50\%$ του αποτελέσματος.

Δεν δεσμεύονται παρτίδες φυτικών προϊόντων όπου ανιχνεύονται υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε συγκεντρώσεις ίσες ή μικρότερες από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια, όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της

μέτρησης, ακόμη κι αν οι δραστικές ουσίες που ανιχνεύθηκαν στερούνται άδειας διάθεσης στην αγορά στη Χώρα μας ή έχουν άδεια διάθεσης αλλά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στην καλλιέργεια από την οποία προέρχεται η παρτίδα του φυτικού προϊόντος που εξετάστηκε.

Σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 1 του Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, φυτικά προϊόντα ή προϊόντα πρώτης μεταποίησης που φέρουν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων υψηλότερα από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια, όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005 δεσμεύονται. Ο υπεύθυνος της επιχείρησης τροφίμων οφείλει να ενημερώσει τεκμηριωμένα τυχόν παραλήπτες της ελεγχόμενης παρτίδας με σκοπό την επιστροφή αδιάθετων ποσοτήτων της

Προσοχή!!! Η ανάκληση, η επιστροφή των αδιάθετων ποσοτήτων καθώς και η καταστροφή αυτών είναι ευθύνη του υπευθύνου της επιχείρησης (ή του παραγωγού). Η αρμόδια αρχή πρέπει να παρακολουθεί τη διαδικασία ανάκλησης, ενώ η καταστροφή θα πρέπει να γίνεται υπό την εποπτεία της.

παρτίδας. Αφού επιστραφούν οι αδιάθετες ποσότητες, δεσμεύονται από την ελεγκτική αρχή.

Η δέσμευση διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του Ν. 4235/2014 (Α'32), όπως ισχύει. Η παρακολούθηση, ανάκληση ή απόσυρση ή/και καταστροφή διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του Ν. 4235/2014 (Α'32).

Εικόνα 5.3. Καταστροφή τοματινίων (αριστερά) σε μονάδα παραγωγής βιαερίου και ακτινιδίων (δεξιά) σε μονάδα βιοστερών

5.3.2. Προετοιμασία φακέλου διοικητικών και ποινικών κυρώσεων

Ο φάκελος της υπόθεσης πρέπει να είναι **τακτοποιημένος και να περιλαμβάνει τα κάτωθι:**

- Εντολές ελέγχου.
- Πληροφοριακό Δελτίο.
- Διαβιβαστικό δείγματος.
- Αποτέλεσμα εργαστηριακής ανάλυσης.
- Έγγραφο του ΥΠΑΑΤ με την ανάλυση διατροφικής επικινδυνότητας.
- Έγγραφο Υπηρεσίας (επίδοση αποτελέσματος – ενέργειες).
- Έγγραφα που σχετίζονται με τυχόν Δέσμευση, Ανάκληση, Καταστροφή.
- Έγγραφα που σχετίζονται με τη διαδικασία follow up.
- Αναφορά σε τυχόν κατ' ένσταση εργαστηριακή ανάλυση.
- Αποτέλεσμα κατ' ένστασης εργαστηριακής ανάλυσης.
- Αναφορά στην κατάθεση (εμπρόθεσμα ή εκπρόθεσμα) ή μη Υπομνήματος από τον ελεγχόμενο.
- Οποιοδήποτε άλλο έγγραφο ή στοιχείο αφορά στην υπόθεση (τιμολόγια, βιβλίο ιχνηλασιμότητας, επισημάνσεις κτλ).

Όλα τα ανωτέρω αποστέλλονται με διαβιβαστικό στη Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ και στην **εισαγγελία πρωτοδικών της Περιφερειακής Ενότητας όπου έγινε η δειγματοληψία**. Στο διαβιβαστικό συστήνεται να γίνεται και μια περιγραφή της υπόθεσης με τη χρονολογική σειρά των γεγονότων, ώστε να είναι αυτή όσο το δυνατόν πιο κατανοητή στον

Προσοχή!! Αποστολή του φακέλου της υπόθεσης στην αρμόδια εισαγγελία πρωτοδικών, γίνεται μόνο στην περίπτωση που διαπιστωθεί υπέρβαση των MRLs και όχι στην περίπτωση που διαπιστωθεί χρήση μη εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος ή φυτοπροστατευτικού προϊόντος που βρίσκεται σε καλλιέργεια που δεν έπρεπε να χρησιμοποιηθεί.

αναγνώστη.

Άσκηση 5.1

Λαμβάνετε την παρακάτω εργαστηριακή εξέταση υπολειμμάτων. Διερευνείστε εάν υπάρχει και ποια παράβαση και τι ενέργειες θα κάνετε.

Αρ. Πρωτοκόλλου Εισερχόμενου Εγγράφου [redacted]
Είδος-Ποικιλία (KAN 62/2018)-Ποσότητα **Λεμόνι (0110030)** **21,543 kg**
Προέλευση **Ελλάδα** **Νομός Κορινθίας**
Στοιχεία Εμπόρου-Εισαγωγέα-Διακινητή [redacted]
Στοιχεία Παραγωγού -
Στοιχεία Δείγματος **ΑΡ. ΠΑΡΤ.: [redacted]**
Σημείο Δειγματοληψίας **Κατάστημα Λιανικής Διάθεσης**
Κατάσταση Δείγματος **Καλή**
Ευθύνη Δειγματοληψίας (Πελάτης) [redacted]
Ημερομηνία Παραλαβής [redacted]
Αρ. Πρωτοκόλλου Περιφερειακής Ενότητας - [redacted]
Ημερομηνίες Ανάλυσης [redacted] έως [redacted]

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ: Το παραπάνω δείγμα αναλύθηκε με τις μεθόδους ΜΔ-02/ECD, ΜΔ-02/LCMSMS του Εργαστηρίου, κατάλληλες για προσδιορισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ανιχνεύθηκαν σε αυτό υπολείμματα:

A/A	Δραστική Ουσία	Αποτελέσματα (mg kg ⁻¹)	Ανώτατο Επιτρεπτό Όριο (mg kg ⁻¹)
1.	Pyriproxyfen	0,015±0,008	0,70 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
2.	Tebufenpyrad	0,020±0,010	0,60 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
3.	Piperonyl butoxide	0,026±0,013	- (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)

5.4. Έλεγχος υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε μεταποιημένα ή/και σύνθετα προϊόντα φυτικής προέλευσης

Ενδεικτικά παραδείγματα μεταποιημένων προϊόντων φυτικής προέλευσης είναι:

- Ελαιόλαδο
- Αμπελόφυλλα σε άλμη
- Σταφίδες
- Αποξηραμένα αρωματικά (ρίγανη κλπ)
- Φρούτα που έχουν υποστεί εκπυρήνωση
- Ρύζι επεξεργασμένο (γυαλισμένο, parboiled κλπ)

Σύνθετα τρόφιμα είναι τα τρόφιμα που περιέχουν ένα μείγμα συστατικών. Τα MRLs που εφαρμόζονται στα σύνθετα τρόφιμα και ζωοτροφές αντιστοιχεί στα MRLs των συστατικών τους, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών συγκεντρώσεων των συστατικών στη σύνθεσή τους και των διατάξεων για τυχόν μεταποίηση των συστατικών τους. Ενδεικτικά παραδείγματα σύνθετων προϊόντων φυτικής προέλευσης είναι:

- Ελιές σε ελαιόλαδο

Προσοχή!!! Οι βρεφικές τροφές (τροφές προοριζόμενες για βρέφη και νεαρά παιδιά ηλικίας 1-3 ετών) στην πλειοψηφία τους είναι μεταποιημένες ή σύνθετες. **Στις παιδικές τροφές το ανώτατο όριο υπολειμμάτων είναι 0,01 mg/kg.**

- Μίγματα διαφορετικών συστατικών φυτικής προέλευσης

Σύμφωνα με τα άρθρα 19 και 20 του Κανονισμού (ΕΚ) 396/2005:

«Απαγορεύεται η μεταποίηση, ή/και ανάμειξη με σκοπό την αραίωση με το ίδιο ή άλλα προϊόντα, των προϊόντων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I τα οποία δεν είναι σύμφωνα προς το άρθρο 18 παράγραφος 1 (υπέρβαση MRL) ή το άρθρο 20 με σκοπό τη διάθεσή τους στην αγορά ως τροφίμων ή ζωοτροφών ή για τη χορήγηση σε ζώα».

«Όταν στα παραρτήματα II ή III δεν καθορίζονται MRL για μεταποιημένα ή/και σύνθετα τρόφιμα ή ζωοτροφές, εφαρμόζονται τα MRL που προβλέπονται στο άρθρο 18 παράγραφος 1, για το αντίστοιχο προϊόν που καλύπτεται από το παράρτημα I, λαμβανομένων υπόψη των μεταβολών των επιπέδων καταλοίπων φυτοφαρμάκων λόγω της μεταποίησης ή/και ανάμειξης».

Σύμφωνα με την με αριθ. [6999/186092/15.07.2021 Υπουργική Απόφαση](#) (ΦΕΚ Β' 3334), σχετικά με τον καθορισμό συντελεστών μεταποίησης για τον υπολογισμό των ανωτάτων ορίων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε μεταποιημένα ή/και σύνθετα προϊόντα φυτικής προέλευσης και ζωοτροφές φυτικής προέλευσης ισχύουν τα παρακάτω:

- ✓ Ως συντελεστές ορίζονται αυτοί που χαρακτηρίζονται αξιόπιστοι και ενδεικτικοί στη βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) "[Database of](#)

[processing techniques and processing factors compatible with the EFSA food classification and description system FoodEx2](#)”, όπως εκάστοτε ισχύει.

- ✓ Συντελεστές μπορεί να οριστούν και κατόπιν αίτησης κάθε ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου.
- ✓ Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τον καθορισμό συντελεστή σε ένα προϊόν σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, εφαρμόζεται η απόλυτη τιμή ένα («1») ως προκαθορισμένος συντελεστής. Ο συντελεστής με απόλυτη τιμή ένα («1») στην περίπτωση μεταποιημένου προϊόντος φυτικής προέλευσης με ένα (1) μόνο συστατικό εξισώνει τα όρια υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων με αυτά του νωπού προϊόντος.
- ✓ Στην περίπτωση **σύνθετου προϊόντος φυτικής προέλευσης** (μίγμα συστατικών), λαμβάνεται υπόψη η **αναλογία του κάθε συστατικού στο μίγμα (συνταγή)**.
- ✓ Στα μεταποιημένα προϊόντα εφαρμόζονται τα Α.Ο.Υ. (MRLs) των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 18 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005, για το αντίστοιχο νωπό προϊόν που καλύπτεται από το Παράρτημα Ι του ίδιου Κανονισμού πολλαπλασιαζόμενα με τον αντίστοιχο συντελεστή.

Παράδειγμα

Έστω ότι το δείγμα του μεταποιημένου προϊόντος που στάλθηκε για έλεγχο υπολειμμάτων είναι σταφίδα (αποξηραμένο σταφύλι). Και έστω ότι η ανάλυση υπολειμμάτων έδωσε τα παρακάτω αποτελέσματα:

Ουσίες φυτοπροστατευτικών προϊόντων που ανιχνεύτηκαν	Συγκέντρωση υπολειμμάτων που ανιχνεύτηκαν στη σταφίδα (mg/kg)
Buprofezin	0,03 ± 0,015
Carbendazim and benomyl (sum of benomyl and carbendazim expressed as carbendazim)	1,200 ± 0,600
Dimethomorph	0,040 ± 0,020
Ethion	0,038 ± 0,019
Fluopyram	0,90 ± 0,45
Mandipropamid	3,0 ± 1,5
Propamocarb (Sum of propamocarb and its salts, expressed as propamocarb)	0,050 ± 0,025

Η ΣΕΑ ελέγχει από τη βάση δεδομένων της EFSA εάν υπάρχουν συντελεστές για τον ιστό σταφίδα και τις συγκεκριμένες δραστικές ουσίες. Επιλέγεται το φύλλο εργασίας από το excel της EFSA το φύλλο εργασίας που έχει τους μέσους συντελεστές (List Median PF).

ReadMe	ProcStudies Evaluation	List Median PF	References
--------	------------------------	-----------------------	------------

Βλέπουμε για παράδειγμα ότι υπάρχει για τη δραστική ουσία fluopyram συντελεστής μεταποίησης

ResDefENF	Matrix Code	RPC Code	Raw Primary Commodity	Processed Commodity
Fluopyram	P0401070	A015P	Soyabean for oil	hulls
Fluopyram	P0401070	A015P	Soyabean for oil	meal, extracted
Fluopyram	P0401070	A015P	Soyabean for oil	oil, extracted, refined
Fluopyram	P0252010	A00MJ	Spinaches	leaves, cooked
Fluopyram	P0152000	A01EA	Strawberries	fruit, canned
Fluopyram	P0152000	A01EA	Strawberries	fruit, cooked (from jam)
Fluopyram	P0152000	A01EA	Strawberries	jam
Fluopyram	P0900010	A010T	Sugar beet roots	pulp, dried
Fluopyram	P0900010	A010T	Sugar beet roots	sugar, refined
Fluopyram	P0900010	A010V	Sugar canes	molasses
Fluopyram	P0401050	A015L	Sunflower seeds	meal, extracted
Fluopyram	P0401050	A015L	Sunflower seeds	oil, refined (combined)
Fluopyram	P0151010	A01DX	Table grapes	fruit, cooked (from jelly)
Fluopyram	P0151010	A01DX	Table grapes	jelly
Fluopyram	P0151010	A01DX	Table grapes	juice
Fluopyram	P0151010	A01DX	Table grapes	juice, pasteurised
Fluopyram	P0151010	A01DX	Table grapes	raisin
Fluopyram	P0231010	A0DMX	Tomatoes	fruit, canned
Fluopyram	P0231010	A0DMX	Tomatoes	fruit, dried
Fluopyram	P0231010	A0DMX	Tomatoes	juice
Fluopyram	P0231010	A0DMX	Tomatoes	juice, pasteurised

Ελέγχεται ποιος είναι ο συντελεστής και εάν χαρακτηρίζεται από την EFSA ως αξιόπιστος (reliable).

Raw Primary Commodity	Processed Commodity	Median PF <	Median PF	Median PF reliable?
Rapeseeds	oil, refined (combined)		0.83	yes
Soyabean for consumption (dry)	flour		0.04	no
Soyabean for consumption (dry)	soya drink		< 0.02	no
Soyabean for oil	hulls		1.3	no
Soyabean for oil	meal, extracted		0.05	no
Soyabean for oil	oil, extracted, refined		0.02	no
Spinaches	leaves, cooked		0.06	no
Strawberries	fruit, canned		0.31	yes
Strawberries	fruit, cooked (from jam)		0.91	yes
Strawberries	jam		0.61	yes
Sugar beet roots	pulp, dried		1.3	no
Sugar beet roots	sugar, refined		1.3	no
Sugar canes	molasses		0.92	no
Sunflower seeds	meal, extracted		0.02	no
Sunflower seeds	oil, refined (combined)		< 0.01	no
Table grapes	fruit, cooked (from jelly)		0.28	no
Table grapes	jelly		0.14	no
Table grapes	juice		0.07	yes
Table grapes	juice, pasteurised		0.53	no
Table grapes	raisin		2.9	yes
Tomatoes	fruit, canned		0.21	yes
Tomatoes	fruit, dried		4.3	no
Tomatoes	juice		0.14	no
Tomatoes	juice, pasteurised		0.42	yes
Tomatoes	juice, raw		0.50	yes
Tomatoes	paste		0.46	no

- Ο συντελεστής αυτός θα πολλαπλασιαστεί με το MRL του νοπού και η συγκέντρωση των υπολειμμάτων fluopyram που ανιχνεύθηκαν θα συγκριθεί με την τιμή του γινομένου για να αξιολογηθεί εάν υπάρχει υπέρβαση.
- Στην περίπτωση που δεν υπάρχει συντελεστής στη βάση δεδομένων της EFSA ή αξιολογείται από την ίδια την EFSA ως μη αξιόπιστος, τότε ως συντελεστής θεωρείται το ένα (1).
- Αν χαρακτηρίζεται ως ενδεικτικός (indicative), γίνεται αποδεκτός.

Με τον παραπάνω τρόπο αξιολογούνται οι συγκεντρώσεις των υπολειμμάτων ως εξής:

Ουσίες φυτοπροστατευτικών προϊόντων που ανιχνεύτηκαν	Συγκέντρωση υπολειμμάτων (mg/kg)	Ανώτατο όριο υπολειμμάτων (MRL) για νωπό επιτραπέζιο σταφύλι	Συντελεστής συμπίκνωσης (median pf)	MRL (mg/kg) για σταφίδα (αποξηραμένο σταφύλι)
Buprofezin	0,03 ± 0,015	0,01*	1 (β)	0,01
Carbendazim and benomyl (sum of benomyl and carbendazim expressed as carbendazim)	1,200 ± 0,600	0,3	1 (β)	0,3
Dimethomorph	0,040 ± 0,020	3	1 (β)	3
Ethion	0,038 ± 0,019	0,01*	1 (β)	0,01
Fluopyram	0,90 ± 0,45	2	2,9 (α)	5,8
Mandipropamid	3,0 ± 1,5	2	3,5 (α)	7
Propamocarb (Sum of propamocarb and its salts, expressed as propamocarb)	0,050 ± 0,025	0,01*	1 (β)	0,01

(α) *Pesticides EU-MRLs Database* (https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/eu-pesticides-database_en)

(β) Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 3 της με αριθ. 6999/186092/15-7-2021 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (B'3334)

Στις περιπτώσεις των υπολειμμάτων που έχουν επισημανθεί με **έντονα γράμματα** (bold) έχουμε υπέρβαση MRL, συνεπώς διαπιστώνεται παράβαση του άρθρου 13, παρ. 1 του Ν.4036/2012, όπως ισχύει.

Ακολουθώς, διενεργούμε εκτίμηση διατροφικής επικινδυνότητας για το δείγμα και τουλάχιστον για τις συγκεντρώσεις υπολειμμάτων που υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια (MRLs). Τα συμπεράσματα είναι τα εξής:

- Τα υπολείμματα buprofezin και τα υπολείμματα propamocarb βρέθηκαν ότι δεν εμφανίζουν διατροφική επικινδυνότητα.
- Τα υπολείμματα carbendazim σε περίπτωση που είχαν ανιχνευτεί σε νωπό προϊόν (επιτραπέζιο σταφύλι) θα είχαν επικινδυνότητα για ενήλικες και παιδιά, στο μεταποιημένο προϊόν (σταφίδα) όμως δεν εμφανίζουν διατροφική επικινδυνότητα.

- Για τη δραστική ουσία ethion δεν υπάρχουν τοξικολογικοί δείκτες (ADI και ARfD), συνεπώς δεν μπορεί να γίνει εκτίμηση διατροφικής επικινδυνότητας των υπολειμμάτων.

Ειδικά θέματα – Περίπτωση διαφορετικών συντελεστών

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται όταν υπάρχουν διάφοροι συντελεστές στο αρχείο excel ([EU_Processing_Factors_db_P.xlsx.xlsx](#)) DP Processing factors V_2 που βρίσκεται στο παρακάτω link: https://zenodo.org/records/1488653#.W_wg71VKgv1. Στην περίπτωση αυτή στη στήλη P (με τίτλο KeyFacets Interpreted) υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες ως προς τη μέθοδο μεταποίησης καθώς εκεί έγκειται η διαφορά στην τιμή του συντελεστή.

Π.χ. για το acetamiprid σε ελαιόλαδο

Oil extracted: Olive oils, Process=Oil production - **solvent based**, Qualitative-info=Integral /not refined

Συνεπώς, εάν εξετάζεται ελαιόλαδο, πρέπει να δίνονται ή να ζητούνται από τους δειγματολήπτες πληροφορίες για τη διαδικασία μεταποίησης του υπό εξέταση ελαιολάδου (εάν γίνεται χρήση διαλύτη ή αν έγινε με μηχανικά μέσα εν ψυχρώ) ώστε να επιλέγεται ο καταλληλότερος συντελεστής.

Oil native: Olive oils, Process=Oil production - **mechanical cold**

Εάν υπάρχουν αμφιβολίες ειδικά στην περίπτωση που η αξιολόγηση του δείγματος (συμμορφούμενο ή μη συμμορφούμενο) αλλάζει ανάλογα με τον συντελεστή που επιλέγεται, πραγματοποιείται διερεύνηση στην ίδια τη μελέτη από την οποία προέκυψαν οι συντελεστές για περισσότερες λεπτομέρειες ή γίνεται συνεργασία με το ΜΦΙ ή ακόμα και την Επιτροπή ώστε να διασφαλιστεί ότι το τελικό πόρισμα θα είναι το σωστό.

Ειδικά θέματα – Περίπτωση αποξηραμένα αρωματικά φυτικά προϊόντα

Για την αξιολόγηση των συγκεντρώσεων υπολειμμάτων που ανιχνεύονται σε **αποξηραμένα αρωματικά** (αποξηραμένος βασιλικός, αποξηραμένη ρίγανη, κλπ) εφαρμόζονται οι **γενικοί συντελεστές αποξήρανσης** (Generic Dehydration factors) (συνήθως είναι 7 για όλες τις δραστικές ουσίες), που αναφέρονται στη βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) “Database of processing techniques and processing factors compatible with the EFSA food classification and description system FoodEx2” (Table 8, page 58) (Scholz *et al.*, 2018).

Ειδικά θέματα – Οδηγίες για τη χρήση του Primo model για εκτίμηση διατροφικής επικινδυνότητας σε μεταποιημένα προϊόντα

Το Primo model βρίσκεται στη διεύθυνση: <https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-1605> εαν επιλεγεί το “Risk Assessment Tool”.

1^{ος} τρόπος εκτίμησης της διατροφικής επικινδυνότητας

Εισάγω την τιμή (εύρημα) που ανιχνεύτηκε στο μεταποιημένο προϊόν στη στήλη J (HR RAC) και στη στήλη G (CFrisk for risk assessment) **βάζω πάντα την τιμή 1** (είτε έχω είτε δεν έχω συντελεστή μεταποίησης από την EFSA ή άλλη βάση). Έτσι το μοντέλο τρέχει την εκτίμηση επικινδυνότητας **για το μεταποιημένο κατευθείαν**. Την τιμή που χρησιμοποιεί το μοντέλο για να κάνει την εκτίμηση επικινδυνότητας για οξεία τοξικότητα την βλέπω στη στήλη Q (κελί **Q48**).

Π.χ. εύρημα cyprodinil σε σταφίδα 0,60 mg±0,30 mg/Kg , συντελεστή μεταποίησης 1

Γράφω την τιμή 0,60 στο κελί J48, μετά βάζω στο κελί G48 την τιμή 1 και το μοντέλο τρέχει την εκτίμηση επικινδυνότητας και για το νωπό και για το μεταποιημένο με το εύρημα 0,60 mg/kg. Τα αποτελέσματα εμφανίζονται για το μεταποιημένο στο φύλλο results στον κάτω πίνακα. Για τα παιδιά στη σταφίδα δεν εμφανίζεται νούμερο διότι είναι πολύ πολύ μικρό το αποτέλεσμα.

Show results for all crops												
Unprocessed commodities	Results for children No. of commodities for which ARfD/AfDI is exceeded (IESTI):				Results for adults No. of commodities for which ARfD/AfDI is exceeded (IESTI):				IESTI new Results for children No. of commodities for which ARfD/AfDI is exceeded (IESTI new):			
	1				---							
	IESTI		IESTI		IESTI new		IESTI new					
	Highest % of ARfD/AfDI	Commodities	MRL / input for RA (mg/kg)	Exposure (µg/kg bw)	Highest % of ARfD/AfDI	Commodities	MRL / input for RA (mg/kg)	Exposure (µg/kg bw)	Highest % of ARfD/AfDI	Commodities		
	146%	Table grapes	0 / 0.6	44	68%	Table grapes	0 / 0.6	20				
Expand/collapse list												
Total number of commodities exceeding the ARfD/AfDI in children and adult diets (IESTI calculation)				1				Total number of commodities exceeding the ARfD/AfDI in children and adult diets (IESTI new calculation)				
---				---								
Processed commodities	Results for children No. of processed commodities for which ARfD/AfDI is exceeded (IESTI):				Results for adults No. of processed commodities for which ARfD/AfDI is exceeded (IESTI):				Results for children No. of processed commodities for which ARfD/AfDI is exceeded (IESTI):			
	---				---							
	IESTI		IESTI		IESTI new		IESTI new					
	Highest % of ARfD/AfDI	Processed commodities	MRL / input for RA (mg/kg)	Exposure (µg/kg bw)	Highest % of ARfD/AfDI	Processed commodities	MRL / input for RA (mg/kg)	Exposure (µg/kg bw)	Highest % of ARfD/AfDI	Processed commodities		
	#NUM!	#NUM!	#NUM!	#NUM!	12%	Table grapes / raisins	0 / 2.52	3.5	#NUM!	#NUM!		

2^{ος} τρόπος εκτίμησης της διατροφικής επικινδυνότητας

Κάνω αναγωγή του ευρήματος στο μεταποιημένο προϊόν στο νωπό με βάση το συντελεστή μεταποίησης που διαθέτω. Το αποτέλεσμα της αναγωγής το εισάγω στη στήλη J (HR RAC). Επίσης εισάγω οπωσδήποτε και την τιμή του συντελεστή μεταποίησης που χρησιμοποίησα για την αναγωγή στη στήλη G (CF risk for risk assessment).

Π.χ. εύρημα cyprodinil σε σταφίδα 0,60mg/kg ± 0,30 mg/Kg , με συντελεστή μεταποίησης 1.3.

Κάνω αναγωγή του αποτελέσματος από το μεταποιημένο στο νωπό προϊόν δηλαδή από την αποξηραμένη σταφίδα στο επιτραπέζιο νωπό σταφύλι ως εξής $0,60/1,3 = 0,461538 \text{ mg/kg}$ δηλαδή αναμένω 0,46 mg/Kg cyprodinil στο νωπό προϊόν αφού έχω συντελεστή μεταποίησης (συμπύκνωση) 1,3 φορές.

Στο κελί **J48** βάζω την τιμή 0,46 και στο κελί **G48** (CFrisk for risk assessment) εισάγω τον συντελεστή μεταποίησης 1.3.

Την τιμή που χρησιμοποιεί το μοντέλο για να κάνει την εκτίμηση επικινδυνότητας για οξεία τοξικότητα την βλέπω στη στήλη Q (κελί **Q48**).

Λοιπά Ειδικά Θέματα

Σύμφωνα με το πληροφοριακό έγγραφο της Ε.Ε.: European Commission, Health and Food Safety Directorate General [SANTE/10704/2021/22-2-2022](#) “Information note on Article 20 of Regulation (EC) No 396/2005 as regards processing factors, processed and composite food and feed”:

- Οι συντελεστές μεταποίησης ισχύουν για εγκεκριμένες και μη εγκεκριμένες δραστικές ουσίες στην Ε.Ε. και αναφέρονται στον ορισμό των υπολειμμάτων για επιβολή που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005. Εφαρμόζονται επίσης σε MRL που έχουν καθοριστεί σε συγκεκριμένο LOQ ή στο προεπιλεγμένο επίπεδο 0,01 mg/kg. Στις περιπτώσεις όπου το υπολογιζόμενο MRL του μεταποιημένου προϊόντος είναι χαμηλότερο από το ειδικό LOQ ή το προεπιλεγμένο επίπεδο των 0,01 mg/kg, το υπάρχον MRL στη συγκεκριμένη τιμή LOQ ή το προεπιλεγμένο επίπεδο θα πρέπει να διατηρηθεί καθώς χαμηλότερα επίπεδα δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν αναλυτικά.
- Για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005, τα πιο σημαντικά μη μεταποιημένα προϊόντα είναι τα ακατέργαστα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των προϊόντων που έχουν ψυχθεί, καταψυχθεί, έχουν τοποθετηθεί σε βαθιά κατάψυξη ή αποψύχονται. Η κατάψυξη ή η βαθιά κατάψυξη μπορεί να περιλαμβάνει το στάδιο του **ζεματίσματος (blanching)**, το οποίο **δε θεωρείται μεταποίηση** εφόσον η διαδικασία αυτή δεν μεταβάλλει ουσιαστικά το αρχικό προϊόν
- Δε χρησιμοποιείται συντελεστής μεταποίησης σε ουσίες που έχουν **προστεθεί κατά την διάρκεια ή μετά την μεταποίηση**.
- Δε χρησιμοποιείται συντελεστής μεταποίησης σε προϊόντα στα οποία το MRL έχει ήδη θεσπιστεί σε μεταποιημένο προϊόν (π.χ. σε τσάι, μπαχαρικά, αφεψήματα βοτάνων κ.α.). Αυτό μπορεί κανείς να το καταλάβει από τον Κανονισμό (ΕΚ) 2018/62 και συγκεκριμένα από τις πληροφορίες που μας δίνει η στήλη 6.

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΕΡΟΣ Α

Προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1, για τα οποία ισχύουν ΑΟΚ

Κωδικός	Κατηγορία	Ομάδα	Κύριο προϊόν της ομάδας ή υποομάδας ⁽¹⁾	Επιστημονικές ονομασίες	Μέρος του προϊόντος για το οποίο ισχύουν ΑΟΚ
		Υποομάδα			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)

0600000	ΤΕΙΑ, ΚΑΦΕΣ, ΑΦΕΨΗΜΑΤΑ ΒΟΤΑΝΩΝ, ΚΑΚΑΟ ΚΑΙ ΧΑΡΟΥΠΙΑ				
0610000		Τέα		<i>Camellia sinensis</i>	Αποξηραμένα φύλλα, μίσχοι και άνθη που έχουν υποστεί ζύμωση ή άλλη επεξεργασία
0620000		Κόκκοι καφέ		<i>Coffea arabica</i> <i>Coffea canephora</i> · syn: <i>Coffea robusta</i> <i>Coffea liberica</i>	Χλωροί κόκκοι

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
0630000		Αφεψήματα βοτάνων από			Αποξηραμένο προϊόν
0631000		α) άνθη			Τα άνθη ύστερα από την αφαίρεση των μίσχων και των σάπιων μερών (εκτός από χαμομήλι)
0631010			Χαμομήλι	<i>Chamaemelum nobile</i> · syn: <i>Anthemis nobilis</i>	Ταξιανθίες που περιλαμβάνουν μια τεχνικά αναπόφευκτη ποσότητα
0700000	ΛΥΚΙΣΚΟΣ			<i>Humulus lupulus</i>	Αποξηραμένοι κώνοι, ακόμη και με μορφή δισκίων και μη συμπυκνωμένης σκόνης
0800000	ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ				Αποξηραμένο προϊόν ολόκληρο, θρυμματισμένο ή σε σκόνη

5.6. Μελέτες περίπτωσης

Μελέτη περίπτωσης 1

Έχετε διενεργήσει δειγματοληψία σε σπανάκι από τη λαϊκή αγορά. Ο παραγωγός δεν έχει έδρα στην περιοχή ευθύνης σας. Τα αποτελέσματα της εργαστηριακής ανάλυσης είναι τα παρακάτω:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΠΕΡΙΦ. ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ, ΠΟΙΟΤ. ΚΑΙ ΦΥΤΟΪΓ. ΕΛΕΓΧΟΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Δοκιμές
Αρ. Πρωτ. 601-5

Θέρμη Θεσσαλονίκης, Τ.Θ. 60436, Τ.Κ. 570 01, Τηλ.: 2310 471210, Fax: 2310 476663, E-mail: pkfpeth@otenet.gr

ΕΚΘΕΣΗ ΔΟΚΙΜΩΝ

Κωδικός Αριθμός: **ΤΗ** /24

Αριθμός Πρωτοκόλλου:

Εθνικό Πρόγραμμα

ΠΡΟΣ:

0

ΚΟΙΝ.: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-Γενική Δ/ση
Γεωργίας-Δ/ση Προστ. Φυτ. Παρ.-Τμήμα Φυτοπροστατευτικών
Προϊόντων-Συγγρού 150-Τ.Κ. 176 71-Αθήνα

Αρ. Πρωτοκόλλου Εισερχόμενου Εγγράφου

Είδος-Ποικιλία (ΚΑΝ 62/2018)-Ποσότητα

Σπανάκι (0252010)

300 ΚΙΛΑ

Προέλευση

Ελλάδα

Νομός Πέλλας

Στοιχεία Εμπόρου-Εισαγωγή-Διακινητή

-

Στοιχεία Παραγωγού

Στοιχεία Δείγματος

0

Σημείο Δειγματοληψίας

Λαϊκή Αγορά

Κατάσταση Δείγματος

Καλή

Ευθύνη Δειγματοληψίας (Πελάτης)

Ημερομηνία Παραλαβής

Αρ. Πρωτοκόλλου Περιφερειακής Ενότητας -

Ημερομηνίες Ανάλυσης

έως

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ: Το παραπάνω δείγμα αναλύθηκε με τις μεθόδους ΜΔ-02/ECD, ΜΔ-02/LCMSMS του Εργαστηρίου, κατάλληλες για προσδιορισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ανιχνεύθηκαν σε αυτό υπολείμματα:

A/A	Δραστική Ουσία	Αποτελέσματα (mg kg ⁻¹)	Ανώτατο Επιτρεπτό Όριο (mg kg ⁻¹)
1.	Tau-Fluvalinate	0,03±0,015	0,01 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)

Σας δίνονται επίσης τα παρακάτω δεδομένα:

- Φυτοπροστατευτικά προϊόντα με δραστική ουσία tau-fluvalinate έχουν έγκριση στη χώρα μας για πολλές καλλιέργειες αλλά όχι για την καλλιέργεια του σπανακιού.
- Τα ανώτατα επιτρεπτά όρια υπολειμμάτων (MRL) tau-fluvalinate σε σπανάκι είναι 0.01* mg/kg.
- Σύμφωνα με την εκτίμηση διατροφικής επικινδυνότητας η εν λόγω παρτίδα σπανακιού δεν είναι επικίνδυνη.
- Η λαϊκή αγορά λειτουργεί μία φορά την εβδομάδα
- Ο παραγωγός καλλιεργεί επίσης μαρούλι (έχει έγκριση το tau-fluvalinate), ραπάνι (δεν έχει έγκριση το tau-fluvalinate) και μηλιές (έχει έγκριση το tau-fluvalinate)

Ερωτήσεις

1. Τι ενέργειες θα κάνετε εάν είστε ο δειγματολήπτης;
2. Τι ενέργειες θα κάνετε εάν εργάζεστε στην αρμόδια αρχή όπου έχει έδρα ο παραγωγός;
3. Ο παραγωγός αποδίδει τα ανιχνευθέντα υπολείμματα σε μεταφορά ψεκαστικού νέφους από εφαρμογή που έκανε στις μηλιές και λόγω της χαμηλής συγκέντρωσης των υπολειμμάτων που ανιχνεύτηκαν, υποβάλει ένσταση κατά της δειγματοληψίας και ζητά νέα δειγματοληψία. Τι ενέργειες θα κάνετε;

Μελέτη περίπτωσης 2

Σε δείγμα ελαιολάδου εντοπίστηκαν τα παρακάτω υπολείμματα:

Αρ. Πρωτοκόλλου Εισερχόμενου Εγγράφου	ΕΛΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ	Αρ. Πρωτοκόλλου	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Είδος-Ποικιλία (KAN 62/2018)-Ποσότητα	Ελαιόλαδο (-)	Ποσότητα	2560 ΚΙΛΑ ΕΛΑΙΟΚΑΡΠΟΣ
Προέλευση	Ελλάδα	Ποιότητα	Νομός Ηλείας
Στοιχεία Εμπόρου-Εισαγωγέα-Διακινητή	-	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Στοιχεία Παραγωγού	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Στοιχεία Δείγματος	-	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Σημείο Δειγματοληψίας	Σημείο Διαλογής/Μεταποίησης	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Κατάσταση Δείγματος	Καλή	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Ευθύνη Δειγματοληψίας (Πελάτης)	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Ημερομηνία Παραλαβής	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Αρ. Πρωτοκόλλου Περιφερειακής Ενότητας -	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ
Ημερομηνίες Ανάλυσης	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ	Επιθεώρηση	ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ/ΕΠΕΠ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ: Το παραπάνω δείγμα αναλύθηκε με τις μεθόδους ΜΔ-02/ECD, ΜΔ-02/LCMSMS του Εργαστηρίου, κατάλληλες για προσδιορισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ανιχνεύθηκαν σε αυτό υπολείμματα:

Α/Α	Δραστική Ουσία	Αποτελέσματα (mg kg ⁻¹)	Ανώτατο Επιτρεπτό Όριο (mg kg ⁻¹)
1.	Diazinon	0,19±0,10	0,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)

Η Συντονιστική Εθνική Αρχή με έγγραφό της, ενημέρωσε την υπηρεσία σας ότι:

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3 της παραπάνω απόφασης, σε περίπτωση που δεν υφίσταται σχετικός συντελεστής -όπως στην παρούσα περίπτωση-, ή δεν γίνει αίτηση αξιολόγησης νέου συντ. μεταπ. από τον ενδιαφερόμενο παραγωγό της παρτίδας ή η αίτηση δεν γίνει αποδεκτή, εφαρμόζεται η απόλυτη τιμή ένα ("1"), ως προκαθορισμένος συντελεστής.

Με βάση τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων στο ελαιόλαδο υπολογίστηκαν ως εξής:

Ουσία	Αποτέλεσμα (mg/kg)	Ανώτατο Όριο Υπολείμματος – MRL (mg/kg) Για νωπό προϊόν	Συντελεστής συμπύκνωσης (median pf)	MRL (mg/kg) για ελαιόλαδο
Diazinon	0,19 ± 0,10 (95%)	0,02	1(α)*	0,02

**(α) Σύμφωνα με τις διατάξεις της με αριθ. 6999/186092/15-7-2021 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'3334)*

Η ανιχνευθείσα συγκέντρωση υπολειμμάτων diazinon, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης, υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια για το μεταποιημένο προϊόν «ελαιόλαδο», όπως αυτά ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και εκτιμήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της με αριθ. 6999/186092/15-7-2021 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'3334).

Ερωτήσεις:

1. Πώς αξιολογείτε τα αποτελέσματα της εργαστηριακής ανάλυσης;
2. Τι ενέργειες θα κάνετε; Περιγράψτε τις ενέργειες. Με ποια σειρά πρέπει αυτές να γίνουν;

5.7. Βιβλιογραφία ενότητας

Ελληνικές πηγές

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 2005, για τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων πάνω ή μέσα στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής ή ζωικής προέλευσης και για την τροποποίηση της Οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Κανονισμός (ΕΕ) 2018/62 της Επιτροπής, της 17^{ης} Ιανουαρίου 2018, για την αντικατάσταση του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

ΚΥΑ 1942/32113/18-2-2019 (ΦΕΚ 763 Β' 5.3.2019). Τροποποίηση της 8503/94606/30.7.2013 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός παραβόλων για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τον έλεγχο των υπολειμμάτων αυτών» (ΦΕΚ Β' 2016), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Νόμος 4036/2012 (ΦΕΚ Α' 8/27.01.2012). Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις.

ΥΑ 6999/186092/ 15-7-2021 (ΦΕΚ Β' 3334). Καθορισμός συντελεστών μεταποίησης για τον υπολογισμό των ανωτάτων ορίων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε μεταποιημένα ή/και σύνθετα προϊόντα φυτικής προέλευσης και ζωοτροφές φυτικής προέλευσης, σε εφαρμογή του άρθρου 20 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 70).

Ξένες πηγές

EFSA (2018). Database of processing techniques and processing factors compatible with the EFSA food classification and description system FoodEx2 related to pesticide residues Objective 2: Linking the processing techniques investigated in regulatory studies with the EFSA food classification and description system FoodEx2 (<https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-1509>).

SANTE/ 10704/2021 (2022). Information note on Article 20 of Regulation (EC) No 396/2005 as regards processing factors, processed and composite food and feed. European Commission Health and Food Safety Directorate-General, Brussels, 22-02-2022.

Scholz, R., Herrmann, M., Arno Kittelmann, A., von Schledorn, M., van Donkersgoed, G., Graven, C., van der Velde-Koerts, T., Anagnostopoulos, C., Bempelou, E., Michalski, B. (2018). Database of processing techniques and processing factors compatible with the EFSA food classification and description system FoodEx 2. Compendium of Representative Processing Techniques investigated in regulatory studies for pesticides. EFSA supporting publication 2018:EN-1508. 202 pp. (<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/sp.efsa.2018.EN-1508>).

Πηγές στο διαδίκτυο

Ιστοσελίδα ΥΠΑΑΤ: www.minagric.gr

EU Pesticides Database: https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/eu-pesticides-database_en

European database of processing factors for pesticides in food: https://zenodo.org/records/1488653#.W_wg71VKgv1

Αρχείο excel με τους συντελεστές μεταποίησης: [EU Processing Factors db P.xlsx.xlsx](#)

Pesticide Residue Intake Model- EFSA PRIMo revision 3.1: <https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-1605>

Επιπλέον πηγές οι οποίες δεν αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο αλλά μπορεί να ανατρέξει κανείς για πληροφορίες:

Database of processing techniques and processing factors compatible with the EFSA food classification and description system FoodEx 2 Objective 3: European database of processing factors for pesticides in food <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/sp.efsa.2018.EN-1510>

List of processing factors to evaluate pesticides residues measured in the Netherlands <https://www.rivm.nl/en/chemkap/fruit-and-vegetables/processing-factors>

The German Federal Institute for Risk Assessment data collection on processing factors <https://www.bfr.bund.de/cm/349/bfr-data-collection-on-processing-factors.pdf>

The German Federal Institute for Risk Assessment compilation of processing factors and Evaluation of Quality Controlled Data of Food Processing Studies <https://www.bfr.bund.de/cm/349/bfr-compilation-of-processing-factors.xlsx>

Spanish Agency for Food Safety and Nutrition (AESAN) list of processing factor https://www.aesan.gob.es/AECOSAN/docs/documentos/seguridad_alimentaria/gestion_riesgos/LMR_en_alimentos_transformados.pdf

Joint Meeting on Pesticide Residues (JMPR) Reports and evaluations <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/jmpr/jmpr-rep/en/>

OECD Guideline for testing of Chemicals, Test No. 508: Magnitude of the Pesticide Residues in Processed Commodities https://www.oecd-ilibrary.org/environment/test-no-508-magnitude-of-the-pesticide-residuesin-processed-commodities_9789264067622-en

RIVM, Processing factors for dried commodities, Netherlands, 11 June 2020, https://www.rivm.nl/sites/default/files/2020-06/20200611_RIVMProcessing%20factors%20for%20dried%20commodities_v3.pdf

Document N° SANTE/12682/2019 on analytical quality control and method validation procedures for pesticides residues analysis in food and feed, as applied in its latest version https://ec.europa.eu/food/plants/pesticides/maximum-residue-levels/guidelines-maximum-residue-levels_en

RASFF WI: Guideline for the calculation of consumer intake and evaluation of the risk for pesticide residues as applied in its latest version https://ec.europa.eu/food/system/files/2017-02/rasff_reg-guid_sops_wi-2-2_en.pdf

6. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΧΡΗΣΤΗ ΦΠΠ

6.1. Σκοπός ενότητας

Σκοπός της ενότητας είναι να ενημερωθούν οι ελεγκτές που είναι επιφορτισμένοι με τους επισήμους ελέγχους στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων για τις υποχρεώσεις του επαγγελματία χρήστη γεωργικών φαρμάκων.

6.2. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του επιμορφωτικού προγράμματος, οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- Προσδιορίσουν τις απαιτήσεις της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας στη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Διακρίνουν βέλτιστες πρακτικές χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Συγκρίνουν πραγματικές συνθήκες χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

6.3. Σύντομη περιγραφή

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύονται οι υποχρεώσεις που έχει ο επαγγελματίας χρήστης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και οι οποίες αποτελούν αντικείμενο επιβεβαίωσης κατά την οργάνωση και διεξαγωγή των επισήμων ελέγχων στα γεωργικά φάρμακα.

6.4 Βασικές υποχρεώσεις επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα αποτελούν βασική γεωργική εισροή που απαιτείται για την προστασία των σπόρων και την προστασία των καλλιεργειών από ανεπιθύμητα φυτά, έντομα, βακτήρια, μύκητες και τρωκτικά. Ταυτόχρονα, τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και το περιβάλλον μέσω της μόλυνσης του εδάφους, του νερού και των μη στοχευόμενων φυτών και ζώων, γεγονός που μπορεί να μειώσει τη βιοποικιλότητα και να βλάψουν τους ζωντανούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των ανθρώπων (Μαλλή, 2021).

Συνοπτικά, οι υποχρεώσεις του επαγγελματία χρήστη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι:

1. Η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων μόνον ως ύστατη λύση, αφού πρώτα ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα ολοκληρωμένης διαχείρισης εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων.

2. Η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων μόνον εφόσον έχουν εγκριθεί στη Χώρα μας για το σκοπό που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν.
3. Η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων μόνον σύμφωνα με τα αναγραφόμενα επί της συσκευασίας ή ετικέτας τους.

Σύμφωνα με το «Δωδεκάλογο της Ορθής Φυτοπροστασίας», όπως έχει αναρτηθεί από τον Ελληνικό Σύνδεσμο Φυτοπροστασίας (ΕΣΥΦ) (<https://esyf.gr/12-logos-safe-use/>) συστήνονται τα εξής στους επαγγελματίες χρήστες:

- ✚ Να διαβάζουν πάντα την ετικέτα και να ακολουθούν τις οδηγίες κατά τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ειδικά τις συστάσεις ασφαλείας. Να προμηθευθούν φόρμα εργασίας, γάντια και μπότες, καθώς επίσης και τα επιπλέον μέσα ατομικής προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιούν (μάσκα, γυαλιά και ποδιά).
- ✚ Η ετικέτα αποτελεί τον μοναδικό τρόπο διοχέτευσης της γνώσης που προκύπτει από εξειδικευμένες μελέτες στον τελικό αποδέκτη, που είναι ο χρήστης. Η ετικέτα είναι το επίσημο έγγραφο που περιέχει όλες τις πληροφορίες σχετικά με το προϊόν και τις οδηγίες για την ορθή χρήση του. Είναι υποχρεωτικό να ακολουθούνται οι οδηγίες.
- ✚ Να διαβάζουν όλες τις πληροφορίες, ακόμα και όταν επαναλαμβάνονται. Οι οδηγίες δεν είναι ίδιες για όλα τα προϊόντα.

Η ετικέτα αποτελείται από διάφορα μέρη (Εικόνα 6.1):

- ✓ Όνομα του προϊόντος και παρασκευαστής.
- ✓ Χαρακτηριστικά του προϊόντος (δραστική ουσία, μορφή σκευάσματος, συνδυαστικότητα με άλλα προϊόντα).
- ✓ Σύμβολο κινδύνου (πικτογράμματα).
- ✓ Προειδοποιήσεις για τη χρήση (φράσεις κινδύνου και ασφαλείας, κατάλληλα μέτρα ασφαλείας).
- ✓ Προτεινόμενα μέτρα σε περίπτωση ατυχήματος.
- ✓ Εγκεκριμένες χρήσεις (καλλιέργειες, έντομα, ασθένειες, ζιζάνια και άλλα), δοσολογία, τρόπος και χρόνος εφαρμογής.
- ✓ Χρονικό διάστημα ασφαλείας μεταξύ εφαρμογής και συγκομιδής.

Οι επαγγελματίες χρήστες είναι τα φυσικά πρόσωπα που χρησιμοποιούν επαγγελματικής χρήσης φυτοπροστατευτικά προϊόντα, δηλαδή αγρότες, επαγγελματίες ψεκαστές φυτοπροστατευτικών προϊόντων, κηπουροί, κλπ.

Οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται με **επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις του επαγγελματία χρήστη**, όπως χώροι αποθήκευσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων, χώροι στάθμευσης μηχανημάτων εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αγροί κλπ. και αφορούν:

- Έλεγχο εγγράφων όπως ενδεικτικά είναι η κατοχή πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων, τα τιμολόγια, οι συνταγές χρήσης γεωργικών φαρμάκων, οι καταγραφές χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και άλλα.
- Έλεγχο συνθηκών και υλικών που χρησιμοποιούνται για τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Αξιολόγηση εργαστηριακών αναλύσεων σε σχέση με τα έγγραφα και τα ευρήματα στις εγκαταστάσεις του επαγγελματία χρήστη.
- Έλεγχο ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων (Kalfas *et al.*, 2024).

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη (Tsakiris *et al.*, 2023), οι περισσότεροι αγρότες (56,9%) συμμορφώθηκαν με πρακτικές ασφαλείας αλλά ένα αξιοσημείωτο ποσοστό των αγροτών δεν κράτησε ποτέ αρχεία με τις εφαρμογές φυτοφαρμάκων (33,9%), δεν διάβασαν ποτέ τις πληροφορίες των ετικετών των φυτοφαρμάκων (20,2%) και δεν έλαβαν ποτέ προστατευτικά μέτρα κατά το χειρισμό φυτοφαρμάκων (24,8%). Η πιο κοινή πηγή πληροφόρησης για τα φυτοφάρμακα ήταν το προσωπικό των καταστημάτων γεωργικών εφοδίων, που χρησιμοποιούνταν από το 88,1% των αγροτών.

6.5. Γνώση ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων

Ο επαγγελματίας χρήστης φυτοπροστατευτικών προϊόντων, δηλαδή το πρόσωπο που χρησιμοποιεί ή πρόκειται να χρησιμοποιήσει στο μέλλον επαγγελματικής χρήσης φυτοπροστατευτικά προϊόντα, πρέπει να έχει πλήρη γνώση των πιθανών κινδύνων για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον, καθώς και των κατάλληλων μέτρων μείωσης των κινδύνων αυτών στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

Η γνώση της ορθολογικής χρήσης αποδεικνύεται με την απόκτηση **πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων**, σύμφωνα με τις διατάξεις της [ΚΥΑ 9269/246316 \(ΦΕΚ Β' 4032/21.09.20\)](#) Εθνικό Σχέδιο Δράσης του άρθρου 18 του ν. 4036/2012 (Α' 8) με στόχο την εφαρμογή

της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009 σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (L 309) (Κοντάκου, 2021; Λασκαράκης, 2022).

Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 για να μπορούν να προμηθεύονται φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση.

Η κατοχή **πτυχίου** Γεωπόνου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΕΙ) ή πτυχίου Τμήματος Φυτικής Παραγωγής ή Τμήματος Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας ή Τμήματος Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας της Σχολής Γεωπονίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) ή ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών κράτους μέλους της Ε.Ε. ή χωρών εκτός Ε.Ε., **επέχει θέση πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων** αόριστης χρονικής ισχύος.

Τα φυσικά πρόσωπα που είναι κάτοχοι πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων ή τίτλου σπουδών ως ανωτέρω και αναλαμβάνουν την εφαρμογή των επαγγελματικής χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων που προμηθεύονται άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα («ψεκαστές») μπορούν να δηλώσουν στην ειδική ψηφιακή υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ότι αναλαμβάνουν την ευθύνη της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Αναζήτηση...

Αρχική Το Υπουργείο Αγρότης-Επιχειρηματίας Πολίτης Ψηφιακές Υπηρεσίες Υπηρεσίες Web Services Χρήσιμες Πληροφορίες Επικοινωνία

Αρχική / Ψηφιακές Υπηρεσίες / Άχρηστα / Ψηφιακές Υπηρεσίες / Ψηφιακές Φυτοπροστασία / Ψηφιακές Υπηρεσίες Γεωργικών Φαρμάκων / Χρήση Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων

Χρήση Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων

Ψηφιακές Υπηρεσίες Γεωργικών Φαρμάκων / 19 Ιουνίου 2016

ΣΥΝΔΕΣΗ

Μέσω της Ψ.Υ. «Χρήση Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων»:

Α. Είναι δυνατόν τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία ως κάτοχοι τίτλου σπουδών, ο οποίος σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 12 της με αριθ. 8197/90920/22.7.2013 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Β' 1883), επέχει θέση πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων αορίστου ισχύος, να εγγραφούν και δηλώσουν ότι είναι και επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων και εφόσον απαιτείται να προσκομίσουν ηλεκτρονικά τον τίτλο σπουδών που διαθέτουν. Όσοι κάτοχοι τίτλου σπουδών έχουν κάνει εγγραφή στις ψηφιακές υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως υπεύθυνοι επιστήμονες σε καταστάματα εμπορίας γεωργικών φαρμάκων ή/και ως συνταγογράφοι μπορούν να εισέλθουν με τους κωδικούς τους στην ψηφιακή υπηρεσία «Χρήση Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων» και δεν απαιτείται να προσκομίσουν ηλεκτρονικά τον τίτλο σπουδών που διαθέτουν.

Β. Τα φυσικά πρόσωπα που είναι κάτοχοι πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων ή τίτλου σπουδών ως ανωτέρω και αναλαμβάνουν την εφαρμογή των επαγγελματικής χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων που προμηθεύονται άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα («ψεκαστές») μπορούν να δηλώσουν ότι αναλαμβάνουν την ευθύνη της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Ψηφιακές Υπηρεσίες Γεωργικών Φαρμάκων

Για τον Γεωπόνο

Εικόνα 6.2. Ψηφιακή υπηρεσία χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων του ΥΠΑΑΤ

6.6. Ολοκληρωμένη φυτοπροστασία

Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία (Integrated Pest Management - IPM) είναι μια έννοια η οποία εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1970 και επικεντρώνεται κυρίως στην πρόληψη της προσβολής από επιβλαβείς οργανισμούς, αξιοποιεί δε βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, όπως η εναλλαγή διαφορετικών καλλιεργειών και η επιλογή σπόρων ανθεκτικών σε επιβλαβείς οργανισμούς (Möhring *et al.*, 2020).

Περιλαμβάνει επίσης την παρακολούθηση των επιβλαβών οργανισμών και τη θέσπιση τεκμηριωμένων οριακών τιμών που βοηθούν να αποφασιστεί εάν και πότε απαιτείται έλεγχος των επιβλαβών οργανισμών.

Σε σύγκριση με τη συνήθη εφαρμογή ΦΠΠ, η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία είναι μια προσέγγιση φιλικότερη προς το περιβάλλον, η οποία συνδυάζει πρακτικές της «κοινής λογικής». Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία αποτελεί μέσο για τη μείωση της εξάρτησης από τα ΦΠΠ: κατά την εφαρμογή ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, οι γεωργοί χρησιμοποιούν χημικά ΦΠΠ μόνον εάν είναι απαραίτητο μετά την εξάντληση των προληπτικών, φυσικών, βιολογικών ή άλλων μη χημικών μεθόδων ελέγχου των επιβλαβών οργανισμών.

Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία αποτελεί σημαντικό μέρος της πολιτικής της Ε.Ε. για τα ΦΠΠ και κατέστη υποχρεωτική το 2014.

Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την πρόληψη και/ή την καταστολή των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών μέσω της χρήσης όλων των διαθέσιμων πληροφοριών, εργαλείων και μεθόδων.

Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία στοχεύει να διατηρήσει τη χρήση φυτοφαρμάκων και άλλων μορφών παρέμβασης μόνο σε επίπεδα που είναι οικονομικά και οικολογικά δικαιολογημένα και τα οποία μειώνουν ή ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

Οι βιώσιμες βιολογικές, φυσικές και άλλες μη χημικές μέθοδοι πρέπει να προτιμώνται από τις χημικές μεθόδους εάν παρέχουν ικανοποιητικό έλεγχο των παρασίτων (Lykogianni *et al.*, 2021).

Εικόνα 6.3. Μέθοδοι ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας

(<https://www.ellinikigeorgia.gr/olokliromeni-futoprostasia-praktikes-tis-koinis-logikis-odigoun-sti-meiosi-tou-koustous-paragogis/>)

Όταν χρειαστεί να χρησιμοποιηθούν φυτοπροστατευτικά προϊόντα, οι παρακάτω αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας πρέπει να τηρούνται, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ:

«5. Τα γεωργικά φάρμακα που εφαρμόζονται πρέπει να είναι κατά το δυνατόν ειδικά για το συγκεκριμένο στόχο και να έχουν τις λιγότερες παρενέργειες για την υγεία του ανθρώπου, τους οργανισμούς που δεν αποτελούν στόχο και το περιβάλλον.

6. Ο επαγγελματίας χρήστης πρέπει να τηρεί τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων και άλλων μορφών παρέμβασης στα απαραίτητα επίπεδα, π.χ. με χαμηλές δόσεις, μειωμένη συχνότητα εφαρμογής ή μερική εφαρμογή, εφόσον το επίπεδο κινδύνου για τη βλάστηση είναι αποδεκτό και δεν αυξάνεται ο κίνδυνος ανάπτυξης της ανθεκτικότητας στους πληθυσμούς επιβλαβών οργανισμών.

7. Εάν ο κίνδυνος να αναπτυχθεί ανθεκτικότητα σε ένα μέτρο φυτοπροστασίας είναι γνωστός και εάν το επίπεδο επιβλαβών οργανισμών απαιτεί επανειλημμένη εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων στις καλλιέργειες, πρέπει να εφαρμόζονται οι διαθέσιμες στρατηγικές διαχείρισης της ανθεκτικότητας προκειμένου να διατηρηθεί η αποτελεσματικότητα των προϊόντων. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνεται η χρήση πολλαπλών γεωργικών φαρμάκων με διάφορους τρόπους δράσης.

8. Με βάση το ιστορικό χρήσης των γεωργικών φαρμάκων και την παρακολούθηση των επιβλαβών οργανισμών, ο επαγγελματίας χρήστης πρέπει να αξιολογεί την επιτυχία των εφαρμοζόμενων μέτρων φυτοπροστασίας».

Η Χώρα μας έχει καταρτίσει **οδηγίες ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας** (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/oloklftytoprostasia-menu/2972-odhgies-fyto>) κατά καλλιέργεια σε σημαντικές καλλιέργειες. Οι Οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας δίδονται με την μορφή πίνακα που αποτελείται από 4 στήλες:

- Στην πρώτη στήλη περιγράφεται η καλλιεργητική πρακτική.
- Στην δεύτερη στήλη η συγκεκριμένη πρακτική χαρακτηρίζεται Υποχρεωτική ή όχι, σύμφωνα με τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας, που πρέπει να εφαρμόζονται υποχρεωτικά από τους παραγωγούς από 01-01-2014 και να λαμβάνεται υπόψη από όλους τους εμπλεκόμενους στην φυτοπροστασία των καλλιεργειών κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων.
- Στην τρίτη στήλη προσδιορίζονται οι Ειδικές Κατευθυντήριες Γραμμές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας της καλλιέργειας με σκοπό την εθελοντική άσκηση και εξοικείωση των παραγωγών, με στόχο την ανάπτυξη κινήτρων για την εφαρμογής τους.
- Στην τέταρτη στήλη αναφέρεται η Αιτιολόγηση της αναφερόμενης καλλιεργητικής πρακτικής καθώς και άλλα σχόλια.

Μέχρι τέλη Φεβρουαρίου 2024, οδηγίες ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας είχαν εκδοθεί για τις παρακάτω καλλιέργειες:

• Αγγούρι θερμοκηπίου (Μάρτιος 2019)	• Μηλιά (Οκτώβριος 2020)
• Ακτινίδιο (Σεπτέμβριος 2016)	• Μελιτζάνα θερμοκηπίου (Μάρτιος 2019)
• Αμπέλι (Δεκέμβριος 2015)	• Πιπεριά θερμοκηπίου (Μάρτιος 2019)
• Αχλαδιά (Οκτώβριος 2020)	• Πορτοκαλιά (Οκτώβριος 2020)
• Βαμβάκι (Απρίλιος 2023)	• Ρύζι (Απρίλιος 2016)
• Ελιά (Οκτώβριος 2017)	• Σιτάρι (Μάρτιος 2019)
• Καπνός (Σεπτέμβριος 2015)	• Συκιά (Δεκέμβριος 2018)

• Κερασιά (Ιούνιος 2015)	• Τομάτα θερμοκηπίου (Μάρτιος 2019)
• Κριθάρι (Μάρτιος 2019)	• Φακή (Δεκέμβριος 2018)
• Λεμονιά (Οκτώβριος 2020)	• Φιστικιά (Δεκέμβριος 2021)
• Μανταρινιά (Νοέμβριος 2021)	

Ενδεικτικά ο πίνακας που ακολουθεί αποτελεί μέρος από τις οδηγίες ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που εκδόθηκαν για την [καλλιέργεια του βαμβακιού](#) από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

Πίνακας 6.1. Μέρος από τις οδηγίες ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που εκδόθηκαν για την [καλλιέργεια του βαμβακιού](#) από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

<u>Σπορά έως εμφάνιση πρώτων γτενιόν (45 ημέρες)</u>	ΕΦΑΡΜΟΓΗ		ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ
	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (1)	ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤ/ΡΙΕΣ ΓΡΑΜ- ΜΕΣ ΟΛΟΚ/ΜΕΝΗΣ ΦΥ- ΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (2)	
<p>Εάν δεν εφαρμόσουμε την προηγούμενη επιλογή μπορούμε να κάνουμε προσπαρτική ζιζανιοκτονία με ενσωμάτωση με καλλιεργητή ή δισκοσβάρνα στο επιφανειακό στρώμα (5 – 8 cm) που φυτρώνουν οι σπόροι των ζιζανίων. Χρησιμοποιούνται τα εγκεκριμένα και κατάλληλα για την περίπτωση ζιζανιοκτόνα</p> <p>Εάν δεν επιλέχθηκε καμία από τις προηγούμενες πρακτικές για καταστροφή των ζιζανίων, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα εγκεκριμένα και κατάλληλα “προφυτρωτικά ζιζανιοκτόνα” με επιφανειακή εφαρμογή μετά τη σπορά αλλά πριν το φύτευμα του βαμβακιού. Η εφαρμογή μπορεί να γίνει:</p> <p>α) Σε ολόκληρο το χωράφι ή β) Μόνο στις γραμμές σποράς του βαμβακιού και τα ζιζάνια που θα βγουν ενδιάμεσα των γραμμών καταστρέφονται με μηχανικό σκαλιστήρι</p> <p>Εάν δεν επελέγησαν οι προηγούμενες πρακτικές μπορούμε να επέμβουμε μετά την εμφάνιση των ζιζανίων αλλά πριν αυτά μεγαλώσουν και ανταγωνίζονται τα φυτά.</p> <p>α) με χειρωνακτική καταστροφή (βοτάνισμα, σκάλισμα) ή β) Μηχανική καταστροφή ζιζανίων μεταξύ των γραμμών</p>	NAI	OXI	Η πρακτική της χημικής ζιζανιοκτονίας πρέπει να επιλέγεται εάν έχουν πρώτα αξιολογηθεί ότι τα μηχανικά και λοιπά μέτρα μη χημικού μέσου δεν μπορούν να εφαρμοστούν στη συγκεκριμένη περίπτωση.
	NAI	OXI	Όπως η προηγούμενη αιτιολογία
	OXI	NAI	Η πρακτική μειώνει την ποσότητα του ζιζανιοκτόνου που χρησιμοποιούμε, καταστρέφονται τα ζιζάνια επί της γραμμής που είναι δύσκολο να καταστραφούν με τα χέρια. Κατά τα λοιπά, όπως η προηγούμενη αιτιολογία
	OXI	NAI	Εφόσον εφαρμόζεται πρότυπο μη χρήσης χημικής ζιζανιοκτονίας και δεν επιτεύχθηκε η ζιζανιοκτονία με άλλες συμβατικές πρακτικές.
	OXI	NAI	Αποτελεί καλή πρακτική και αποτελεσματική, συμβάλλοντας στη μείωση και των πληθυσμών επιβλαβών εντόμων.

Περισσότερες πληροφορίες μπορεί να αναζητήσει κάθε ενδιαφερόμενος σε ελεύθερα αναγνώσιμες ιστοσελίδες, όπως είναι αυτή του Διεθνούς Οργανισμού για την Βιολογική και την Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία (International Organization for Biological and Integrated Control - IOBC) που βρίσκεται στην παρακάτω διεύθυνση: <https://iobc-wprs.org/>. Ο γενικός στόχος των Οδηγιών IOBC-WPRS για την Ολοκληρωμένη Παραγωγή είναι να παράσχει έμπνευση για μια συνεπή και ολοκληρωμένη εφαρμογή των αρχών της Ολοκληρωμένης Παραγωγής σε διαφορετικά συστήματα παραγωγής. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές προσφέρουν ένα πλαίσιο για τη διαμόρφωση περιφερειακών ή εθνικών κατευθυντήριων γραμμών και προτύπων και διευκολύνουν την εναρμόνιση αυτών των εννοιών και κατευθυντήριων γραμμών σε διεθνές επίπεδο.

Ενδεικτικά, για την καλλιέργεια του [ελαιόδενδρου](#) παρουσιάζεται παρακάτω μέρος των οδηγιών φυτοπροστασίας που έχουν εκδοθεί:

IOBC-WPRS Commission IP Guidelines

CROP SPECIFIC TECHNICAL GUIDELINES FOR INTEGRATED PRODUCTION OF

OLIVES

4th edition, 2018

Edited by: Carlo Malavolta and Dionyssios Perdakis

With the support of the IOBC-WPRS Working Groups, specifically the [Working Group on "Integrated Protection of Olive Crops"](#).

Note to the reader:

These guidelines are meant as inspiration for advanced Integrated Production (IP). Any organization that wants to design and operate an Integrated Production scheme can follow these guidelines. Guidelines drafted by national or regional organisations are referred to in the text as National or Regional IP guidelines.

This guideline consists of parts from the **IP General Technical Guidelines on Annual and Perennial Crops** and the **Crop Specific Technical Guidelines for Integrated Production** (text marked in green).

Two levels are distinguished:

- **Strict rules** are the minimum requirements that, according to the IOBC-WPRS, have to be met to ensure that the potential of the IP approach can be realized.
- **Recommendations** are preferred options for a higher level of IP application constituting extra care for the IP objectives. These approaches may increase the cost of production or the effort required.

Εικόνα 6.4. Οδηγίες του Διεθνούς Οργανισμού για την Βιολογική και την Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία (IOBC) για την ελιά (<https://iobc-wprs.org/expert-group/integrated-protection-of-olive-crops/>)

Η γεωργία ακριβείας παρέχει τη δυνατότητα μείωσης της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων με τους παρακάτω τρόπους(<https://blog.farmacon.gr/katigories/texniki-arthrografia/georgia-akriveias/item/1393-efarmogi-georgia-akriveias-sti-fytoprostatia>):

1. Από την καλύτερη κατάσταση των φυτών με ορθολογική λίπανση και άρδευση που θα κάνουν λιγότερο επιζήμιες τις προσβολές.
2. Από καλύτερη και έγκαιρη απεικόνιση των παρασίτων και προσβολών που θα βοηθήσει στην κατάλληλη εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
3. Από τον καλύτερο έλεγχο της λειτουργίας των μηχανημάτων εφαρμογής (ψεκαστικών κλπ) και επίτευξη πιο εντοπισμένων εφαρμογών που θα μειώσουν την εφαρμογή εκτός των στόχων.
4. Χρήση εναέριων μέσων χωρίς χειριστές (drones) για εντοπισμένους ψεκασμούς.

Σύμφωνα με Έκθεση της Ε.Ε. (European Commission, 2017), ως βέλτιστες πρακτικές σε Ευρωπαϊκό επίπεδο αναφέρονται οι παρακάτω:

- ✓ Η Γαλλία έχει αναπτύξει ένα δίκτυο αγροκτημάτων επίδειξης που περιλαμβάνει περίπου το 1% όλων των εκμεταλλεύσεων για την προώθηση της IPM ως μέρος του σχεδίου της για τη βιώσιμη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- ✓ Η Τσεχική Δημοκρατία διαθέτει ένα πολύ εκτεταμένο σύστημα παρακολούθησης παρασίτων με 85 γεωπόνους που πραγματοποιούν 50.000 παρατηρήσεις ετησίως για να παρέχουν τα δεδομένα για τη σύνταξη πολύ λεπτομερών, ειδικών για τις καλλιέργειες ενημερωτικών δελτίων που θα καθοδηγούν τους καλλιεργητές στη λήψη αποφάσεων.
- ✓ Η εθελοντική ανάπτυξη και η ευρεία διάδοση των κατευθυντήριων γραμμών IPM σε όλα τα κράτη μέλη που πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις για να καθοδηγήσουν τους καλλιεργητές στη βιώσιμη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- ✓ Το υψηλό ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα διασφάλισης ποιότητας τόσο στις Κάτω Χώρες όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο, που εκτιμάται ότι καλύπτει πάνω από το 90% των αροτραίων εκμεταλλεύσεων, η ένταξη των οποίων απαιτεί συμμόρφωση με ορισμένες πτυχές της αειφόρου χρήσης.

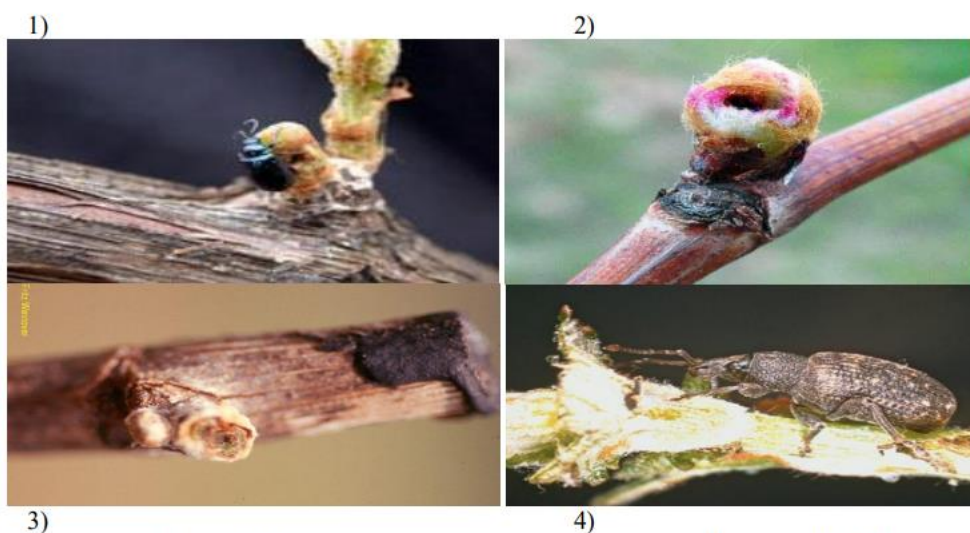
- ✓ Ο ρόλος της βιομηχανίας στην προώθηση καλών πρακτικών επεξεργασίας σπόρων μέσω ενός συστήματος διασφάλισης ποιότητας και της ασφαλούς χρήσης επεξεργασμένων σπόρων σε επίπεδο εκμετάλλευσης μέσω της επισήμανσης των επεξεργασμένων σπόρων σε ολόκληρη την Ε.Ε.

6.7. Αναγκαιότητα χρήσης γεωργικών φαρμάκων

Για την καλύτερη φυτοπροστασία, συστήνεται ο επαγγελματίας χρήστης να συμβουλευέται τα Δελτία Γεωργικών Προειδοποιήσεων έτσι ώστε να βελτιώνει τις γνώσεις του για την αναγνώριση εχθρών και ασθενειών και να ενημερώνεται για την εξέλιξή τους

ΕΝΤΟΜΑ ΤΩΝ ΔΙΟΓΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΑΡΗΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

Πρόκειται για προνύμφες λεπιδοπτέρων, καθώς και ακμαία ωτιορρύγχων και άλλων κολεοπτέρων, που εμφανίζονται την εποχή αυτή και τρέφονται στους διογκωμένους και εκπτυσσόμενους οφθαλμούς (στάδια B1–C3), τους οποίους και καταστρέφουν πλήρως. Η δραστηριότητά τους μπορεί να επεκτείνεται και αργότερα στη νεαρή βλάστηση. Σε χρονιές μεγάλων πληθυσμών η καταστροφή των οφθαλμών και συνεπώς της παραγωγής, μπορεί να είναι σημαντική.

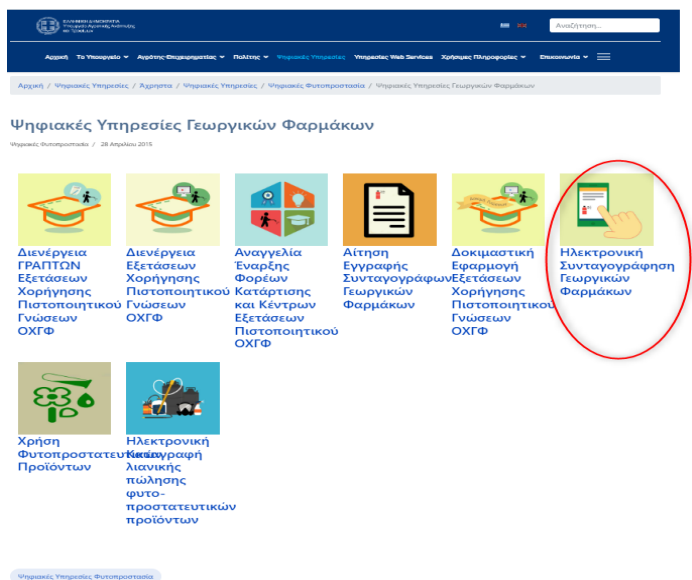
1) Ακμαίο κολεόπτερο *Altica* spp. τρεφόμενο σε εκπτυσσόμενους οφθαλμούς, 2) & 3) φαγωμένοι οφθαλμοί, 4) ακμαίο ωτιόρρυγχου τρεφόμενο σε νεαρό βλαστάρι.

Εικόνα 6.5. Τεχνικό Δελτίο Γεωργικών Προειδοποιήσεων – Οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας, Περιοχή Κεντρικής Ελλάδος Αμπέλι 2/22.3.2024. Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Βόλου (https://www.minagric.gr/images/stories/docs/nea/GEORGPROEIDOPOIHSEIS/BOLOS/2024/ampeli_220324.pdf)

Σύμφωνα με το άρθρο1, παρ. 1 της με αριθ. 9497/104760/20-8-2014 (Β'2310) Υπουργικής Απόφασης, όπως ισχύει, η συνταγή χρήσης γεωργικού φαρμάκου αποτελεί **έγγραφο γνωμάτευση ως προς την αναγκαιότητα χρήσης γεωργικού φαρμάκου**, η οποία εκδίδεται βάσει των διατάξεων του Παραρτήματος Δ' του Ν. 4036/2012 και της αριθμ. 8197/90920/22–7–2013 κοινής απόφασης των

Υπουργών Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Θέσπιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/EK και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος» (Β' 1883), όπως ισχύει (Tzouramani *et al.*, 2020, Karasmanaki *et al.*, 2021).

Η συνταγή χρήσης γεωργικών φαρμάκων εκδίδεται με τη χρήση ειδικής ψηφιακής υπηρεσίας που έχει δημιουργηθεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία μπορεί και διασυνδέεται με ιδιωτικά πακέτα ηλεκτρονικών εφαρμογών τα οποία διαθέτουν ιδιώτες συνταγογράφοι για τη διευκόλυνσή τους.

Εικόνα 6.6. Ψηφιακές υπηρεσίες γεωργικών φαρμάκων του ΥπΑΑΤ

Μέσω της ψηφιακής υπηρεσίας ο συνταγογράφος καταχωρεί τα απαραίτητα στοιχεία χρήσης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος:

Εικόνα 6.7. Ψηφιακή υπηρεσία συνταγής χρήσης γεωργικών φαρμάκων του ΥπΑΑΤ

Η συνταγή χρήσης γεωργικών φαρμάκων γίνεται μόνο για χρήση από κατόχους πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων ή τίτλου σπουδών ως ανωτέρω και αναλαμβάνουν την εφαρμογή των επαγγελματικής χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων που προμηθεύονται άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα («ψεκαστές»).

Στην [επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων](#) έχουν επίσης αναρτηθεί πλήθος ερωτήσεων και απαντήσεων σχετικά με τη συνταγή χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

6.8. Αποθήκευση φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η αποθήκευση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων από τον επαγγελματία χρήστη πρέπει πρώτα από όλα να ακολουθεί **τα οριζόμενα επί της συσκευασίας ή της ετικέτας τους**. Τυχόν παράβαση επισύρει κυρώσεις σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 45, παρ. 3 του Ν.4036/2012, όπως ισχύει.

Στις συσκευασίες και στις ετικέτες των φυτοπροστατευτικών προϊόντων αναγράφονται ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά οι παρακάτω φράσεις:

P405: Φυλάσσεται κλειδωμένο.

P102: Μακριά από παιδιά.

Οι αναγραφόμενες συνθήκες αποθήκευσης διαφοροποιούνται ανά σκεύασμα, συνεπώς οι ελεγκτές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων οφείλουν να ελέγξουν τις **συνθήκες αποθήκευσης** σε σχέση με τα αναγραφόμενα στις συσκευασίες των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (εντομοελκυστικό) CheckMate® Puffer® OFM (sclp)

“Όταν διατηρείται στην αρχική του συσκευασία σε ξηρό, δροσερό και καλά αεριζόμενο χώρο παραμένει σταθερό για 3 χρόνια. Διατηρήστε το μακριά από πηγές ανάφλεξης, θερμότητας και ηλιακό φως. Προστατεύστε το προϊόν από έκθεση σε θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 50°C”.

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (εντομοκτόνο) VERTIMEC 1,8 EC

“Παραμένει σταθερό για 2 χρόνια τουλάχιστον, εάν διατηρηθεί στην αρχική του κλειστή συσκευασία μακριά από φωτιά ή άλλες πηγές θερμότητας σε ξηρό και δροσερό χώρο”.

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (εντομοκτόνο) DIPEL 2X

“Αποθηκεύεται στην αρχική του κλειστή συσκευασία σε χώρο ξηρό, σκοτεινό, δροσερό, μακριά από το ηλιακό φως και σε θερμοκρασία μέχρι 30°C. Στις παραπάνω συνθήκες παραμένει σταθερό για 2 χρόνια”.

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (μυκητοκτόνο) COPRANTOL DUO WG (Copper oxychloride + Copper hydroxide)

“Να αποθηκεύεται στην αρχική του κλειστή συσκευασία, σε χώρο δροσερό, ξηρό και καλά αεριζόμενο. Σε αυτές τις συνθήκες διατηρείται σταθερό για δύο (2) χρόνια από την ημερομηνία παρασκευής του”.

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (ρυθμιστής ανάπτυξης) GRASSROOTER 48 SL (ethephon 48% β/ο)

“Να αποθηκεύεται στην αρχική του καλά κλειστή συσκευασία σε μέρος δροσερό, ξηρό και καλά αεριζόμενο, προστατευμένο από πηγές ανάφλεξης και θερμότητας. Στις συνθήκες αυτές παραμένει σταθερό για δύο (2) χρόνια από την αναγραφόμενη ημερομηνία παρασκευής του”.

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (εντομοελκυστικό) TUTATEC® [(E,Z,Z)-3,8,11-tetradecatrien-1-yl acetate + (E,Z)-3,8-tetradecadien-1-yl acetate]

“Στην αρχική, κλειστή συσκευασία του στους -18°C και χωρίς να εκτίθεται απευθείας στο φως παραμένει σταθερό για 2 (δύο) χρόνια από την ημερομηνία παρασκευής του”.

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (εντομοελκυστικό) ENRAPTA TUTA PRESS [δ.ο. φερομόνες λεπιδοπτέρων ευθείας αλύσου: Straight Chain Lepidopteran Pheromone (SCLP), no. 255: (E,Z,Z)-3,8,11-tetradecatrien-1-yl acetate + (E,Z)- 3,8-tetradecadien-1-yl acetate (blend) 3,1% β/β]

“Διατηρείται σταθερό για έξι (6) μήνες από την ημερομηνία παρασκευής του, στην αρχική, κλειστή συσκευασία του, σε χώρο καλά αεριζόμενο και θερμοκρασίες από 1°C έως 30°C”.

Φυτοπροστατευτικό προϊόν (εντομοελκυστικό) ENRAPTA LOBESIA PRESS [δ.ο. φερομόνες λεπιδοπτέρων ευθείας αλύσου: Straight Chain Lepidopteran Pheromone (SCLP), no. 255: (E,Z)-7,9-dodecadien-1-yl acetate 10% β/β]:

“Διατηρείται στην αρχική απαραβίαστη συσκευασία του, σε δροσερό και ξηρό μέρος. Προστατέψτε από τον παγετό. Φυλάξτε το μακριά από τη θερμότητα και την απευθείας έκθεση στο ηλιακό φως. Σε αυτές τις συνθήκες παραμένει σταθερό για δύο (2) χρόνια από την ημερομηνία παρασκευής του”.

Σύμφωνα με τη με αριθ. πρωτ. [5919/62354/13-5-2014 εγκύκλιο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης](#) και Τροφίμων «Βέλτιστες Εργασιακές Πρακτικές Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων» (ΑΔΑ: ΒΙΦ2Β-ΡΟΖ):

- Συνιστάται να αγοράζεται **μόνον η ποσότητα που θα χρησιμοποιηθεί στην επόμενη εφαρμογή**. Η αποθήκευση ποσοτήτων γεωργικών φαρμάκων εγκυμονεί κινδύνους.
- Πρέπει να **ζητείται πάντα τιμολόγιο ή απόδειξη πώλησης**, που τεκμηριώνει τη νόμιμη αγορά των προϊόντων και να ελέγχεται ότι **στο τιμολόγιο αναφέρεται ακριβώς το φάρμακο που αγοράστηκε**.
- Πρέπει να λαμβάνεται **σε κάθε αγορά το ειδικό έντυπο καταγραφής** στην εφαρμογή ηλεκτρονικής καταγραφής της λιανικής πώλησης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- **Όλα τα παραστατικά πρέπει να διατηρούνται επί τουλάχιστον τρία (3) χρόνια**.
- Η **μεταφορά** των φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να γίνεται με **ασφαλή τρόπο** στην αποθήκη, όταν δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν άμεσα.
- Τα γεωργικά φάρμακα πρέπει να **αποθηκεύονται στην αρχική κλειστή τους συσκευασία σε ειδικές αποθήκες**, μακριά από τρόφιμα, ποτά και ζωοτροφές, σε μέρη δροσερά και καλά αεριζόμενα, να είναι κλειδωμένα, σε ασφαλή θέση όπου να μην φτάνουν παιδιά.
- Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε **στέρεη μορφή** (σκόνες, κοκκώδη κλπ) πρέπει να τοποθετούνται πάντα **σε ράφια πάνω από τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε υγρή μορφή** (υγρά διαλύματα, υγρά γακτωματοποιήσιμα κλπ).

- **Παλαιότερα σκευάσματα** συνιστάται να τοποθετούνται **μπροστά από νεότερα σκευάσματα**, έτσι ώστε να χρησιμοποιούνται πριν τα νεότερα.

Στην αποθήκη του επαγγελματία χρήστη αναμένεται επίσης να βρούμε τα κατάλληλα **μέσα μέτρησης της ακριβής δόσης** που απαιτούνται για τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Ενδείκνυται να υπάρχει **πρόσβαση σε καθαρό νερό και σαπούνι για περίπτωση ατυχήματος** κατά τη δοσομέτρηση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος.

Ενδείκνυται σε εμφανές σημείο να είναι αναρτημένοι οι **αριθμοί τηλεφώνων έκτακτης ανάγκης** (Πυροσβεστική, Κέντρο Δηλητηριάσεων, Νοσοκομείο κλπ). Σε περίπτωση ατυχήματος υπάρχουν φράσεις στην ετικέτα κάθε φυτοπροστατευτικού προϊόντος με συγκεκριμένες οδηγίες ανά προϊόν, όπως για παράδειγμα:

- ✓ Σε περίπτωση επαφής με το δέρμα: **Πλύνετε** με άφθονο νερό και σαπούνι.
- ✓ Σε περίπτωση επαφής με τα μάτια: **Βγάλτε** αμέσως τυχόν **φακούς επαφής**. **Πλύντε** τα μάτια με άφθονη ποσότητα νερού τουλάχιστον για 15 λεπτά. Αν ο πόνος, το φούσκωμα ή η φωτοφοβία επιμένουν, συμβουλευτείτε οφθαλμίατρο.

Σε περίπτωση ατυχήματος και εφόσον αισθανθεί ο επαγγελματίας χρήστης αδιαθεσία, καλεί αμέσως ιατρική βοήθεια ή/και το Κέντρο Δηλητηριάσεων. Η πρόκληση εμετού ή η χρήση αντιδωτών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με οδηγίες ιατρού.

6.9. Μέσα Ατομικής Προστασίας

Σε γενικές γραμμές, τα μέσα ατομικής προστασίας, για όποιον κάνει χρήση φυτοπροστατευτικών περιλαμβάνουν τη **μάσκα, τα γυαλιά, την φόρμα προστασίας, τα γάντια και τις μπότες**. Όλα τα μέσα ατομικής προστασίας πρέπει να είναι **ειδικά σχεδιασμένα** για χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Στις ετικέτες πολλών φυτοπροστατευτικών προϊόντων υπάρχουν **ενδείξεις για τη χρήση των μέσων ατομικής προστασίας**, όπως για παράδειγμα:

P260: Μην αναπνέετε σκόνη/αναθυμιάσεις/αέρια/ατμούς/ εκνεφώματα.

P261: Αποφεύγετε να αναπνέετε ατμούς / εκνεφώματα.

P280: Να φοράτε προστατευτικά γάντια / προστατευτικά ενδύματα / μέσα ατομικής προστασίας για τα μάτια / πρόσωπο. «Φοράτε κατάλληλα γάντια κατά την ανάμιξη/φόρτωση».

Η φράση P280 εξειδικεύεται κατά περίπτωση.

Εικόνα 6.8. Μέσα ατομικής προστασίας κατά τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων (<https://blog.farmacon.gr/katigories/tehniki-arthrografia/fytoprostantasia/item/1348-tropoi-asfaloy-xrissi-kai-apothikefsis-ton-georgikon-farmakon>)

☞ Για παράδειγμα, στο σκεύασμα Actellic 50EC αναφέρεται:

P280: Να φοράτε προστατευτικά γάντια/ προστατευτικά ενδύματα/ μέσα ατομικής προστασίας για τα μάτια / πρόσωπο.

- ✓ *Οι χειριστές θα πρέπει να φορούν κατάλληλη ολόσωμη φόρμα, γάντια και προστατευτική μάσκα προσώπου κατά τον χειρισμό του σκευάσματος και του εξοπλισμού εφαρμογής.*
- ✓ *Συνίσταται επιπλέον οι χειριστές να φορούν κατάλληλα γάντια και προστατευτική μάσκα προσώπου κατά τον χειρισμό των σπόρων που έχει εφαρμοστεί το σκεύασμα.*
- ✓ *Επιτρέπεται η εφαρμογή μόνο με τη χρήση αυτοματοποιημένου και όχι χειροκίνητου εξοπλισμού.*
- ✓ *Η είσοδος ανθρώπων στο χώρο όπου έχει εφαρμοστεί το σκεύασμα, επιτρέπεται αποκλειστικά με τη χρήση προστατευτικού εξοπλισμού 24 ώρες μετά την εφαρμογή και μόνον εφόσον έχει αεριστεί καλά ο χώρος για τουλάχιστον 1 ώρα.*

☞ Στο σκεύασμα Vertimec 1,8EC αναφέρεται:

P280: Να φοράτε προστατευτικά γάντια/ προστατευτικά ενδύματα/ μέσα ατομικής προστασίας για τα μάτια/ πρόσωπο. Φοράτε ολόσωμη προστατευτική ενδυμασία, μπότες και γάντια κατά την ανάμιξη/ φόρτωση και τον ψεκασμό. Φοράτε ολόσωμη φόρμα εργασίας κατά την επανείσοδο στην καλλιέργεια πριν στεγνώσει το ψεκαστικό υγρό.

Εικόνα 6.9. Μέσα Ατομικής Προστασίας
(<https://www.fao.org/brussels/news/news-detail/Improving-sustainable-use-of-pesticides-in-the-EU/en>)

6.10. Ενημέρωση επικείμενου ψεκασμού

Σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφοι 2-5 της με αριθ. 9269/246316/8-9-2020 (B'4032) Κοινής Υπουργικής Απόφασης:

- Ο επαγγελματίας χρήστης ενημερώνει εγγράφως τους κατοίκους, τους επαγγελματίες, τους εργαζόμενους και τους προσωρινά διαμένοντες στην περιοχή όπου ενδέχεται να μετακινηθεί το ψεκαστικό νέφος και οι οποίοι ενδέχεται να εκτεθούν σε αυτό, σαράντα οχτώ (48) ώρες πριν από το χρόνο ψεκασμού,
- Όταν μόνο περαστικοί δύνανται να εκτεθούν σε μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος, η ανωτέρω αναφερόμενη ενημέρωση, γίνεται πριν από την έναρξη του ψεκασμού.
- Η ενημέρωση αφορά:
 - αα) τον εκτιμώμενο χρόνο έναρξης του ψεκασμού,
 - αβ) τη θέση της καλλιέργειας όπου πρόκειται να γίνει ο ψεκασμός,
 - αγ) τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν με την εμπορική τους ονομασία και
 - αδ) τα εικονογράμματα κινδύνου που αναγράφονται επί της συσκευασίας και τις αντίστοιχες δηλώσεις επικινδυνότητας.

Η ενημέρωση των επαγγελματιών, ιδίως των μελισσοκόμων, των σαλιγκαροτρόφων και των κτηνοτρόφων, οι οποίοι ενδέχεται να εκτεθούν σε μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος από τον ψεκασμό του γεωργικού φαρμάκου, πραγματοποιείται εγγράφως από τον επαγγελματία χρήστη και αφορά, πέραν των αναφερόμενων ανωτέρω και στις επιδράσεις στη δραστηριότητά τους που αναγράφονται επί της συσκευασίας του φυτοπροστατευτικού προϊόντος, το οποίο πρόκειται να χρησιμοποιηθεί.

- Το έντυπο της ενημέρωσης το οποίο χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες χρήστες, είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ και εμπεριέχει σχέδια και απεικονίσεις προκειμένου να γίνεται κατανοητό και από αλλοδαπούς/ες, οι οποίοι/ες δεν κατανοούν την ελληνική γλώσσα.

Έντυπο ενημέρωσης για τη διενέργεια ψεκασμών με γεωργικά φάρμακα
Warning for pesticide spray application

ΠΡΟΣΟΧΗ
WARNING

Στο αναφερόμενο κτήμα πρόκειται να γίνει ψεκασμός με γεωργικό φάρμακο
Pesticide is going to be sprayed in this field

Ο ψεκασμός θα γίνει στις Spray application is going to be made on:	(Γράψτε την ημερομηνία που εκτιμάτε να κάνει την εφαρμογή του γεωργικού φαρμάκου, π.χ. 19 Σεπτεμβρίου 2023)
και ώρα Application time	(Γράψτε την ώρα που εκτιμάτε να κάνει την εφαρμογή του γεωργικού φαρμάκου, π.χ. Πρωί, απόγευμα, 6:00 πμ κλπ)
Θέση καλλιέργειας όπου θα γίνει η εφαρμογή: Place of field going to be sprayed:	(Γράψτε τη θέση της καλλιέργειας)
Γεωργικό φάρμακο που θα εφαρμοστεί: Pesticide going to be applied:	(Γράψτε το εμπορικό όνομα του γεωργικού φαρμάκου, όπως αναφέρεται στην ετικέτα του)
Σήμανση τοξικότητας / Φράσεις κινδύνου: Toxicity symbol / Hazard phrases:	(Γράψτε τα όπως αναφέρονται στην ετικέτα, π.χ. Εμφωτικό Ερεθίζο το αναπνευστικό σύστημα)
Ειδικές προφυλάξεις Special precautions	(Γράψτε τυχόν ειδικών οδηγιών αναφέροντας στην ετικέτα και αφαιρώντας την πρόσβαση στο χωράφι μετά τον ψεκασμό, την επανεκτίμησή στις μελλόντες, τα παραγωγικά ζώα, κλπ)

**ΜΗΝ ΕΙΣΕΡΧΕΣΤΕ
ΣΤΟΝ ΑΓΡΟ
DO NOT ENTER THE FIELD**

Εικόνα 6.10. Έντυπο ενημέρωσης για τη διενέργεια ψεκασμών με γεωργικά φάρμακα
(https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Entypo_Enimerosis_Psekasmou.pdf)

- Με ευθύνη του επαγγελματία χρήστη, το έντυπο της ενημέρωσης αναρτάται στις εισόδους κάθε οικήματος ή επαγγελματικού χώρου της περιοχής όπου ενδέχεται να μετακινηθεί το ψεκαστικό νέφος, καθώς και σε σταθερά σημεία, όπως κολώνες ή σε κινητά σημεία, όπως πασάλους, για

την ενημέρωση και των περαστικών από την περιοχή ή επιδίδεται από τον επαγγελματία χρήστη, αν αυτό είναι δυνατόν.

6.11. Εξοπλισμός εφαρμογής χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Ο εξοπλισμός για την εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιλαμβάνει διάφορα εργαλεία και μηχανήματα που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή των φυτοφαρμάκων στα φυτά. Αυτός ο εξοπλισμός πρέπει να είναι κατάλληλα σχεδιασμένος και ρυθμισμένος για να εξασφαλίζεται η ασφαλής και αποτελεσματική εφαρμογή των προϊόντων (Μπουροδήμος, 2020).

Σύμφωνα με την Οδηγία 2009/128/ΕΚ που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων, το Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει και την [KYA 9269/246316 \(ΦΕΚ Β'4032/21.09.20\)](#) Εθνικό Σχέδιο Δράσης του άρθρου 18 του ν. 4036/2012 (Α'8) με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009 σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (L 309):

Η Διεύθυνση Αξιοποίησης Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Μηχανολογικού Εξοπλισμού ορίζεται ως αρμόδια αρχή για την τακτική επιθεώρηση του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων επαγγελματικής χρήσης. Η επιθεώρηση αυτή γίνεται ανά πέντε έτη έως το 2020 και ανά τρία έτη στη συνέχεια.

Μέχρι τις 26 Νοεμβρίου 2016 διενεργείται τουλάχιστον μια επιθεώρηση του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων. Μετά από αυτό το διάστημα, μόνον εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων ο οποίος έχει υποβληθεί σε έλεγχο με επιτυχή αποτελέσματα χρησιμοποιείται για επαγγελματικούς σκοπούς. Ο νέος εξοπλισμός επιθεωρείται τουλάχιστον μία φορά εντός πέντε ετών μετά την αγορά.

Για να επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο προστασίας για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, κατά τις επιθεωρήσεις εξακριβώνεται αν ο εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του Παραρτήματος Γ' του Ν. 4036/2012. Ο εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων που ανταποκρίνεται σε εναρμονισμένα από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρότυπα, θεωρείται ότι ανταποκρίνεται στις βασικές απαιτήσεις υγείας και ασφάλειας, καθώς και στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

Οι επαγγελματίες χρήστες διενεργούν τακτικά ρυθμίσεις και τεχνικούς ελέγχους του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων σύμφωνα με την κατάλληλη κατάρτιση που έχουν λάβει.

Οι επιθεωρήσεις του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων του άρθρου 22 του Ν. 4036/2012 διενεργούνται από φορείς του δημοσίου ή/και από φορείς του ιδιωτικού τομέα που ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και οι οποίοι ονομάζονται Σταθμοί Επιθεώρησης Εξοπλισμού Εφαρμογής Γεωργικών Φαρμάκων.

Το Τμήμα Γεωργικής Μηχανικής του Ινστιτούτου Εδαφοδατικών Πόρων (πρώην Ι.Γ.Ε.Μ.Κ.) του ΕΛ.Γ.Ο. «ΔΗΜΗΤΡΑ» ορίζεται ως Εργαστήριο Αναφοράς Επιθεωρήσεων.

Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ' του Ν.4036/2012, όπως ισχύει, τα μέτρα διασφάλισης της ανθρώπινης υγείας και της προστασίας του περιβάλλοντος κατά την εφαρμογή των γεωργικών φαρμάκων είναι:

- α) Η επιθεώρηση του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων, η οποία καλύπτει όλες τις παραμέτρους που έχουν σημασία για να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο ασφάλειας και προστασίας της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος. Η πλήρης αποτελεσματικότητα της εργασίας εφαρμογής πρέπει να εξασφαλίζεται με τις πρέπουσες επιδόσεις των συστημάτων και λειτουργιών του εξοπλισμού προκειμένου να διασφαλίζεται η υλοποίηση των στόχων που ακολουθούν.
- β) Ο εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων πρέπει να λειτουργεί αξιόπιστα και να χρησιμοποιείται ορθά σε σχέση με τον προοριζόμενο σκοπό του εξασφαλίζοντας έτσι τη δυνατότητα ακριβούς δοσολογίας και διασποράς των γεωργικών φαρμάκων. Ο εξοπλισμός πρέπει να βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση ώστε να πληρώνεται και να εκκενώνεται ακίνδυνα, εύκολα και εντελώς και να αποτρέπεται η διαρροή των γεωργικών φαρμάκων. Πρέπει επίσης να επιτρέπει εύκολο και ολοκληρωτικό καθαρισμό, να εξασφαλίζει ασφαλείς διαδικασίες, καθώς επίσης να ελέγχεται και διακόπτεται άμεσα η λειτουργία του από τη θέση του χειριστή. Οι προσαρμογές, εφόσον απαιτούνται, πρέπει να είναι απλές, ακριβείς και να δύνανται να επαναληφθούν.
- γ) Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να αποδίδεται στα εξής:

- i) Μέρη του συστήματος μετάδοσης της κίνησης. Ο προφυλακτήρας του κινητήριου άξονα λήψης ισχύος και ο προφυλακτήρας της σύνδεσης εισόδου ισχύος πρέπει να είναι τοποθετημένοι και να βρίσκονται σε καλή κατάσταση, η δε λειτουργία των προστατευτικών μηχανισμών και των τυχόν κινούμενων ή περιστρεφόμενων στοιχείων του συστήματος μετάδοσης της κίνησης δεν πρέπει να επηρεάζεται, ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία του χειριστή.
- ii) Αντλία. Η δυναμικότητα της αντλίας πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες του εξοπλισμού, η δε αντλία πρέπει να λειτουργεί σωστά, ώστε να εξασφαλίζει σταθερή και αξιόπιστη παροχή εφαρμογής. Δεν πρέπει να υπάρχουν διαρροές από την αντλία.
- iii) Ανάδευση. Οι αναδευτήρες πρέπει να εξασφαλίζουν την πρέπουσα ανατάραξη, ώστε να επιτυγχάνεται ομοιόμορφη συγκέντρωση σε ολόκληρο τον όγκο του υγρού ψεκαστικού διαλύματος που περιέχεται στο βυτίο.
- iv) Βυτίο ψεκασμού. Τα βυτία ψεκασμού, καθώς και ο δείκτης περιεχομένου του βυτίου, τα συστήματα πλήρωσης, τα στραγγιστήρια και τα φίλτρα, τα συστήματα εκκένωσης και έκπλυσης και τα συστήματα ανάμειξης πρέπει να λειτουργούν έτσι ώστε να περιορίζονται στο ελάχιστο η τυχαία διαφυγή, η ανομοιογενής κατανομή της συγκέντρωσης, η έκθεση του χειριστή και η ποσότητα περιεχομένου που παραμένει εντός του βυτίου.
- v) Συστήματα μετρήσεων, ελέγχου και ρυθμίσεων. Όλα τα συστήματα μέτρησης, εκκίνησης και διακοπής, και ρύθμισης της πίεσης ή/και της ταχύτητας ροής πρέπει να έχουν την κατάλληλη ρύθμιση και να λειτουργούν σωστά και χωρίς διαρροές. Ο έλεγχος της πίεσης και ο χειρισμός των συστημάτων ρύθμισης της πίεσης πρέπει να είναι εφικτά με ευχέρεια κατά την εφαρμογή. Τα συστήματα ρύθμισης της πίεσης πρέπει να διατηρούν σταθερή ενεργό πίεση σε σταθερό αριθμό περιστροφών της αντλίας, ώστε να εξασφαλίζεται σταθερή παροχή εφαρμογής.
- vi) Σωληνώσεις και εύκαμπτοι σωλήνες. Οι σωληνώσεις και οι εύκαμπτοι σωλήνες πρέπει να βρίσκονται στην πρέπουσα κατάσταση για να αποτρέπεται η διατάραξη της ροής του υγρού ή η τυχαία διαφυγή σε περίπτωση αστοχίας. Δεν πρέπει να υπάρχουν διαρροές όταν οι σωληνώσεις και οι εύκαμπτοι σωλήνες λειτουργούν υπό τη μέγιστη πίεση που μπορεί να επιτευχθεί στο σύστημα.

- vii) Φίλτρα. Για να αποφεύγονται η ανατάραξη και η ανομοιογένεια της ροής ψεκασμού, τα φίλτρα πρέπει να βρίσκονται σε καλή κατάσταση, το δε μέγεθος των βροχίδων του πλέγματός τους πρέπει να αντιστοιχεί στο μέγεθος των ακροφυσίων που φέρει ο ψεκαστήρας. Εφόσον υπάρχει, το σύστημα ένδειξης της απόφραξης φίλτρου πρέπει να λειτουργεί σωστά,
- viii) Βραχίονας ψεκασμού (προκειμένου για εξοπλισμό που ψεκάζει γεωργικά φάρμακα με τη βοήθεια οριζόντιου βραχίονα που βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την καλλιέργεια ή το υλικό που πρέπει να ψεκαστεί). Ο βραχίονας ψεκασμού πρέπει να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και να έχει σταθερότητα προς όλες τις κατευθύνσεις. Τα συστήματα στερέωσης και ρύθμισης, καθώς και οι μηχανισμοί απόσβεσης των ακούσιων κινήσεων και αντιστάθμισης των κλίσεων του εδάφους πρέπει να λειτουργούν σωστά.
- ix) Ακροφύσια. Τα ακροφύσια πρέπει να λειτουργούν σωστά, ώστε να ελέγχεται η στάλαξη όταν διακόπτεται ο ψεκασμός. Για να εξασφαλίζεται ομοιογενής ψεκασμός, η παροχή από κάθε επί μέρους ακροφυσιο δεν πρέπει να αποκλίνει σημαντικά από τα δεδομένα των πινάκων παροχής του κατασκευαστή.
- x) Κατανομή. Η εγκάρσια και η κατακόρυφη (στις περιπτώσεις εφαρμογής σε κατακόρυφες καλλιέργειες) κατανομή του ψεκαστικού διαλύματος στην έκταση-στόχο πρέπει να είναι ομοιογενής αναλόγως περιπτώσεως.
- xi) Ανεμιστήρας (προκειμένου για εξοπλισμό που κατανέμει γεωργικά φάρμακα με τη βοήθεια ρεύματος αέρα). Ο ανεμιστήρας πρέπει να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και να εξασφαλίζει σταθερό και αξιόπιστο ρεύμα αέρα.

Μετά από την ολοκλήρωση της επιθεώρησης, ο επιθεωρημένος εξοπλισμός γεωργικών φαρμάκων κατατάσσεται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες:

- α) **ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I:** εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων που πληροί στο ακέραιο τις απαιτήσεις του παραρτήματος Γ του Ν. 4036/2012, όπως αυτές κατηγοριοποιούνται και απαριθμούνται αναλυτικά στις εκθέσεις τεχνικού ελέγχου των παραρτημάτων VI και VII του άρθρου 11 της υπ' αρ. Ε8 1831/39763/7.4.2015 Υπουργικής Απόφασης. Στον εξοπλισμό αυτής της κατηγορίας χορηγείται πιστοποιητικό επιθεώρησης και αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας - Sticker το οποίο επικολλάται σε εμφανές σημείο αυτού.

- β) **ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II:** εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων που παρουσιάζει ήσσονες αποκλίσεις από τις απαιτήσεις του παραρτήματος Γ του Ν. 4036/2012, δηλαδή δεν ικανοποιεί τουλάχιστον μία ή και περισσότερες απαιτήσεις, όπως αυτές κατηγοριοποιούνται και απαριθμούνται αναλυτικά στις εκθέσεις τεχνικού ελέγχου των παραρτημάτων VI και VII του άρθρου 11 της υπ' αρ. Ε8 1831/39763/7.4.2015 Υπουργικής Απόφασης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές χαρακτηρίζονται «ήσσονες». Στον εξοπλισμό αυτής της κατηγορίας χορηγείται πιστοποιητικό επιθεώρησης στο οποίο αναγράφονται οι αποκλίσεις και η υποχρέωση διόρθωσής τους μέχρι την επόμενη τακτική επιθεώρηση της παρ. 1 του άρθρου 22 του Ν. 4036/2012, καθώς και αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας - Sticker το οποίο επικολλάται σε εμφανές σημείο αυτού.
- γ) **ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III:** εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων που παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από τις απαιτήσεις του παραρτήματος Γ του Ν. 4036/2012, δηλαδή δεν ικανοποιεί έστω και μία από τις «σημαντικές» απαιτήσεις, όπως αυτές κατηγοριοποιούνται και απαριθμούνται αναλυτικά στις εκθέσεις τεχνικού ελέγχου των παραρτημάτων VI και VII του άρθρου 11 της υπ' αρ. Ε8 1831/39763/7.4.2015 Υπουργικής Απόφασης. Στον εξοπλισμό αυτής της κατηγορίας δε χορηγείται αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας - Sticker και απαγορεύεται η χρήση του. Στο πιστοποιητικό επιθεώρησης που χορηγείται, αναγράφονται οι αποκλίσεις που υποχρεωτικά πρέπει να διορθωθούν όταν ο εξοπλισμός επανέλθει για νέα επιθεώρηση προκειμένου να ενταχθεί σε μία από τις κατηγορίες των περ. α) και β) του παρόντος άρθρου. Με την παράδοση του πιστοποιητικού επιθεώρησης, ο ιδιοκτήτης του εξοπλισμού καταθέτει στον Σταθμό Επιθεώρησης Εξοπλισμού Εφαρμογής Γεωργικών Φαρμάκων υπεύθυνη δήλωση, η οποία αποστέλλεται στην Περιφερειακή Υπηρεσία Απογραφής Αγροτικών Μηχανημάτων της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, ότι δεν θα χρησιμοποιήσει τον εξοπλισμό εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων, μέχρι την επιτυχή του επιθεώρησης.
- δ) **ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ IV:** εξοπλισμός εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων που δεν είναι εφικτό να επισκευαστεί ή έχει ενταχθεί στην ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III και ο ιδιοκτήτης αυτού βεβαιώνει, με υπεύθυνη δήλωσή του, ότι δεν προτίθεται να προβεί σε επιδιόρθωσή του ούτε πρόκειται να τον χρησιμοποιήσει στο εξής, καθώς και ότι επιθυμεί τη διαγραφή του εν λόγω εξοπλισμού από το

μητρώο εξοπλισμού εφαρμογής Γεωργικών φαρμάκων της παρ. 2 του άρθρου 38 του Ν. 4036/2012.

Σύμφωνα με το παράρτημα της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2024/373 τα εναρμονισμένα πρότυπα για την επιθεώρηση του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων τα οποία καταρτίστηκαν προς υποστήριξη της οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου είναι τα εξής:

Αριθ.	Στοιχεία αναφοράς του προτύπου
1.	EN ISO 16122-1:2015 Γεωργικά και δασοκομικά μηχανήματα — Επιθεώρηση εν χρήσει ψεκαστήρων- Μέρος 1: Γενικά (ISO 16122-1:2015)
2.	EN ISO 16122-2:2015 Γεωργικά και δασοκομικά μηχανήματα — Επιθεώρηση εν χρήσει ψεκαστήρων- Μέρος 2: Ψεκαστήρες με οριζόντια μπούμα (ISO 16122-2:2015)
3.	EN ISO 16122-3:2015 Γεωργικά και δασοκομικά μηχανήματα — Επιθεώρηση εν χρήσει ψεκαστήρων- Μέρος 3: Ψεκαστήρες για θάμνους και δένδρα (ISO 16122-3:2015)
4.	EN ISO 16122-4:2015 Γεωργικά και δασοκομικά μηχανήματα — Επιθεώρηση εν χρήσει ψεκαστήρων- Μέρος 4: Ψεκαστήρες σταθερής εγκατάστασης και ψεκαστήρες με κινητά μέρη (ISO 16122-4:2015)
5.	EN ISO 16122-5:2020 Γεωργικά και δασοκομικά μηχανήματα — Επιθεώρηση εν χρήσει ψεκαστήρων- Μέρος 5: Συστήματα αεροψεκασμού (ISO 16122-5:2020)

6.11.1. Βαθμονόμηση ψεκαστικού μηχανήματος

Βαθμονόμηση, είναι η διαδικασία κατά την οποία υπολογίζεται με ακρίβεια η πραγματική ποσότητα του φαρμάκου που θα εφαρμοστεί στην καλλιέργεια-στόχο. Κατά τη βαθμονόμηση ρυθμίζεται και προσαρμόζεται το ψεκαστικό σε δεδομένη καλλιέργεια.

Η βαθμονόμηση διενεργείται από τον χρήστη του ψεκαστικού μηχανήματος, σε αντίθεση με την τακτική επιθεώρηση του ψεκαστικού που γίνεται από εξουσιοδοτημένο σταθμό. Βαθμονόμηση και Επιθεώρηση, αποτελούν τα δύο βασικά βήματα για έναν πετυχημένο ψεκασμό.

Για τη βαθμονόμηση λαμβάνονται υπόψη η ταχύτητα του ελκυστήρα, η πίεση ψεκασμού, το ύψος ψεκασμού, η παροχή των ακροφυσίων και η προτεινόμενη αραίωση του φαρμάκου. Κάθε φορά που

ένας ψεκαστήρας βαθμονομείται δημιουργούνται αρχεία τα οποία μπορούμε να φυλαχτούν για μελλοντική χρήση σε πανομοιότυπες συνθήκες.

Εικόνα 6.11. Η βαθμονόμηση του ψεκαστικού μηχανήματος διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία του (European Commission, 2017)

Η βαθμονόμηση του ψεκαστικού μηχανήματος είναι αναγκαία όταν:

- ✓ Το ψεκαστικό είναι καινούριο.
- ✓ Πριν την έναρξη της καλλιεργητικής περιόδου.
- ✓ Μετά από μια εβδομάδα χειρισμού κάτω από τις ίδιες συνθήκες.
- ✓ Κάθε φορά που αλλάζουν τα ακροφύσια, το φάρμακο, η ταχύτητα του ελκυστήρα, η πίεση ψεκασμού ή οποιοδήποτε στοιχείο ή προδιαγραφές του εξοπλισμού, ώστε το ψεκαστικό να αποδίδει το φάρμακο στην καλλιέργεια στόχο, με ομοιόμορφο τρόπο, ακριβώς στην ποσότητα που απαιτείται.

Ακόμα και ένα καινούργιο ή μόλις επιθεωρημένο ψεκαστικό δεν μπορεί να κάνει αποτελεσματικό ψεκασμό χωρίς βαθμονόμηση.

Με τη βαθμονόμηση επιτυγχάνεται εξοικονόμηση χρόνου καθώς δε χρειάζεται επαναληπτική επέμβαση, σε τυχόν εφαρμογή μικρότερης ποσότητας φαρμάκου από την αναγκαία. Επιπλέον, επιτυγχάνεται εξοικονόμηση χρημάτων, καθώς δε χρειάζεται να αγοράσει κανείς παραπάνω φάρμακο από αυτό που ακριβώς χρειάζεται η καλλιέργεια. Επίσης, εφαρμογή επιπλέον φαρμάκου από το

αναγκαίο, μπορεί να αφήσει υπολείμματα στα παραγόμενα προϊόντα, σε διπλανές καλλιέργειες, στο έδαφος, στο επιφανειακό ή υπόγειο νερό.

Άλλο πρόβλημα που προκύπτει αν δε γίνει βαθμονόμηση είναι ότι μπορεί να περισσέψει μεγάλη ποσότητα ψεκαστικού υγρού μέσα στη δεξαμενή. Αυτό πρέπει να διατεθεί με ειδικό χειρισμό, χωρίς να προκληθεί περιβαλλοντική ρύπανση.

Εικόνα 6.12. Διαδικασία βαθμονόμησης νεφελοψεκαστήρα (<https://www.kysyf.eu/images/pdfs/VathmonomisiNefelopsekastiron.pdf>)

6.12. Προετοιμασία ψεκαστικού διαλύματος

Ο χώρος παρασκευής του ψεκαστικού διαλύματος συνιστάται να είναι **συγκεκριμένος, πρακτικός, λειτουργικός** και να **διασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος**. Ο καταλληλότερος χώρος θεωρείται εκείνος που βρίσκεται **κοντά στην αποθήκη** των γεωργικών φαρμάκων.

Μπορεί να διαθέτει ή όχι σκεπή, **δεν πρέπει όμως να περιβάλλεται από τοίχους**. Το πάτωμα συνιστάται να είναι **στεγανό** τουλάχιστον στο σημείο όπου γεμίζεται το ψεκαστικό μηχάνημα ενώ θα πρέπει να υπάρχει η **δυνατότητα να συγκρατούνται οι διαρροές** σε περίπτωση ατυχήματος.

Όταν δεν είναι δυνατόν να υπάρχει μια σταθερή θέση, προτείνεται να γίνεται τακτική εναλλαγή των σημείων παρασκευής, έχοντας πάντα στο νου ότι το σημείο πρέπει να είναι καλά αεριζόμενο και **μακριά από αυλάκια, πηγάδια, ρυάκια, ή άλλη πηγή επιφανειακού ή υπόγειου νερού**.

Προσοχή!! Σε περίπτωση ανάμιξης με άλλα σκευάσματα, πρέπει να διατηρείται το μακρύτερο διάστημα για την τελευταία επέμβαση πριν τη συγκομιδή. Πρέπει επίσης να τηρούνται οι προφυλάξεις που προβλέπονται για τα προϊόντα που είναι πιο τοξικά. Αν συμβούν περιστατικά δηλητηρίασης, απαιτείται ενημέρωση του γιατρού για την ανάμιξη που πραγματοποιήθηκε.

Εικόνα 6.13. Προετοιμασία ψεκαστικού διαλύματος (<https://wikifarmer.com>)

6.13. Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η σωστή εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ξεκινά από την **πιστή τήρηση των αναγραφόμενων στην ετικέτα** του κάθε φυτοπροστατευτικού προϊόντος και εκτείνεται στην τήρηση βέλτιστων πρακτικών που διασφαλίζουν όχι μόνον την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής αλλά και την ασφάλεια του χρήστη, του περιβάλλοντος και του καταναλωτή.

Κατά την εφαρμογή των γεωργικών φαρμάκων λαμβάνεται κάθε δυνατή **μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος**. Ο ψεκασμός συνιστάται να διενεργείται σε **μέρες και ώρες που μειώνεται η πιθανότητα έκθεσης ανθρώπων και ζώων σε μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος**.

Τα χρησιμοποιούμενα **ακροφύσια του ψεκαστικού μηχανήματος (μπεκ)** συνιστάται, είτε να είναι ειδικού τύπου που μειώνουν το ψεκαστικό νέφος (**drift reduction nozzles**), είτε να είναι **επαρκώς συντηρημένα και ρυθμισμένα** για την μείωση του μετακινούμενου ψεκαστικού νέφους.

Συνιστάται να μην πνέει δυνατός άνεμος κατά τη διάρκεια της εφαρμογής. Σε περίπτωση μεταβολής της έντασης του ανέμου και δει σημαντικής αύξησής του κατά την εφαρμογή, ο ψεκασμός συνιστάται να **σταματά άμεσα μέχρι τη μείωση της έντασης των ανέμων**. Σε περίπτωση διαρκούς

μεταβαλλόμενης έντασης των ανέμων, η έναρξη της εφαρμογής συνιστάται να γίνεται αφού πρώτα **σταθεροποιηθεί χαμηλή ένταση των ανέμων**.

Η **διασπορά του ψεκαστικού νέφους** κατά την εφαρμογή των γεωργικών φαρμάκων **επηρεάζεται**, εκτός από την ένταση του ανέμου, και από άλλους παράγοντες, όπως **μέγεθος σταγόνας, πίεση ψεκαστικού μηχανήματος, μορφή σκευάσματος, τύπος ακροφυσίου**, κ.α. Συνεπώς για να εφαρμόζονται ορθά τα γεωργικά φάρμακα συνιστάται η έναρξη του ανέμου σε συνάρτηση με τους άλλους παράγοντες να είναι τέτοια που να μην προκαλείται ανεπιθύμητη διασπορά του ψεκαστικού νέφους (Al Heidary *et al.*, 2014).

Ο ψεκασμός του γεωργικού φαρμάκου ενδέχεται να δημιουργήσει μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος, ιδίως όταν διενεργείται με ψεκαστές υψηλής πίεσης (τουρμπίνες).

6.14. Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων για αεροψεκασμούς, με χρήση «drones»

Ως μη επανδρωμένο αεροσκάφος νοείται κάθε αεροσκάφος που λειτουργεί ή έχει σχεδιαστεί για να λειτουργεί αυτόνομα ή να οδηγείται εξ' αποστάσεως, χωρίς χειριστή επί του σκάφους (άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 2019/945). Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει όλους τους τύπους αεροσκαφών χωρίς χειριστή επί του σκάφους, συμπεριλαμβανομένων των τηλεκατευθυνόμενων αερομοντέλων, με κάμερα επί τους σκάφους ή όχι.

Τα **Συστήματα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών – ΣμηΕΑ** ή κοινώς “**drones**” αποτελούν μια νέα τεχνολογία η οποία βρίσκει πλείστες εφαρμογές στη γεωργία. Οι δύο κυριότερες είναι: (α) **η τηλεπισκόπηση των καλλιεργειών** και (β) **οι ψεκασμοί** (Hafeez *et al.*, 2023). Τα drones που χρησιμοποιούνται σε ψεκασμούς χαρακτηρίζονται ως **Spray drones** ή **ΣμηΕΑ ψεκασμών**.

Η χρήση συστημάτων μη επανδρωμένων αεροσκαφών (drones) μπορεί να λειτουργήσει στο πλαίσιο της γεωργίας ακριβείας και να μειώσει σημαντικά τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Lopes *et al.*, 2023).

Εικόνα 6.14. Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων με χρήση drones
(<https://www.oecd.org/env/ehs/pesticides-biocides/managing-risks-from-the-use-of-drones-for-pesticide-applications.htm>)

Σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (άρθρο 23 του Ν. 4036/2012, όπως ισχύει), **η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην Ελλάδα με αεροψεκασμό απαγορεύεται**. Η διάταξη είναι γενική και **δεν εξαιρεί τον αεροψεκασμό με χρήση ΣμηΕΑ** (Συστήματα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών – Drones).

Κατά παρέκκλιση, αεροψεκασμοί μπορεί να επιτρέπονται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις και εφόσον τηρούνται όλοι οι όροι και προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 23. **Για την απόφαση παρέκκλισης απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη της Περιφέρειας**. Ακόμη και σε περίπτωση που επιτραπεί κατά παρέκκλιση αεροψεκασμός φυτοπροστατευτικού προϊόντος, ο συγκεκριμένος τρόπος εφαρμογής θα πρέπει να αναγράφεται στην άδεια διάθεσης στην αγορά αυτού, γεγονός που εξασφαλίζει ότι το ΦΠΠ έχει ελεγχθεί και η συγκεκριμένη χρήση είναι ασφαλής για το οικοσύστημα.

Μέχρι σήμερα δεν έχει χορηγηθεί καμία έγκριση χρήσης φυτοπροστατευτικού σκευάσματος στην Ε.Ε. που να μπορεί να εφαρμοστεί με ΣμηΕΑ-drone.

Εξαιρέση αποτελούν οι **ψεκασμοί με χρήση drones** που πραγματοποιούνται για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης στα πλαίσια του άρθρου 54 του καν. (ΕΚ) 1107/2009, οι οποίοι πραγματοποιούνται κατόπιν ειδικής άδειας πειραματισμού από την Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από σχετική αίτηση των ενδιαφερομένων (https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/Egriseis/Q_A_10-01-2023_V3.pdf).

Σε περίπτωση **παράνομης χρήσης** φυτοπροστατευτικών προϊόντων με χρήση ΣμηΕΑ (Συστήματα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών – Drones) προβλέπονται διοικητικές κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 45, παρ.2, του Ν. 4036/2012 (Α΄ 8), όπως ισχύει και επιβάλλεται **πρόστιμο από τριακόσια (300) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ**.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων με χρήση ΣμηΕΑ (Συστήματα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών – Drones) ελέγχεται επίσης εάν το χρησιμοποιούμενο φυτοπροστατευτικό προϊόν είχε άδεια διάθεσης στην αγορά και εάν σε αυτή την άδεια διάθεσης συμπεριλαμβάνονταν η χρήση

του με αεροψεκασμό (drone) καθώς και οι υπόλοιπες προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 23 παρ. 1 του Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 1 του Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, **οι αεροψεκασμοί γενικά απαγορεύονται και κατά παρέκκλιση μπορεί να επιτραπούν μόνο σε ειδικές περιπτώσεις εφόσον τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:**

- α) Δεν υπάρχουν βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις, ή υπάρχουν σαφή πλεονεκτήματα από άποψη περιορισμένου αντίκτυπου στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον σε σύγκριση με την επίγεια εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων.
- β) Τα χρησιμοποιούμενα γεωργικά φάρμακα έχουν εγκριθεί ρητώς για αεροψεκασμό από την ΣΕΑ μετά από ειδική αξιολόγηση των κινδύνων του αεροψεκασμού.
- γ) Ο χειριστής που εκτελεί τον αεροψεκασμό διαθέτει το πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.
- δ) Η επιχείρηση που είναι υπεύθυνη για τη διενέργεια αεροψεκασμών λαμβάνει πιστοποιητικό από την αρμόδια στην Ελλάδα αρχή για την έγκριση εξοπλισμών και αεροσκαφών για την από αέρος εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων.
- ε) Αν η προς ψεκασμό περιοχή βρίσκεται κοντά σε περιοχές ανοικτές στο κοινό, η έγκριση από αέρος εφαρμογής περιλαμβάνει και συγκεκριμένα μέτρα διαχείρισης κινδύνων ώστε να εξασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξουν αρνητικές συνέπειες για την υγεία όσων τυχαίνει να βρίσκονται κοντά. Η προς ψεκασμό περιοχή δεν μπορεί να βρίσκεται κοντά σε κατοικημένες περιοχές.
- στ) Από το 2013 και έπειτα, τα αεροσκάφη πρέπει να είναι εξοπλισμένα με εξαρτήματα που χρησιμοποιούν τη βέλτιστη διαθέσιμη τεχνολογία για τον περιορισμό της μετακίνησης του ψεκαστικού νέφους.

Εικόνα 6.15. Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων με χρήση drones (<https://ag.dji.com/>)

6.15. Εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων σε ειδικές περιοχές

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αναγκαίες απαιτήσεις υγιεινής, δημόσιας υγείας και βιοποικιλότητας, ή τα αποτελέσματα των σχετικών εκτιμήσεων κινδύνου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να ελαχιστοποιείται ή να απαγορεύεται η χρήση γεωργικών φαρμάκων σε συγκεκριμένες περιοχές (Remoundou, *et al.*, 2015). Αυτές οι συγκεκριμένες περιοχές είναι:

- α) Περιοχές που χρησιμοποιούνται από το ευρύ κοινό ή από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, όπως δημόσια πάρκα και κήποι, αθλητικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις αναψυχής, σχολεία και παιδικές χαρές, καθώς και κοντά σε εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης.
- β) Προστατευόμενες περιοχές όπως ορίζονται στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ ή σε άλλες περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί για τους σκοπούς της λήψης των αναγκαίων μέτρων διατήρησης σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ και της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.
- γ) Περιοχές που έχουν υποβληθεί πρόσφατα σε εφαρμογή και χρησιμοποιούνται ή είναι προσβάσιμες από τους εργαζομένους στη γεωργία.

Για την εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε ειδικές περιοχές ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 20, παρ.1 της με αριθ. 9269/246316/8-9-2020 (Β'4032) Κοινής Υπουργικής Απόφασης.

Για τις ειδικές περιοχές της περίπτωσης α) του άρθρου 26 του Ν. 4036/2012, εφαρμόζονται κατά προτεραιότητα μέτρα βιολογικού ελέγχου και γεωργικά φάρμακα χαμηλού κινδύνου.

Οι κατ' ελάχιστον αποστάσεις που τηρούνται μεταξύ ζώνης ψεκασμού γεωργικών φαρμάκων και ειδικής περιοχής, ορίζονται ως εξής:

Χώροι προστασίας	Εφαρμογή σε αροτράιες καλλιέργειες, κατευθυνόμενη προς το έδαφος (boom sprayer)			
	Εφαρμογή σε δενδροκομία, αμπελοργία, με πίεση αέρα και κατευθυνόμενη προς τη κόμη (broadcast air assisted applications)			
	Σκευάσματα με εικονόγραμμα κινδύνου:			Σκευάσματα χωρίς κανένα από τα προηγούμενα εικονογράμματα
				
Νοσοκομεία, ευαγή ιδρύματα, παιδικές χαρές, κατασκηνωτικοί χώροι και άλλες εγκαταστάσεις αναψυχής, σχολεία και εκπαιδευτήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις, δημόσια πάρκα Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, στρατόπεδα, αρχαιολογικοί και τουριστικοί χώροι. Κατοικίες εντός σχεδίου πόλεως, εντός οικισμού και εντός ζώνης	100 μέτρα	50 μέτρα	20 μέτρα	10 μέτρα
	200 μέτρα	100 μέτρα	50 μέτρα	20 μέτρα
Χώροι αστικού πρασίνου (πλην πάρκων)	50 μέτρα	20 μέτρα	10 μέτρα	
	200 μέτρα	100 μέτρα	50 μέτρα	
Κατοικίες εκτός σχεδίου πόλεως, οικισμού ή ζώνης	50 μέτρα	20 μέτρα	10 μέτρα	10 μέτρα
		50 μέτρα	20 μέτρα	

Εικόνα 6.16. Ελάχιστες αποστάσεις που πρέπει να τηρούνται μεταξύ ζώνης ψεκασμού γεωργικών φαρμάκων και ειδικής περιοχής [ΚΥΑ 9269/246316/8-9-2020 (Β'4032)]

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στα εξής:

- Οι αποστάσεις ψεκασμού στις περιπτώσεις γειτνίασης του ψεκαζόμενου χώρου με κατοικία **αναφέρονται στην απόσταση από το πλησιέστερο κτίσμα.**
- Αν αναφέρονται διαφορετικές οδηγίες ασφαλείας στην έγκριση κυκλοφορίας ενός γεωργικού φαρμάκου, εφαρμόζονται οι οδηγίες αυτές.
- Εφόσον αποδεδειγμένα χρησιμοποιούνται ακροφύσια μειωμένης διασποράς (90%) και δεν ορίζονται αυστηρότερες του ανωτέρω πίνακα αποστάσεις ψεκασμού στην έγκριση κυκλοφορίας ενός

γεωργικού φαρμάκου, οι αποστάσεις ψεκασμού του ανωτέρω πίνακα μπορούν να μειώνονται στα είκοσι (20) μέτρα για τα σκευάσματα που απαιτείται να ψεκάζονται σε μεγαλύτερη απόσταση, εφόσον δεν προβλέπεται μεγαλύτερη ακτίνα ψεκασμού από τον κατασκευαστή του ακροφυσίου για το χρησιμοποιούμενο ψεκαστικό μηχάνημα.

- Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην ετικέτα κάθε χρησιμοποιούμενου φυτοπροστατευτικού προϊόντος, **οι αποστάσεις του ανωτέρω πίνακα δεν εφαρμόζονται**:

- α) στις περιπτώσεις ψεκασμών φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε καλλιέργειες υπό κάλυψη, ιδίως θερμοκήπια, εφόσον κατά τη διάρκεια της εφαρμογής και μέχρι να στεγνώσει το ψεκαστικό υγρό τουλάχιστον τα παράθυρα του ψεκαζόμενου χώρου που γειτνιάζουν με τους χώρους προστασίας των ανωτέρω πινάκων, διατηρούνται κλειστά,
- β) στις περιπτώσεις εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων με δολωματικούς ψεκασμούς που διενεργούνται υπό την επίβλεψη των αρμοδίων αρχών σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις,
- γ) στις περιπτώσεις εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων εκτός ωραρίου λειτουργίας των εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων των χώρων προστασίας του ανωτέρω πίνακα (Εικόνα 6.15) ή κατά τη διάρκεια απουσίας των ανθρώπων από τις κατοικίες όσο διαρκεί η εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων,
- δ) στις περιπτώσεις εφαρμογής με ψεκασμό ζιζανιοκτόνων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και στις περιπτώσεις ψεκασμού λοιπών φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπου η απόσταση του ακροφυσίου ψεκασμού από το έδαφος είναι μικρότερη των σαράντα εκατοστών (40cm),
- ε) εφόσον προς την πλευρά γειτνίασης με την ειδική περιοχή υπάρχει **συμπαγής σειρά μη ψεκαζόμενης φυτικής βλάστησης, όπως δένδρα ή υψηλοί θάμνοι, ή δίχτυ προστασίας, όπως σκίασης, αντιανεμικό ή αντιχαλαζικό, που αποτρέπει τη μετακίνηση των σταγονιδίων του ψεκαστικού νέφους ή εφόσον το έδαφος είναι επικλινές και υπάρχει υψομετρική διαφορά μεταξύ της περιοχής ψεκασμού (χαμηλότερο σημείο) και της ειδικής περιοχής (υψηλότερο σημείο).**

6.16. Διαχείριση κενών συσκευασίας και περίσσειας ψεκαστικού διαλύματος

Τα κενά συσκευασίας των φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να καθαρίζονται αμέσως μετά το άδειασμα του περιεχομένου τους για να μη στεγνώσουν τα υπολείμματα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος και καθίσταται δύσκολος έως αδύνατος ο καθαρισμός τους.

☞ Διαδικασία χρήσης του συνόλου του περιεχομένου της συσκευασίας από το χρήστη τους

Αφού η συσκευασία αφηθεί για μισό λεπτό να στραγγίξει στο ψεκαστικό δοχείο, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθεί το υπόλειμμα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος, γίνονται οι εξής εργασίες (Εικόνα 6.17):

- Φορώντας τα απαραίτητα μέσα ατομικής προστασίας (γάντια, μάσκα, κλπ), γεμίζεται με νερό το κενό συσκευασίας από 10% έως 20% του όγκου της συσκευασίας.
- Τοποθετείται το καπάκι της συσκευασίας και πρέπει να κλείσει σφιχτά ώστε να μην υφίστανται διαρροές.
- Ανακινείται προς όλες της πλευρές για να ξεπλυθεί το κενό συσκευασίας.
- Τα νερά του ξεπλύματος ρίχνονται στο βυτίο με το ψεκαστικό υγρό.
- Επαναλαμβάνεται η ανωτέρω διαδικασία άλλες δύο φορές ή και περισσότερο μέχρι τα νερά του ξεπλύματος να είναι καθαρά.

Εικόνα 6.17. Διαδικασία τριπλού ξεπλύματος κενών συσκευασιών φυτοπροστατευτικών προϊόντων

https://www.fao.org/fileadmin/templates/agphome/documents/Pests_Pesticides/Code/Containers08.pdf

Ο χρήστης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος, όταν χρησιμοποιήσει το σύνολο του περιεχομένου της συσκευασίας, πρέπει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μην παραμείνει σημαντική ποσότητα του σκευάσματος στη συσκευασία που έχει χρησιμοποιηθεί. **Οι οδηγίες αναφέρονται αναλυτικά στη συσκευασία κάθε φυτοπροστατευτικού προϊόντος και πρέπει να τηρούνται πιστά από τον χρήστη του.**

Εφόσον το φυτοπροστατευτικό προϊόν είναι *στερεάς μορφής* και βρίσκεται σε πλαστική σακούλα, συνήθως η απομάκρυνση του συνόλου του σκευάσματος επιτυγχάνεται με το πλήρες άνοιγμα της σακούλας που περιέχει το σκεύασμα, έτσι ώστε και μικροποσότητα, που τυχόν έχει εγκλωβιστεί στις γωνίες της σακούλας να απομακρύνεται.

Εφόσον το φυτοπροστατευτικό προϊόν είναι *υγρής μορφής*, και με την επιφύλαξη των αναφερομένων στη συσκευασία του, η ορθή πρακτική είναι να γίνεται τριπλό ξέπλυμα ή καθαρισμός υπό πίεση.

Εικόνα 6.18. Λανθασμένος τρόπος απόρριψης κενών συσκευασίας γεωργικών φαρμάκων (Φωτογραφία από την ΔΑΟΚ της Π.Ε. Δράμας)

➤ *Περίσσεια ψεκαστικού διαλύματος*

Ως περίσσεια ψεκαστικού διαλύματος περιγράφεται η ποσότητα του ψεκαστικού διαλύματος που απομένει στη δεξαμενή μετά την εφαρμογή του φυτοπροστατευτικού προϊόντος. Πρώτο μέλημα του

επαγγελματία χρήστη είναι η ελαχιστοποίηση της περίσσειας που γίνεται με ακριβή μέτρηση του απαιτούμενου όγκου ψεκαστικού υγρού για την έκταση ή το στάδιο ανάπτυξης της καλλιέργειας.

6.17. Καταγραφή χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Σύμφωνα με το άρθρο 67, παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1107/2009 οι επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων τηρούν, **επί τουλάχιστον τρία έτη, αρχεία των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούν**, τα οποία περιλαμβάνουν:

- ✓ το όνομα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος,
- ✓ το χρόνο και τη δόση της εφαρμογής,
- ✓ την περιοχή και την καλλιέργεια όπου το φυτοπροστατευτικό προϊόν χρησιμοποιήθηκε.

Σε περίπτωση παράβασης, δηλαδή μη καταγραφής της τήρησης αρχείων χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων εφαρμόζονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9 παρ. 13 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α΄8), όπως ισχύει. Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 13 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α΄8), όπως ισχύει για κάθε άλλη παράβαση των διατάξεων του Κανονισμού 1107/2009 και των εκτελεστικών αυτού πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως είναι η συγκεκριμένη περίπτωση της μη τήρησης αρχείων καταγραφής χρήσης) επιβάλλεται πρόστιμο από χίλια (1.000) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.

Σύμφωνα με το με αριθ. πρωτ. 2538/23216/12-3-2012 έγγραφο της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής (ΣΕΑ), διευκρινίζονται τα κατωτέρω:

- ✓ Η καταγραφή της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε ημερολόγια ημερήσια ή εβδομαδιαία, εφόσον εμπεριέχει τις ανωτέρω πληροφορίες, καλύπτει την ανωτέρω απαίτηση της νομοθεσίας.
- ✓ Η καταγραφή της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε ειδικά έντυπα για τους σκοπούς της πιστοποίησης των προϊόντων σύμφωνα με συγκεκριμένο πρότυπο, όπως AGRO 2, GlobalGap, κλπ., εφόσον εμπεριέχει τις ανωτέρω πληροφορίες, καλύπτει την ανωτέρω απαίτηση της νομοθεσίας.

Επίσης, η καταγραφή της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων μπορεί να γίνεται και στα ειδικά έντυπα της ηλεκτρονικής καταγραφής της λιανικής πώλησης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Εικόνα 6.19. Χρήση γεωργικών φαρμάκων (<https://blog.farmacon.gr/katigories/tehniki-arthrografia/fytoprostasia/item/1348-tropoi-asfaloyis-xrasis-kai-apothikefsis-ton-georgikon-farmakon>)

Σύμφωνα με τον [Εκτελεστικό Κανονισμό \(ΕΕ\) 2023/564](#) της Επιτροπής της 10ης Μαρτίου 2023, σχετικά με το περιεχόμενο και τη μορφή των αρχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που τηρούν οι επαγγελματίες χρήστες σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου:

- Οι επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων τηρούν τα αρχεία σε ηλεκτρονική μορφή με χρήση μηχαναγνώσιμου μορφότυπου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 13) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024.
- Ο επαγγελματίας χρήστης καταγράφει κάθε χρήση φυτοπροστατευτικού προϊόντος χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Όταν τα αρχεία δεν δημιουργούνται αρχικά στον προβλεπόμενο ηλεκτρονικό μορφότυπο, μετατρέπονται στον εν λόγω μορφότυπο το αργότερο εντός 30 ημερών από την ημερομηνία χρήσης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος.
- Για τις χρήσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην επικράτειά τους, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν συντομότερες περιόδους για τη μεταφορά στον προβλεπόμενο ηλεκτρονικό μορφότυπο. Για τις χρήσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην επικράτειά τους πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2030, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν μεγαλύτερες περιόδους από αυτές που καθορίζονται στο δεύτερο εδάφιο, εντός των οποίων τα αρχεία μεταφέρονται στον προβλεπόμενο ηλεκτρονικό μορφότυπο, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα αρχεία είναι διαθέσιμα στον προβλεπόμενο ηλεκτρονικό μορφότυπο πριν από τις 31 Ιανουαρίου του έτους που έπεται του έτους χρήσης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος.

- Κατόπιν αιτήματος που υποβάλλει η αρμόδια αρχή σύμφωνα με το άρθρο 67 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 για παροχή πληροφοριών που περιέχονται στα αρχεία, ο επαγγελματίας χρήστης παρέχει τις πληροφορίες χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.
- Όταν η αρμόδια αρχή ζητεί ρητά πληροφορίες οι οποίες περιέχονται στα αρχεία που έχουν δημιουργηθεί για τις χρήσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων στον προβλεπόμενο ηλεκτρονικό μορφότυπο, όπως καθορίζεται στο άρθρο 2 πριν από τη λήξη της σχετικής περιόδου που καθορίζεται στο άρθρο 3 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, ο επαγγελματίας χρήστης παρέχει τις πληροφορίες στον προβλεπόμενο ηλεκτρονικό μορφότυπο πριν από τη λήξη της εν λόγω περιόδου ή εντός 10 εργάσιμων ημερών, όποια ημερομηνία είναι προγενέστερη.
- Οι επαγγελματίες χρήστες που ενεργούν βάσει συμβατικών ρυθμίσεων για άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο παρέχουν στο εν λόγω συμβαλλόμενο πρόσωπο πρόσβαση στα αρχεία ή αντίγραφο αυτών χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση ή περιορισμούς.

Πίνακας 6.2. Παράρτημα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2023/564: Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στα αρχεία καταγραφών χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Είδος χρήσης	Φππ που χρησιμοποιήθηκε	Χρόνος χρήσης	Δόση εφαρμογής ⁽¹⁾	Θέση ή προσδιορισμός της περιοχής ή της μονάδας στην οποία εφαρμόστηκε το προϊόν ⁽²⁾	Μέγεθος ή έκταση της περιοχής ή αριθμός μονάδων στις οποίες εφαρμόστηκε το προϊόν ⁽³⁾	Καλλιέργεια ή κατάσταση/χρήση γης
Εφαρμογή του προϊόντος σε επιφάνειες (όπως γεωργικές εκτάσεις, εκτάσεις αναψυχής, σιδηροδρομικές γραμμές, εκτάσεις που δεν προορίζονται για καλλιέργεια ή θερμοκήπια εκτός εκείνων που αναφέρονται στην επόμενη σειρά)	Όνομα προϊόντος και αριθμός άδειας	Ημερομηνία και, κατά περίπτωση ⁽⁴⁾ , χρόνος έναρξης (ώρα)	Ποσότητα σε χιλιόγραμμα/λίτρα εφαρμοζόμενου φυτοπροστατευτικού προϊόντος ανά εκτάριο	Εφόσον είναι διαθέσιμη, η μονάδα γης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της αίτησης ενίσχυσης με βάση γεωχωρικά στοιχεία του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο β) του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2022/1173. Όταν η έκταση δεν μπορεί να προσδιοριστεί εντός του πεδίου εφαρμογής της αίτησης ενίσχυσης με βάση γεωχωρικά στοιχεία, όπως αναφέρεται ανωτέρω,	Αριθμός εκταρίων στα οποία εφαρμόστηκε το προϊόν	Ονομασίες καλλιεργειών, περιστάσεις/χρήσεις γης σύμφωνα με τους κωδικούς ΕΡΡΟ ⁽⁵⁾ , κατά περίπτωση και στάδιο ανάπτυξης σύμφωνα με τη μονογραφία ΒΒCH ⁽⁶⁾ , κατά περίπτωση ⁽⁷⁾

				χρησιμοποιείται η μέθοδος προσδιορισμού που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του Καν. (ΕΕ) 2023/564		
Εφαρμογή του προϊόντος σε κλειστούς χώρους [όπως εκνέφωση/ψεκασμός εγκαταστάσεων αποθήκευσης, κενοί χώροι αποθήκευσης σιτηρών ή μόνιμα θερμοκήπια, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 27) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009]	Όνομα προϊόντος και αριθμός άδειας	Ημερομηνία	Ποσότητα σε χιλιόγραμμα/λίτρα εφαρμοζόμενου φυτοπροστατευτικού προϊόντος ανά κυβικό μέτρο ή ανά τετραγωνικό μέτρο	Αριθμός αποθήκης/θερμοκηπίου και μέθοδος προσδιορισμού που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του Καν. (ΕΕ) 2023/564	Όγκος σε κυβικά μέτρα ή εμβαδόν ⁽⁸⁾ σε τετραγωνικά μέτρα της εγκατάστασης στην οποία εφαρμόστηκε το προϊόν	Όνομασίες καλλιεργειών, περιστάσεις σύμφωνα με τους κωδικούς ΕΡΡΟ, κατά περίπτωση και στάδιο ανάπτυξης σύμφωνα με τη μονογραφία ΒΒCΗ, κατά περίπτωση
Εφαρμογή σε σπόρους ή φυτικό αναπαραγωγικό υλικό (όπως πατατόσπορος)	Όνομα προϊόντος και αριθμός άδειας	Ημερομηνία	Ποσότητα σε χιλιόγραμμα/λίτρα εφαρμοζόμενου φυτοπροστατευτικού προϊόντος ανά χιλιόγραμμο, τόνο ή αριθμό σπόρων ⁽⁹⁾	Μέθοδος προσδιορισμού που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2β του Καν. (ΕΕ) 2023/564	Ποσότητα επί της οποίας εφαρμόστηκε το προϊόν σε χιλιόγραμμα, τόνους ή αριθμό σπόρων	Όνομασίες καλλιεργειών σύμφωνα με τους κωδικούς ΕΡΡΟ, κατά περίπτωση, και αριθμός παρτίδας, όπου κρίνεται σκόπιμο

(1) Οι μονάδες για την καταγραφή των ποσοτήτων μπορούν να προσαρμόζονται, κατά περίπτωση.

(2) Να αναφερθεί το τμήμα της μονάδας ή της περιοχής όπου χρησιμοποιήθηκε το προϊόν, κατά περίπτωση.

(3) Οι μονάδες για την καταγραφή της έκτασης ή του όγκου μπορούν να προσαρμόζονται, κατά περίπτωση.

(4) Π.χ. όταν η χρήση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος περιορίζεται σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας ή όταν ο χρόνος χρήσης είναι σημαντικός στο πλαίσιο της συγκεκριμένης χρήσης.

(5) <https://gd.eppo.int/>

(6) Meier, Uwe, επιμ. Growth stages of mono- and dicotyledonous plants. BBCH Monograph (Στάδια ανάπτυξης των μονοκοτυλήδων και δικοτυλήδων φυτών. Μονογραφία BBCH). Quedlinburg 2018. Open Agrar Repositorium. doi: 10.5073/20180906-074619 ISBN: 978-3-95547-071-5.

(7) Π.χ. όταν η χρήση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος περιορίζεται σε συγκεκριμένα στάδια ανάπτυξης ή όταν το στάδιο ανάπτυξης είναι σημαντικό στο πλαίσιο της συγκεκριμένης χρήσης.

(8) Για τις εγκαταστάσεις πολλαπλών επιπέδων, θα πρέπει να καταγράφεται η συνολική έκταση στην οποία εφαρμόστηκε το προϊόν.

(9) Οι μονάδες για την καταγραφή των ποσοτήτων στις οποίες εφαρμόστηκε το προϊόν μπορούν να προσαρμόζονται, κατά περίπτωση

6.18. Αποτελέσματα έρευνας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σχετικά με τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων με τη χρήση ερωτηματολογίων πάντα αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση της κατάστασης και της εξέλιξης των τάσεων (Simoglou & Roditakis, 2022).

Η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Σ.Ε.Α.) με σκοπό τη συλλογή στοιχείων και την καταγραφή της σημερινής κατάστασης σχετικά με τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων ζήτησε εγγράφως από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.) της χώρας, όπως προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για τη συμπλήρωση συγκεκριμένου ερωτηματολογίου από επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων κατά τα έτη 2014, 2016 και 2018.

Τα ερωτηματολόγια περιελάμβαναν είκοσι τρεις (23) ερωτήσεις με προκαθορισμένες απαντήσεις, δύο (2) έως πέντε (5) ανά ερώτηση, που κάλυπταν διάφορα στοιχεία της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων. Από κάθε Περιφερειακή Ενότητα συμπληρώθηκαν τουλάχιστον εκατό (100), με εξαίρεση συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου δεν κατέστη δυνατόν να συμπληρωθούν. Η συμμετοχή κάθε επαγγελματία χρήστη ήταν εθελοντική και τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια ήταν υποχρεωτικά ανώνυμα, έτσι ώστε οι ερωτώμενοι να περιγράψουν τις πραγματικές απαντήσεις που τους εξέφραζαν, χωρίς το φόβο άμεσων ή μελλοντικών νομικών συνεπειών.

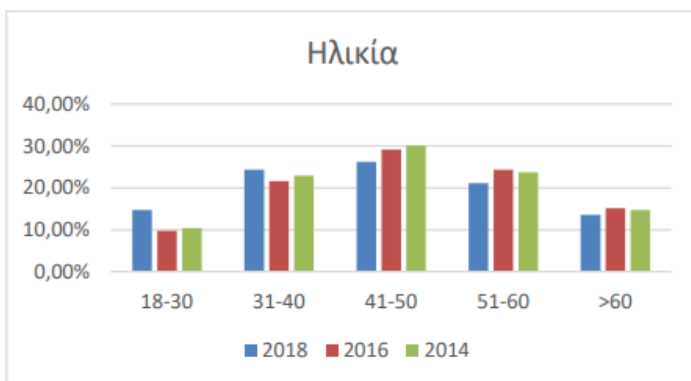
Γίνεται σύγκριση των αποτελεσμάτων των απαντήσεων για τα έτη 2014, 2016 και 2018. Το αρκετά μεγάλο δείγμα των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων και η κατανομή των ερωτηθέντων σε πολλές περιοχές της χώρας διασφαλίζει την αντιπροσωπευτικότητα των αποτελεσμάτων.

Για παράδειγμα, το 2018 συνολικά λήφθηκαν απαντήσεις από δύο χιλιάδες τριακόσιους τριάντα τέσσερις (2.334) αγοραστές γεωργικών φαρμάκων από πολλές Περιφέρειες της Χώρας. Οι απαντήσεις που λήφθηκαν ανά περιοχή (Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.) αναφέρονται στον Πίνακα 6.3.

Πίνακας 6.3. Αριθμός απαντήσεων ανά Περιφερειακή Ενότητα στα ερωτηματολόγια του ΥΠΑΑΤ (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	Αριθμός απαντήσεων	Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Αττικής	Αριθμός απαντήσεων
Δράμας	108	Πειραιώς	49
Έβρου	100	Ανατολικής Αττικής	88
Ξάνθης	100	Νήσων	100
Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	Αριθμός απαντήσεων	Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου	Αριθμός απαντήσεων
Θεσσαλονίκης	100	Σάμου	84
Σερρών	100	Χίου	91
Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	Αριθμός απαντήσεων	Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Πελοποννήσου	Αριθμός απαντήσεων
Γρεβενών	100	Αργολίδος	189
Κοζάνης	100	Αρκαδίας	109
Καστοριά	100	Κορινθίας	100
Φλώρινας	33	Μεσσηνίας-Κυπαρισίας	100
Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Θεσσαλίας	Αριθμός απαντήσεων	Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων	Αριθμός απαντήσεων
Λάρισας	100	Λευκάδα	64
Μαγνησίας	100		
Τρικάλων	90		
Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου	Αριθμός απαντήσεων	Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Κρήτης	Αριθμός απαντήσεων
Κυκλάδες	100	Λασιθίου	129

➤ Δημογραφικά στοιχεία

Η κατανομή των ηλικιών των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων παρουσιάζεται κανονική, με σχεδόν το 40% των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι ήταν μέχρι 40 ετών έναντι σχεδόν 30% που δήλωναν ότι ήταν μέχρι 40 ετών το 2016.

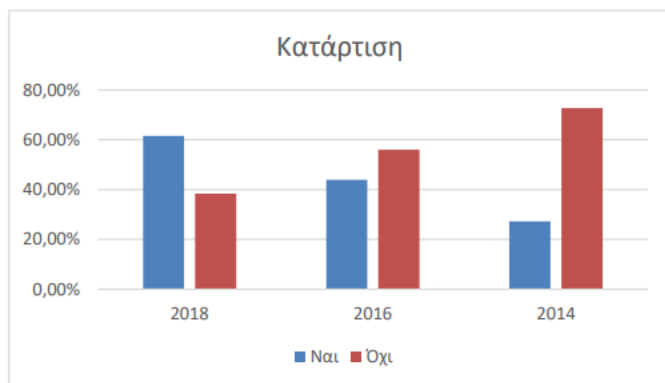
Εικόνα 6.20. Κατανομή ηλικιών επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Στην κατανομή του μορφωτικού επιπέδου των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων παρουσιάζεται αξιοπρόσεκτη αύξηση των αποφοίτων λυκείου και των πτυχιούχων ΤΕΙ/ΑΕΙ.

Σχεδόν το 30% των ερωτώμενων δήλωσαν ότι δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, όπως και το 2016. Το αντίστοιχο ποσοστό του 2014 ήταν σχεδόν στο 25%.

Είναι εμφανής η σταδιακή αύξηση στον αριθμό των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων που έχει λάβει κατάρτιση για την απόκτηση πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων

Εικόνα 6.21. Κατανομή επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων κατά: α) μορφωτικό επίπεδο, β) κύριο επάγγελμα και γ) κατάρτιση στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoiifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

➔ Εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων

Οι επαγγελματίες χρήστες των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ρωτήθηκαν σε θέματα που αφορούν τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και έδωσαν τις παρακάτω απαντήσεις:

Πίνακας 6.4. Τρόπος λήψης απόφασης για τη χρήση γεωργικών φαρμάκων από τους επαγγελματίες χρήστες (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 6. Πώς λαμβάνετε την απόφαση για να χρησιμοποιήσετε γεωργικό φάρμακο;	Μόνος εμπειρικά	Με βοήθεια γεωτεχνικού			Διαβάζω τις γεωργικές προειδοποιήσεις
		Καταστήματος εμπορίας γεωργικών φαρμάκων	Συμβούλου	Άλλου	
2018	6,98%	64,10%	20,52%	1,54%	6,86%
2016	9,57%	60,82%	18,76%	2,10%	8,75%
2014	9,33%	68,77%	14,72%	2,58%	4,59%

Τα αποτελέσματα της συλλογής στοιχείων κατέδειξαν τη σημαντικότερη επιρροή του υπεύθυνου επιστήμονα – γεωτεχνικού του καταστήματος εμπορίας γεωργικών φαρμάκων στην απόφαση του επαγγελματία χρήστη σχετικά με το αν θα χρησιμοποιήσει ή όχι γεωργικό φάρμακο. Από το γεγονός αυτό μπορούν να εξαχθούν δύο διαφορετικά μεταξύ τους συμπεράσματα: Πρώτον, μέσω της συνταγογράφησης και της ηλεκτρονικής καταγραφής της λιανικής πώλησης των γεωργικών φαρμάκων αναμένεται να αξιοποιηθεί ο ρόλος των καταστημάτων εμπορίας γεωργικών φαρμάκων και κατ' επέκταση να ελεγχθεί η ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων. Δεύτερον, λόγω της εμπορικής δραστηριότητας των καταστημάτων αυξάνεται ο κίνδυνος προτροπής του ενδιαφερόμενου να λύσει τα προβλήματα φυτοπροστασίας με την προμήθεια και χρήση γεωργικού φαρμάκου, χωρίς να αντισταθμίζεται αυτή η προτροπή από ισόρροπη πληροφόρηση των παραγωγών για προληπτικά μέτρα ή μη-χημική φυτοπροστασία. Σε σχέση με το 2016, το 2018 καταγράφηκε αύξηση του ποσοστού των επαγγελματιών χρηστών που λαμβάνουν την απόφασή τους από γεωτεχνικούς καταστημάτων εμπορίας γεωργικών φαρμάκων.

Πίνακας 6.5. Αποθήκευση γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 7. Πού και πώς αποθηκεύετε τα γεωργικά φάρμακα;	Δεν αποθηκεύω	Σε ειδική για τα γεωργικά φάρμακα αποθήκη ή ντουλάπα	Σε αποθήκη με τα υπόλοιπα γεωργικά είδη
2018	20,61%	58,05%	21,34%
2016	16,27%	61,09%	21,64%
2014	23,24%	45,28%	31,48%

Η αποθήκευση των γεωργικών φαρμάκων πρέπει να γίνεται σε χώρο που να κλειδώνει και να είναι δροσερός και καλά αεριζόμενος. Οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να γνωστοποιούνται προς τους επαγγελματίες χρήστες που αποθηκεύουν γεωργικά φάρμακα. Η μη αποθήκευση γεωργικών φαρμάκων (αγορά μόνον όταν απαιτείται η χρήση τους και χρήση του συνόλου της ποσότητάς τους) θα μπορούσε να αποτελεί σύσταση για την αποφυγή των κινδύνων της αποθήκευσης αλλά μπορεί να οδηγήσει και σε μη ελεγχόμενη και εντελώς εκτός προδιαγραφών «προσωρινή» αποθήκευση, όταν για κάποιο λόγο ο επαγγελματίας χρήστης γεωργικών φαρμάκων χρειάζεται εκτάκτως να αποθηκεύσει τα γεωργικά φάρμακα.

Πίνακας 6.6. Στατιστικά για παράνομα γεωργικά φάρμακα (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostatiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 8. Έχετε δει ή χρησιμοποιήσει παράνομα γεωργικά φάρμακα;	Έχω χρησιμοποιήσει	Έχω δει αλλά δεν έχω χρησιμοποιήσει	Δεν έχω χρησιμοποιήσει ούτε έχω δει
2018	4,16%	26,82%	69,02%
2016	4,89%	24,69%	70,42%
2014	4,88%	24,98%	70,14%

Περισσότεροι από το 30% από τους ερωτηθέντες επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων δήλωσαν ότι έχουν δει ή έχουν χρησιμοποιήσει παράνομα γεωργικά φάρμακα και αυτό καταδεικνύει τη σοβαρότητα του προβλήματος.

Στην ερώτηση δεν περιγράφεται ρητά ποιό θεωρείται παράνομο γεωργικό φάρμακο και είναι άγνωστο εάν οι ερωτώμενοι συμπεριέλαβαν στην απάντησή τους σκευάσματα που έχουν ανακληθεί και απαγορεύεται πλέον η χρήση τους ή άλλα σκευάσματα που δεν έχουν εγκριθεί αλλά φέρουν στη συσκευασία τους σαφείς φυτοπροστατευτικές ενδείξεις, τα οποία είναι κι αυτά παράνομα γεωργικά φάρμακα. Σε κάθε περίπτωση αναδεικνύεται το σημαντικό μέγεθος του προβλήματος των παράνομων γεωργικών φαρμάκων και η αναγκαιότητα λήψης αποτελεσματικών μέτρων ελέγχου. Καμία βελτίωση δεν παρουσιάστηκε το 2018 σε σχέση με 2014 και 2016 και αυτό καταδεικνύει την ένταση του προβλήματος.

Πίνακας 6.7. Στατιστικά τήρησης ετικέτας γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 9. Διαβάζετε τις ετικέτες των γεωργικών φαρμάκων;	Δεν τη διαβάζω	Τη διαβάζω και την λαμβάνω υπόψη	Τη διαβάζω αλλά δεν την καταλαβαίνω
2018	9,74%	80,82%	9,44%
2016	8,19%	84,25%	7,56%
2014	11,96%	77,66%	10,39%

Είναι βασική απαίτηση η τήρηση των οριζόμενων στην ετικέτα των γεωργικών φαρμάκων και το ότι σχεδόν 20% των ερωτηθέντων απάντησαν είτε ότι δεν τη διαβάζουν είτε ότι τη διαβάζουν αλλά δεν την καταλαβαίνουν, δημιουργεί εύλογη ανησυχία. Οι επαγγελματίες χρήστες των γεωργικών φαρμάκων πρέπει μέσω κατάρτισης, ενημερωτικών ημερίδων και άλλων δράσεων να κατανοήσουν τη σημασία ανάγνωσης και τήρησης των οριζόμενων στην ετικέτα των γεωργικών φαρμάκων. Επίσης, ο γεωτεχνικός, που όπως προαναφέρθηκε επηρεάζει σημαντικά τον επαγγελματία χρήστη στην απόφαση για χρήση του γεωργικού φαρμάκου, πρέπει να προσφέρει αρωγή στον επαγγελματία χρήστη στην εφαρμογή των οριζόμενων επί της ετικέτας των γεωργικών φαρμάκων.

Πίνακας 6.8. Στατιστικά εύρεσης κατάλληλης δοσολογίας γεωργικού φαρμάκου (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 10. Πώς βρίσκετε την κατάλληλη δόση του γεωργικού φαρμάκου που θα χρησιμοποιήσετε;	Μου την γράφει ο πωλητής στην ετικέτα του	Από συμβουλές άλλων παραγωγών	Από συμβουλή ειδικού επιστήμονα	Από την ετικέτα	Τη γνωρίζω εμπειρικά	Από το έντυπο που μου δίνει το κατάστημα
2018	28,64%	2,27%	44,90%	22,43%	1,76%	Δεν υπάρχει η επιλογή
2016	25,60%	2,63%	40,62%	25,72%	2,67%	2,76%
2014	35,57%	2,53%	38,71%	19,69%	3,50%	Δεν υπήρχε η επιλογή

Και στην ερώτηση για το που οι επαγγελματίες χρήστες βρίσκουν την κατάλληλη δόση του γεωργικού φαρμάκου που θα χρησιμοποιήσουν, αναδεικνύεται ο ιδιαίτερα σημαντικός ρόλος του γεωτεχνικού, ο οποίος σε σημαντικό ποσοστό ενημερώνει τον επαγγελματία χρήστη για την κατάλληλη δόση του γεωργικού φαρμάκου. Η εμπειρική γνώση της κατάλληλης δόσης, χωρίς τη συμβουλή γεωτεχνικού ή την ανάγνωση της ετικέτας, δημιουργεί ανησυχία, καθώς ο επαγγελματίας χρήστης δεν θα ενημερωθεί σε περίπτωση αλλαγής των ενδεικνυόμενων δόσεων.

Πίνακας 6.9. Στατιστικά τήρησης συνιστώμενης στην ετικέτα δοσολογίας γεωργικού φαρμάκου (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoiFITOPROSTATEYTIKONMENU/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 11. Ακολουθείτε τη συνιστώμενη επί της ετικέτας δόση;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
2018	82,86%	2,44%	14,70%
2016	82,92%	2,23%	14,85%
2014	76,65%	2,07%	21,28%

Ένα σημαντικό ποσοστό της τάξεως του 14,7% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν ακολουθεί πάντα τη συνιστώμενη δόση ενώ ένα ποσοστό 2,44% δεν την ακολουθεί καθόλου. Πρέπει να γίνει σαφές στους επαγγελματίες χρήστες των γεωργικών φαρμάκων ότι η μη πιστή τήρηση των συνιστώμενων επί της ετικέτας δόσεων επιφέρει κυρώσεις καθώς δύναται να έχει ιδιαίτερα βλαβερές συνέπειες για την καλλιέργεια, για την υγεία του χρήστη και του καταναλωτή, για τα παραγόμενα φυτικά προϊόντα και για το περιβάλλον.

Πίνακας 6.10. Στατιστικά τήρησης χρονικού διαστήματος μεταξύ τελευταίας εφαρμογής γεωργικού φαρμάκου και συγκομιδής

(<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoiFITOPROSTATEYTIKONMENU/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 12. Τηρείτε το χρόνο αναμονής μεταξύ τελευταίας εφαρμογής και συγκομιδής;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
2018	89,72%	1,80%	8,48%
2016	90,37%	1,60%	8,03%
2014	90,90%	1,79%	7,31%

Καμία βελτίωση όσον αφορά στην τήρηση του χρόνου αναμονής μεταξύ τελευταίας εφαρμογής και συγκομιδής δεν παρουσιάστηκε το 2018 σε σχέση με το 2014 και το 2016 και αυτό καταδεικνύει την ένταση του προβλήματος. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, ποσοστό σχεδόν 10% δεν τηρεί ή δεν τηρεί πάντα το απαιτούμενο χρονικό διάστημα αναμονής μεταξύ της τελευταίας εφαρμογής των γεωργικών φαρμάκων και της συγκομιδής. Τέτοιες εφαρμογές είναι εξαιρετικά πιθανόν να προκαλέσουν την ανίχνευση υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων στα παραγόμενα φυτικά προϊόντα σε συγκεντρώσεις ανώτερες από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια (MRLs). Η μείωση των υπερβάσεων αποτελεί έναν από τους στόχους του Εθνικού Σχεδίου Δράσης καθώς και υποχρέωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών να συμβάλλουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Πίνακας 6.11. Στατιστικά χρήσης γεωργικού φαρμάκου σε καλλιέργεια που δεν αναφέρεται στην ετικέτα (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenvxoiifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 13. Έχετε χρησιμοποιήσει γεωργικό φάρμακο σε καλλιέργεια που δεν αναφέρεται στην ετικέτα;	Ναι	Όχι	Μερικές φορές
2018	11,05%	77,12%	11,83%
2016	11,29%	77,67%	11,04%
2014	14,74%	68,56%	16,70%

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων είναι η εφαρμογή τους σε καλλιέργεια που δεν αναφέρεται στην ετικέτα, δηλαδή σε καλλιέργεια για την οποία δεν είναι εγκεκριμένη η χρήση τους. Η μείωση των κινδύνων και των δυσμενών επιπτώσεων για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον από τη χρήση γεωργικών φαρμάκων απαιτεί την εξάλειψη της χρήσης τους σε καλλιέργειες όπου δεν έχει εγκριθεί η χρήση τους. Καμία βελτίωση δεν παρουσιάστηκε το 2018 σε σχέση με 2014 και 2016.

➤ Ασφάλεια χρήστη

Στο κεφάλαιο αυτό, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήματα που αφορούν τη δική τους ασφάλεια. Οι απαντήσεις που λήφθηκαν καθιστούν επιτακτική ανάγκη τη λήψη μέτρων εκπαίδευσης και ενημέρωσης των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων για τους κινδύνους που διατρέχει η υγεία τους όταν δεν χρησιμοποιούν τα απαραίτητα μέσα ατομικής προστασίας.

Πίνακας 6.12. Στατιστικά χρήσης μέσω ατομικής προστασίας κατά την εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenvxoiifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 14. Φοράτε μέσα ατομικής προστασίας όταν χρησιμοποιείτε γεωργικά φάρμακα;	Ναι	Όχι	Μερικές φορές
2018	80,16%	5,27%	14,57%
2016	75,95%	8,26%	15,79%
2014	67,76%	10,39%	21,85%

Ιδιαίτερα σημαντική ήταν το 2018 η αύξηση του αριθμού των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι φορούν πάντα τα απαραίτητα μέσα ατομικής προστασίας σε σχέση με το 2014 και με το 2016. Η υποτίμηση των κινδύνων για την υγεία των επαγγελματιών χρηστών χαρακτηρίζει το ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι δεν φορούν ποτέ ή δεν φορούν πάντα τα μέσα ατομικής προστασίας, όταν χρησιμοποιούν γεωργικά φάρμακα. Αποτελεί καθήκον όλων των ενδιαφερόμενων μερών η συμβολή στην εκπαίδευση και την ενημέρωση των επαγγελματιών χρηστών για τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται όταν δεν φορούν τα μέσα ατομικής προστασίας και ένας από τους στόχους των μέτρων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Πίνακας 6.13. Στατιστικά συχνότητας συμπτωμάτων δηλητηρίασης από τη χρήση γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenvxoiifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 15. Έχετε νιώσει αδιαθεσία ή άλλη παρενέργεια από την χρήση γεωργικών φαρμάκων;	Ναι	Όχι
2018	20,49%	79,51%
2016	21,76%	78,24%
2014	24,19%	75,81%

Η υποτίμηση των κινδύνων για την υγεία των επαγγελματιών χρηστών δεν θα μπορούσε να μην έχει συνέπειες, όταν ένα αντίστοιχο με την προηγούμενη ερώτηση ποσοστό των ερωτηθέντων επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων δήλωσε ότι έχει νιώσει αδιαθεσία ή άλλη παρενέργεια από τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων. Η επίγνωση του κινδύνου καθίσταται επιτακτική αναγκαιότητα.

Πίνακας 6.14. Στατιστικά της χρονικής στιγμής που χρησιμοποιούνται τα μέσα ατομικής προστασίας (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenvxoiifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 16. Πότε φοράτε τα μέσα ατομικής προστασίας;	Πριν ετοιμάσω το ψεκαστικό υγρό	Πριν ξεκινήσω την εφαρμογή	Μόνο εάν το γεωργικό φάρμακο είναι δηλητήριο
2018	61,39%	28,59%	10,02%
2016	62,29%	25,68%	11,03%
2014	50,09%	34,73%	15,18%

Τα μέσα ατομικής προστασίας πρέπει να φοριούνται στο στάδιο πριν την ετοιμασία του ψεκαστικού υγρού, όπου ο επαγγελματίας χρήστης έρχεται σε επαφή με το πυκνό γεωργικό φάρμακο. Σε καμία περίπτωση μόνον εάν το γεωργικό φάρμακο είναι δηλητήριο, όπως δήλωσε σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων, καθώς και όσα από τα γεωργικά φάρμακα δεν είναι δηλητήρια, δεν στερούνται βλαβερών επιδράσεων στην υγεία του επαγγελματία χρήστη.

Πίνακας 6.15. Στατιστικά χρησιμοποιούμενων μέσων ατομικής προστασίας (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 17. Ποια μέσα ατομικής προστασίας χρησιμοποιείτε;	Μάσκα	Μάσκα και γάντια	Μάσκα, γάντια, μπότες και φόρμα	Ότι γράφει στην ετικέτα	Τίποτα
2018	10,07%	31,45%	44,39%	11,40%	2,7%
2016	10,05%	36,23%	48,85%	1,54%	3,33%
2014	17,09%	38,15%	33,93%	3,50%	7,33%

Η υποτίμηση των κινδύνων για την υγεία των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων χαρακτηρίζει το ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι δεν φορούν τα μέσα ατομικής προστασίας (απάντηση «τίποτα»). Ενθαρρυντική είναι η συνεχής μείωση του ποσοστού των επαγγελματιών χρηστών που δεν χρησιμοποιεί ΜΑΠ.

➤ Προστασία του περιβάλλοντος

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτέλεσε το περιεχόμενο των ερωτήσεων του κεφαλαίου αυτού. Οι ερωτηθέντες με τις απαντήσεις που έδωσαν περιέγραψαν τα σημεία που πρέπει να δίνεται ιδιαίτερα προσοχή για τη μείωση των βλαβερών επιπτώσεων στο περιβάλλον από τη μη ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

Πίνακας 6.16. Στατιστικά μεθοδολογίας διαχείρισης περίσσειας ψεκαστικού υγρού γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 18. Πώς διαχειρίζεστε το ψεκαστικό υγρό που περισσεύει;	Άδειασμα στην άκρη του χωραφιού	Επαναψεκασμός του χωραφιού	Αποθήκευση στο βυτίο για το μέλλον	Ψεκασμός σε ακαλλιέργητη έκταση	Με άλλο τρόπο
2018	21,31%	44,21%	7,68%	13,42%	13,38%
2016	19,59%	50,29%	7,75%	10,17%	11,21%
2014	22,48%	49,14%	7,36%	9,19%	11,83%

Η διαχείριση του πλεονάζοντος ψεκαστικού υγρού στους μισούς σχεδόν από τους ερωτηθέντες γίνεται με επαναψεκασμό του χωραφιού. Η πρακτική του αδειάσματος στην άκρη του χωραφιού πρέπει να αποφεύγεται καθώς εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον. Επίσης, ο «άλλος τρόπος» που δήλωσε ένα αξιοπρόσεκτο ποσοστό των ερωτηθέντων πρέπει να διευκρινιστεί, καθώς υφίστανται καταγγελίες ότι γίνεται με λειτουργία του ψεκαστικού μηχανήματος κατά τη διάρκεια της διαδρομής της επιστροφής του ψεκαστή στο σπίτι του.

Πίνακας 6.17. Στατιστικά τρόπου διαχείρισης κενών συσκευασίας γεωργικών φαρμάκων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 19. Πού απορρίπτετε τις κενές συσκευασίες;	Σε κάδο απορριμμάτων μετά από ξέπλυμα	Σε κάδο απορριμμάτων χωρίς ξέπλυμα	Κάψιμο ή ταφή μετά από ξέπλυμα	Κάψιμο ή ταφή χωρίς ξέπλυμα	Συμμετέχω σε πρόγραμμα συλλογής και ανακύκλωσης	Άλλου
2018	64,65%	9,98%	15,55%	3,34%	Δεν υπήρχε η επιλογή αυτή	6,47%
2016	53,84%	11,75%	15,52%	4,11%	9,17%	3,61%
2014	59,57%	15,99%	12,94%	5,66%	Δεν υπήρχε η επιλογή αυτή	5,84%

Η διαχείριση των κενών συσκευασίας των γεωργικών φαρμάκων αποτελεί σημαντικό πρόβλημα. Η πρακτική της καύσης ή της ταφής είναι παράνομη και απαράδεκτη και σε κάθε περίπτωση πρέπει να αποφεύγεται από τους επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων.

Πίνακας 6.18. Στατιστικά πλύσιματος μηχανήματος εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων μετά τη χρήση του (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 20. Πλένετε το ψεκαστικό μηχάνημα μετά τον ψεκασμό;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
2018	83,50%	3,43%	13,07%
2016	85,13%	2,73%	12,14%
2014	76,55%	5,40%	18,05%

Το πλύσιμο του ψεκαστικού μηχανήματος μετά τον ψεκασμό διασφαλίζει την ορθή λειτουργία του και τη μη πρόκληση υπολειμμάτων στην επόμενη καλλιέργεια από ψεκαστικό υγρό που είχε απομείνει στο βυτίο από τον προηγούμενο ψεκασμό. Ένα ποσοστό πλέον του 15% των ερωτηθέντων δεν πλένει πάντα ή δεν πλένει καθόλου το ψεκαστικό μηχάνημα μετά τον ψεκασμό, με αποτέλεσμα την προαναφερόμενη επικινδυνότητα.

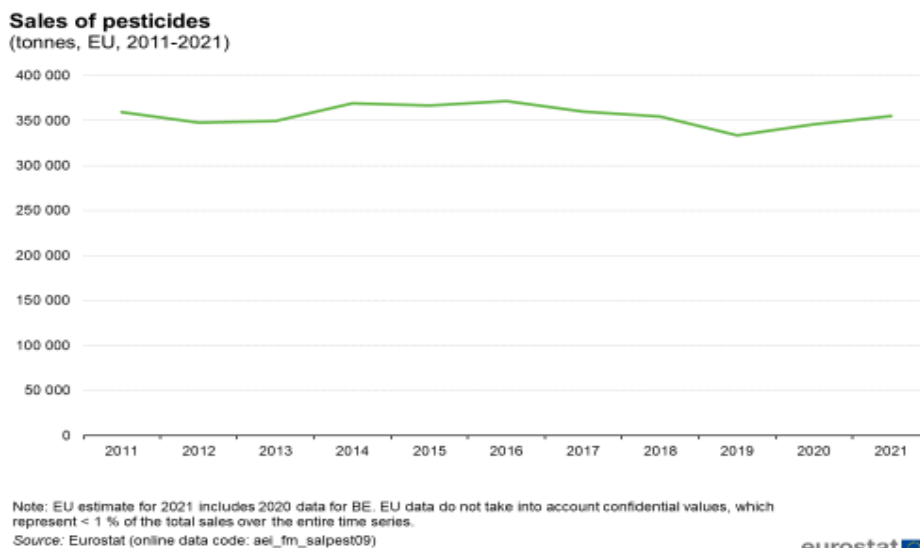
Πίνακας 6.19. Στατιστικά τήρησης ενδείξεων γεωργικών φαρμάκων για τις μέλισσες και το περιβάλλον (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/540-statistika-fytorosta>)

Ερώτηση 21. Τηρείτε τις ενδείξεις του γεωργικού φαρμάκου για τις μέλισσες και το περιβάλλον;	Ναι	Όχι	Όχι πάντα
2018	84,49%	3,38%	12,13%
2016	83,38%	3,96%	12,66%
2014	77,71%	6,86%	15,43%

Η τήρηση των ενδείξεων κάθε γεωργικού φαρμάκου για τις μέλισσες και το περιβάλλον μειώνει τους κινδύνους. Σχεδόν το 16% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι δεν τις ακολουθούν ή ότι δεν τις ακολουθούν πάντα. Το ποσοστό αυτό πρέπει να μειωθεί και για το σκοπό αυτό πρέπει να αναληφθούν οι κατάλληλες δράσεις από όλους τους εμπλεκόμενους.

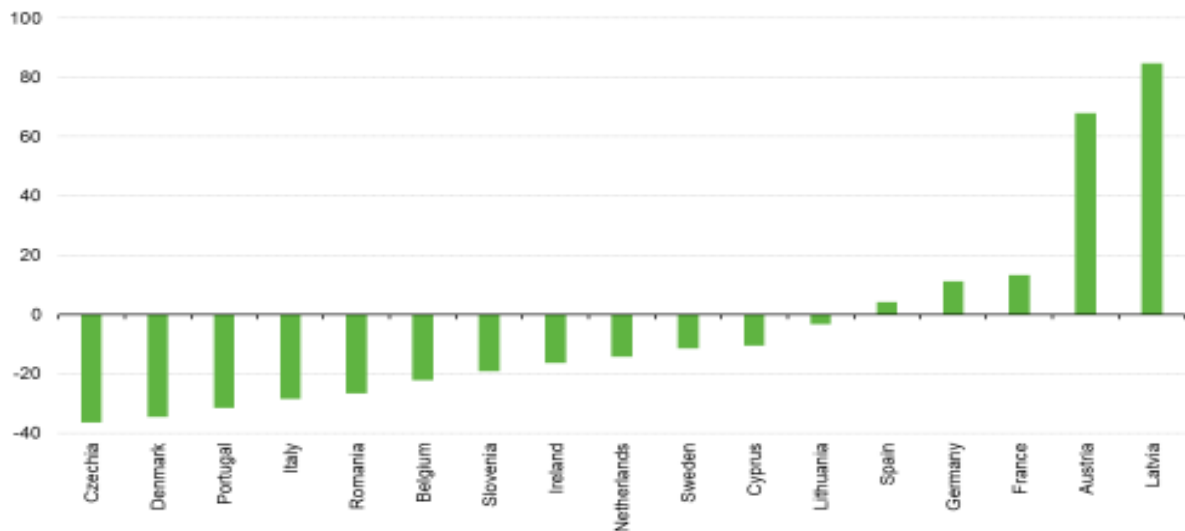
Οι στατιστικές για τη διάθεση στην αγορά των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και τη χρήση τους σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης δείχνουν μια τάση για μείωση κατά τα έτη 2011-2019 (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230510-1>).

Το 2021, πουλήθηκαν 355 175 τόνοι φυτοφαρμάκων στην Ε.Ε. Αυτή ήταν μια μέτρια αύξηση 2,7% σε σύγκριση με το 2020 (346.000 τόνοι) και αντιπροσώπευε μια περαιτέρω ανάκαμψη προς τον μεσοπρόθεσμο ετήσιο μέσο όρο μεταξύ 2011 και 2021 (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230510-1>).

Εικόνα 6.22. Κατανομή πωλήσεων γεωργικών φαρμάκων στην Ε.Ε. (τόνοι ανά έτος) ([https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agri-environmental indicator - consumption of pesticides#Analysis at EU and country level](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agri-environmental_indicator_-_consumption_of_pesticides#Analysis_at_EU_and_country_level))

Developments in the sales of pesticides (%, selected EU countries, 2011-2021)

Note: The graphic shows the 16 EU countries for which complete data are available for both 2011 and 2021, as well as Belgium, for which complete data are available for 2011 and 2020.

Source: Eurostat (online data code: ae1_fm_salpest09)

eurostat

Εικόνα 6.23. Μεταβολή πωλήσεων γεωργικών φαρμάκων στην Ε.Ε. σε επιλεγμένα Κράτη-Μέλη ([https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agri-environmental indicator - consumption of pesticides#Analysis at EU and country level](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agri-environmental_indicator_-_consumption_of_pesticides#Analysis_at_EU_and_country_level))

6.19. Διαχείριση ληγμένων, μη εγκεκριμένων και με φθορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ ως «*επικίνδυνα απόβλητα*» ορίζονται τα **απόβλητα που εμφανίζουν μια ή περισσότερες από τις επικίνδυνες ιδιότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας**, όπως είναι η ερεθιστικότητα, το εύφλεκτο, η οξεία τοξικότητα, το καρκινογόνο κλπ.

Σύμφωνα με την απόφαση 2014/955/ΕΕ (L 370/44) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα αγροχημικά απόβλητα εντάσσονται με κωδικό 02 01 08*, εφόσον περιέχουν επικίνδυνες ουσίες. Η επισήμανση με αστερίσκο «*» δείχνει ότι είναι επικίνδυνα απόβλητα (Παράρτημα απόφασης 2014/955/ΕΕ , ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ , περ. 2). Σε περίπτωση όμως που δεν περιέχονται επικίνδυνες ουσίες, τότε κατατάσσονται στον κωδικό 02 01 09 αγροχημικά απόβλητα, εκτός εκείνων που αναφέρονται στο 02 01 08, οπότε και μπορούν να διαχειρίζονται ως μη επικίνδυνα απόβλητα. Επομένως, καθοριστικό ρόλο στην κατάταξη των αποβλήτων έχει η ταξινόμηση των

φυτοπροστατευτικών προϊόντων ως προς την επικινδυνότητά τους. Εφόσον ταξινομούνται σε μία ή περισσότερες κατηγορίες κινδύνου, σύμφωνα με το Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας τους, τότε τα απόβλητα που προκύπτουν από τα εν λόγω φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ταξινομούνται στην κατηγορία των επικινδύνων αποβλήτων. Σε διαφορετική περίπτωση θεωρούνται μη επικίνδυνα απόβλητα, κωδικός 02 01 09.

Τα ληγμένα, τα μη εγκεκριμένα ή με φθορά φυτοπροστατευτικά προϊόντα είναι αγροχημικά απόβλητα και στην πλειοψηφία τους χαρακτηρίζονται ως επικίνδυνα απόβλητα.

Η διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων γίνεται από ειδικά αδειοδοτημένες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4819/2021 (Α'129) και την κύρια ευθύνη και υποχρεώσεις έχει ο παραγωγός των αποβλήτων αυτών.

Η πρώτη σκέψη θα πρέπει να είναι πάντα η πρόληψη, δηλαδή οι δραστηριότητες και οι καλλιεργητικές πρακτικές του παραγωγού χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων θα πρέπει να συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση των ακατάλληλων φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος είναι ο παραγωγός να προμηθεύεται αποκλειστικά και μόνον την ποσότητα που πρόκειται να χρησιμοποιήσει στον επόμενο ψεκασμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Έτσι, ο παραγωγός εξοικονομεί χρήματα που σε άλλη περίπτωση θα δαπανούσε για σκευάσματα που εν τέλει δεν θα χρησιμοποιούσε και συνεπώς μειώνονται τα έξοδά του.

Η διαχείριση των ακατάλληλων φυτοπροστατευτικών προϊόντων γίνεται ως επικίνδυνα απόβλητα από εταιρείες που έχουν αδειοδοτηθεί για το σκοπό αυτό από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με άδεια συλλογής μεταφοράς επικινδύνων αποβλήτων, που τους επιτρέπει να δραστηριοποιούνται σε πανελλαδικό επίπεδο. Το κόστος για τη διαχείριση των σκευασμάτων αυτών βαραίνει τον παραγωγό ή τον μετέπειτα κάτοχό τους. Στον ιστότοπο <https://wrm.ypeka.gr/> του Υπουργείου περιβάλλοντος και Ενέργειας, εισάγοντας τον κωδικό 02 01 08* που αντιστοιχεί στα αγροχημικά απόβλητα που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες, προκύπτουν οι εταιρείες που διαθέτουν την άδεια συλλογής και μεταφοράς, στις οποίες πρέπει να παραδοθούν τα επικίνδυνα απόβλητα και να τηρηθούν τα προβλεπόμενα παραστικά.

6.20. Δηλητηριάσεις από γεωργικά φάρμακα

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ορθολογική Χρήση των Γεωργικών Φαρμάκων, δημοσίευσε στοιχεία για οξείες δηλητηριάσεις, απόπειρες αυτοκτονίας και θανάτους από φυτοφάρμακα για τα έτη 2015- 2017

Τα στοιχεία προέρχονται από έγγραφο του Κέντρου δηλητηριάσεων (https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Statistika_Dhlhthriaseis_080318.pdf).

ΑΔΑ: 6ΒΩΝ4653ΠΓ-ΓΘ1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ ΜΕ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ Στατιστικά στοιχεία για περιστατικά οξείας δηλητηρίασης από γεωργικά φάρμακα (Προέλευση: Κέντρο Δηλητηριάσεων)

1. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ				
	Έτος 2015	Έτος 2016	Έτος 2017	
Συνολικός αριθμός περιπτώσεων:	593	530	483	
Απόπειρες:	31	73	58	
Επαγγελματικές:	348	396	380	
Ατύχημα:	214	61	45	
Θάνατοι:	5	3	3	
Ανάλυση περιπτώσεων	Οργανοφωσφορικά:	1	3	1
	Καρβαμιδικά:	1		
	Diquat:	3		
	Paraquat:			2
Άντρες:	395	386	389	
Γυναίκες:	183	143	92	
Ζώα:	15	1	2	
Περιστατικά Μακράς Νοσηλείας:	9	8	7	

Εικόνα 6.24. Περιστατικά οξείας δηλητηρίασης από γεωργικά φάρμακα (https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Statistika_Dhlhthriaseis_080318.pdf)

Κατά μέσο όρο τα έτη 2015-2017 καταγράφηκαν 535,3 περιστατικά οξείας δηλητηρίασης κατ' έτος (593 το 2015, 530 το 2016 και 483 το 2017) και 11 θάνατοι συνολικά. Τα περισσότερα περιστατικά αφορούσαν σε άνδρες σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας. Οι απόπειρες αυτοκτονίας και τα τρία αυτά χρόνια ήταν 162 ενώ σημειώθηκαν και δηλητηριάσεις από ατύχημα (320).

Στην κορυφή των φυτοφαρμάκων που ευθύνονταν για τις δηλητηριάσεις ήταν τα Οργανοφωσφορικά και ακολουθούσαν τα καρβαμιδικά, paraquat, πυρεθρίνες, διάφορα φυτοφάρμακα, λιπάσματα, ζιζανιοκτόνα, diquat, glyphosate (Roundup), εντομοκτόνα, νικοτινοειδή και οργανοχλωριωμένα.

6.21. Μελέτη περίπτωσης

Κλιμάκιο ελεγκτικής αρχής διενεργεί απροειδοποίητο έλεγχο στις εγκαταστάσεις παραγωγού αμπελιού επιτραπέζιου (επαγγελματία χρήστη γεωργικών φαρμάκων) αργά την άνοιξη όπου υπάρχει ένταση ψεκασμών. Ο έλεγχος γίνεται στο χώρο που αποθηκεύει τα γεωργικά φάρμακα.

Το ελεγκτικό κλιμάκιο καταγράφει τις παρατηρήσεις του. Μεταξύ άλλων εντοπίζονται τα παρακάτω:

1. Τα γεωργικά φάρμακα είναι τοποθετημένα σε ένα παλιό (χαλασμένο) ψυγείο μέσα σε μία αποθήκη. Το ψυγείο είναι γεμάτο από συσκευασίες γεωργικών φαρμάκων που έχουν ανοιχτεί και έχει χρησιμοποιηθεί μέρος τους. Η αποθήκη είναι στην αυλή του σπιτιού του κάτω από τη σκάλα, χωρίς παράθυρα και η πόρτα συγκρατείται με σύρμα.
2. Τα γεωργικά φάρμακα που βρίσκονται στο ψυγείο είναι εγκεκριμένα για επιτραπέζιο σταφύλι εκτός από δύο γεωργικά φάρμακα σε μεγάλες συσκευασίες, που δεν είναι εγκεκριμένα και ο παραγωγός εξηγεί ότι τα χρησιμοποιεί στις τριανταφυλλιές της συζύγου του.
3. Στον ίδιο χώρο βρίσκονται τα μέσα ατομικής προστασίας (φόρμα, μπότες και γάντια), τα οποία είναι λερωμένα από γεωργικά φάρμακα και μυρίζουν. Ο παραγωγός εξηγεί ότι μόλις προχθές έκανε τον τελευταίο ψεκασμό και δεν πρόλαβε να τα πλύνει.
4. Ο παραγωγός δείχνει τις καταγραφές χρήσης. Ρωτώντας τον παραγωγό πώς υπολογίζει την απαιτούμενη δόση κάθε φορά του γεωργικού φαρμάκου, αναφέρει ότι την γράφει ο γεωπόνος του μαγαζιού πάνω στη συσκευασία («3 κουταλιές στα 100 λίτρα») και ότι ο ίδιος χρησιμοποιεί μόνον πλαστικά κουτάλια για το σκοπό αυτό.

Ερωτήσεις

1. Με βάση τις παρατηρήσεις του ελεγκτικού κλιμακίου σε ποια σημεία τεκμηριώνονται, αν τεκμηριώνονται, παραβάσεις και σε ποιο άρθρο της νομοθεσίας;
2. Τι συστάσεις θα κάνατε στον παραγωγό για την ασφάλειά του;
3. Χρειάζονται να γίνουν επιπλέον ενέργειες από το ελεγκτικό κλιμάκιο;

6.22. Βιβλιογραφία ενότητας

Ελληνικές πηγές

Απόφαση 2014/955/ΕΕ της 18ης Δεκεμβρίου 2014 για την τροποποίηση της απόφασης 2000/532/ΕΚ όσον αφορά τον κατάλογο των αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32014D0955>)

Εγκύκλιος με αριθμ. πρωτ. 2538/23216/12.03.12 του ΥΠΑΑΤ με θέμα: «Καταγραφή χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων».

Εγκύκλιος με αριθμ. πρωτ. 5919/62354/13-5-2014 του ΥΠΑΑΤ με θέμα: «Βέλτιστες Εργασιακές Πρακτικές Χρήσης Γεωργικών Φαρμάκων»(https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Egkyklios_VeltPraktChrhshs.pdf).

Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2024/373 της 24^{ης} Ιανουαρίου 2024 σχετικά με τα εναρμονισμένα πρότυπα για την επιθεώρηση του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων τα οποία καταρτίστηκαν προς υποστήριξη της οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2023/564 της Επιτροπής της 10^{ης} Μαρτίου 2023, σχετικά με το περιεχόμενο και τη μορφή των αρχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που τηρούν οι επαγγελματίες χρήστες σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009 , σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2019/945 της Επιτροπής, της 12^{ης} Μαρτίου 2019, για συστήματα μη επανδρωμένων αεροσκαφών και φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων μη επανδρωμένων αεροσκαφών τρίτων χωρών.

Κοντάκου, Δ. (2021). Συμβολή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων στη μείωση της γεωργικής ρύπανσης: προκλήσεις και προοπτικές. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Θετικών Επιστημών, Διαχείριση Αποβλήτων, Διπλωματική Εργασία.

ΚΥΑ 8197/90920/2013 (ΦΕΚ 1883/Β/1-8-2013). Θέσπιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος.

[ΚΥΑ 9269/246316 \(ΦΕΚ Β'4032/21.09.20\)](#). Εθνικό Σχέδιο Δράσης του άρθρου 18 του ν. 4036/2012 (Α'8) με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Οκτωβρίου 2009 σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (L 309).

Λασκαράκης, Κ. (2022). Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και η ορθολογική χρήση τους για την προστασία του περιβάλλοντος. Διερεύνηση της τήρησης του Εθνικού σχεδίου δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων από τους Έλληνες παραγωγούς με τη χρήση ερωτηματολογίου. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Διαχείριση και Τεχνολογία Ποιότητας, Διπλωματική Εργασία.

Μαλλή, Α. (2021). Η ορθολογική χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ουσιών από νέους γεωργούς. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Μεταπτυχιακή Εργασία (<https://doi.org/10.26265/polynoe-855>).

Μπουροδήμος Γεώργιος. *Εγχειρίδιο επιθεώρησης εν χρήσει εξοπλισμού γεωργικών φαρμάκων*. 2^η Έκδοση. Αθήνα 2020, ΕΛΓΟ Δήμητρα, Ινστιτούτο Εδαφοϋδατικών Πόρων, Τμήμα Γεωργικής Μηχανικής (<https://www.elgo.gr/images/pdf/egxeiridio-epitheorisis-EEGF-2nd-Edition.pdf>).

[ΝΟΜΟΣ 4036/2012](#) (Α'8) «Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις», όπως ισχύει.

[Νόμος 4819/2021](#) (Α'129). Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/ 851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις.

Οδηγία 79/409/ΕΟΚ Του Συμβουλίου της 2^{ας} Απριλίου 1979 περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών.

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ Του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων.

[Οδηγία 2008/98/ΕΚ](#) για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών φαρμάκων.

[Οδηγία 2009/128/ΕΚ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ).

Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20^{ης} Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (αναδιατύπωση).

ΥΑ 9497/104760/2014 (ΦΕΚ 2310/Β/28-8-2014). Συνταγή χρήσης γεωργικού φαρμάκου.

[ΥΑ Ε8 1831/39763/7-4-2015 \(Β'671\)](#) «Σύστημα επιθεώρησης εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων και διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού επιθεώρησης».

Ξενόγλωσσες πηγές

Al Heidary, M., Douzals, J. P., Sinfort, C., & Vallet, A. (2014). Influence of spray characteristics on potential spray drift of field crop sprayers: A literature review. *Crop protection*, 63, 120-130.

European Commission (2017). DG Health and Food Safety, DG(SANTE) 2016-6004 - MR “[Overview Report Controls on the Marketing and Use of Plant Protection Products](#)”. ISBN 978-92-79-53011-1, doi:10.2875/596386, Catalogue number: EW-BC-15-056-EN-N. Ref. Ares(2017)3239908 - 28/06/2017

Hafeez, A., Husain, M. A., Singh, S. P., Chauhan, A., Khan, M. T., Kumar, N., Chauhan, A. & Soni, S. K. (2023). Implementation of drone technology for farm monitoring & pesticide spraying: A review. *Information processing in Agriculture*, 10, 192-203.

Kalfas, D., Kalogiannidis, S., Papaevangelou, O., Melfou, K., & Chatzitheodoridis, F. (2024). Integration of Technology in Agricultural Practices towards Agricultural Sustainability: A Case Study of Greece. *Sustainability*, 16(7), 2664.

Karasmanaki, E., Dimopoulou, P., Vryzas, Z., Karipidis, P., & Tsantopoulos, G. (2021). Is the environmental behavior of farmers affecting their pesticide practices? A case study from Greece. *Sustainability*, *13*(3), 1452.

Lopes, L. D. L., Cunha, J. P. A. R. D., & Nomelini, Q. S. S. (2023). Use of Unmanned Aerial Vehicle for Pesticide Application in Soybean Crop. *AgriEngineering*, *5*(4), 2049-2063.

Lykogianni, M., Bempelou, E., Karamaouna, F., & Aliferis, K. A. (2021). Do pesticides promote or hinder sustainability in agriculture? The challenge of sustainable use of pesticides in modern agriculture. *Science of the Total Environment*, *795*, 148625.

Möhring, N., Ingold, K., Kudsk, P., Martin-Laurent, F., Niggli, U., Siegrist, M., Studer, B., Walter, A. & Finger, R. (2020). Pathways for advancing pesticide policies. *Nature food*, *1*(9), 535-540.

Remoundou, K., Brennan, M., Sacchettini, G., Panzone, L., Butler-Ellis, M. C., Capri, E., Charistou, A., Chaideftou, E., Gerritsen-Ebben, M. G., Machera, K., Spanoghe, P., Glass, R., Marchis, A., Doanngoc, K., Hart, A., & Frewer, L. J. (2015). Perceptions of pesticides exposure risks by operators, workers, residents and bystanders in Greece, Italy and the UK. *The Science of the total environment*, *505*, 1082–1092.

Simoglou, K. B., & Roidakis, E. (2022). Consumers' Benefit—risk perception on pesticides and food safety—a survey in Greece. *Agriculture*, *12*(2), 192.

Tsakiris, P., Damalas, C. A., & Koutroubas, S. D. (2023). Safety behavior in pesticide use among farmers of northern Greece: the role of information sources. *Pest Management Science*, *79*(11), 4335-4342.

Tzouramani, I., Mantziaris, S., & Karanikolas, P. (2020). Assessing sustainability performance at the farm level: Examples from Greek agricultural systems. *Sustainability*, *12*(7), 2929.

Πηγές στο διαδίκτυο

<https://esyf.gr/12-logos-safe-use/>

<https://www.ellinikigeorgia.gr/olokliromeni-futoprostasia-praktikes-tis-koinis-logikis-odigoun-sti-meiosi-tou-koustous-paragogis/>

<https://iobc-wprs.org/>

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/oloklfytoprostasia-menu/2972-odhgies-fyto>

<https://iobc-wprs.org/expert-group/integrated-protection-of-olive-crops/>

<https://blog.farmacon.gr/katigories/texniki-arthrografia/georgia-akriveias/item/1393-efarmogi-georgia-akriveias-sti-fytoprostasia>

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/nea/GEORGPPOEIDOPOIHSEIS/BOLOS/2024/ampeli_20324.pdf

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenvxoi/fitoprostataeytikonmenu/530-syntagh-geo-farmaka>

<https://blog.farmacon.gr/katigories/texniki-arthrografia/fytoprostasia/item/1348-tropoi-asfaloy-xriss-kai-apothikefsis-ton-georgikon-farmakon>

<https://www.fao.org/brussels/news/news-detail/Improving-sustainable-use-of-pesticides-in-the-EU/en>

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenvxoi/Entypo_Enimerosis_Ps_ekasmou.pdf

<https://www.kysyf.eu/images/pdfs/VathmonomisiNefelopsekastiron.pdf>

<https://wikifarmer.com>

<https://www.oecd.org/env/ehs/pesticides-biocides/managing-risks-from-the-use-of-drones-for-pesticide-applications.htm>

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/Egriseis/Q_A_10-01-2023_V3.pdf

<https://ag.dji.com/>

https://www.fao.org/fileadmin/templates/agphome/documents/Pests_Pesticides/Code/Containers08.pdf

<https://gd.eppo.int/>

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenvxoi/fitoprostataeytikonmenu/540-statistika-fytorosta>

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenvxoi/Statistika_Dhlhthriaseis_080318.pdf

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230510-1>

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agri-environmental_indicator_-_consumption_of_pesticides#Analysis_at_EU_and_country_level

7. ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΦΠΠ

7.1. Σκοπός Ενότητας

Το επιμορφωτικό πρόγραμμα, αποσκοπεί να επιμορφώσει τους συμμετέχοντες στη μεθοδολογία και εφαρμογή των επισήμων ελέγχων χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

7.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- Προσδιορίσουν τις απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας ελέγχων στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων.
- Διενεργούν με αποτελεσματικότητα επισήμους ελέγχους στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων.
- Εφαρμόζουν με ακρίβεια και τεκμηριωμένα τη διαδικασία κυρώσεων και να συνθέτουν το σχετικό φάκελο.
- Να εξοικειωθούν με ειδικές καταστάσεις ελέγχου.
- Κατανοούν και να εφαρμόζουν ανάλυση επικινδυνότητας στην επιλογή του δείγματος των ελεγχόμενων χρηστών.
- Αξιολογούν τα παραστατικά αγοράς γεωργικών φαρμάκων σε σύγκριση με τις καλλιέργειες του παραγωγού.
- Συμπληρώνουν με ακρίβεια τα ειδικά έντυπα ελέγχων.
- Διακρίνουν τις απαραίτητες ενέργειες για τον έλεγχο της αποθήκης του χρήστη γεωργικών φαρμάκων.
- Συλλέγουν στοιχεία και να συντάσσουν εκθέσεις ελέγχου.
- Λαμβάνουν δείγματα από ψεκαστικά διαλύματα, μέρη του φυτού ή το έδαφος για τον έλεγχο της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Εξοικειωθούν με τα βασικά σημεία ελέγχου της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

7.1.2. Σύντομη περιγραφή

Η ΣΕΑ συντονίζει τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (ΦΠΠ), στους παρασκευαστές των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, στους παραγωγούς, αγρότες, επαγγελματίες χρήστες και άλλους που εμπλέκονται σε θέματα φυτοφαρμάκων. Επιπλέον, συντονίζει τις αρμόδιες αρχές όσον αφορά στη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την EFSA και με τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι εφαρμόζονται από τις αρμόδιες αρχές των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων και με παράλληλη δυνατότητα ελέγχου από τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού και Ελέγχου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Οι επίσημοι έλεγχοι καλύπτουν όλους τους τομείς κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσης ΦΠΠ. Η εφαρμογή της χρήσης των ΦΠΠ θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/128/EK.

Το σύστημα κυρώσεων για παραβάσεις που σχετίζονται με φυτοπροστατευτικά προϊόντα θεσπίζεται με το νόμο 4036/2012 (Α' 8).

Εφαρμόζεται ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου και επαλήθευσης της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων.

Το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου και τα αποτελέσματα των ελέγχων [έκθεση και ειδικές κυρώσεις για κάθε διάταξη του Ν.4036/2012 (Α' 8)] αναφέρονται στον ιστότοπο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostatiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/524-programa-elegxon/2088-etisio-pro-elegxou>.

Όλοι οι επίσημοι έλεγχοι στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα βασίζονται στην ανάλυση κινδύνου. Έχουν καθοριστεί συγκεκριμένοι παράγοντες κινδύνου για ελέγχους σε χρήστες (http://www.minagric.gr/images/stories/en_docs/plant_protection/Farmer_control_procedure.pdf).

Η θεματική στρατηγική του 2006 για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων οδήγησε σε ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο για την έγκριση και τη χρήση φυτοφαρμάκων. Αυτό περιλαμβάνει ένα

αυστηρό πλαίσιο για την έγκριση των δραστικών ουσιών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την έγκριση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων από τα κράτη μέλη (ΚΜ), που θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, που εκδόθηκε στις 21 Οκτωβρίου 2009.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1107/2009 απαιτεί τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα να εγκρίνονται μόνο εάν δεν έχουν αναγνωρισμένες επιβλαβείς επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου και των ζώων και δεν έχουν απαράδεκτες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Απαιτεί επίσης να εφαρμόζονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σύμφωνα με τις εγκεκριμένες συνθήκες χρήσης. Η Οδηγία 2009/128/ΕΚ για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων εγκρίθηκε την ίδια ημερομηνία (21 Οκτωβρίου 2009) ως μέρος της προαναφερθείσας θεματικής στρατηγικής.

Το άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 απαιτεί τη σωστή χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Αυτό σημαίνει την εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας και τη συμμόρφωση με τους όρους που καθορίζονται στην ετικέτα. Επιπλέον, το άρθρο 55 ορίζει ότι η ορθή χρήση περιλαμβάνει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων και ειδικότερα, με τις γενικές αρχές του IPM (Integrated Pest Management - ολοκληρωμένη φυτοπροστασία), όπως αναφέρονται στο άρθρο 14 και στο παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ.

Με ισχύ από τις 14 Δεκεμβρίου 2019, τα άρθρα 9 και 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 απαιτούν από τα κράτη μέλη να διενεργούν επίσημους ελέγχους προκειμένου να επαληθεύουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο η) του ίδιου Κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνει απαιτήσεις για τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

7.2. Ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 2, περ. η) του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται στους επίσημους ελέγχους που διενεργούνται για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τους κανόνες, είτε αυτοί θεσπίζονται σε ενωσιακό επίπεδο είτε από τα κράτη μέλη, για την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης όσον αφορά τους τομείς «των απαιτήσεων για τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της βιώσιμης χρήσης των φυτοφαρμάκων, με εξαίρεση τον εξοπλισμό εφαρμογής φυτοφαρμάκων».

Σύμφωνα με το άρθρο 109, παρ. 1 και το άρθρο 110, παρ. 1 του ίδιου Κανονισμού Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι επίσημοι έλεγχοι που διέπονται από τον παρόντα κανονισμό διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές βάσει ενός Πολυετούς Εθνικού Σχεδίου Ελέγχων (ΠΟΕΣΕ), του οποίου η κατάρτιση και η υλοποίηση αποτελεί αντικείμενο συντονισμού για το σύνολο της επικράτειάς τους. Τα ΠΟΕΣΕ καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι προγραμματίζονται επίσημοι έλεγχοι σε όλους τους τομείς που διέπονται από τους κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 και σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 9 και με τους κανόνες που προβλέπονται στα άρθρα 18 έως 27.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν.4036/2012, όπως ισχύει, η Συντονιστική Εθνική Αρχή (ΣΕΑ), δηλαδή η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καταρτίζει και συντονίζει ετήσια ή πολυετή προγράμματα ελέγχου των φυτοπροστατευτικών προϊόντων προκειμένου να διαπιστωθεί ότι τηρούνται στην πράξη οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας διάθεσης στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλεια των χρηστών, των καταναλωτών και του περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Annual_Control_Program_2022.pdf), το πρόγραμμα ελέγχων φυτοπροστατευτικών προϊόντων για το έτος 2022 περιελάμβανε όσον αφορά τον έλεγχο της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων τις παρακάτω προβλέψεις:

Οι έλεγχοι στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων αφορούν :

- Επιτόπιους ελέγχους σε επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων και συγκεκριμένα:
 - ✓ Ελέγχους αποθηκευτικών χώρων επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων, συμπεριλαμβανομένου της αποθήκευσης μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα οποία είχε χορηγηθεί προσωρινή έγκριση διάρκειας 120 ημερών με βάση το άρθρο 53 του Κανονισμού 1107/2009 και παρήλθε το χρονικό διάστημα έγκρισης.
 - ✓ Ελέγχους αρχείων καταγραφής χρήσης ή/και παραστατικών προμήθειας γεωργικών φαρμάκων. Σε περίπτωση παρουσίας περισσότερων της μιας καλλιέργειών θα πρέπει να ελέγχονται όλες οι καλλιέργειες. Δειγματοληπτικά λαμβάνονται τα αρχεία καταγραφής και ελέγχεται εάν η χρήση έγινε σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σχετική άδεια διάθεσης στην αγορά.

- ✓ Ελέγχους κατοχής πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.
- Δειγματοληψίες φύλλων και βλαστών, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα των προηγούμενων χρόνων. Τα δείγματα αυτά αποστέλλονται μετά από συνεννόηση με το αντίστοιχο εργαστήριο επισήμων ελέγχων υπολειμμάτων. Συχνότητα ελέγχων: Διενεργούνται μέχρι πέντε (5) δειγματοληψίες φύλλων και βλαστών, σε συνεννόηση με το Εργαστήριο Ελέγχου.
- Δειγματοληψίες καρπών. Οι έλεγχοι αυτοί αφορούν δείγματα που λαμβάνονται για τα προγράμματα ελέγχου υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων. Συχνότητα ελέγχων: Διενεργούνται δειγματοληψίες σύμφωνα με τα προγράμματα ελέγχου υπολειμμάτων και σε περίπτωση που από τα ευρήματα των εργαστηριακών αναλύσεων προκύπτει μη ορθή χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργείται επιτόπιος έλεγχος του επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Δειγματοληπτικούς ελέγχους σε ποσοστό τουλάχιστον 5% του συνολικού αριθμού των κατόχων πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στην περιοχή ευθύνης της αρμόδιας ελεγκτικής αρχής για την εφαρμογή των γενικών αρχών της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, όπως καθορίζονται στο Παράρτημα Δ' του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8) και τη με αριθ. 8197/90920/22-7-2013 (ΦΕΚ Β'1883) ΚΥΑ από τους επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων. Οι έλεγχοι αυτοί εντοπίζονται στην τήρηση των γενικών αρχών της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας και στην εφαρμογή των οδηγιών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας. Ειδικότερα στην περίπτωση αναρτημένων οδηγιών, ο έλεγχος αφορά στην εφαρμογή των ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην στήλη «ΕΦΑΡΜΟΓΗ / ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ» της κάθε οδηγίας.
- Δειγματοληψίες από ψεκαστικό διάλυμα φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Οι δειγματοληψίες από ψεκαστικό διάλυμα εφαρμόζονται μόνον εφόσον κρίνεται απαραίτητο για τη διερεύνηση της ορθής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε συνεννόηση με το Εργαστήριο Χημικού Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου, στο οποίο αποστέλλονται τα σχετικά δείγματα. Συχνότητα ελέγχων στους επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων: Διενεργούνται έλεγχοι σε αριθμό τουλάχιστον 5% του συνολικού

αριθμού των κατόχων πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στην περιοχή ευθύνης της αρμόδιας ελεγκτικής αρχής.

- Χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων επένδυσης σπόρων σποράς

Έλεγχοι στους χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται για επένδυση σπόρων σποράς (τα στοιχεία προκύπτουν κάθε φορά από την ψηφιακή υπηρεσία της ηλεκτρονικής καταγραφής της λιανικής πώλησης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της συνταγής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων).

Τα πλήρη στοιχεία διεύθυνσης των επαγγελματιών χρηστών αναζητούνται από τις αρμόδιες αρχές αρχές με επικοινωνία με τις ψηφιακές υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ελέγχονται:

- A. Τα αρχεία προμήθειας και χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- B. Δειγματοληπτικά οι συσκευασίες σπόρων εάν έχουν επενδυθεί με εγκεκριμένα για το σκοπό αυτό φυτοπροστατευτικά προϊόντα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αντίστοιχη άδεια διάθεσης στην αγορά. Οι Δ.Α.Ο.Κ. των Π.Ε. ελέγχουν σε συνεργασία με τα Τμήματα Αγροτικής Ανάπτυξης & Ελέγχου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τις εισαγόμενες παρτίδες σπόρων επενδυμένων με φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε άλλο κράτος, εάν υπάρχει σχετική άδεια από ένα κράτος – μέλος της Ε.Ε.
- Γ. Δειγματοληπτικά στις συσκευασίες σπόρων εάν αναφέρονται οι πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αντίστοιχη άδεια διάθεσης στην αγορά.
- Δ. Εάν εφαρμόζουν τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές σύμφωνα με τις χορηγηθείσες άδειες διάθεσης στην αγορά των αντίστοιχων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ώστε να εξασφαλίζεται ότι μπορεί να ελαχιστοποιηθεί η απελευθέρωση της σκόνης κατά την εφαρμογή στο σπόρο, την αποθήκευση και τη μεταφορά.

7.3. Εισαγωγή στον έλεγχο χρήσης γεωργικών φαρμάκων

Κατ' αρχάς πρέπει να είναι σαφές σε κάθε συμμετέχοντα σε ελεγκτικό κλιμάκιο ότι ο έλεγχος πρέπει να είναι **αντικειμενικός, δίκαιος και να οδηγεί στην τεκμηρίωση της συμμόρφωσης ή μη με την ισχύουσα νομοθεσία αποκλειστικά** (δηλαδή, χωρίς να χρησιμοποιείται ως μέτρο η προσωπική κρίση ή

η εκτίμηση του ελεγκτή) μέσα από έλεγχο εγγράφων ή με επιτόπια παρακολούθηση κάποιας δραστηριότητας.

Για την αντικειμενικότητα του ελέγχου θα πρέπει πάνω από όλα να μην υφίσταται οποιαδήποτε «σύγκρουση συμφερόντων» μεταξύ ελεγκτή και ελεγχόμενου. Ως «σύγκρουση συμφερόντων» νοείται οποιαδήποτε σχέση, προσωπική, κοινωνική οικονομική ή άλλη μεταξύ ελεγκτή και ελεγχόμενου που δύναται να επηρεάσει ευμενώς ή δυσμενώς τον έλεγχο. Επιπρόσθετα, σε οποιοδήποτε έλεγχο συνιστάται να είναι περισσότεροι του ενός ελεγκτές που θα συνυπογράψουν τα σχετικά έγγραφα ελέγχου για τη διασφάλιση του ελέγχου.

Ο ελεγκτής οφείλει να γνωρίζει ότι την ώρα του ελέγχου εκπροσωπεί την υπηρεσία του και μέσω αυτής το Ελληνικό Δημόσιο.

Η ελεγκτική ομάδα συνιστάται να φέρει σε κάθε έλεγχο μαζί της την ισχύουσα νομοθεσία (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή) για να είναι σε θέση να τεκμηριώσει στον ελεγχόμενο τυχόν απορίες που μπορεί να έχει. Επίσης, πρέπει οπωσδήποτε να έχει μαζί της την εντολή ελέγχου ή άλλο νομιμοποιητικό έγγραφο που καταγράφει την ιδιότητά των ελεγκτών και τα σχετικά έντυπα ελέγχου. Τέλος, η ελεγκτική ομάδα θα πρέπει πριν ξεκινήσει έναν επιτόπιο έλεγχο να έχει προετοιμαστεί κατάλληλα και αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει τουλάχιστον:

- Να έχει καταρτήσει το πρόγραμμα της ημέρας.
- Να έχει ελέγξει τις καλλιέργειες και τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται στις καλλιέργειες της περιοχής.
- Να έχει συζητήσει τη μεθοδολογία που θα ακολουθήσει, όπως ερωτήσεις που θα γίνουν, καταμερισμός εργασίας μεταξύ των μελών της ελεγκτικής ομάδας κ.α.
- Να έχει διαπιστώσει τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων εντύπων ελέγχου, μεταφορικού μέσου κ.α.

Με την έναρξη του ελέγχου θα πρέπει:

- Να συστηθούν στον ελεγχόμενο αναφέροντας το σκοπό της επίσκεψής τους. Εφόσον κριθεί απαραίτητο, πρέπει να γνωστοποιήσουν στον ελεγχόμενο ότι επιβάλλονται αυστηρές διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε όποιον αρνείται ή παρακωλύει καθ' οιονδήποτε τρόπο τη διενέργεια των ελέγχων από τα εξουσιοδοτημένα ελεγκτικά όργανα ή αρνείται την παροχή στοιχείων και πληροφοριών ή παρέχει ψευδή ή ανακριβή στοιχεία και πληροφορίες ή αποκρύπτει στοιχεία και πληροφορίες.

- Στο βαθμό που αυτό είναι δυνατόν χωρίς να αναιρείται ο έλεγχος φροντίζει να μην διαταράσσει κάποια δραστηριότητα που είναι σε εξέλιξη και γενικά φροντίζει να υπάρχει κλίμα συνεργασίας με τον ελεγχόμενο.
- Να καταστήσουν σαφές στον ελεγχόμενο ότι ο έλεγχος συνίσταται στην αντιπαράθεση της υφιστάμενης κατάστασης με την ισχύουσα νομοθεσία που είναι όλοι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου θα πρέπει:

- Οι ερωτήσεις που θα γίνονται να μην είναι «κλειστές» αλλά να προτρέπουν τον ελεγχόμενο να εκφράσει άποψη. Δηλαδή για παράδειγμα σε έναν παραγωγό **αντενδείκνυται η ερώτηση:** «Χρησιμοποιείς καθόλου μη εγκεκριμένα προϊόντα;». Αντίθετα, περισσότερες πληροφορίες για τον ίδιο σκοπό μπορεί να λάβει το ελεγκτικό κλιμάκιο αν ρωτήσει «*Τι κοιτάς όταν προμηθεύσαι ένα φυτοφάρμακο;*». Άρα, συνιστάται οι ερωτήσεις που γίνονται να ξεκινούν από: Τι, που, ποιος, πότε, γιατί, πώς, «δείξε μου» και από τις απαντήσεις να συμπληρώνεται το έντυπο ελέγχου και όχι να επαναλαμβάνονται αυτολεξεί οι ερωτήσεις του εντύπου ελέγχου.
- Σημαντικό συστατικό του ελέγχου είναι η **επιτόπια παρατήρηση** και η **συλλογή αντικειμενικών αποδείξεων**. Το ελεγκτικό κλιμάκιο παρατηρεί και καταγράφει με σαφήνεια και λεπτομέρεια τυχόν παραβάσεις που διαπιστώνει. **Η καταγραφή συμπληρώνεται από στοιχεία που τεκμηριώνουν την παράβαση**, όπως τιμολόγια, φωτοτυπίες εγγράφων ή σκευασμάτων, δειγματοληψίες, φωτογραφίες κ.α.
- Υποχρέωση του ελεγκτικού κλιμακίου είναι να συμπληρώνει τα έγγραφα **παρουσία και σε γνώση του ελεγχόμενου**, ο οποίος άλλωστε θα κληθεί να τα **συνυπογράψει**. Η **υπογραφή** του ή η **συμφωνία** του με τις διαπιστώσεις **δεν είναι απαραίτητη** και **αν δεν υπάρχει σημειώνεται στο έντυπο ελέγχου**. Ο ελεγχόμενος από το νόμο δύναται να έχει πρόσβαση στα έγγραφα που αφορούν την υπόθεσή του, τα οποία μπορεί είτε να αναγνώσει επιτόπου είτε να ζητήσει εγγράφως και να λάβει επικυρωμένα αντίγραφα.
- Το ελεγκτικό κλιμάκιο πρέπει να μεριμνά ώστε η **συμπεριφορά του εν γένει να είναι τέτοια** που να διασφαλίζεται η **αξιοπιστία** και η **φερεγγυότητα της υπηρεσίας**.

Ολοκληρώνοντας τον έλεγχο θα πρέπει:

- Η ελεγκτική ομάδα να βεβαιωθεί ότι έχουν συμπληρωθεί και υπογραφεί κατάλληλα όλα τα απαραίτητα έγγραφα.
- Να μεριμνήσει ώστε ο ελεγχόμενος να παραλάβει αντίγραφο του εντύπου ελέγχου άμεσα και η έκθεση ελέγχου να συμπληρώνεται είτε άμεσα είτε στην Υπηρεσία εντός εύλογου χρονικού διαστήματος για να παραληφθεί από τον ελεγχόμενο.
- Να καταστήσει σαφές στον ελεγχόμενο ότι η διαπίστωση αποκλίσεων ή παραβάσεων από την ισχύουσα νομοθεσία δεν επιφέρει αυτόματα κάποια κύρωση. Ο ίδιος θα κληθεί να εκφέρει **εγγράφως τις απόψεις του στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα των δέκα πέντε (15) ημερών**, οι οποίες θα αξιολογηθούν και από την αξιολόγηση των οποίων θα κριθεί αν θα επιβληθούν ή όχι κάποιες κυρώσεις. Επίσης, θα πρέπει να του γνωστοποιηθεί τυχόν **δυνατότητα ένστασης** που μπορεί να έχει ανάλογα με το είδος του ελέγχου.

Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να γνωρίζουν ότι λάθη που μπορεί να γίνουν κατά τη διάρκεια του ελέγχου είναι εξαιρετικά πιθανόν να οδηγήσουν στην από νομικής πλευράς κατάρρευση της υπόθεσης ακόμη και αν η παράβαση επί των πραγματικών γεγονότων δεν είναι υπό αμφισβήτηση.

Ειδικά θέματα

A. Παροχή εγγράφων στον ελεγχόμενο

Ο ελεγχόμενος έχει δικαίωμα σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας [Νόμος 2690/1999 (ΦΕΚ Α'45)] να πληροφορείται για έγγραφα της υπόθεσής του και μάλιστα καθώς έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από έγγραφη αίτησή του, να λαμβάνει γνώση ακόμη και των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. Το ανωτέρω δικαίωμα ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στις εγκαταστάσεις της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην περίπτωση που διεξάγεται ένας έλεγχος (όπως για παράδειγμα μετά από καταγγελία) και ο ελεγχόμενος ζητά να λάβει γνώση του καταγγέλλοντα ή του περιεχομένου της καταγγελίας. Στις περιπτώσεις αυτές και γενικά όπου κρίνεται ότι η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να **δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα**, η αρμόδια ελεγκτική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου [άρθρο 5 του Ν.2690/1999, όπως τροποποιήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 8 του Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ Α'9)].

Παράλληλα, σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ισχύουσες διατάξεις περί προσωπικών δεδομένων - GDPR.

B. Παραγωγός ή επαγγελματίας εφαρμοστής φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Ο ελεγχόμενος μπορεί να είναι είτε παραγωγός που χρησιμοποιεί φυτοπροστατευτικά προϊόντα στις καλλιέργειες που έχει, είτε επαγγελματίας εφαρμοστής φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Η ελεγκτική ομάδα οφείλει να καταγράψει στην έκθεση ελέγχου την ιδιότητά του και να προσαρμόσει ανάλογα τον διενεργούμενο έλεγχο. Για παράδειγμα, αν ο έλεγχος διενεργείται κατά την ώρα της προετοιμασίας του ψεκαστικού διαλύματος, υπεύθυνος για τη δοσολογία, την ανάμιξη και γενικά τις ενέργειες που τον αφορούν είναι ο επαγγελματίας εφαρμοστής φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Αν ο έλεγχος γίνει στον αγρό κατά τη διάρκεια του ψεκασμού από επαγγελματία εφαρμοστή, η ευθύνη της χρήσης σκευασμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων εγκεκριμένων σε μια καλλιέργεια είναι του παραγωγού, εκτός αν αποδεικνύεται τεκμηριωμένα ότι είχε συμφωνήσει ψεκασμό με άλλο προϊόν από αυτό που χρησιμοποιήθηκε.

Γ. Διενέργεια ελέγχου στην οικία του ελεγχόμενου

Οι ορισμένες από το Ν.4036/2012 ελεγκτικές αρχές **δεν έχουν δικαίωμα να διενεργήσουν ελέγχους εντός της οικίας** κάποιου ελεγχόμενου εκτός αν υφίσταται σχετική άδεια σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία από δικαστικό λειτουργό. Αν όμως η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ή άλλες σημαντικές για τον έλεγχο εγκαταστάσεις του ελεγχόμενου βρίσκονται **στο χωράφι ή σε άλλο επαγγελματικό χώρο, η ελεγκτική αρχή μπορεί**, σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 3β **να διενεργήσει έλεγχο**. Σε περίπτωση που ο ελεγχόμενος **αρνηθεί την πρόσβαση**, καταγράφεται άμεσα η παράβαση της παρακώλυσης ελέγχου και ζητείται η συνδρομή **δικαστικών και αστυνομικών αρχών** για τη διενέργεια του ελέγχου.

7.4. Επιλογή δείγματος ελέγχου

Ο έλεγχος των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργείται σε κάθε πρόσωπο που χρησιμοποιεί γεωργικά φάρμακα κατά την επαγγελματική του δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των ψεκαστών, παραγωγών, των γεωπόνων ή άλλων που αναλαμβάνουν την

ευθύνη της εφαρμογής των γεωργικών φαρμάκων, τόσο στον γεωργικό τομέα όσο και σε άλλους τομείς, **ασχέτως εάν οι επαγγελματίες χρήστες λαμβάνουν Κοινοτική ενίσχυση ή όχι.**

Η επιλογή των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργείται σύμφωνα με ανάλυση επικινδυνότητας μέσω ειδικής ψηφιακής υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η ειδική ψηφιακή υπηρεσία με ειδικές παραμέτρους αλλά και με την εισαγωγή πραγματικών στοιχείων σε διαρκή βάση, χορηγεί στις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές την απαραίτητη επιλογή των ελέγχων.

7.4.1. Ανάλυση επικινδυνότητας σε επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η επιλογή των επαγγελματιών χρηστών που θα ελεγχθούν στο πλαίσιο του ετησίου προγράμματος ελέγχου διενεργείται με ανάλυση επικινδυνότητας. Σύμφωνα με τη με αριθ. πρωτ. [8222/108917/3-8-2018 εγκύκλιο](#) της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥπΑΑΤ (ΑΔΑ: 699Ι4653ΠΓ-ΑΜ7), ο έλεγχος των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργείται σε κάθε πρόσωπο που χρησιμοποιεί γεωργικά φάρμακα κατά την επαγγελματική του δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των ψεκαστών, παραγωγών, των γεωπόνων ή άλλων που αναλαμβάνουν την ευθύνη της εφαρμογής των γεωργικών φαρμάκων, τόσο στον γεωργικό τομέα όσο και σε άλλους τομείς, **ασχέτως εάν οι επαγγελματίες χρήστες λαμβάνουν Κοινοτική ενίσχυση ή όχι.**

Η επιλογή των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργείται σύμφωνα με ανάλυση επικινδυνότητας μέσω ειδικής ψηφιακής υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η ειδική ψηφιακή υπηρεσία (Ψηφιακή Υπηρεσία ανάλυσης επικινδυνότητας στους ελέγχους στη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων) με ειδικές παραμέτρους αλλά και με την εισαγωγή πραγματικών στοιχείων σε διαρκή βάση χορηγεί στις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές την απαραίτητη επιλογή των ελέγχων.

Επίσης, επιδιώκεται η ανάλυση επικινδυνότητας στους επισήμους ελέγχους των γεωργικών φαρμάκων (φυτοπροστατευτικών προϊόντων) να βασίζεται και σε δεδομένα από την τρέχουσα πραγματικότητα διακίνησης και χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και συγκεκριμένα:

- Από τα δεδομένα της ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ και της ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΗΣΗΣ.
- Από τα δεδομένα παραβάσεων (ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ Ν.4036/2012), όπως αυτά εισάγονται από τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Τα δεδομένα από το ΜΗΤΡΩΟ ΚΑΤΟΧΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.

Οι χρήστες της Ψηφιακής Υπηρεσίας ανάλυσης επικινδυνότητας στους ελέγχους στη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥπΑΑΤ, ως Συντονιστική Εθνική Αρχή και αρμόδια υπηρεσία για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων σχετικά με τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των ελέγχων: α) τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του ΥπΑΑΤ (Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε.) και β) οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των κατά τόπους Περιφερειακών Ενοτήτων (ΔΑΟΚ-ΠΕ).

Στοιχεία παραβάσεων που σχετίζονται με τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων:

-
- ✓ Τα στοιχεία που εισάγονται στην Ψηφιακή Υπηρεσία ανάλυσης επικινδυνότητας είναι τα παρακάτω: ΑΦΜ παραβάτη, ημερομηνία έκδοσης απόφασης επιβολής διοικητικών κυρώσεων, Είδος παράβασης (τρεις επιλογές): α. «Παράβαση άρθρου 13.1.» Υπέρβαση ανώτατων επιτρεπτών ορίων σε προϊόντα εγχώριας παραγωγής, β. «Παράβαση άρθρου 45.3» Χρήση σκευάσματος χωρίς να τηρηθούν τα επί της συσκευασίας αναγραφόμενα (συνήθως σε καλλιέργεια που δεν επιτρέπεται) και γ. «Παράβαση άρθρου 9.3» Χρήση μη εγκεκριμένου σκευάσματος.
 - ✓ Καλλιέργειες στις οποίες εντοπίστηκαν παραβάσεις (επιλογή από λίστα).
 - ✓ Δραστικές ουσίες που εντοπίστηκαν σε παραβάσεις (επιλογή από λίστα).
 - ✓ Περιοχές (ουσιαστικά ΔΑΟΚ-ΠΕ) όπου εντοπίστηκαν οι παραβάσεις (επιλογή από λίστα).

Οι παρακάτω παράγοντες επικινδυνότητας:

- Παράγοντας Επικινδυνότητας ΠΕΚ1. Οι καλλιέργειες της περιοχής που καλλιεργούνται σε σημαντική έκταση και κατά καλλιέργεια η ποσοστιαία συμμετοχή της στις συνολικές καλλιεργούμενες εκτάσεις.
- Παράγοντας Επικινδυνότητας ΠΕΚ2. Μία διάκριση των ανωτέρω καλλιεργειών με κριτήριο αν είναι υπό κάλυψη (θερμοκηπίου) ή όχι.
- Παράγοντας Επικινδυνότητας ΠΕΚ3. Η ένταση της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ανά καλλιέργεια.
- Παράγοντας Επικινδυνότητας ΠΕΚ4. Η διαπίστωση ή μη υπερβάσεων υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων στις αντίστοιχες καλλιέργειες κατά τα τελευταία τρία (3) έτη.
- Παράγοντας Επικινδυνότητας ΠΕΚ5. Η διαπίστωση ή μη υπολειμμάτων μη επιτρεπτόν για χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στις ανωτέρω καλλιέργειες κατά τα τελευταία τρία (3) έτη.
- Παράγοντας Επικινδυνότητας ΠΕΚ6. Η διαπίστωση ή όχι μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στις συγκεκριμένες καλλιέργειες κατά τα τελευταία τρία (3) έτη.

Από την ανωτέρω ανάλυση επιλέγονται οι πέντε (5) καλλιέργειες, οι οποίες παρουσιάζουν αυξημένη επικινδυνότητα.

Η Ψηφιακή Υπηρεσία ανάλυσης επικινδυνότητας στους ελέγχους στη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων λαμβάνει αυτόματα τα παρακάτω στοιχεία από την ψηφιακή υπηρεσία της ηλεκτρονικής καταγραφής της λιανικής πώλησης φυτοπροστατευτικών προϊόντων:

1. Ψεκαστές που αγόρασαν τον μεγαλύτερο όγκο φυτοπροστατευτικών προϊόντων με δραστικές ουσίες όπου διαπιστώθηκαν παραβάσεις.
2. Ψεκαστές που δηλώθηκαν ως χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων
3. Ψεκαστές που αγόρασαν τον μεγαλύτερο όγκο φυτοπροστατευτικών προϊόντων συνολικά.

Αφού εισαχθούν τα ανωτέρω δεδομένα, η Ψ.Υ. καθοδηγεί την ελεγκτική αρχή στις προτεραιότητες που πρέπει να δώσει για τον έλεγχο των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων και συγκεκριμένα:

1. 100% έλεγχο των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων (παραγωγών) που έχουν υποπέσει σε παράβαση στην περιοχή ευθύνης της (follow-up έλεγχοι).
2. Προτεραιοποίηση ελέγχων στο γενικό δείγμα των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων (παραγωγών) με βάση την ανωτέρω ανάλυση επικινδυνότητας.
3. Τυχαίο δείγμα του συνολικού αριθμού επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων που προτίθεται να ελέγξει η ελεγκτική αρχή από τους κατόχους πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων που εδράζονται στην περιοχή ευθύνης της ελεγκτικής αρχής.

Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (Δ.Α.Ο.Κ. των Π.Ε.) λαμβάνουν από την Ψηφιακή Υπηρεσία ανάλυσης επικινδυνότητας στους ελέγχους στη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων τα στοιχεία των επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων (παραγωγών) που πρέπει να ελέγξουν βάσει προγράμματος σε ετήσια βάση ανά τύπο ελέγχου και ανά καλλιέργεια.

7.5. Χρονική στιγμή του ελέγχου – μη προειδοποίηση ελεγχόμενου

Σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «*οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται χωρίς προειδοποίηση, εκτός αν η προειδοποίηση είναι απαραίτητη και πλήρως δικαιολογημένη για τη διενέργεια του επίσημου ελέγχου. Όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους ύστερα από αίτημα του υπευθύνου επιχείρησης, η αρμόδια αρχή μπορεί να αποφασίσει αν οι επίσημοι έλεγχοι πρόκειται να πραγματοποιηθούν με ή χωρίς προειδοποίηση. Η διενέργεια επίσημων ελέγχων με προειδοποίηση δεν αποκλείει τη διενέργεια επίσημων ελέγχων χωρίς προειδοποίηση*».

Οι επιτόπιοι έλεγχοι στους επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργούνται **ΑΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΤΑ**, ειδικά στις περιπτώσεις που αφορούν χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων **σε καλλιέργειες που αφορούν παραγωγή τροφίμων**. Είναι δυνατόν να υπάρξει ειδοποίηση του επαγγελματία χρήστη μόνον εφόσον πληρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- ✓ Είναι απολύτως απαραίτητο για τη διενέργεια του ελέγχου.
- ✓ Είναι βέβαιο ότι ο χρόνος και ο τρόπος ειδοποίησης δεν παρέχει στον ελεγχόμενο τη δυνατότητα μεταβολής της ελεγχόμενης κατάστασης.

- ✓ Γίνεται το αργότερο 1-2 ώρες πριν τη διενέργεια του ελέγχου.

Εξαιρούνται της υποχρέωσης της απροειδοποίητης διενέργειας ελέγχων οι περιπτώσεις του ελέγχου της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων **σε μη εδώδιμες καλλιέργειες**, όπως σε ανθοκομικά φυτά, σε αστικό πράσινο, σε βαμβάκι, σε δασικά είδη κλπ, όπου όμως και πάλι για την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των ελέγχων **συστήνεται να γίνονται απροειδοποίητα** αλλά όπου απαιτείται μπορεί να υπάρξει ειδοποίηση.

7.6. Έντυπα ελέγχου (checklists)

Στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναρτώνται όλα τα έντυπα ελέγχου και οι ελεγκτές οφείλουν να ενημερώνονται και από το συγκεκριμένο σημείο για την τρέχουσα έκδοση των εντύπων. Η ιστοσελίδα είναι: <https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes>.

7.6.1. Έκθεση ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων, πληροφοριακά δελτία δείγματος και πρακτικά δειματοληψίας

Η Έκθεση ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων αναφέρεται στο Παράρτημα II του παρόντος επιμορφωτικού υλικού.

Το Έντυπο ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων αναφέρεται στο Παράρτημα III του παρόντος επιμορφωτικού υλικού.

Το πληροφοριακό δελτίο δείγματος και πρακτικό δειματοληψίας φυτικών ιστών για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων αναφέρεται στο Παράρτημα IV του παρόντος επιμορφωτικού υλικού.

Το πληροφοριακό δελτίο δείγματος και πρακτικό δειματοληψίας ψεκαστικού διαλύματος για έλεγχο φυτοπροστατευτικών προϊόντων αναφέρεται στο Παράρτημα V του παρόντος επιμορφωτικού υλικού.

Το πληροφοριακό δελτίο δείγματος και πρακτικό δειματοληψίας εδάφους για έλεγχο φυτοπροστατευτικών προϊόντων αναφέρεται στο Παράρτημα VI του παρόντος επιμορφωτικού υλικού.

7.6.2. Απαιτούμενα μέσα ελέγχου

Το ελεγκτικό κλιμάκιο απαιτείται να έχει μαζί του:

- Την ισχύουσα νομοθεσία και την εντολή ελέγχου.
- Κενά έντυπα έκθεσης ελέγχου, καρμπόν ή διπλογραφικό χαρτί.
- Κενές κόλλες Α4 για τυχόν αναγραφή σημειώσεων ή προσθήκη στοιχείων στα ανωτέρω έντυπα. Η χρήση τους πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη ότι αποτελούν στοιχεία του ελέγχου, συνεπώς θα πρέπει να υπογράφονται από το ελεγκτικό κλιμάκιο και να συνδέονται με τα σχετικά επίσημα έντυπα ελέγχου.
- Φωτογραφική μηχανή ή άλλη συσκευή που μπορεί να λαμβάνει φωτογραφίες με ικανοποιητική ανάλυση (κινητό τηλέφωνο, ταμπλέτα κλπ).
- Εφόσον γνωρίζει τις καλλιέργειες του παραγωγού, πρόσφατη εκτύπωση από τη βάση δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων των εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων για τη συγκεκριμένη καλλιέργεια ή καλλιέργειες.

7.6.3. Ολοκλήρωση ελέγχου

Με την ολοκλήρωση του ελέγχου και πέραν της απαιτούμενης επίδοσης της Έκθεσης Ελέγχου, το ελεγκτικό κλιμάκιο ενημερώνει συνοπτικά τον ελεγχόμενο για τα αποτελέσματα του ελέγχου. Σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης, ο ελεγχόμενος ενημερώνεται για τις ενέργειες που θα ακολουθήσουν.

Σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 16 του Ν.4036/2012 ή το άρθρο 45, παράγραφος 12 του Ν.4036/2012, η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο **γνωστοποιεί εγγράφως με απόδειξη τη διαπίστωση παράβασης** του παρόντος άρθρου στον παραβάτη, ο οποίος καλείται μέσα **σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών** από τη γνωστοποίηση να υποβάλει **έγγραφο υπόμνημα με τις απόψεις του**. Αμέσως μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας και ανεξάρτητα από το αν ο παραβάτης έχει υποβάλει εγγράφως τις απόψεις του, η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο διαβιβάζει τον φάκελο της υπόθεσης στην αρμόδια αρχή.

7.7. Έλεγχος εγγράφων επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Κάθε επιτόπιος έλεγχος επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να ξεκινά με την εξέταση των εγγράφων που αφορούν τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Τέτοια έγγραφα μπορεί να είναι τα **τιμολόγια προμήθειας φυτοπροστατευτικών προϊόντων** και οι **συνταγές χρήσης** των γεωργικών φαρμάκων.

Στα τιμολόγια εξετάζεται κατά πόσον το προμηθευόμενο φυτοπροστατευτικό προϊόν φέρει **άδεια διάθεσης στην αγορά**. Αντίθετη, περίπτωση επισύρει διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8): *όποιος εισάγει, παρασκευάζει προς εμπορία, εμπορεύεται, κατέχει, διαθέτει καθ' οιονδήποτε τρόπο, έστω και δωρεάν, ανταλλάσσει, μεταφέρει, χρησιμοποιεί ή διαφημίζει μέσα στη χώρα φυτοπροστατευτικό προϊόν, για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια διάθεσης στην αγορά ή η άδεια διάθεσης στην αγορά τού έχει ανακληθεί ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια παράλληλου εμπορίου ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια πειραματισμού, τιμωρείται με πρόστιμο από χίλια (1.000) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ. Τα εν λόγω φυτοπροστατευτικά προϊόντα δεσμεύονται και επανεξάγονται στη χώρα προέλευσης προκειμένου για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή επιστρέφονται στο κράτος – μέλος αποστολής, προκειμένου για χώρες της Ε.Ε. ή καταστρέφονται. Οι δαπάνες βαρύνουν εξ ολοκλήρου τον κάτοχο των κατασχεθέντων προϊόντων. Για την ίδια παράβαση σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 3 του ν.4036/2012 προβλέπονται επιπλέον **ποινικές κυρώσεις και συγκεκριμένα φυλάκιση από τρεις (3) μήνες έως ένα (1) έτος.***

Ελέγχεται επίσης αν το προμηθευόμενο προϊόν έχει **έγκριση κυκλοφορίας για χρήση στην καλλιέργεια**. Σε αντίθετη περίπτωση πρέπει να ερωτηθεί ο επαγγελματίας χρήστης φυτοπροστατευτικών προϊόντων για ποια χρήση το προμηθεύτηκε και **εφόσον κριθεί απαραίτητο λαμβάνεται δείγμα από φύλλα της καλλιέργειας** για να εξεταστεί τυχόν παράνομη χρήση του. **Επισημαίνεται ότι ακόμη κι αν υφίσταται προφορική δήλωση του παραγωγού ότι το χρησιμοποίησε σε καλλιέργεια που δεν επιτρέπονταν, απαιτείται λήψη δείγματος για την τεκμηρίωση της παράβασης.**

Τα στοιχεία από τα προσκομιζόμενα τιμολόγια μπορούν να διασταυρώνονται, όπου κρίνεται απαραίτητο και εφικτό, με τη δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε., εφόσον αυτό κρίνεται βοηθητικό.

7.8. Έλεγχος καταγραφών χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Οι καταγραφές χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων θα πρέπει να **ζητούνται σε κάθε επιτόπιο έλεγχο και να εξετάζονται**. Τυχόν **μη τήρηση των καταγραφών επισύρει διοικητικές κυρώσεις**.

Σύμφωνα με το άρθρο 67, παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1107/2009: *«οι επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων τηρούν, **επί τουλάχιστον τρία έτη**, αρχεία των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούν, τα οποία περιλαμβάνουν το όνομα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος, το χρόνο και τη δόση της εφαρμογής, την περιοχή και την καλλιέργεια όπου το φυτοπροστατευτικό προϊόν χρησιμοποιήθηκε»*. Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 13 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8): Για κάθε άλλη παράβαση των διατάξεων του Κανονισμού 1107/2009 και των εκτελεστικών αυτού πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και του παρόντος Κεφαλαίου και των εκτελεστικών αυτού κανονιστικών πράξεων επιβάλλεται πρόστιμο **από χίλια (1.000) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ**.

Η καταγραφή της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων συνιστάται να ελέγχεται **σε αντιπαραβολή με τα τιμολόγια προμήθειας** των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και τα **ευρισκόμενα στην αποθήκη του παραγωγού** φυτοπροστατευτικά προϊόντα. *Με τον τρόπο αυτό μπορεί να διαπιστωθεί και να τεκμηριωθεί η ανύπαρκτη ή ελλιπής καταγραφή της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων εφόσον ο παραγωγός – χρήστης δεν είναι σε θέση να τεκμηριώσει τη διαφορά*.

Η καταγραφή της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων συνιστάται να χρησιμοποιείται από τους παραγωγούς - επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων για τους σκοπούς της ορθολογικής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και συγκεκριμένα για τη μείωση της χρήσης τους και του σχετικού κόστους, τη μείωση των κινδύνων και των επιπτώσεων της χρήσης γεωργικών φαρμάκων στην υγεία του ανθρώπου και στο περιβάλλον και την προώθηση της χρησιμοποίησης ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας και εναλλακτικών προσεγγίσεων ή τεχνικών, όπως οι μη χημικές εναλλακτικές λύσεις αντί των γεωργικών φαρμάκων.

Επισημαίνεται ότι τρίτα μέρη όπως οι οργανισμοί υδροδότησης, παροχής και επεξεργασίας πόσιμου νερού, οι λιανοπωλητές ή οι κάτοικοι, μπορούν να ζητούν πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες απευθυνόμενοι στις ελεγκτικές υπηρεσίες (ΔΑΟΚ των ΠΕ και Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε.). Οι υπηρεσίες παρέχουν πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του Ν.2690/1999

(ΦΕΚ Α΄45). Η μορφή με την οποία γνωστοποιούνται κατόπιν αιτήματος οι εν λόγω πληροφορίες είναι η παρακάτω η οποία συνιστάται να ομαδοποιείται ανά περιοχή:

Όνομα φυτοπροστατευτικού προϊόντος	Χρόνος εφαρμογής	Δόση εφαρμογής	Περιοχή όπου χρησιμοποιήθηκε	Καλλιέργεια όπου χρησιμοποιήθηκε

Για τον έλεγχο των καταγραφών χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων συμπληρώνεται το αντίστοιχο τμήμα της «Έκθεσης & Έντυπου Ελέγχου Επαγγελματία Χρήστη Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων».

Σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης απαιτείται η λήψη συγκεκριμένων **αντικειμενικών στοιχείων** που τεκμηριώνουν τη διαπιστωθείσα παράβαση στο μέτρο των αναγκών του ελέγχου. Η λήψη αυτή μπορεί να γίνει με την έκδοση αντιγράφου του εγγράφου ή αν αυτό δεν είναι δυνατόν με τη λήψη φωτογραφίας του εγγράφου. Τα αντικειμενικά στοιχεία που συλλέγονται αναφέρονται στην έκθεση ελέγχου.

7.9. Έλεγχος αποθήκης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η αποθήκη όπου διατηρούνται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που προμηθεύτηκε ο επαγγελματίας χρήστης αποτελεί κρίσιμο στοιχείο ελέγχου. Η θέση της αποθήκης του επαγγελματία χρήστη πρέπει να αποτυπώνεται όχι με ευρύ ορισμό της τοποθεσίας αλλά ακρίβεια, έτσι ώστε να μην τίθεται σε αμφιβολία. Όπου απαιτείται μπορεί να γίνει με GPS (Global Positioning System) έτσι ώστε να μην εγείρονται αμφιβολίες.

GPS (Global Positioning System): Δορυφορικό σύστημα προσδιορισμού θέσης. Με τις συντεταγμένες (GPS coordinates) του συγκεκριμένου συστήματος προσδιορίζεται χωρίς καμία αμφιβολία η θέση ελέγχου. Μηχανήματα GPS έχουν προμηθευτεί οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές για τις ανάγκες του ΟΣΔΕ και χρησιμοποιούνται για τις επισκοπήσεις στους φυτοϋγειονομικούς ελέγχους. Η μέτρηση μπορεί να γίνεται είτε παρουσία του ελεγχόμενου (όπως στην περίπτωση ελέγχου αποθήκης), είτε απουσία του (όπως μπορεί να συμβεί κατά τη δειγματοληψία φυτικών ιστών ή εδάφους σε ένα χωράφι), μόνον εφόσον μπορεί να

τεκμηριωθεί με βεβαιότητα ότι ο συγκεκριμένος χώρος είναι ιδιοκτησίας του ελεγχόμενου. Σε κάθε περίπτωση συστήνεται να λαμβάνεται μέριμνα για την παρουσία του ελεγχόμενου.

Συστήνεται ο επαγγελματίας χρήστης να μην αποθηκεύει καν φυτοπροστατευτικά προϊόντα αλλά να προμηθεύεται πάντα μόνον την ποσότητα που πρόκειται να χρησιμοποιήσει στην επόμενη εφαρμογή. Με τον τρόπο αυτό:

- Εξοικονομεί χρήματα από τη μη προμήθεια προϊόντων που μπορεί και να μην χρειαστεί να χρησιμοποιήσει.
- Αποφεύγεται η πιθανότητα παρόδου της ημερομηνίας λήξεως των σκευασμάτων.
- Αποφεύγεται η πιθανότητα χρήσης τους σε μη επιτρεπόμενη καλλιέργεια με το λανθασμένο σκεπτικό ότι αφού ήταν αποτελεσματικά στην εγκεκριμένη καλλιέργεια γιατί να μην είναι και σε άλλη καλλιέργεια.
- Αποφεύγεται η πιθανότητα άκαιρης χρησιμοποίησής τους.
- Μειώνονται οι κίνδυνοι ατυχήματος στην αποθήκη του παραγωγού (πυρκαγιά, φθορά συσκευασίας κλπ).
- Μειώνονται οι κίνδυνοι δηλητηρίασης ή ακόμη εισπνοής οσμών από τα σκευάσματα.

Ο έλεγχος της αποθήκης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων του παραγωγού περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στο αντίστοιχο τμήμα της επισυναπτόμενης «Εκθεση & Έντυπο Ελέγχου Επαγγελματία Χρήστη Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων». Κατά τον έλεγχο αυτό ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην παρατηρητικότητα του ελεγκτή.

Ως διαπίστωση παράβασης σε αποθηκευτικό χώρο αποτελεί:

- ✓ Η κατοχή μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- ✓ Η διατήρηση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε ακατάλληλες συνθήκες, δηλαδή αντίθετα με τα οριζόμενα επί της συσκευασίας τους.

7.10. Έλεγχος εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Οι ελεγκτές που είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ελέγχουν εάν ο εξοπλισμός του επαγγελματία χρήστη φέρει το αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας

(sticker). Ελέγχεται επίσης και το αντίστοιχο πιστοποιητικό επιθεώρησης, σύμφωνα με τις διατάξεις της με αριθ. Ε8 2010/50687/26-4-2016 Υπουργικής Απόφασης (Β΄1323).

Εικόνα 7.1.

Αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Υ.Α. Ε8 2010/50687/26-4-2016)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ	
<i>Επιθεωρήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2009/128/ΕΕ</i>	
Στοιχεία Εξοπλισμού Εφαρμογής Γεωργικών Φαρμάκων:	
<ul style="list-style-type: none"> • Κατηγορία ΕΕΓΦ: • Αριθμός Σειράς: 	
Στοιχεία Ιδιοκτήτη:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ονοματεπώνυμο: • ΑΦΜ: • Δ/νση: • τηλέφωνα: 	
Στοιχεία επιθεώρησης:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ημερομηνία Επιθεώρησης • Επιτυχής ή μη επιτυχής • Ένταξη σε κατηγορία: 	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I	☐ Αριθμ. Sticker:
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II	☐ Αριθμ. Sticker:
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III	☐ -
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ IV	☐ -
<ul style="list-style-type: none"> • Ισχύει μέχρι: 	
Παρατηρήσεις:	
Σημειώνονται οι παρακάτω ελλείψεις/ αποκλίσεις	
1.....	
2....	
3....	
.....	
που πρέπει να αποκατασταθούν μέχρι την επόμενη επιθεώρηση	

Εικόνα 7.2.

Πιστοποιητικό επιθεώρησης εξοπλισμού εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Υ.Α. Ε8 2010/50687/26-4-2016)

7.11. Έλεγχος εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Ο έλεγχος της εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τον έλεγχο της χρήσης τους. Δεν είναι εύκολο να γίνει επιτόπιος έλεγχος την ώρα του ψεκασμού καθώς αυτή διενεργείται συνήθως νωρίς το πρωί ή αργά το απόγευμα, όμως κάθε τέτοιος έλεγχος είναι

ιδιαίτερα σημαντικός γιατί δίνει στον ελεγκτή την πραγματική εικόνα εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

7.11.1. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειγματοληψίας και ελέγχου υπολειμμάτων τους σε φύλλα και τμήματα φυτών (φυτικοί ιστοί)

Ένα σημαντικό εργαλείο ελέγχου της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι η δειγματοληψία φύλλων και τμημάτων των φυτών και η αποστολή τους σε επίσημο εργαστήριο ελέγχου υπολειμμάτων. Από τα ανιχνευθέντα υπολείμματα εξάγει κανείς συμπεράσματα σχετικά με τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Το ελεγκτικό κλιμάκιο επισκέπτεται την καλλιέργεια σε οποιοδήποτε στάδιο ανάπτυξής της και λαμβάνει δείγματα φύλλων ή βλαστών ή ανθέων ή μικτού δείγματος από διάφορα φυτά και **κυρίως από το κέντρο του χωραφιού** έτσι ώστε να **ελαχιστοποιείται η πιθανότητα ανίχνευσης υπολειμμάτων που προέρχονται από ψεκασμό γειτονικών καλλιεργειών**. Τα φύλλα **δεν πρέπει να είναι ιδιαίτερα νεαρά**, έτσι ώστε να υφίσταται πιθανότητα να φέρουν επί της επιφανείας τους υπολείμματα παλαιότερων ψεκασμών φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Με την ολοκλήρωση του ελέγχου και πέραν της απαιτούμενης επίδοσης της Έκθεσης Ελέγχου, το ελεγκτικό κλιμάκιο ενημερώνει συνοπτικά τον ελεγχόμενο για τα αποτελέσματα του ελέγχου. Εάν δεν παρευρίσκεται στη δειγματοληψία ο ελεγχόμενος λαμβάνεται μέριμνα να ενημερωθεί εγγράφως μόλις εντοπιστεί. Σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης, ο ελεγχόμενος ενημερώνεται για τις ενέργειες που θα ακολουθήσουν.

7.11.1.1. Διαδικασία δειγματοληψίας

Η δειγματοληψία φύλλων και ιστών και η εργαστηριακή ανάλυση υπολειμμάτων είναι ένα ειδικό εργαλείο ελέγχου συγκεκριμένων υποθέσεων υπό την έννοια των ερωτημάτων. Για παράδειγμα για τον έλεγχο τυχόν χρήσης μη εγκεκριμένων στη χώρα μας φυτοπροστατευτικών ουσιών.

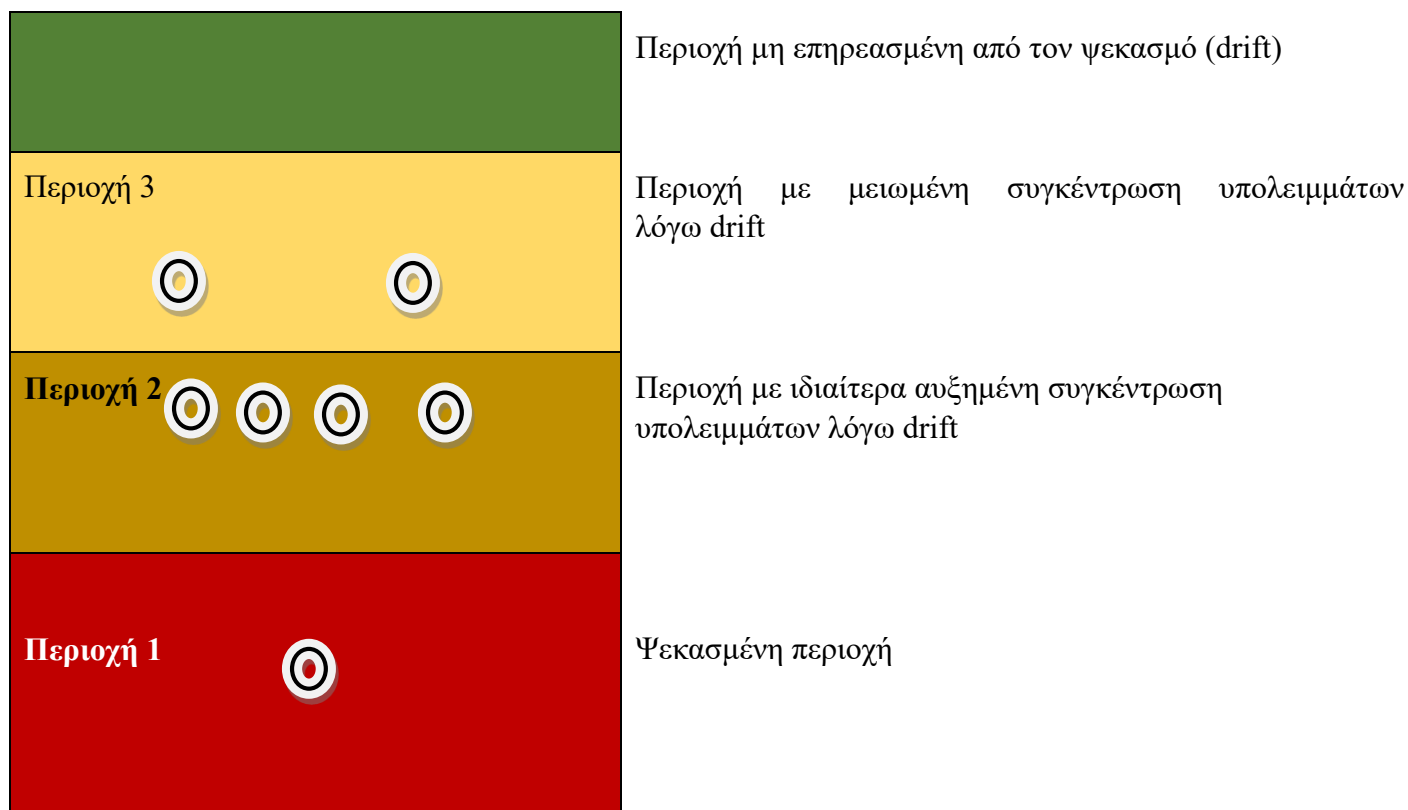
Για τη βέλτιστη αποτελεσματικότητα της μεθόδου, **η επιλογή της χρονικής στιγμής διενέργειας της δειγματοληψίας μπορεί να επηρεάσει σε ιδιαίτερα υψηλό βαθμό την αποτελεσματικότητα της μεθόδου**. Τυχόν πολύ πρόωμη δειγματοληψία δεν θα καταστήσει δυνατό τον εντοπισμό μεταγενέστερων ψεκασμών και τυχόν πολύ όψιμη δειγματοληψία θέτει σε κίνδυνο την ανίχνευση ουσιών (με την πάροδο του χρόνου, διασπώνται οι δραστικές ουσίες) και την έγκαιρη λήψη μέτρων από τις ελεγκτικές αρχές.

Επίσης, χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της τήρησης των αποστάσεων ψεκασμού σε ευαίσθητες περιοχές, μέσω του ελέγχου της διασποράς του **ψεκαστικού νέφους (drift)**.

Στην περίπτωση που αξιολογείται τυχόν επίδραση της διασποράς του ψεκαστικού νέφους (drift), η δειγματοληψία των φυτικών ιστών πρέπει να γίνεται **όσο πιο δυνατόν χρονικά εγγύτερα του ψεκασμού**, καθώς χάνει την αποτελεσματικότητά της λόγω της διάσπασης των υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων με την πάροδο του χρόνου.

Όπου προγραμματίζεται να διενεργηθούν τυχαιές δειγματοληψίες φύλλων ή τμημάτων των φυτών και αποστολής τους σε επίσημο εργαστήριο ελέγχου υπολειμμάτων, συστήνεται στην αρχή της περιόδου να προαναγγέλλεται η πρόθεση της ελεγκτικής αρχής με δελτία τύπου, χωρίς φυσικά επ' ουδενί να διευκρινίζεται σε ποιους παραγωγούς ή σε ποιες περιοχές θα διενεργηθούν δειγματοληψίες.

Το είδος και η ποσότητα του δείγματος ανά περίπτωση εξετάζεται σε συνεννόηση με το αρμόδιο Εργαστήριο Ελέγχου Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων.

Σχήμα 7.1. Ενδεικτικές θέσεις δειγματοληψίας για τον έλεγχο της ρύπανσης από μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος γεωργικών φαρμάκων (Εγκύκλιος με αριθμ. πρωτ. 8222/108917/03-08-2018)

Καθώς η δειγματοληψία φυτικών ιστών ή εδάφους με σκοπό τον έλεγχο της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων αποτελούν ειδικά εργαλεία ελέγχου, η αρμόδια ελεγκτική αρχή οφείλει κατά το σχεδιασμό των ελέγχων και πριν την αποστολή κάθε δείγματος **να έρχεται σε συνεννόηση με το αντίστοιχο Εργαστήριο Ελέγχου που θα εξετάσει το δείγμα**. Σκοπός της επικοινωνίας είναι η διερεύνηση της τεχνικής επάρκειας και της διαθεσιμότητας πόρων αλλά και η παροχή πληροφοριών στην αρμόδια αρχή σχετικά με την απαιτούμενη ποσότητα δείγματος το είδος του δείγματος (φύλλα, βλαστοί, ολόκληρα φυτά, έδαφος κ.α.) και άλλες τεχνικές προδιαγραφές του δείγματος.

Το Εργαστήριο Ελέγχου οφείλει **να απορρίπτει** κάθε δείγμα που κατά την παραλαβή του στο εργαστήριο **δεν είναι σε καλή κατάσταση** και να ενημερώνει κατάλληλα την αποστέλλουσα ελεγκτική αρχή.

Στη δειγματοληψία φύλλων ή φυτικών ιστών ή εδάφους, η αρμόδια αρχή ελέγχου πρέπει να είναι βέβαιη για τον κάτοχο της καλλιέργειας του χωραφιού. Για το λόγο αυτό είτε βεβαιώνεται από τον παριστάμενο στη δειγματοληψία κάτοχο της καλλιέργειας του χωραφιού, είτε εν απουσία του λαμβάνονται οι συντεταγμένες με συσκευή GPS (GPS coordinates) για να μην υφίσταται καμία αμφιβολία.

Αν η ελεγκτική αρχή γνωρίζει με βεβαιότητα το χωράφι του παραγωγού και μπορεί αυτό να τεκμηριωθεί, δεν απαιτείται καμία ειδοποίηση του παραγωγού και μεταβαίνει άμεσα στο χωράφι. Σε κάθε περίπτωση, όμως, λαμβάνεται μέριμνα να παρίσταται ο ελεγχόμενος ή νόμιμος εκπρόσωπός του κατά τη δειγματοληψία.

Αν η ελεγκτική αρχή δεν γνωρίζει με βεβαιότητα το χωράφι του παραγωγού τότε το ελεγκτικό κλιμάκιο **ενημερώνει τον ελεγχόμενο παραγωγό την προηγούμενη ημέρα** για τη δειγματοληψία που πρόκειται να γίνει και τον καλεί την επόμενη να της υποδείξει το χωράφι του. Αν ο παραγωγός **αρνηθεί ή κωλυσιεργεί**, καλείται άμεσα και το αργότερο **μέσα σε τρεις (3) ημέρες εγγράφως** να υποδείξει το χωράφι του. Σε περιπτώσεις όπου οι ελεγχόμενοι αρνούνται να παραλάβουν τις επιστολές της Υπηρεσίας μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή των αστυνομικών αρχών για επίδοση. Σε περίπτωση άρνησης ή κωλυσιεργίας ή παροχής ψευδών στοιχείων για το χωράφι του εφαρμόζεται άμεσα η ισχύουσα νομοθεσία επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

Πριν από την είσοδο σε μια περιοχή που έχει υποστεί εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων, το ελεγκτικό κλιμάκιο θα πρέπει, όσο αυτό είναι εφικτό, να καθορίσει τι έχει ψεκαστεί, εάν ισχύει ένα περιορισμένο διάστημα εισόδου ή άλλος περιορισμός επανόδου και ποια μέσα ατομικής προστασίας πρέπει να χρησιμοποιηθούν.

➤ **Κατανόηση του ελεγχόμενου χώρου**

Μαζί με την ανασκόπηση των σημειώσεων και τυχόν απαντήσεων του ελεγχόμενου επαγγελματία χρήστη ή όπου υφίσταται του καταγγέλλοντα, αξιολογείται ο χώρος όπου έγινε η εφαρμογή προκειμένου να υπάρχει μια καλύτερη εικόνα για το τι συνέβη. Αυτή θα είναι η βάση για το διάγραμμα του ελεγχόμενου χώρου. Οι ελεγκτές πρέπει να προσέχουν ώστε να μη μολύνουν τον εαυτό τους, περνώντας μέσα από την περιοχή που έχει υποστεί εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

➤ **Διαγράμματα**

Το ελεγκτικό κλιμάκιο καταγράφει τα ακόλουθα στο διάγραμμα του ελεγχόμενου χώρου, όπου αυτό είναι δυνατόν: τοποθεσία του ελεγχόμενου χώρου, χώρος εφαρμογής, ορόσημα όπως κτίρια και δρόμοι, καλλιέργειες και εκτάσεις τους, καθώς και τοποθεσία και κατεύθυνση των φωτογραφιών. Τα διαγράμματα πρέπει να υποδεικνύουν τις διαστάσεις και τον προσανατολισμό. Άλλες χρήσιμες πληροφορίες είναι ο προσανατολισμός του ελεγχόμενου χώρου, η κατεύθυνση του ανέμου, το σχέδιο εφαρμογής και η κατεύθυνση. Το ελεγκτικό κλιμάκιο πρέπει να γνωρίζει ότι το άτομο που διαβάζει την Έκθεση Ελέγχου μπορεί να μην είναι εξοικειωμένο με την κατάσταση. Τα διαγράμματα και οι φωτογραφίες αποτελούν μεγάλη βοήθεια για την κατανόηση των τοπικών συνθηκών.

➤ **Θέσεις δειγματοληψίας**

Οι θέσεις δειγματοληψίας πρέπει να είναι τυχαίες, αποφεύγοντας τα όρια του αγροτεμαχίου (μερικά μέτρα πιο μέσα) και τις γωνίες του. Με τυχαία πορεία μέσα στο αγροτεμάχιο λαμβάνονται τα επιμέρους δείγματα.

Εικόνα 7.3. Ενδεικτικές θέσεις δειγματοληψίας για τη λήψη δειγμάτων φύλλων ή φυτικών ιστών ή εδάφους για τον έλεγχο της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (Εγκύκλιος με αριθμ. πρωτ. 8222/108917/03-08-2018)

Σε κάθε θέση δειγματοληψίας, η επιλογή των φυτικών ιστών είναι τυχαία και αντιπροσωπευτική. Απαγορεύεται οποιαδήποτε παρέμβαση παραγωγού ή τρίτου στην επιλογή των φυτικών ιστών. Τα δείγματα τοποθετούνται σε ειδική σακούλα που σφραγίζεται παρουσία του ενδιαφερόμενου παραγωγού.

Συλλέγονται φυτικοί ιστοί από τοποθεσίες με συγκεκριμένο σημείο αναφοράς στο κτήμα για να διατηρείται η ομοιομορφία δειγματοληψίας. Είναι σημαντικό να προσδιοριστεί η τοποθεσία κάθε τύπου δειγματοληψίας στο κτήμα, επειδή καθιστά τα αποδεικτικά στοιχεία πιο αξιόπιστα σε περίπτωση διερεύνησης επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Συλλέγεται τουλάχιστον 0,5 κιλό φυτικού υλικού ανά δείγμα. Κατά τη συλλογή δείγματος δεν πρέπει να αφαιρούνται εξωτερικά φύλλα, λοβοί κλπ και δεν πρέπει να ξεπλένεται το δείγμα.

Επιπλέον, θα πρέπει να επιλέγονται φυτικοί ιστοί από όλες τις πλευρές του φυτού / δένδρου, εκτός εάν υπάρχουν υποψίες για διασπορά ψεκαστικού νέφους (drift). Σε περιπτώσεις διερεύνησης διασποράς ψεκαστικού νέφους (drift), η συλλογή του φυλλώματος θα πρέπει να γίνεται από την πλευρά των φυτών που φέρεται ότι εκτέθηκαν στο ψεκαστικό νέφος. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η συλλογή του φυλλώματος γίνεται από τα εξωτερικά φύλλα του φυτού / δέντρου. Μπορεί να είναι αναγκαία η εκρίζωση ολόκληρου φυτού εάν υπάρχει υποψία διασυστηματικού φυτοπροστατευτικού προϊόντος. Συστήνεται να μην επιλέγεται προς συλλογή το φύλλωμα που βρίσκεται σε επαφή με το έδαφος.

Τέλος, το δείγμα τοποθετείται σε μεγάλη χάρτινη (ή άλλου αδρανούς υλικού) σακούλα έτσι ώστε να μη συμπιέζεται και να μην τραυματίζονται τα φύλλα.

ΠΡΟΣΟΧΗ!! Κάθε δείγμα τοποθετείται σε έναν καθαρό περιέκτη από αδρανές υλικό, ο οποίος παρέχει την κατάλληλη προστασία από μόλυνση και από οποιαδήποτε βλάβη που μπορεί να προκύψει κατά τη διάρκεια της μεταφοράς. Πρέπει να λαμβάνονται επίσης όλες οι αναγκαίες προφυλάξεις για να αποτραπεί κάθε αλλοίωση της σύνθεσης του δείγματος, η οποία μπορεί να επέλθει κατά τη διάρκεια της μεταφοράς ή της αποθήκευσης.

Λαμβάνεται αρχικό δείγμα, το οποίο εφόσον είναι πλήρως ομογενοποιημένο χωρίζεται σε δείγμα και αντίδειγμα (ειδάλλως η διαδικασία αυτή δύναται να γίνει στο εργαστήριο ελέγχου). Συμπληρώνεται το δελτίο δειγματοληψίας και το πρακτικό δειγματοληψίας και αποστέλλεται το δείγμα άμεσα στο Επίσημο εργαστήριο ελέγχου υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.

Αν αυτό δεν είναι δυνατόν, διατηρείται στο ψυγείο (στους 4°C, και ΟΧΙ στην κατάψυξη). Σε περίπτωση ιδιαίτερα χυμώδους ιστού μπορεί να γίνει αεροζήρανση σε σκιερό, προστατευμένο μέρος για 1-2 ημέρες πριν να σταλεί στο εργαστήριο.

Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αντληθούν από τη διαδικασία του Διεθνούς Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) που αφορά τη διαδικασία δειγματοληψίας φυτικών ιστών για τον έλεγχο παρασίτων (FAO, 2020).

7.11.1.2. Προτερήματα μεθόδου

Η συγκεκριμένη μέθοδος, ως εργαλείο ελέγχου, παρουσιάζει τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- ✓ Υψηλός βαθμός ευκολίας. Το ελεγκτικό κλιμάκιο ασκεί την ελεγκτική δραστηριότητα απλώς λαμβάνοντας τα δείγματα και με τον τρόπο αυτό την ίδια ημέρα μπορεί να λάβει δείγματα από διάφορους παραγωγούς.
- ✓ Αντικειμενικότητα ελέγχου. Τα εργαστηριακά αποτελέσματα αποτυπώνουν χωρίς αμφιβολία την «ιστορία» της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην καλλιέργεια.
- ✓ Δυνατότητα διερεύνησης καταγγελιών για χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων κοντά σε κατοικημένες περιοχές κλπ., ή χρήσης απαγορευμένων στην Ε.Ε. φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

- ✓ Διενέργεια εργαστηριακών αναλύσεων υπολειμμάτων και σε καλλιέργειες όπου δεν ορίζονται MRLs, όπως είναι για παράδειγμα το βαμβάκι.
- ✓ Δυνατότητα πρόωμης γνώσης παραβάσεων και πρόληψης απελευθέρωσης φυτικών προϊόντων στην αγορά με υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων ανώτερων των ανώτατων επιτρεπτόν ορίων.

7.11.1.3. Αδύνατα σημεία μεθόδου

Όπως όλες οι μέθοδοι, υφίστανται αδύνατα σημεία που πρέπει να είναι σε γνώση του ελεγκτή. Αυτά είναι:

- ✓ Μεταγενέστεροι της δειγματοληψίας ψεκασμοί δεν ελέγχονται.
- ✓ Από τις δραστικές ουσίες που ανιχνεύονται, δε δύναται να ελεγχθεί αν τα χρησιμοποιηθέντα σκευάσματά τους είχαν έγκριση κυκλοφορίας ή ήταν προϊόντα παράνομων εισαγωγών.
- ✓ Υφίστανται σκευάσματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπως οι ορμόνες και τα αντιβιοτικά που δεν αφήνουν ανιχνεύσιμα υπολείμματα. Επίσης, τα περισσότερα ζιζανιοκτόνα που χρησιμοποιούνται προσπαρτικά ή προφυτρωτικά δεν αναμένεται να προκαλέσουν ανιχνεύσιμα υπολείμματα στην καλλιέργεια.
- ✓ Δεν υφίστανται ανώτατα επιτρεπτά υπολείμματα, σε αντίθεση με την περίπτωση των συγκομισθέντων καρπών με τα ανώτατα επιτρεπτά υπολείμματα (MRLs) να ορίζονται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 396/2005. Όμως, στην περίπτωση όπου το δείγμα των φυτικών ιστών (φύλλων κλπ) λαμβάνεται κοντά στη συγκομιδή της καλλιέργειας και τα ανιχνευθέντα υπολείμματα υπερβαίνουν σημαντικά τα αντίστοιχα MRLs στη συγκομισθείσα παραγωγή, τότε πρέπει να ληφθεί επιπλέον δείγμα όταν γίνει η συγκομιδή και να εξεταστεί εργαστηριακά, έτσι ώστε να αποκλειστεί η πιθανότητα διάθεσης στην αγορά προϊόντων με φυτοφάρμακα σε συγκεντρώσεις που υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια.

7.11.1.4. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων

Μετά τη δειγματοληψία και την αποστολή του δείγματος στο Εργαστήριο Ελέγχου Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων, πρέπει να διενεργηθεί αξιολόγηση της έκθεσης αποτελεσμάτων του εργαστηρίου. Η αξιολόγηση διενεργείται τόσο από την αρμόδια ελεγκτική αρχή που απέστειλε το

δείγμα στο εργαστήριο, όσο και από τη Συντονιστική Εθνική Αρχή στην οποία κοινοποιούνται τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων.

- ✚ Αν εντοπίζονται σε σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικές ουσίες μη εγκεκριμένες στη χώρα μας, ο χρήστης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ελέγχεται για χρήση μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- ✚ Αν εντοπίζονται σε σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικές ουσίες εγκεκριμένες στη χώρα μας αλλά όχι για χρήση στη συγκεκριμένη καλλιέργεια, ο χρήστης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ελέγχεται για χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων χωρίς να τηρηθούν τα επί της συσκευασίας τους αναγραφόμενα.
- ✚ Αν εντοπίζονται σε σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικές ουσίες εγκεκριμένες στη χώρα μας και για χρήση στη συγκεκριμένη καλλιέργεια, γίνεται αξιολόγηση αν το ύψος της συγκέντρωσης που ανιχνεύθηκε και συνεπώς ο χρόνος χρήσης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος είναι σύμφωνος με τα οριζόμενα στην χορηγηθείσα άδεια διάθεσης στην αγορά. Ελέγχεται αν υφίσταται πιθανότητα υπέρβασης των ανώτατων επιτρεπτών ορίων (MRLs), όταν συγκομισθεί η καλλιέργεια και σε περίπτωση θετικής απάντησης δεσμεύεται ο παραγωγός να ζητήσει τη λήψη επίσημου δείγματος αφού συγκομίσει και μετά την εργαστηριακή ανάλυση υπολειμμάτων να διαθέσει την παραγωγή του στην αγορά.
- ✚ Αν εντοπίζονται μη σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικών ουσιών, μη εγκεκριμένων στη χώρα μας, ή εγκεκριμένων αλλά μη επιτρεπόμενων να χρησιμοποιούνται στην καλλιέργεια όπου ανιχνεύθηκαν, τότε πρέπει να διερευνηθεί αν η ανιχνευθείσα συγκέντρωση είναι αναμενόμενη με την παράνομη χρήση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος.

Ως σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικών ουσιών θεωρούνται συγκεντρώσεις που δεν είναι μικρότερες από 0,01 mg/kg, εκτός εάν υφίστανται ειδικοί τεχνικοί λόγοι για μεγαλύτερες του 0,01 mg/kg τιμές (π.χ. αναλυτική ικανότητα μέτρησης μιας δραστικής κλπ).

7.11.1.5. Συνδυασμός με άλλα εργαλεία ελέγχου

Η δειγματοληψία φύλλων και ιστών και η εργαστηριακή ανάλυση υπολειμμάτων μπορεί άνετα να συνδυαστεί με άλλα εργαλεία ελέγχου με σκοπό τον εντοπισμό και την τεκμηρίωση παραβάσεων.

Ένα παράδειγμα είναι να διερευνηθεί αν οι καταγραφές χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων του παραγωγού είναι σύμφωνες με τις πραγματικές εφαρμογές που έχει διενεργήσει. Τυχόν ανίχνευση ουσιών που δεν έχουν καταγραφεί καταδεικνύει την ελλειμματική καταγραφή των εφαρμογών.

Άλλο παράδειγμα είναι η ηλεκτρονική καταγραφή των πωλήσεων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Από αυτή μπορεί να προκύψει η προμήθεια φυτοπροστατευτικών προϊόντων από επαγγελματία χρήστη δηλώνοντας καλλιέργειες που είτε δεν καλλιεργεί, είτε το μέγεθός τους δεν δικαιολογεί την προμηθευθείσα ποσότητα φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Αντιστρόφως, αν ανιχνεύονται μη εγκεκριμένες ουσίες και ο επαγγελματίας χρήστης έχει σταθερή συνεργασία με ένα κατάστημα πώλησης φυτοπροστατευτικών προϊόντων, δημιουργούνται εύλογες υποψίες ως προς το κατάστημα.

7.11.2. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειγματοληψίας εδάφους και εργαστηριακού ελέγχου υπολειμμάτων του φυτοπροστατευτικού προϊόντος

Η δειγματοληψία εδάφους με σκοπό τον έλεγχο της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων αποτελεί ένα ειδικό εργαλείο ελέγχου (Li *et al.*, 2023), που μπορεί και συνιστάται να χρησιμοποιείται στις παρακάτω περιπτώσεις:

- ✓ Έλεγχος χρήσης μη εγκεκριμένων ζιζανιοκτόνων.
- ✓ Έλεγχος χρήσης ζιζανιοκτόνων μετά από καταγγελία για πρόκληση ζημιών.
- ✓ Έλεγχος χρήσης εντομοκτόνων, νηματωδοκτόνων ή μυκητοκτόνων εδάφους.
- ✓ Έλεγχος χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων που εφαρμόζονται στο φύλλωμα, καθώς μέσω της απορροής ή του νέφους του ψεκαστικού διαλύματος (spray drift), σταγονίδια ψεκαστικού υγρού καταλήγουν στο έδαφος.

7.11.2.1. Διαδικασία δειγματοληψίας

Το είδος και η ποσότητα του δείγματος ανά περίπτωση εξετάζεται σε συνεννόηση με το αρμόδιο Εργαστήριο Χημικού Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων.

Καθώς η δειγματοληψία φυτικών ιστών ή εδάφους με σκοπό τον έλεγχο της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων αποτελούν ειδικά εργαλεία ελέγχου, η αρμόδια ελεγκτική αρχή οφείλει κατά το σχεδιασμό των ελέγχων και πριν την αποστολή κάθε δείγματος να έρχεται σε συνεννόηση με το αντίστοιχο Εργαστήριο Ελέγχου που θα εξετάσει το δείγμα. Σκοπός της επικοινωνίας είναι η διερεύνηση

της τεχνικής επάρκειας και της διαθεσιμότητας πόρων αλλά και η παροχή πληροφοριών στην αρμόδια αρχή σχετικά με την απαιτούμενη ποσότητα δείγματος το είδος του δείγματος (φύλλα, βλαστοί, ολόκληρα φυτά, έδαφος κ.α.) και άλλες τεχνικές προδιαγραφές του δείγματος.

Το Εργαστήριο Ελέγχου οφείλει να απορρίπτει κάθε δείγμα που κατά την παραλαβή του στο εργαστήριο δεν είναι σε καλή κατάσταση και να ενημερώνει κατάλληλα την αποστέλλουσα ελεγκτική αρχή.

Κατά τη δειγματοληψία φύλλων ή φυτικών ιστών ή εδάφους, η αρμόδια αρχή οφείλει να είναι βέβαιη για τον κάτοχο της καλλιέργειας του χωραφιού. Για το λόγο αυτό είτε βεβαιώνεται από τον παριστάμενο στη δειγματοληψία κάτοχο της καλλιέργειας του χωραφιού, είτε εν απουσία του λαμβάνονται οι συντεταγμένες με συσκευή GPS (GPS coordinates) για να μην υφίσταται καμία αμφιβολία.

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (<https://www.bpi.gr/files/deigmata/Guidelines%20for%20sending%20soil.pdf>) :

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

1. Το δείγμα να προέρχεται από βάθος 0-30 cm και από πέντε (5) έως εννέα (9) διαφορετικά σημεία του χωραφιού ανάλογα την συνολική έκταση.
2. Το δείγμα θα πρέπει να έχει συνολικό βάρος τουλάχιστον ένα (1) κιλό.
3. Το εργαλείο που θα γίνει η δειγματοληψία πρέπει να είναι καθαρό (πλυμένο με νερό) και στεγνό.
4. Να αποστέλλεται στο εργαστήριο ώστε να παραλαμβάνεται το αργότερο εντός δύο ημερών από την ημέρα δειγματοληψίας.

B. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ
Έδαφος	Το δείγμα εδάφους τοποθετείται σε μια πλαστική καθαρή σακούλα η οποία σφραγίζεται. Η ημερομηνία δειγματοληψίας αναγράφεται στο εξωτερικό της πλαστικής σακούλας όπως και ο κωδικός αριθμός του δείγματος σε περίπτωση που αποστέλλονται περισσότερα του ενός δείγματα.

1. Όλα ανεξαιρέτως τα δείγματα θα πρέπει να συνοδεύονται από το Πληροφοριακό Δελτίο του Ινστιτούτου (<https://www.bpi.gr/files/AITISI-PLIROFORIAKO%20DELTIO-NEW.pdf>) πλήρως και όσο λεπτομερέστερα γίνεται συμπληρωμένο. Στην περίπτωση όπου ο αποστολέας είναι διαφορετικός από τον παραγωγό, πρέπει να συμπληρώνονται τα πλήρη στοιχεία και των δύο, ώστε να τους κοινοποιείται η απάντηση. Το Πληροφοριακό Δελτίο τοποθετείται σε πλαστική διαφανή θήκη ή σακούλα και στη συνέχεια στο χαρτοκιβώτιο αποστολής.

2. Σε περιπτώσεις συσκευασίας στο ίδιο χαρτοκιβώτιο περισσοτέρων του ενός δειγμάτων εδάφους θα πρέπει να συμπληρώνονται αντίστοιχα Πληροφοριακά Δελτία. Τοποθετείται διαφορετικός κωδικός για κάθε δείγμα στο εξωτερικό της πλαστικής σακούλας, ο οποίος αναγράφεται και στο αντίστοιχο πληροφοριακό δελτίο.

3. Το δείγμα συσκευάζεται αμέσως μετά τη συλλογή του και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να εκτίθεται σε υψηλές θερμοκρασίες ή στην ηλιακή ακτινοβολία.

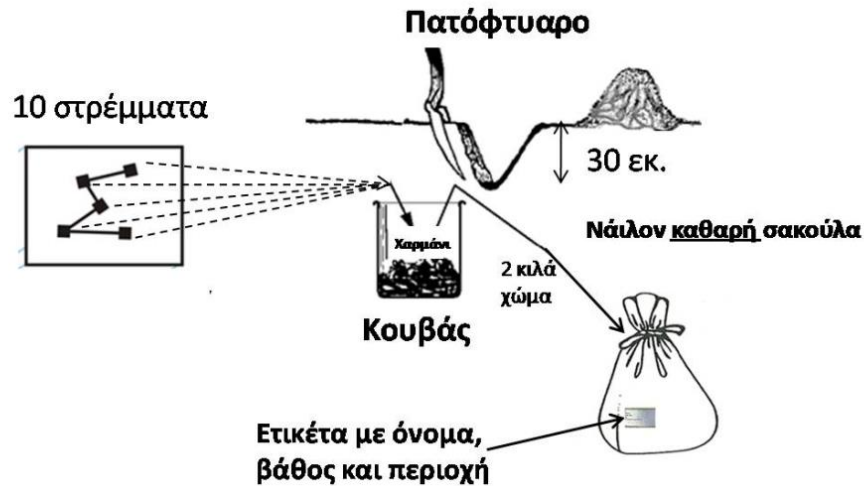
Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

1. Το δείγμα πρέπει να αποστέλλεται στο Ινστιτούτο όσο το δυνατόν πιο άμεσα. Σε αντίθετη περίπτωση, το δείγμα φυλάσσεται συσκευασμένο στο ψυγείο.

2. Η αποστολή του δείγματος θα πρέπει να γίνεται κατά προτίμηση με υπηρεσία ταχυμεταφοράς (courier) και να αποφεύγεται η αποστολή του πριν από Σαββατοκύριακο ή αργία.

3. Το δείγμα αποστέλλεται με την ένδειξη πάνω στο χαρτοκιβώτιο αποστολής «ΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ»:

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σε κάθε θέση δειγματοληψίας, λαμβάνεται ποσότητα επιφανειακού εδάφους και μέχρι βάθους 30 εκατοστών αφού φυσικά καθαριστεί η επιφάνεια από οποιεσδήποτε ξένες ύλες, η οποία τοποθετείται σε ειδική σακούλα που σφραγίζεται παρουσία του ενδιαφερόμενου παραγωγού ή επαγγελματία χρήστη. Από κάθε σημείο λαμβάνεται πάντα ίση ποσότητα εδάφους.

Εικόνα 7.4. Διαδικασία δειγματοληψίας εδάφους (ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, 2019)

Λαμβάνεται αρχικό δείγμα το οποίο χωρίζεται σε δείγμα και αντίδειγμα. Συμπληρώνεται το δελτίο δειγματοληψίας και το πρακτικό δειγματοληψίας και αποστέλλεται το δείγμα άμεσα στο εργαστήριο χημικού (ποιοτικού) ελέγχου φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Αν αυτό δεν είναι δυνατόν, διατηρείται στο ψυγείο (στους 4°C, και ΟΧΙ στην κατάψυξη).

Η σωστή συλλογή, αποθήκευση και αποστολή δειγμάτων είναι όλα κρίσιμα στοιχεία της διαδικασίας δειγματοληψίας και μπορεί να επηρεάσουν τα αναλυτικά αποτελέσματα. Θα πρέπει να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα στις αρχές της διαδικασίας δειγματοληψίας για να αποφευχθεί οτιδήποτε θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ακεραιότητα του δείγματος, όπως απώλεια, φθορά, μόλυνση ή παραβίαση. Οποιαδήποτε κακή μεταχείριση του δείγματος μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο αποδεκτό του δείγματος ως αποδεικτικό στοιχείο. Ιδανικά, ένα εργαστήριο θα πρέπει να αναλύει τα δείγματα το συντομότερο δυνατόν μετά τη συλλογή τους. Εντούτοις, σε πολλές περιπτώσεις, αυτό μπορεί να μην είναι δυνατό και για το λόγο αυτό πρέπει να εξετασθεί η διασφάλιση της ακεραιότητας του δείγματος με τη χρήση κατάλληλων μεθόδων αποθήκευσης, συντήρησης και αποστολής.

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες και από το Διεθνή Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (FAO, 2019).

7.11.2.2. Προτερήματα μεθόδου

Η συγκεκριμένη μέθοδος, ως εργαλείο ελέγχου, παρουσιάζει τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- ✓ Υψηλό βαθμό ευκολίας. Το ελεγκτικό κλιμάκιο ασκεί την ελεγκτική δραστηριότητα απλώς λαμβάνοντας τα δείγματα και με τον τρόπο αυτό την ίδια ημέρα μπορεί να λάβει δείγματα από διάφορους παραγωγούς.
- ✓ Αντικειμενικότητα ελέγχου. Τα εργαστηριακά αποτελέσματα αποτυπώνουν χωρίς αμφιβολία την «ιστορία» της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στο έδαφος ή στο φύλλωμα.
- ✓ Δυνατότητα διερεύνησης καταγγελιών για χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων κοντά σε κατοικημένες περιοχές κλπ., ή χρήσης απαγορευμένων στην Ε.Ε. φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- ✓ Διενέργεια εργαστηριακών αναλύσεων υπολειμμάτων και σε καλλιέργειες όπου δεν ορίζονται MRLs, όπως είναι για παράδειγμα το βαμβάκι.
- ✓ Δυνατότητα πρώιμης γνώσης παραβάσεων και πρόληψης απελευθέρωσης φυτικών προϊόντων στην αγορά με υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων ανώτερων των ανώτατων επιτρεπτών ορίων. Ιδιαίτερα χρήσιμη παράμετρος για εντομοκτόνα εδάφους που εφαρμόζονται παρανόμως σε καλλιέργειες μικρού βιολογικού κύκλου.

7.11.2.3. Αδύνατα σημεία μεθόδου

Όπως όλες οι μέθοδοι, υφίστανται αδύνατα σημεία που πρέπει να είναι σε γνώση του ελεγκτή. Αυτά είναι:

- ✓ Μεταγενέστεροι της δειγματοληψίας ψεκασμοί δεν ελέγχονται.
- ✓ Από τις δραστικές ουσίες που ανιχνεύονται, δε δύναται να ελεγχθεί αν τα χρησιμοποιηθέντα σκευάσματά τους είχαν έγκριση κυκλοφορίας ή ήταν προϊόντα παράνομων εισαγωγών.
- ✓ Δεν υφίστανται ανώτατα επιτρεπτά υπολείμματα, όπως στην περίπτωση των συγκομισθέντων καρπών με τα ανώτατα επιτρεπτά υπολείμματα (MRLs) να ορίζονται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 396/2005 και μόνον στην περίπτωση που δημιουργούνται υπόνοιες ότι το ύψος των ανιχνευθέντων υπολειμμάτων στο έδαφος είναι δυνατόν να οδηγήσει σε μελλοντική υπέρβαση των ανώτατων επιτρεπτών υπολειμμάτων στη συγκομισθείσα παραγωγή, λαμβάνονται προληπτικά τα αναγκαία μέτρα ελέγχου, όπως εκ νέου δειγματοληψία της παραγωγής πριν τη διάθεσή της στην αγορά.

7.11.2.4. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων

Μετά τη δειγματοληψία και την αποστολή του δείγματος στο Εργαστήριο Χημικού Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων, πρέπει να διενεργηθεί αξιολόγηση της έκθεσης αποτελεσμάτων του εργαστηρίου. Η αξιολόγηση διενεργείται τόσο από την αρμόδια ελεγκτική αρχή που απέστειλε το δείγμα στο εργαστήριο, όσο και από τη Συντονιστική Εθνική Αρχή στην οποία κοινοποιούνται τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων.

- ✚ Αν εντοπίζονται σε σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικές ουσίες μη εγκεκριμένες στη χώρα μας, ο χρήστης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ελέγχεται για χρήση μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- ✚ Αν εντοπίζονται σε σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικές ουσίες εγκεκριμένες στη χώρα μας αλλά όχι για χρήση στη συγκεκριμένη καλλιέργεια, ο χρήστης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ελέγχεται για χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων χωρίς να τηρηθούν τα επί της συσκευασίας τους αναγραφόμενα.
- ✚ Αν εντοπίζονται σε σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικές ουσίες εγκεκριμένες στη χώρα μας και για χρήση στη συγκεκριμένη καλλιέργεια, γίνεται αξιολόγηση αν το ύψος της συγκέντρωσης που ανιχνεύθηκε και συνεπώς ο χρόνος χρήσης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος είναι σύμφωνος με τα οριζόμενα στην χορηγηθείσα άδεια διάθεσης στην αγορά. Ελέγχεται αν υφίσταται πιθανότητα υπέρβασης των ανώτατων επιτρεπτών ορίων (MRLs), όταν συγκομισθεί η καλλιέργεια και σε περίπτωση θετικής απάντησης δεσμεύεται ο παραγωγός να ζητήσει τη λήψη επίσημου δείγματος αφού συγκομίσει και μετά την εργαστηριακή ανάλυση υπολειμμάτων να διαθέσει την παραγωγή του στην αγορά.
- ✚ Αν εντοπίζονται μη σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικών ουσιών, μη εγκεκριμένων στη χώρα μας, ή εγκεκριμένων αλλά μη επιτρεπόμενων να χρησιμοποιούνται στην καλλιέργεια όπου ανιχνεύθηκαν, τότε πρέπει να διερευνηθεί αν η ανιχνευθείσα συγκέντρωση είναι αναμενόμενη με την παράνομη χρήση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος.

Ως σημαντικές συγκεντρώσεις φυτοπροστατευτικών ουσιών θεωρούνται συγκεντρώσεις που δεν είναι μικρότερες από 0,01 mg/kg, εκτός εάν υφίστανται ειδικοί τεχνικοί λόγοι για μεγαλύτερες του 0,01 mg/kg τιμές (π.χ. αναλυτική ικανότητα μέτρησης μιας δραστικής κλπ).

7.11.2.5. Συνδυασμός με άλλα εργαλεία ελέγχου

Η δειγματοληψία εδάφους και η εργαστηριακή ανάλυση υπολειμμάτων μπορεί άνετα να συνδυαστεί με άλλα εργαλεία ελέγχου με σκοπό τον εντοπισμό και την τεκμηρίωση παραβάσεων.

7.11.3. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειγματοληψίας και ελέγχου υπολειμμάτων του φυτοπροστατευτικού προϊόντος σε συγκομισθέντα προϊόντα φυτικής προέλευσης

Όπως είναι γνωστό με σκοπό τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας λαμβάνονται σύμφωνα με το πρόγραμμα υπολειμμάτων δείγματα φυτικών προϊόντων που έχουν συγκομισθεί και έχουν διατεθεί στην αγορά.

Στα συγκεκριμένα δείγματα πρωτίστως εξετάζεται αν οι ανιχνευθείσες συγκεντρώσεις υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια (MRLs), όπως αυτά ορίζονται με τον Κανονισμό (ΕΚ) 396/2005. Για την αξιολόγηση της υπέρβασης συγκρίνεται η τιμή της συγκέντρωσης του υπολείμματος, αφαιρουμένης της αβεβαιότητας της μέτρησης με την αντίστοιχη τιμή MRL. Εφόσον τεκμηριώνεται υπέρβαση, εφαρμόζεται άμεσα η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 13, παρ. 6 του Ν.4036/2012.

Σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ.1 του ν.4036/2012, «σε όποιον παράγει, εισάγει ή εξάγει φυτικά προϊόντα ή προϊόντα πρώτης μεταποίησης που φέρουν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων υψηλότερα από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, επιβάλλεται πρόστιμο από χίλια (1000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ και τα φυτικά προϊόντα δεσμεύονται. Οι προκαλούμενες δαπάνες βαρύνουν τον υπεύθυνο για την παράβαση. Επόμενη διάθεση στην αγορά παρτίδας φυτικών προϊόντων ίδιας προέλευσης επιτρέπεται μόνον εφόσον προηγηθεί έλεγχος υπολειμμάτων από την αρμόδια αρχή και διαπιστωθεί ότι τα υπολείμματα δεν υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 396/2005. Αν διατεθούν προϊόντα στην αγορά πριν προηγηθεί επαναληπτικός έλεγχος υπολειμμάτων επιβάλλεται πρόστιμο από χίλια (1.000) έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ».

Στην περίπτωση που δεν υφίσταται υπέρβαση των ανώτατων επιτρεπτών υπολειμμάτων, ελέγχεται αν τα σκευάσματα που περιέχουν τις ανιχνευθείσες δραστικές ουσίες είναι εγκεκριμένα για χρήση στις καλλιέργειες από τις οποίες προέρχονται τα δείγματα. Αν τα σκευάσματα δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στις αντίστοιχες καλλιέργειες και με δεδομένο ότι τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα μετά τη χρήση τους ενδέχεται να αφήνουν υπολείμματα πάνω και μέσα στα φυτικά προϊόντα, τότε στην

περίπτωση αυτή ο παραγωγός ελέγχεται για χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων χωρίς να τηρηθούν τα επί της συσκευασίας τους οριζόμενα και εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 45, παράγραφος 12 του Ν.4036/2012.

Σύμφωνα με το άρθρο 45, παρ. 3 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8) «σε όποιον χρησιμοποιεί γεωργικά φάρμακα χωρίς να τηρεί τα αναγραφόμενα στη συσκευασία ή την ετικέτα τους, επιβάλλεται πρόστιμο από τριακόσια (300) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ».

ΕΚΘΕΣΗ ΔΟΚΙΜΩΝ

Κωδικός Αριθμός: **TH** /24 Αριθμός Πρωτοκόλλου: _____

Εθνικό Πρόγραμμα: _____

Θερμοκηπίου

ΠΡΟΣ: _____

ΚΟΙΝ.: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-Γενική Δ/ση Γεωργίας-Δ/ση Προστ. Φυτ. Παρ.-Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων-Συγγρού 150-Τ.Κ. 176 71-Αθήνα

Αρ. Πρωτοκόλλου Εισερχόμενου Εγγράφου: _____

Είδος-Ποικιλία (KAN 62/2018)-Ποσότητα: **Μαρούλι (0251020)** 150 kg

Προέλευση: **Ελλάδα** Νομός: _____

Στοιχεία Εμπόρου-Εισαγωγή-Διακινητή: _____

Στοιχεία Παραγωγού: _____

Στοιχεία Δείγματος: _____

Σημείο Δεγματοληψίας: **Λαϊκή Αγορά**

Κατάσταση Δείγματος: **Καλή**

Ευθύνη Δεγματοληψίας (Πελάτης): _____

Ημερομηνία Παραλαβής: _____

Αρ. Πρωτοκόλλου Περιφερειακής Ενότητας: _____

Ημερομηνίες Ανάλυσης: _____ έως _____

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ: Το παραπάνω δείγμα αναλύθηκε με τις μεθόδους ΜΔ-02/ECD, ΜΔ-02/LCMSMS του Εργαστηρίου, κατάλληλες για προσδιορισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ανιχνεύθηκαν σε αυτό υπολείμματα:

A/A	Δραστική Ουσία	Αποτελέσματα (mg kg ⁻¹)	Ανώτατο Επιτρεπτό Όριο (mg kg ⁻¹)
1.	flupyradifurone	0,01±0,005	6,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)
2.	Boscalid	0,012±0,006	50,00 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΕ/396/2005)

Εικόνα 7.5. Εργαστηριακή εξέταση όπου εντοπίστηκαν υπολείμματα των δραστικών ουσιών Flupyradifurone και Boscalid σε μαρούλι θερμοκηπίου ενώ σύμφωνα με τις άδειες διάθεσης που έχουν χορηγηθεί επιτρέπεται η χρήση τους μόνον σε μαρούλι υπαίθρου.

Τέλος, στην περίπτωση που δεν υφίσταται υπέρβαση των ανώτατων επιτρεπτών υπολειμμάτων, ελέγχεται αν τα σκευάσματα που περιέχουν τις ανιχνευθείσες δραστικές ουσίες είναι εγκεκριμένα στη χώρα μας. Αν τα σκευάσματα αυτά δεν έχουν έγκριση κυκλοφορίας στη χώρα μας, ο παραγωγός

ελέγχεται για χρήση μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 9, παράγραφος 16 του Ν.4036/2012.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8): «*όποιος εισάγει, παρασκευάζει προς εμπορία, εμπορεύεται, κατέχει, διαθέτει καθ' οιονδήποτε τρόπο, έστω και δωρεάν, ανταλλάσσει, μεταφέρει, χρησιμοποιεί ή διαφημίζει μέσα στη χώρα φυτοπροστατευτικό προϊόν, για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια διάθεσης στην αγορά ή η άδεια διάθεσης στην αγορά τού έχει ανακληθεί ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια παράλληλου εμπορίου ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια πειραματισμού, τιμωρείται με πρόστιμο από χίλια (1.000) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ. Τα εν λόγω φυτοπροστατευτικά προϊόντα δεσμεύονται και επανεξάγονται στη χώρα προέλευσης προκειμένου για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή επιστρέφονται στο κράτος – μέλος αποστολής, προκειμένου για χώρες της Ε.Ε. ή καταστρέφονται. Οι δαπάνες βαρύνουν εξ ολοκλήρου τον κάτοχο των κατασχεθέντων προϊόντων*». Για την ίδια παράβαση σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 3 του Ν.4036/2012 προβλέπονται επιπλέον **ποινικές κυρώσεις** και συγκεκριμένα φυλάκιση από **τρεις (3) μήνες έως ένα (1) έτος**.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση παράβασης υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε παραγόμενα φυτικά προϊόντα και ιδιαίτερα στις περιπτώσεις υπέρβασης των ανωτάτων επιτρεπτών ορίων (MRLs), η αρμόδια ελεγκτική αρχή που έστειλε το δείγμα διενεργεί επιτόπιο έλεγχο των καταγραφών χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων και η Συντονιστική Εθνική Αρχή διενεργεί έλεγχο στα προμηθευμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα από τον εμπλεκόμενο παραγωγό όπως αυτά έχουν καταγραφεί στο σύστημα ηλεκτρονικής καταγραφής της πώλησης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Για τη συγκεκριμένη δειγματοληψία εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο Παράρτημα Α του με αριθ. πρωτ. 3316/36486/28-3-2012 εγγράφου της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής που αφορά την Κατευθυντήρια Οδηγία Διενέργειας Δειγματοληψίας Υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης.

7.11.4. Έλεγχος χρήσης ΦΠΠ μέσω δειγματοληψίας και ελέγχου του ψεκαστικού διαλύματος του φυτοπροστατευτικού προϊόντος

Η δειγματοληψία του ψεκαστικού διαλύματος του φυτοπροστατευτικού προϊόντος με σκοπό τον έλεγχο της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων αποτελεί ένα επιπλέον εργαλείο ελέγχου των ελεγκτικών αρχών. Με την εργαστηριακή ανάλυση του συγκεκριμένου δείγματος μπορούμε να ενημερωθούμε τεκμηριωμένα για το φυτοπροστατευτικό προϊόν (δραστική ουσία) ή τα

φυτοπροστατευτικά προϊόντα (δραστικές ουσίες), αν έχουμε μίγματα βυτίου και τις συγκεντρώσεις τους στο ψεκαστικό διάλυμα. Μετά τη δειγματοληψία ο παραγωγός εφαρμόζει το ψεκαστικό διάλυμα (δεν υφίσταται δέσμευση του ψεκαστικού διαλύματος). Δειγματοληψία μπορεί να γίνει και στο υπόλοιπο του ψεκαστικού διαλύματος που απομένει στο βυτίο μετά την ολοκλήρωση του ψεκασμού και είναι πολύ προτιμότερη, διότι μπορεί να συνδεθεί με τις καταγραφές που θα έπρεπε να έχουν προηγηθεί. Η δειγματοληψία του ψεκαστικού διαλύματος του φυτοπροστατευτικού προϊόντος διενεργείται **απροειδοποίητα**.

Το ελεγκτικό κλιμάκιο πρέπει να λάβει δείγμα, το οποίο να είναι **τουλάχιστον εκατό κ.εκ. (100 ml)**, το οποίο τοποθετεί σε **ειδικό φιαλίδιο** και σφραγίζει παρουσία του παραγωγού. Με τον ίδιο τρόπο λαμβάνεται και **αντίδειγμα**.

Συνιστάται το **ψεκαστικό διάλυμα** να έχει **αναδευτεί επαρκώς, πριν ληφθεί το δείγμα**, έτσι ώστε να είναι **αντιπροσωπευτικό**.

Το δείγμα και το αντίδειγμα τοποθετούνται σε παγοκυψέλες και **αποστέλλονται άμεσα και το αργότερο εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών** στο Εργαστήριο Χημικού (ποιοτικού) Ελέγχου φυτοπροστατευτικών προϊόντων, το οποίο έχει ειδοποιηθεί σχετικά, συνοδευόμενο από το **αντίστοιχο δελτίο και πρακτικό δειγματοληψίας**. Για την ταχύτερη και ασφαλέστερη διεκπεραίωση της αποστολής συστήνεται τα δείγματα να αποστέλλονται αυτοπροσώπως ή με ταχυμεταφορική εταιρεία και από Δευτέρα έως Πέμπτη.

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εργαστηριακής ανάλυσης γίνεται είτε από την αρμόδια αρχή που απέστειλε το δείγμα είτε από τη Συντονιστική Εθνική Αρχή, στην οποία το Εργαστήριο Ελέγχου κοινοποιεί το αποτέλεσμα. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει έλεγχο για το:

- ✓ Αν η ανιχνευθείσα δραστική ουσία ή οι ανιχνευθείσες δραστικές ουσίες είναι εγκεκριμένες στη χώρα μας.
- ✓ Αν η ανιχνευθείσα δραστική ουσία ή οι ανιχνευθείσες δραστικές ουσίες επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στην καλλιέργεια όπου εφαρμόζεται ή εφαρμόστηκε το ψεκαστικό διάλυμα.
- ✓ Αν σύμφωνα με τις χορηγηθείσες άδειες διάθεσης στην αγορά (εγκρίσεις κυκλοφορίας), οι ανιχνευθείσες δραστικές ουσίες μπορούν να συνδυαστούν σε μίγμα βυτίου.

- ✓ Αν η ανιχνευθείσα δραστική ουσία ή οι ανιχνευθείσες δραστικές ουσίες έχουν συγκεντρώσεις εντός των ορίων που τίθενται στις αντίστοιχες άδειες διάθεσης στην αγορά (εγκρίσεις κυκλοφορίας).

Σε περίπτωση που από την εργαστηριακή ανάλυση τεκμηριωθεί παράβαση, εφαρμόζονται άμεσα τα οριζόμενα στο άρθρο 45, παράγραφος 12 του Ν.4036/2012.

Ιδιαίτερη σημασία στη συγκεκριμένη δειγματοληψία έχει αν ο ελεγχόμενος είναι ο παραγωγός της καλλιέργειας και χρήστης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ή αν είναι επαγγελματίας εφαρμοστής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Σε κάθε περίπτωση του επαγγελματία εφαρμοστή μπορούν να ελεγχθούν η δόση ή η συνδυαστικότητα ή η διαχείριση των κενών συσκευασίας ή η καταλληλότητα του ψεκαστικού μηχανήματος σε σχέση με τα αναγραφόμενα επί της συσκευασίας των φυτοπροστατευτικών προϊόντων αλλά δεν μπορεί να τεκμηριωθεί ότι ο ψεκασμός θα γίνει σε καλλιέργεια που δεν επιτρέπεται καθώς δεν υφίσταται αντικειμενική απόδειξη.

Ο παραγωγός – χρήστης του φυτοπροστατευτικού προϊόντος που ετοίμασε το ψεκαστικό διάλυμα οφείλει να δώσει ακριβή στοιχεία στο ελεγκτικό κλιμάκιο τα οποία αποτυπώνονται στο αντίστοιχο πρακτικό δειγματοληψίας. Σε περίπτωση άρνησης παροχής στοιχείων ή δήλωσης ανακριβών στοιχείων εφαρμόζονται αυτά που ορίζονται στο άρθρο 9, παρ. 12 του Ν. 4036/2012, όπως ισχύει.

Επισημαίνεται τέλος ότι σε αρκετές εγκρίσεις (και ετικέτες κυκλοφορούντων) φυτοπροστατευτικών προϊόντων υφίστανται προβλέψεις για τον καθαρισμό του ψεκαστήρα μετά τη χρήση, οι οποίες πρέπει να ελέγχονται μετά τη δειγματοληψία του ψεκαστικού διαλύματος. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η παρακάτω φράση:

Βέλτιστη πρακτική καθαρισμού ψεκαστήρα: Το ψεκαστικό βυτίο πρέπει να αδειάσει τελείως. Πρέπει να έχουν απομακρυνθεί όλα τα ίχνη του σκευάσματος. Το βυτίο και όλα τα εξαρτήματα του ψεκαστικού πρέπει να ξεπλένονται με νερό και απορρυπαντικό και στη συνέχεια να ξεπλένονται τρεις (3) φορές με καθαρό νερό. Πριν χρησιμοποιηθεί ξανά, θα πρέπει να ξεπλένεται πάλι με άφθονο νερό.

Ο επαγγελματίας χρήστης συνιστάται να υπολογίζει με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια την ποσότητα του ψεκαστικού υγρού που απαιτείται για την κάθε εφαρμογή έτσι ώστε να μην υφίσταται περίσσεια ψεκαστικού διαλύματος στο τέλος της εφαρμογής.

7.11.5. Οδηγίες για συλλογή, συσκευασία και αποστολή δειγμάτων μελισσών, γύρης κηρήθρας και μελιού στο ΜΦΙ για έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων

Υπάρχουν περιπτώσεις που πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσο η εφαρμογή κάποιου φυτοπροστατευτικού προϊόντος προκάλεσε τον θάνατο μελισσών και ιδίως λόγω της μη τήρησης των οριζόμενων επί της συσκευασίας ή της ετικέτας του φυτοπροστατευτικού προϊόντος.

Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να ληφθεί δείγμα σύμφωνα με τις παρακάτω [οδηγίες του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου](#):

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

1. Το δείγμα πρέπει να είναι **αντιπροσωπευτικό** του προβλήματος και να συλλέγεται **όσο πιο άμεσα** γίνεται ειδικά όσον αφορά στην περίπτωση των μελισσών.
2. Το δείγμα συλλέγεται από τον αρμόδιο **μελισσοκόμο ή υπάλληλο κτηνιατρικής υπηρεσίας** ο οποίος κατά τη συλλογή φοράει **γάντια μίας χρήσης** και **αποφεύγει** την επαφή των υποστρωμάτων με παρακείμενα φυτά, καλλιέργειες και χώμα. Το δείγμα τοποθετείται σε **γυάλινο περιέκτη ή σε ουροσυλλέκτη και καταψύχεται στους -20 °C** πριν την αποστολή.
3. Το δείγμα πρέπει να είναι επαρκές. Συγκεκριμένα απαιτείται για κάθε υπόστρωμα:
 - α) Μέλισσες, περισσότερες από 30 σε αριθμό.

- β) Μέλι, ποσότητα άνω των 5 γραμμαρίων.
- γ) Γύρη, ποσότητα άνω των 3 γραμμαρίων.
- δ) Κηρήθρα, ποσότητα άνω των 5 γραμμαρίων.

B. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ
Μέλισσες, μέλι, γύρη και κηρήθρα	Το δείγμα τοποθετείται σε γυάλινο περιέκτη ή σε ουροσυλλέκτη και καταψύχεται στους -20 °C πριν την αποστολή. Την ημέρα της αποστολής το δείγμα τοποθετείται σε κουτί, κατά προτίμηση από φελιζόλ, το οποίο φέρει παγοκύστες, ώστε να διατηρείται σε σχετικά χαμηλή θερμοκρασία κατά την αποστολή του στο εργαστήριο.

1. Όλα ανεξαιρέτως τα δείγματα θα πρέπει να συνοδεύονται από το Πληροφοριακό Δελτίο του Ινστιτούτου (<https://www.bpi.gr/files/AITISI-PLIROFORIAKO%20DELTIO-NEW.pdf>), πλήρως και όσο λεπτομερέστερα γίνεται συμπληρωμένο. Στην περίπτωση όπου ο αποστολέας είναι διαφορετικός από τον παραγωγό, πρέπει να συμπληρώνονται τα πλήρη στοιχεία και των δύο, ώστε να τους κοινοποιείται η απάντηση. Το Πληροφοριακό Δελτίο τοποθετείται σε πλαστική διαφανή θήκη ή σακούλα και στη συνέχεια στο χαρτοκιβώτιο αποστολής. Αν τα δείγματα αποστέλλονται από κάποια Υπηρεσία θα συνοδεύονται από το αντίστοιχο πρωτοκολλημένο έγγραφο της εκάστοτε Υπηρεσίας.
2. Το δείγμα συσκευάζεται αμέσως μετά τη συλλογή του και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να εκτίθεται σε υψηλές θερμοκρασίες ή στην ηλιακή ακτινοβολία.

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

1. Το δείγμα πρέπει να αποστέλλεται στο Ινστιτούτο όσο το δυνατόν πιο άμεσα. Σε αντίθετη περίπτωση, το δείγμα φυλάσσεται συσκευασμένο (βλέπε παραπάνω) στο ψυγείο ή στην κατάψυξη κατά προτίμηση.
2. Η αποστολή του δείγματος θα πρέπει να γίνεται κατά προτίμηση με υπηρεσία ταχυμεταφοράς (courier) και να αποφεύγεται η αποστολή του πριν από Σαββατοκύριακο ή αργία.

3. Το δείγμα αποστέλλεται στην παρακάτω ταχυδρομική διεύθυνση με την ένδειξη πάνω στο χαρτοκιβώτιο αποστολής “ΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ”:

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΣΤ. ΔΕΛΤΑ 8-145 61 ΚΗΦΙΣΙΑ (ΑΘΗΝΑ)

4. Ο ενδιαφερόμενος που έστειλε το δείγμα ενημερώνεται για την παραλαβή του δείγματος από το ΜΦΙ, καλώντας στο τηλ. 210 8180204 (Γραμματεία ΜΦΙ).

7.11.6. Ένσταση κατά της δειγματοληψίας ή της εργαστηριακής ανάλυσης

Σύμφωνα με το άρθρο 35, παρ. 1 του [Κανονισμού \(ΕΕ\) 2017/625](#) «οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων των οποίων τα ζώα ή τα αγαθά υπόκεινται σε δειγματοληψία, ανάλυση, δοκιμές ή διάγνωση στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων έχουν το δικαίωμα γνώμης δεύτερου εμπειρογνώμονα, με έξοδα του υπευθύνου της επιχείρησης. Το δικαίωμα αυτό σε γνώμη δεύτερου εμπειρογνώμονα παρέχει πάντα στον υπεύθυνο επιχείρησης τη δυνατότητα να ζητεί επανεξέταση της τεκμηρίωσης της δειγματοληψίας, της ανάλυσης, των δοκιμών ή της διάγνωσης από άλλο αναγνωρισμένο και κατάλληλα καταρτισμένο εμπειρογνώμονα».

A. Δειγματοληψία

Ένσταση κατά της δειγματοληψίας μπορεί να γίνει σύμφωνα με τον [Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας](#) Ν. 2690/1999 (Α'45), όπως ισχύει. Συγκεκριμένα σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 2690/1999, όπως ισχύει: «1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. 2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών».

B. Εργαστηριακή εξέταση

Οι επαγγελματίες χρήστες των φυτοπροστατευτικών προϊόντων των οποίων τα αγαθά υπόκεινται σε δειγματοληψία, ανάλυση, δοκιμές στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων έχουν το δικαίωμα να ζητούν δεύτερη πραγματογνωμοσύνη και συγκεκριμένα την κατ' ένσταση δεύτερη εργαστηριακή ανάλυση.

Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την υποβολή έγγραφης αίτησης, η οποία κατατίθεται στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου που διενήργησε την εργαστηριακή ανάλυση μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το

οποίο καθορίζεται από τη Συντονιστική Εθνική Αρχή και συνήθως αφορά διάστημα δέκα πέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της έκθεσης ελέγχου. Για το παραδεκτό της αίτησης απαιτείται η υποβολή παραβόλου, σύμφωνα με τη με αριθ. 8503/94606/2013 (ΦΕΚ Β'2016) Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 1942/32113/18-2-2019 ΚΥΑ (ΦΕΚ 763 Β' 5.3.2019).

Τα παράβολα αναφέρονται παρακάτω στον Πίνακα 7.1

Πίνακας 7.1. Παράβολα κατ' ένσταση εργαστηριακών αναλύσεων και διενέργειας εργαστηριακών αναλύσεων για τις ανάγκες διερεύνησης καταγγελίας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ΚΥΑ 8503/94606/2013)

α/α παραβόλου	Κατηγορία παραβόλου	Αξία Παραβόλου ευρώ (€)
169	Παράβολο για τη διενέργεια κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης γεωργικών φαρμάκων (αν η δεύτερη ανάλυση αποδείξει βάσιμους τους αναφερόμενους στην ένσταση ισχυρισμούς, το παράβολο επιστρέφεται):	500
171	Παράβολο για τη διενέργεια εργαστηριακής ανάλυσης γεωργικών φαρμάκων ή χώματος για τις ανάγκες διερεύνησης καταγγελίας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα:	500
172	Παράβολο για τη διενέργεια κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε παραγόμενα ή εισαγόμενα προϊόντα φυτικής προέλευσης στα δημητριακά, στα όσπρια, τις ζωοτροφές και στα προϊόντα ζωικής προέλευσης (αν η δεύτερη ανάλυση αποδείξει βάσιμους τους αναφερόμενους στην ένσταση ισχυρισμούς, το παράβολο επιστρέφεται):	300
173	Παράβολο για τη διενέργεια εργαστηριακής ανάλυσης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων σε φυτικούς ιστούς ή σε παραγόμενα ή εισαγόμενα προϊόντα φυτικής προέλευσης στα δημητριακά, στα όσπρια, τις ζωοτροφές και στα προϊόντα ζωικής προέλευσης για τις ανάγκες διερεύνησης καταγγελίας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα	200

Γ. Διενέργεια κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης

Ο επαγγελματίας χρήστης έχει τη δυνατότητα να ζητήσει τεκμηριωμένη επανάληψη της ανάλυσης από άλλο αναλυτή του εργαστηρίου, που πραγματοποίησε την πρώτη ανάλυση. Σε περίπτωση αδυναμίας του εργαστηρίου η απόφαση για τη δεύτερη ανάλυση λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή σε συνεργασία με το αρμόδιο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς που είναι και σημείο επαφής με την Ε.Ε.

Αν η δεύτερη ανάλυση αποδείξει βάσιμους τους αναφερόμενους στην ένσταση ισχυρισμούς, το παράβολο επιστρέφεται.

Η κατ' ένσταση δεύτερη εργαστηριακή ανάλυση μπορεί να πραγματοποιηθεί **παρουσία ιδιώτη χημικού**, που θα ορίσει εγγράφως ο ενδιαφερόμενος και οι οποιεσδήποτε παρατηρήσεις ή διαφωνίες θα πρέπει να διατυπωθούν και να τεκμηριωθούν στην έκθεση ανάλυσης που συμπληρώνεται και συνυπογράφεται, πριν την αναχώρηση του χημικού από το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου που θα πραγματοποιήσει την κατ' ένσταση δεύτερη εξέταση.

Ο καθορισμός της ημερομηνίας της δεύτερης εξέτασης γίνεται σε εύλογο χρονικό διάστημα και μετά από συμφωνία του ιδιώτη χημικού με το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου.

Η κατ' ένσταση ανάλυση πραγματοποιείται στο υπάρχον επαναληπτικό εργαστηριακό δείγμα που φυλάσσεται στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου (στην κατάψυξη), μέσα σε χρονικό διάστημα εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής εργαστηριακής ανάλυσης.

Δ. Έκθεση ελέγχου κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης

Το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου συντάσσει την Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης, η οποία συνυπογράφεται από τον εκπρόσωπο του Εργαστηρίου Επισήμου Ελέγχου και από τον παριστάμενο ιδιώτη χημικό, που τυχόν όρισε ο υπεύθυνος της επιχείρησης ή του παραγωγού ή του εμπόρου ή του εισαγωγέα, ο οποίος μπορεί να εκθέσει γραπτώς τις αντιρρήσεις του επί των αποτελεσμάτων ή των μεθόδων της ανάλυσης.

Η Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης αποστέλλεται από το Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου στην αρμόδια ελεγκτική αρχή που έστειλε το δείγμα, με κοινοποίηση στη Συντονιστική Εθνική Αρχή και λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση του τροφίμου που εξετάστηκε. Η Έκθεση Ελέγχου της κατ' ένσταση εργαστηριακής ανάλυσης είναι οριστική και τελεσίδικη.

7.12. Έλεγχος ορθολογικής χρήσης ΦΠΠ

Σύμφωνα και με τη με αριθ. 5/2020 Ειδική Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (European Court of Auditors, 2020) ο έλεγχος της ορθολογικής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων δε διενεργείται σε ικανοποιητικό επίπεδο στα Κράτη Μέλη της Ε.Ε.

Παρότι προωθείται η Ολοκληρωμένη Φυτοπροστασία και υπάρχει πληθώρα μέτρων γι αυτήν, είναι δύσκολη η διενέργεια επισήμων ελέγχων, καθώς η συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας εξαρτάται ανά επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων και καλλιέργεια από πολλούς παράγοντες.

Είναι διεθνώς αποδεκτό ότι η ολοκληρωμένη εφαρμογή της ορθολογικής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που είναι μια ολιστική προσέγγιση, είναι δύσκολο να ελεγηθεί στο πλαίσιο επισήμων ελέγχων.

Επιμέρους απαιτήσεις όμως ελέγχονται και όπου διαπιστώνεται παράβαση, κινείται η διοικητική

Χαρακτηριστικά ενδεικτικά παραδείγματα στη Χώρα μας είναι τα παρακάτω:

- Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων από πρόσωπα που δεν κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων.
- Μη τήρηση αρχείων χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε ευαίσθητες περιοχές χωρίς τήρηση των οριζόμενων στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.
- Μη ειδοποίηση γειτόνων ή μελισσοκόμων για επερχόμενο ψεκασμό.
- Μη τήρηση υποχρεωτικών κατευθυντήριων οδηγιών ανά καλλιέργεια.

διαδικασία και επιβάλλονται κυρώσεις.

7.13. Εφαρμογή μέτρων σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας

Σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης της ισχύουσας νομοθεσίας, η αρμόδια αρχή που διαπίστωσε την παράβαση (Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. ή ΔΑΟΚ-ΠΕ), οφείλει να προβαίνει άμεσα και χωρίς

καθυστέρηση στην εφαρμογή των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία ενεργειών. **Δεν απαιτείται έγγραφο της Συντονιστικής Εθνικής Αρχής για την εφαρμογή των μέτρων αυτών.**

7.13.1. Ισχύουσα κυρωτική νομοθεσία

Σύμφωνα με το άρθρο 45, παρ. 2 του Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει: «*στους παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 38 έως 44 του παρόντος επιβάλλεται πρόστιμο από τριακόσια (300) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ*», τα οποία αφορούν τη μη ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

Σύμφωνα με το άρθρο 45, παρ. 3 του Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει: «*σε όποιον χρησιμοποιεί γεωργικά φάρμακα χωρίς να τηρεί τα αναγραφόμενα στη συσκευασία ή την ετικέτα τους, επιβάλλεται πρόστιμο από τριακόσια (300) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ*».

Για την επιμέτρηση του ύψους των προστίμων του παρόντος άρθρου συνεκτιμώνται τα παρακάτω κριτήρια:

- α) η επικινδυνότητα της παράβασης,
- β) οι συνέπειες που προκύπτουν από την παράβαση.

Σε περίπτωση υποτροπής των παραβάσεων του παρόντος άρθρου, τα όρια των προστίμων διπλασιάζονται και το επιβαλλόμενο πρόστιμο δεν μπορεί να είναι λιγότερο από το διπλάσιο του προηγούμενου επιβληθέντος. **Ως υποτροπή ορίζεται η επανάληψη παράβασης μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών.**

Το ύψος του προστίμου καθορίζεται σύμφωνα με τη με αριθ. 11753/132494/2014 (ΦΕΚ Β' 2956) υπουργικής απόφασης, όπως ισχύει. Ειδικά για παραβάσεις που σχετίζονται με τη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τα κριτήρια επιμέτρησης νοούνται ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης των στοιχείων της παράβασης. Από την αξιολόγηση προκύπτει η βαθμολόγηση ανά κριτήριο επιμέτρησης όπως στον πίνακα που ακολουθεί, οπότε το πρόστιμο υπολογίζεται με βάση τη συνολική βαθμολόγηση της παράβασης για τους βαθμούς σε όλα τα κριτήρια αθροιστικά, σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια επιμέτρησης διοικητικών κυρώσεων (παρ. 11, περιπτώσεις α) και β) του άρθρου 45 του Ν. 4036/2012), τα οποία αφορούν την επικινδυνότητα της παράβασης και τις συνέπειες που προκύπτουν από την παράβαση:

Πίνακας 7.2. Βαθμολόγηση επικινδυνότητας παράβασης (ΥΑ 11753/132494/2014)

Χαρακτηριστικά παράβασης		Βαθμοί (0-12)
<p>Δεν αναμένονται σημαντικοί κίνδυνοι για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Ενδεικτικά περιπτώσεις όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Χρήση γεωργικών φαρμάκων σε καλλιέργεια όπου δεν επιτρέπεται ✓ Παράνομη εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων χωρίς εικονόγραμμα σε ειδικές περιοχές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων. 		1
<p>Αναμένονται μεσαίας σημασίας κίνδυνοι για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Ενδεικτικά περιπτώσεις όπως: παράνομη εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων με εικονόγραμμα κινδύνου σε ειδικές περιοχές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.</p>		2
<p>Αναμένονται μεγάλης σημασίας κίνδυνοι για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Ενδεικτικά περιπτώσεις όπως: παράνομη εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων με εικονόγραμμα κινδύνου ή σε ειδικές περιοχές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.</p>		4-5
<p>Σε περιπτώσεις, όπου υφίσταται εργαστηριακή ανάλυση υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων πάνω ή μέσα σε φυτικά προϊόντα, από τα ευρήματα της οποίας τεκμηριώνεται η διαπιστωθείσα παράβαση της χρήσης γεωργικών φαρμάκων χωρίς την τήρηση των επί της συσκευασίας ή της ετικέτας αναγραφόμενων</p>		2 βαθμοί ανά μη επιτρεπτή δραστική ουσία
Μέγεθος επιχείρησης	Φυσικό Πρόσωπο	0
	ΕΠΕ	1
	ΟΕ	2
	ΑΕ	3
	Άλλη	0-3
<p>Η παράβαση δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού</p>		
<p>Στην περίπτωση ήσσονος σημασίας καλλιιεργειών, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα Ι της με αριθ. 10088/115732/26-9-2013 (Β' 2587) υπουργική απόφαση (ήσσονος σημασίας για το σύνολο των καταπολεμούμενων εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων), οι ανωτέρω υπολογιζόμενοι βαθμοί, αξιολογούνται για την επιμέτρηση της κύρωσης στο 50% αυτών.</p>		

Το σύνολο των βαθμών που υπολογίζεται με τον τρόπο αυτό εφόσον υπερβαίνει τους 15 βαθμούς, περιορίζεται στους 15 βαθμούς.

Για κάθε παράβαση για την οποία επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις διαμορφώνεται μια συνολική βαθμολογία, η οποία προκύπτει από το άθροισμα των συντελεστών των επιμέρους κριτηρίων

επιμέτρησης, όπως καθορίζονται ανωτέρω, η οποία προσδιορίζει την κατηγορία του χρηματικού ύψους της διοικητικής κύρωσης.

Ακολουθώντας, εφαρμόζονται δέκα πέντε (15) κατηγορίες χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης αντίστοιχες της συνολικής βαθμολογίας, λαμβάνοντας υπόψη το δέκατο πέμπτο της διαφοράς μεταξύ της ανώτατης και της κατώτατης τιμής της διοικητικής κύρωσης ήτοι: $k = (B-A)/15$, ως εξής:

Πίνακας 7.3. Κατηγορίες χρηματικού ύψους προστίμων (ΥΑ 11753/132494/2014)

Συνολική βαθμολογία	Επιβαλλόμενο πρόστιμο από	Επιβαλλόμενο πρόστιμο έως
1	A	A
2	A+ κ	A+ (2 x κ)
3	A+ (2 x κ)	A+ (3 x κ)
4	A+ (3 x κ)	A+ (4 x κ)
5	A+ (4 x κ)	A+ (5 x κ)
6	A+ (5 x κ)	A+ (6 x κ)
7	A+ (6 x κ)	A+ (7 x κ)
8	A+ (7 x κ)	A+ (8 x κ)
9	A+ (8 x κ)	A+ (9 x κ)
10	A+ (9 x κ)	A+ (10 x κ)
11	A+ (10 x κ)	A+ (11 x κ)
12	A+ (11 x κ)	A+ (12 x κ)
13	A+ (12 x κ)	A+ (13 x κ)
14	A+ (13 x κ)	A+ (14 x κ)
15	A+ (14 x κ)	B

Όταν οι παραβάσεις είναι περισσότερες από μία, το συνολικό χρηματικό ύψος των διοικητικών κυρώσεων για το σύνολο των παραβάσεων καθορίζεται ως εξής: Υπολογίζεται το χρηματικό ύψος της διοικητικής κύρωσης για καθεμία παράβαση χωριστά και στη συνέχεια στο μεγαλύτερο χρηματικό ύψος προστίθενται το 50% του δεύτερου μεγαλύτερου χρηματικού ύψους, το 25% του τρίτου μεγαλύτερου χρηματικού ύψους και τέλος το 10% για καθένα από τα επόμενα χρηματικά ύψη.

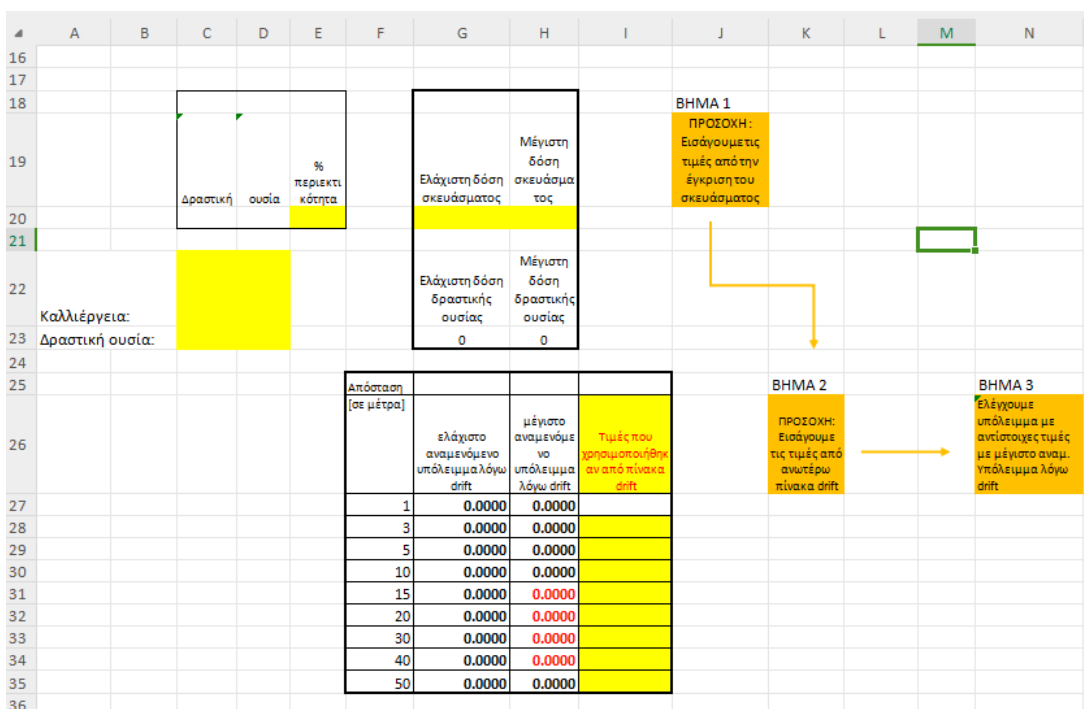
Σύμφωνα με το με αριθ. 13723/134219/13-12-2007 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΑΔΑ: 6ΦΨΟ4653ΠΓ-ΠΦΥ) σε περιπτώσεις παραβάσεων του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8) που αφορούν υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων, όπου απαιτείται, χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της πιθανότητας πρόκλησης υπολειμμάτων από τη διασπορά του ψεκαστικού νέφους (drift), οι πίνακες διασποράς ψεκαστικού νέφους που αφορούν το 95° τεταρτημόριο, ακολουθώντας τη διαδικασία που καθορίστηκε από το FOCUS Group (Surface Water Scenario Group) της Ε.Ε (FOCUS, 2001), σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα 7.4.

Πίνακας 7.4. Αξιολόγηση πιθανότητας πρόκλησης υπολειμμάτων από μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος – drift (υπ' αριθμ. πρωτ. 13723/134219/13-12-2007 έγγραφο του ΥπΑΑΤ)

Πίνακας τιμών διασποράς ψεκαστικού νέφους . Τα υπολείμματα στο κάτω μέρος υπολογίστηκαν σε % του ρυθμού εφαρμογής με βάση το 90ο εκατοστημόριο

Απόσταση [σε μέτρα]	Γεωργία	Δενδρώδεις καλλιέργειες	Αμπέλι	Λυκίσκος	Φυτά μεγάλης καλλιέργειας	Λαχανικά, ανθοκομικά φυτά, μούρα (φορητοί ψεκαστήρες και ψεκαστήρες πλάτης)	σιδηροδρομικές γραμμές	Τεύτλα Ύψος < 50 cm	Δένδρα εφαρμ. σε όψιμο στάδιο	Αμπελοργαία πρώιμη εφαρμ., δέντρα πρώιμη εφαρμ. Ύψος <= 2 m, Φρούτα και μούρα Καλλωπιστικά φυτά πρώιμη εφαρμ. ύψος> 50 cm	Δέντρα πρώιμη εφαρμ. Ύψος >2 μ	Αμπελοργαία όψιμη εφαρμ., λαχανικά, φρούτα μούρων & Καλλωπιστικά φυτά όψιμη εφαρμ. Ύψος> 50 cm			
1	2.77				4.44	2.77	0.04		0.42						
3		29.20	15.73	8.02	19.33		0.011	8.02	0.019	3.53	13.52	38.09	0.72		
5	0.57	19.89	8.41	3.62	11.57	0.18	0.57	0.01	3.62	0.014	0.02	0.78	2.93	9.58	0.19
7	0.29	11.81	3.60	1.23	5.77	0.05	0.29		1.23	0.010	0.005	0.10	0.37	1.47	0.030
8	0.20	5.55	1.81	0.65	3.84	0.02	0.20		0.65	0.008	0.002	0.03	0.11	0.49	0.010
9	0.15	2.77	1.09	0.42	1.79	0.012	0.15		0.42	0.007	0.0010	0.010	0.05	0.23	0.005
10	0.10	1.04	0.54	0.22	0.56	0.005	0.10		0.22	0.006					
11	0.07	0.52	0.32	0.14	0.25	0.003	0.07		0.14						
12	0.06	0.30	0.22	0.10	0.13	0.002	0.06		0.10	0.004					

Πηγή: <https://www.julius-kuhn.de/en/application-techniques-in-plant-protection/fields-of-activity/drift-and-risk-reduction/drift-values/>

Εικόνα 7.6. Μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος (drift) που ρυπαίνει το περιβάλλον και θέτει σε κίνδυνο την υγεία του επαγγελματία χρήστη (<https://www.canada.ca/en/health-canada/services/consumer-product-safety/pesticides-pest-management/growers-commercial-users/drift-mitigation/management-pesticide-spray-drift.html>)

Η υπόθεση αξιολογείται από το Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων, το οποίο εισηγείται στη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία και αποφασίζει για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων.

Τονίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 45, παρ. 13 του Ν.4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής. ***Κατά τη στιγμή σύνταξης του παρόντος, ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης έχει αναθέσει το δικαίωμα υπογραφής των αποφάσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής.***

7.13.2. Απαραίτητες ενέργειες

Η αρμόδια ελεγκτική αρχή οφείλει αμέσως μόλις διαπιστωθεί παράβαση να κινήσει την προβλεπόμενη από το νόμο διαδικασία. Η διαδικασία αυτή είναι:

Η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο γνωστοποιεί **εγγράφως με απόδειξη τη διαπίστωση παράβασης** του παρόντος άρθρου στον παραβάτη, ο οποίος **καλείται** μέσα σε **προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίηση** να υποβάλει **έγγραφο υπόμνημα** με τις απόψεις του. Το έγγραφο της γνωστοποίησης περιλαμβάνει :

✓ Τη γνωστοποίηση της παράβασης. Για παράδειγμα: «Κατά τον έλεγχο που διενήργησε ελεγκτικό κλιμάκιο της υπηρεσίας μας στις .../.../2024 στην αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που διατηρείτε στην περιοχή, διαπιστώθηκε η κατοχή μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και συγκεκριμένα των σκευασμάτων α) ... β) ... και γ) ... σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην από .../.../2024 Έκθεση Ελέγχου, αντίγραφο της οποίας σας επιδόθηκε (σας αποστέλλεται)».

✓ Την ισχύουσα νομοθεσία. Για παράδειγμα σε συνέχεια του ανωτέρω παραδείγματος: «Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8): όποιος **κατέχει** μέσα στη χώρα φυτοπροστατευτικό προϊόν, για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια διάθεσης στην αγορά ή η άδεια διάθεσης στην αγορά τού έχει ανακληθεί ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια παράλληλου εμπορίου ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια πειραματισμού, τιμωρείται με πρόστιμο **από χίλια (1.000) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ**».

✓ Την κλήση για υποβολή εγγραφών απόψεων. Για παράδειγμα: «Μετά τα ανωτέρω καλείστε μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίηση να υποβάλετε **έγγραφο υπόμνημα** με τις απόψεις σας για τη διαπιστωθείσα παράβαση».

✓ Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος αρνηθεί να παραλάβει το ανωτέρω έγγραφο, η επίδοση γίνεται με δικαστικό κλητήρα ή με θυροκόλληση από δικαστικό κλητήρα στην έδρα του/οικία του.

Αμέσως μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας και ανεξάρτητα από το αν ο παραβάτης έχει υποβάλει εγγράφως τις απόψεις του, η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο διαβιβάζει το φάκελο της υπόθεσης στην αρμόδια αρχή (Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων).

7.14. Προετοιμασία φακέλου διοικητικών κυρώσεων

Ο φάκελος της υπόθεσης περιλαμβάνει όλα τα σχετικά έγγραφα της υπόθεσης **σε επικυρωμένα αντίγραφα** και οπωσδήποτε:

- ✓ Την Έκθεση Ελέγχου ή στις περιπτώσεις δειγματοληψιών, το πρακτικό δειγματοληψίας και την εργαστηριακή ανάλυση.
- ✓ Το έγγραφο γνωστοποίησης παράβασης και κλήσης υποβολής θέσεων του ενδιαφερόμενου.
- ✓ Την απάντηση του ενδιαφερόμενου ή εφόσον δεν υποβλήθηκε δηλώνεται ρητά στο διαβιβαστικό έγγραφο του φακέλου ότι δεν υπήρξε εμπρόθεσμη απάντηση από τον ενδιαφερόμενο.
- ✓ Κάθε άλλο σχετικό έγγραφο, όπως αλληλογραφία που αφορά την υπόθεση με άλλες υπηρεσίες, εντολές ελέγχου, εξέταση προσφυγής, κλπ. .

Προσοχή!! Η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο δεν οφείλει να υποβάλει τις απόψεις της για τις θέσεις του ελεγχόμενου ως προς τη διαπιστωθείσα παράβαση εκτός αν από τον ελεγχόμενο αμφισβητούνται ενέργειες της ελεγκτικής υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτή η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο υποβάλει τεκμηριωμένα τις απόψεις της.

- ✓ Συστήνεται η αποστολή του φακέλου διοικητικών κυρώσεων σε **ηλεκτρονική μορφή** (αρχείο μορφής pdf) με **σκαναρισμένα όλα τα έγγραφα της υπόθεσης**.

7.15. Ετήσια Έκθεση Ελέγχων

Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 68 του Κανονισμού (ΕΚ) 1107/2009 «*Τα κράτη μέλη διενεργούν επίσημους ελέγχους προκειμένου να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον παρόντα Κανονισμό. Τα κράτη μέλη οριστικοποιούν και διαβιβάζουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την έκταση και τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων εντός έξι μηνών από το τέλος του έτους το οποίο αφορούν οι εκθέσεις*».

Κατά συνέπεια κάθε αρμόδια αρχή που εφαρμόζει ελέγχους στη χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του ΥΠΑΑΤ και Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων) οφείλει να διαβιβάσει στη Συντονιστική Εθνική Αρχή (Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ) ετήσια έκθεση ελέγχων με τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενήργησε. Η Συντονιστική Εθνική Αρχή θα συλλέξει όλα τα αποτελέσματα και θα συντάξει συγκεντρωτική έκθεση την οποία θα διαβιβάσει στην Επιτροπή εντός έξι μηνών από το τέλος του έτους το οποίο αφορούν οι εκθέσεις.

Ο μορφότυπος της ετήσιας έκθεσης ελέγχων καθορίζεται από την Επιτροπή και σε εθνικό επίπεδο από τη Συντονιστική Εθνική Αρχή. Από την επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης μπορούμε να αναζητήσουμε την μορφή που πρέπει να έχει η ετήσια έκθεση ελέγχων:

<p>Έντυπα ελέγχου</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Έκθεση Ελέγχου (γενική) 2. Έντυπο δειγματοληψίας υπολειμμάτων (για χρήση έως 31.12.2023) 3. Έντυπο δειγματοληψίας υπολειμμάτων (για χρήση από 01.01.2024) <ul style="list-style-type: none"> ο Οδηγίες συμπλήρωσης Εντύπου δειγματοληψίας 4. Έκθεση Ελέγχου Παραγωγού – Χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων 5. Έντυπο Ελέγχου Παραγωγού – Χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων 6. Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος Φυτικών Ιστών 7. Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος Ψεκαστικού Διαλύματος 8. Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος Εδάφους 9. Έκθεση Ελέγχου Διαφήμισης φυτοπροστατευτικών προϊόντων 10. Πρακτικό Δέσμευσης Διαφημιστικού Υλικού 11. Ετήσια Αξιολόγηση Ελέγχων Παραγωγών-Χρηστών Φυτοπροστατευτικά 12. Ετήσια Συγκεντρωτική Έκθεση Ελέγχων Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων 13. Αποδεικτικό Επίδοσης Εγγράφων 14. Ετήσιος Απολογισμός Ελέγχων 15. Έντυπο Επιτόπιου Ελέγχου Καταστήματος Εμπορίας 16. Έκθεση Ελέγχου Εμπορίας Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων 17. Έντυπο Επιτόπιου Ελέγχου Εμπορίας γφ 18. Έντυπο Ελέγχου Ηλεκτρονικής Εμπορίας γφ 19. Πρακτικό Δέσμευσης ή Κατάσχεσης 20. Έκθεση Σφράγισης 21. Έκθεση Αποσφράγισης 22. Ετήσια Αξιολόγηση Ελέγχων Εμπορίας Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων 	<p>Εικόνα 7.7.</p> <p>Εύρεση εντύπου ετήσιας έκθεσης ελέγχων από την επίσημη ιστοσελίδα του ΥπΑΑΤ (https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostatiamenu/elenxoifitoprostateyti-konmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes) </p>
--	---

Ειδικά στο σημείο της ετήσιας έκθεσης ελέγχων που αφορά τους ελέγχους στους επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων, το αναρτημένο στο διαδίκτυο έντυπο αναφέρει τα παρακάτω:

Πίνακας 7.5. Μέρος εντύπου ετήσιας ετήσιας έκθεσης ελέγχων που αφορά τους ελέγχους στους επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostatiamenu/elenxoifitoprostateyitikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes>)

Αριθμός ελέγχων στους χρήστες των φυτοπροστατευτικών προϊόντων	
Αριθμός παραβάσεων που διαπιστώθηκαν	

	Είδος παράβασης	Αριθμός ελέγχων	Αριθμός παραβάσεων
1	Αποθήκη φυτοπροστατευτικών προϊόντων		

2	Εξοπλισμός εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων		
3	Προστατευτικά μέσα		
4	Προετοιμασία ψεκαστικού διαλύματος		
5	Εφαρμογή φυτοπροστατευτικών προϊόντων		

Η κάθε αρμόδια αρχή εφαρμογής των ελέγχων οφείλει να τηρεί το μορφότυπο της ετήσιας έκθεσης ελέγχων για τον οποίο την έχει ενημερώσει η Συντονιστική Εθνική Αρχή και να διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση τα αποτελέσματα.

Σύμφωνα με την Ε.Ε. μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι μορφότυποι του Πίνακα 7.6, το οποίο όμως καθορίζεται από τη Συντονιστική Εθνική Αρχή, η οποία έχει την αρμοδιότητα να καθορίσει τον μορφότυπο που θα χρησιμοποιηθεί για τη συγκέντρωση των στοιχείων και την αποστολή τους στην Ε.Ε.

,

Πίνακας 7.6. Έντυπο Ε.Ε. σχετικά με την έκθεση αποτελεσμάτων επίσημων ελέγχων σε επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Άρθρο Κανονισμού (ΕΚ) 1107/2009	Αντικείμενο ελέγχου	Αριθμός προγραμματισμένων ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν	Αριθμός προγραμματισμένων ελέγχων με συμμόρφωση	Αριθμός μη προγραμματισμένων ελέγχων (επανελέγχοι, ad-hoc, στοχευμένοι)	Αριθμός μη προγραμματισμένων ελέγχων (επανελέγχοι, ad-hoc, στοχευμένοι) με συμμόρφωση	Συνολικός αριθμός ελέγχων	Σύνολο ελέγχων
67	Αρχεία όλων των φπ που χρησιμοποιήθηκαν κατά τα τελευταία τρία (3) έτη						
28(1), 46, 52	Όλα τα φπ που υπάρχουν στην αποθήκη έχουν: άδεια διάθεσης στην αγορά σε ισχύ ή άδεια παραλλήλου εμπορίου ή αν έχουν ανακληθεί είναι εντός χρόνου χρήσης αποθεμάτων ή δεν έχει παρέλθει η ημερομηνία λήξης που αναγράφεται επί της συσκευασίας τους						
28(1), 46, 52	Χρήση φπ με άδεια διάθεσης στην αγορά ή						

	άδεια παραλλήλου εμπορίου						
28(1), 46, 52	Χρήση φπ με άδεια διάθεσης στην αγορά ή άδεια παραλλήλου εμπορίου σύμφωνα με εργαστηριακή ανάλυση (πριν τη διάθεση του τροφίμου ή της ζωοτροφής στην αγορά)						
55	Χρήση φπ σύμφωνα με τις ενδείξεις επί της συσκευασίας του						
55	Χρήση φπ σύμφωνα με τις ενδείξεις επί της συσκευασίας του σύμφωνα με εργαστηριακή ανάλυση (πριν τη διάθεση του τροφίμου ή της ζωοτροφής στην αγορά)						

ΟΔΗΓΙΑ 2009/128, ΕΣ, ΑΡΘΡΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ/ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΜΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ (ΕΠΑΝΕΛΕΓΧΟΙ-ΕΠΙ ΤΟΥΤΟΥ- ΕΝΤΟΠΙΣΜΕΝΟΙ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ (ΕΠΑΝΕΛΕΓΧΟΙ-ΕΠΙ ΤΟΥΤΟΥ- ΕΝΤΟΠΙΣΜΕΝΟΙ) ΜΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΕΓΧΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΕΓΧΩΝ ΜΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ
5(2)	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΑΤΙΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ							
8(2)	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΨΕΚΑΣΜΟΥ ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2009/128/ΕΚ							

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΕΓΧΩΝ: Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ/ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΕΩΝ/ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Αριθμός κατά παρεκκλίση αδειών που χορηγήθηκαν για ψεκασμούς από αέρος	
Αριθμός εκταρίων που καλήφθηκαν με τις κτά παρεκκλίση άδειες, για ψεκασμούς από αέρος, που χορηγήθηκαν	

7.16. Διασύνδεση ελέγχων πολλαπλής συμμόρφωσης και ελέγχων χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Σύμφωνα με τη με αριθ. 417/2-10-2012 εγκύκλιο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) «*Έλεγχος Καταλοίπων Κτηνιατρικών Φαρμάκων, Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων και Πολλαπλή Συμμόρφωση*» όλες οι διαπιστούμενες παραβάσεις είτε προέρχονται από τακτικούς (προγραμματισμένους), είτε από έκτακτους ελέγχους, κοινοποιούνται στον ΟΠΕΚΕΠΕ, προκειμένου να επιβληθούν οι αντίστοιχες κυρώσεις για την Πολλαπλή Συμμόρφωση, οι οποίες επισημαίνεται ότι είναι ανεξάρτητες από τις ποινές που επιβάλλουν οι αρμόδιες για τους ελέγχους αρχές.

Η κοινοποίηση κάθε παράβασης γίνεται αμέσως μετά τη διαπίστωσή της μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποστέλλεται από τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥπΑΑΤ στη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ.

7.17. Ευρωπαϊκά προγράμματα κατάρτισης σχετικά με τους ελέγχους στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων

Το Better Training for Safer Food (BTSF) (https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/official-controls-and-enforcement/legislation-official-controls/better-training-safer-food_en) είναι μια εκπαιδευτική πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση της γνώσης και της εφαρμογής των κανόνων της ΕΕ που καλύπτουν τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, καθώς και κανόνες για την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

Εικόνα 7.8. Λογότυπος της εκπαιδευτικής πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Better Training for Safer Food (BTSF)

Η Ακαδημία BTSF (<https://better-training-for-safer-food.ec.europa.eu/training/index.php?redirect=0>) είναι η ενιαία πύλη μάθησης και πληροφόρησης σχετικά με τις δραστηριότητες της Ε.Ε. για τις αρμόδιες αρχές και τους ενδιαφερόμενους φορείς στα κράτη μέλη και σε χώρες εκτός Ε.Ε. Εδώ μπορεί κανείς να βρεί τις σχετικές πληροφορίες, καθοδήγηση και να αποκτήσει πρόσβαση σε:

- ✓ Μαθήματα κατάρτισης (e-learning, μαθήματα πρόσωπο με πρόσωπο και εικονικές τάξεις).
- ✓ Βιβλιοθήκη εκπαιδευτικού υλικού, δημοσιευμένες εκθέσεις και προσκλήσεις υποβολής προσφορών.
- ✓ Στοιχεία επικοινωνίας για τα εθνικά σημεία επαφής BTSF.

Οι κύριοι στόχοι του είναι:

- ✓ Διατήρηση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και ασφάλειας τροφίμων, φυτών, ζώων.
- ✓ Προώθηση μιας εναρμονισμένης προσέγγισης στη λειτουργία των ενωσιακών και εθνικών συστημάτων ελέγχου.
- ✓ Δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού για όλους τους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων.
- ✓ Ενίσχυση του εμπορίου ασφαλών τροφίμων, ζώων και φυτών και των προϊόντων τους.
- ✓ Διασφάλιση δίκαιου εμπορίου με τρίτες χώρες και ιδίως με αναπτυσσόμενες χώρες.

- Objectives

The overall objectives of the BTSF Training Programme on **Integrated Pest Management (SUD)** are:

- ☑ Up-to-date with all aspects of the Directive 2009/128/EC, on Sustainable Use of Pesticides, with a focus on Integrated Pest Management schemes moving towards development of criteria for assessment of IPM implementation at farm level.

Specific objectives of the training:

- ☑ To increase knowledge on the sustainable use of pesticides context and strategies.
- ☑ To enhance the knowledge on associated legal framework and requirements with special focus in the specific measures and provisions for
- ☑ To increase the efficacy in the implementation National Action Plans (NAPs) measures.
- ☑ To identify gaps, difficulties and challenges like the improvement of measurable targets.
- ☑ To improve the knowledge and resources for the application and assessment of IPM principles.
- ☑ To improve the compliance of IPM at individual grower level.

+ Content

+ Target audience

- Calendar and locations

SESSION	START DATE	END DATE
1	27/08/2022	30/08/2022
2 (postponed session)	12/09/2022	15/09/2022
3	17/10/2022	20/10/2022
4	14/11/2022	17/11/2022
5	12/12/2022	15/12/2022
7	13/03/2023	16/03/2023
8	17/04/2023	20/04/2023
9	26/06/2023	29/06/2023
10	12/06/2023	15/06/2023
11	16/10/2023	19/10/2023
12	21/11/2023	24/11/2023
13	11/12/2023	14/12/2023
14	18/03/2024	21/03/2024
15	06/05/2024	09/05/2024
16	17/06/2024	20/06/2024

Εικόνα 7.9. Προγράμματα BTSF στην ολοκληρωμένη φυτοπροστασία (<https://better-training-for-safer-food.ec.europa.eu/training/course/index.php?categoryid=60>)

7.18. Μελέτες περίπτωσης

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά δύο (2) μελέτες περίπτωσης. Η μία αφορά τον επίσημο έλεγχο ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων μετά από καταγγελία, που είναι μια συνήθης περίπτωση τα τελευταία χρόνια και η δεύτερη περίπτωση αφορά τον επίσημο έλεγχο της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

7.18.1. Μελέτη περίπτωσης μη ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων

Σύντομη περιγραφή

Ο κ. Α.Α. (καταγγελλόμενος), κάτοικος περιοχής XXXX επαγγελματίας χρήστης και εφαρμοστής φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φπ), που ενεργεί καθ' υπόδειξη της ιδιοκτήτριας αμπελώνα της κας Α.Β. (μητέρα καταγγελλόμενου) στην περιοχή XXXX, ελέγχεται για μη ορθολογική χρήση γεωργικών φαρμάκων (φυτοπροστατευτικών προϊόντων-φπ), παράβαση του άρθρου 16 της με αριθμό 9269/246316/8-9-2020 (Β'4032/21-9-2020) ΚΥΑ, για την οποία επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 45 παρ. 2 του Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει.

Συγκεκριμένα στις 25-04-20XX, ο κατοίκος – γείτονας κ. Α.Κ. (καταγγέλλον), με οικία όμορη με τα αμπέλια συμφερόντων της κας Α.Β., υπέβαλε καταγγελία προς το Αστυνομικό Τμήμα της περιοχής XXXX και στην συνέχεια προς τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας (Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.) YYYY με την οποία ισχυρίζεται ότι δεν ειδοποιήθηκε πριν τον ψεκασμό, ώστε να κλειστεί εντός της οικίας του και να κλείσει τις εισόδους αέρα αυτής για τη μη είσοδο ψεκαστικού νέφους. Δε διαπιστώθηκε ανηρητημένη ενημερωτική πινακίδα εφαρμογής φπ, σε σταθερά σημεία περίξ του αμπελώνα και στις γειτονικές θιγόμενες οικίες, σε επιτόπιο έλεγχο με ευθύνη Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. YYYY, παρά την περί του αντιθέτου δήλωση του ελεγχόμενου.

Ιστορικό μελέτης περίπτωσης:

1. Με την με αρ. πρωτ. ΚΚΚΚ/ΚΚΚ/25-4-20XX έγγραφη καταγγελία, ο κ. Α.Κ. (καταγγέλλον), κάτοικος περιοχής XXXX κατήγγειλε προς το Α.Τ. περιοχής XXXX ότι ο κ. Α.Α. (καταγγελλόμενος), κάτοικος περιοχής XXXX, εφάρμοσε φυτοπροστατευτικά προϊόντα (φπ) στον αμπελώνα της μητέρας του κας Α.Β., με νεφελοψεκαστήρα και δεν είχε ειδοποιήσει νωρίτερα ως όφειλε. Με το με αρ. πρωτ. ΛΛΛΛ/29-4-20XX έγγραφο, το Α.Τ. περιοχής XXXX διαβίβασε την

καταγγελία στη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας (Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.) ΥΨΥΨ.

2. Με την από **30-4-20XX** Έκθεση ελέγχου παραγωγού-χρήστη φπ, σε εκτέλεση της με αρ. πρωτ. ΤΑΔΕ/30-4-20XX εντολής ελέγχου, κλιμάκιο ελέγχου της Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. ΥΨΥΨ, προέβη σε επιτόπιο έλεγχο στον αμπελώνα ιδιοκτησίας της κας Α.Β., στην περιοχή XXXX (εκτός σχεδίου οικισμού). Με το ανωτέρω καταγράφηκαν τα εξής: α) ο ελεγχόμενος ψέκαζε κατά δήλωσή του με διαφυλλικό λίπασμα και μυκητοκτόνο τα αμπέλια που απέχουν 32 μ. από την οικία του καταγγέλλοντα και δε διαπιστώθηκε προειδοποιητική πινακίδα σε σταθερά σημεία – κολώνες ώστε να ενημερωθούν οι γείτονες για τον ψεκασμό, 48 ώρες πριν από την εφαρμογή.
3. Με το με αρ. πρωτ. MMMM/30-4-20XX έγγραφο και το αρ. πρωτ. NNNN/31-4-20XX αποδεικτικό επίδοσης, η Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. ΥΨΥΨ ενημέρωσε τον ελεγχόμενο για τη διαπιστωθείσα παράβαση και τον κάλεσε αρχικά σε υποβολή στοιχείων των φπ που ψέκασε και στη συνέχεια, να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα με τις αντιρρήσεις του, εντός προθεσμίας 15 ημερών από την επίδοση του εγγράφου.
4. Με εμπρόθεσμο υπόμνημά του, όπως υποβλήθηκε με αριθ. πρωτ. OOOO/10-5-20XX στη Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. ΥΨΥΨ, ο κ. Α.Α.:
 - ✓ Υπέβαλε τα ζητηθέντα έγγραφα στη Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. ΥΨΥΨ ήτοι: συνταγές χρήσης φπ, τιμολόγια προμήθειας αντίστοιχα, μία ηλεκτρονική καταγραφή, πιστοποιητικό ΟΧ.Γ.Φ. και πιστοποιητικό επιθεώρησης μηχανήματος.
 - ✓ Ισχυρίζεται ότι αναρτά πινακίδα στην είσοδο του αμπελώνα που ψεκάζει κάθε φορά προκειμένου να ενημερώσει σχετικά με τον επερχόμενο ψεκασμό με φπ του αμπελώνα της μητέρας του, αλλά δε γνώριζε ότι έπρεπε να αναρτά αυτή και σε κάθε σπίτι που γειτνιάζει.
5. Με το με αριθ. πρωτ. ΠΠΠΠ/11-5-20XX έγγραφο, η Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. ΥΨΥΨ διαβίβασε στην Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής τον φάκελο της υπόθεσης.

Πληροφοριακά στοιχεία- Ισχύουσα Νομοθεσία

- ✓ Σύμφωνα με το άρθρο 45, παρ. 2 : «Στους παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 38 έως 44 του ν.4036/2012, επιβάλλεται πρόστιμο από τριακόσια ευρώ (300 €) έως πέντε χιλιάδες ευρώ (5.000 €)».

- ✓ Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 2 & 5 της με αριθ. πρωτ. 9269/246316/8-9-2020 (Β'4032/21-9-2020) ΚΥΑ «*Ο/Η επαγγελματίας χρήστης ενημερώνει εγγράφως τους κατοίκους, τους επαγγελματίες, τους εργαζόμενους και τους προσωρινά διαμένοντες στην περιοχή όπου ενδέχεται να μετακινηθεί το ψεκαστικό νέφος και οι οποίοι ενδέχεται να εκτεθούν σε αυτό, **σαράντα οχτώ (48) ώρες πριν** από το χρόνο ψεκασμού, σύμφωνα με την παρ. 5*».
- ✓ «*Με ευθύνη του/της επαγγελματία χρήστη, το έντυπο της ενημέρωσης **αναρτάται** στις εισόδους κάθε οικήματος ή επαγγελματικού χώρου της περιοχής όπου ενδέχεται να μετακινηθεί το ψεκαστικό νέφος, καθώς και **σε σταθερά σημεία, όπως κολώνες ή σε κινητά σημεία, όπως πασσάλους, για την ενημέρωση και των περαστικών από την περιοχή ή επιδίδεται από τον/την επαγγελματία χρήστη, αν αυτό είναι δυνατόν***».
- ✓ Παρά την περί του αντιθέτου δήλωσή του, ότι δηλ. ανήρτησε πινακίδα ενημέρωσης κοινού για ψεκασμό στην είσοδο του αμπελώνα, δεν τεκμηριώνεται ο ισχυρισμός του από την αεμόδια αρχή και δεν υπέβαλε τέτοιο τεκμήριο.

Ερωτήματα - Ασκήσεις

1. Τι κατά τη γνώμη σας έγινε λάθος στις ενέργειες της ελεγκτικής αρχής;
2. Ποιές προληπτικές ενέργειες ενδείκνυνται σε ανάλογες περιπτώσεις προκειμένου να αποφεύγονται ανάλογες καταγγελίες;
3. Αξιολογείτε εάν τεκμηριώνεται παράβαση της νομοθεσίας.

7.18.2. Μελέτη περίπτωσης παράνομης χρήσης φυτοπροστατευτικού προϊόντος

Η μελέτη περίπτωσης είναι εικονική και έχει συνταχθεί για χρήση ως εκπαιδευτικό υλικό. Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης περίπτωσης ο εμπλεκόμενος επαγγελματίας χρήστης ονομάζεται Δ.Β., κάτοικος περιοχής Α, η αρμόδια αρχή είναι η ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α.

Σύντομη περιγραφή

Ο κ. Δ.Β. κάτοικος περιοχής Α ελέγχεται για παράβαση του άρθρου 55 του Κανονισμού 1107/2009, που τιμωρείται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει.

Στοιχεία υπόθεσης μελέτης περίπτωσης

Με το με αρ. πρωτ. ΤΑΔΕ-1 έγγραφο, ο Οργανισμός ελέγχου βιολογικών προϊόντων «ΒΙΟ» ενημέρωσε τη Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. Περιοχής Α ότι σε δείγμα φυτικών ιστών φασολιού (αμπελοφάσουλα) που έλαβε στις ΤΟΤΕ-1 στα πλαίσια των δικών του ελέγχων, από τον αγρό με καλλιέργεια φασολιού του κ. Δ.Β., ανιχνεύθηκαν υπολείμματα των δ.ο. difenconazole και myclobutanil σε συγκεντρώσεις 0,025 mg/kg και 0,020 mg/kg, αντίστοιχα. Επισυνάφθηκε η σχετική εργαστηριακή ανάλυση του δείγματος από το ιδιωτικό διαπιστευμένο εργαστήριο «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ Α.Ε.».

Με το από ΤΟΤΕ-2 πληροφοριακό δελτίο δειγματοληψίας, κλιμάκιο της ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α προέβη σε δειγματοληψία φυτικών ιστών φασολιού αμπελοφάσουλα (φύλλα και λοβοί) υπαίθριας καλλιέργειας, από τον συγκεκριμένο αγρό (ΧΥ: 1111111 222222) του παραγωγού κ. Δ.Β. στην Περιοχή Α και το έστειλε σε εργαστήριο επισήμων ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.

Την ίδια ημέρα προέβη σε έλεγχο της αποθήκης φυτοπροστατευτικών προϊόντων του κ. Δ.Β., των καταγραφών χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, των συνταγών χρήσης και των τιμολογίων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, όπου διαπίστωσε τα εξής:

- Στην αποθήκη υπήρχε ποσότητα 350 κιλών του φυτοπροστατευτικού προϊόντος FP-1, του οποίου η άδεια διάθεσης στην αγορά είχε ανακληθεί και η χρήση υπαρχόντων αποθεμάτων από τους επαγγελματίες χρήστες επιτρέπονταν μέχρι ένα μήνα πριν την ημερομηνία ΤΟΤΕ-1.
- Στην αποθήκη υπήρχαν υπόλοιπα των επαγγελματικής χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων FP-2, FP-3 και FP-4 (μικροποσότητες σε σχέση με τις αγορασθείσες ποσότητες) χωρίς να υπάρχουν αντίστοιχες καταγραφές χρήσης.
- Καταγραφές χρήσης για το βιολογικό εντομοκτόνο FP-5 σε λανθασμένη δοσολογία (πολύ μεγαλύτερη από την ανώτατη αναγραφόμενη επι της συσκευασίας).
- Καταγραφή χρήσης για το μη βιολογικό εντομοκτόνο FP-6 σε ημερομηνία πολύ πιο σύντομη από το χρόνο τελευταίας επέμβασης πριν τη συγκομιδή, που αναγράφεται στη συσκευασία του σκευάσματος FP-6.
- Στα υπόλοιπα σημεία του εντύπου ελέγχου επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων διαπιστώθηκε συμμόρφωση.

Με την ΤΑΔΕ-3 Εργαστηριακή Ανάλυση, το εργαστήριο επισήμων ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων ενημέρωσε τη ΔΑΟΚ της Π.Ε. Περιοχής Α, ότι στο ανωτέρω δείγμα

ανιχνεύθηκαν υπολείμματα των δ.ο. difenoconazole και myclobutanil, σε συγκεντρώσεις $0,80 \text{ mg/kg} \pm 0,40 \text{ mg/kg}$ και $0,10 \pm 0,05 \text{ mg/kg}$, αντίστοιχα.

Φυτοπροστατευτικά προϊόντα με δραστική ουσία difenoconazole επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σε όσπρια αλλά όχι στην καλλιέργεια του αμπελοφάσουλου και φυτοπροστατευτικά προϊόντα με δραστική ουσία myclobutanil δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στην καλλιέργεια του αμπελοφάσουλου.

Ερωτήσεις-Ασκήσεις

1. Ποιά ή ποιές παραβάσεις τεκμηριώνονται από τα στοιχεία της υπόθεσης; Να αναφέρετε τις παραγράφους του νόμου που κατά τη γνώμη σας παραβιάστηκαν και τις πράξεις που διαπιστώνετε ότι αντιστοιχούν με αυτές.
2. Ποιες ενέργειες πρέπει να κάνει η αρμόδια αρχή κατά τη γνώμη σας;

7.19. Βιβλιογραφία ενότητας

Ελληνικές πηγές

Εγκύκλιος 417/2-10-2012. Έλεγχοι καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων, φυτοπροστατευτικών προϊόντων και πολλαπλή συμμόρφωση

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/OPEKEPE-FYTOPROSTASIA.pdf.

Εγκύκλιος με αριθμ. Πρωτ. 8222/108917/03-08-2018 του ΥΠ.Α.Α.Τ. που αφορά στη διαδικασία ελέγχου επαγγελματιών χρηστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ (2019). Οδηγίες δειγματοληψίας εδάφους. Ινστιτούτο Εδαφοϋδατικών Πόρων, Τμήμα Εδαφολογίας Θεσσαλονίκης (<http://www.ssi.swri.gr/index.php/el/services-gr-main/services-gr-3>).

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 2005, για τα ανώτατα όρια καταλοίπων φυτοφαρμάκων πάνω ή μέσα στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής ή ζωικής προέλευσης και για την τροποποίηση της Οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους).

ΚΥΑ 8197/90920/2013 (ΦΕΚ 1883/Β/1-8-2013). Θέσπιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος.

ΚΥΑ 8503/94606/2013 (ΦΕΚ 2016/Β/16-8-2013). Καθορισμός παραβόλων για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τον έλεγχο των υπολειμμάτων αυτών.

ΚΥΑ 1942/32113/2019 (ΦΕΚ 763/Β/2019/18-2-2019). Τροποποίηση της 8503/94606/30.7.2013 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός παραβόλων για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τον έλεγχο των υπολειμμάτων αυτών» (ΦΕΚ Β΄ 2016), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει».

ΚΥΑ 9269/246316/2020 (ΦΕΚ 4032/Β΄ 21.9.2020). Εθνικό Σχέδιο Δράσης του άρθρου 18 του Ν. 4036/2012 (Α΄8) με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009 σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (L 309).

Νόμος 2690/1999 (ΦΕΚ Α΄45/9.3.1999). Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

Νόμος 2880/2001 (ΦΕΚ Α΄ 9/30.01.2001). Πρόγραμμα "ΠΟΛΙΤΕΙΑ" για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις.

Νόμος 4036/2012 (ΦΕΚ Α΄8/27.01.2012). Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις.

Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

Το με αριθμ. πρωτ. 13723/134219/13-12-2007 έγγραφο του ΥΠΑΑΤ με θέμα «Αξιολόγηση πρόκλησης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων από τη διασπορά του ψεκαστικού νέφους (drift)».

Το με αριθμ. πρωτ. 3316/36486/28.03.12 Έγγραφο του ΥΠΑΑΤ με θέμα «Νόμος 4036/2012 – Κατευθυντήρια οδηγία διενέργειας δειγματοληψίας υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης».

ΥΑ 11753/132494/2014 (ΦΕΚ 2956/Β/3-11-2014). Καθορισμός των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης διοικητικών κυρώσεων για παραβάσεις του Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α' 8).

Υ.Α. Ε8 2010/50687/2016 (ΦΕΚ 1323/Β' 11.5.2016). Τροποποίηση της αριθμ. Ε8 1831/39763/7-4-2015 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Σύστημα επιθεώρησης εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων και διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού επιθεώρησης» (Β' 671).

Ξένες πηγές

European Court of Auditors (2020). Sustainable use of plant protection products: limited progress in measuring and reducing risks. Special report, No. 05 (https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_05/SR_Pesticides_EN.pdf).

FAO (2019). Standard operating handling and preparation of soil samples for chemical and physical analyses (<https://www.fao.org/3/ca8283en/ca8283en.pdf>).

FAO (2020). Inspector's manual on specific pest surveys. Budapest, Hungary (<https://doi.org/10.4060/cb2071en>).

FOCUS (2001). FOCUS Surface Water Scenarios in the EU Evaluation Process under 91/414/EEC. Report of the FOCUS Working Group on Surface Water Scenarios, EC Document Reference SANCO/4802/2001.

Li, H., Gong, W., Lv, W., Wang, Y., Dong, W., & Lu, A. (2023). Target and suspect screening of pesticide residues in soil samples from peach orchards using liquid chromatography quadrupole time-of-flight mass spectrometry. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 253, 114664.

Πηγές στο διαδίκτυο

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/524-programa-elegxon/2088-etisio-pro-elegxou>

http://www.minagric.gr/images/stories/en_docs/plant_protection/Farmer_control_procedure.pdf

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Annual_Control_Program_2022.pdf

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes>

<https://www.bpi.gr/files/deigmata/Guidelines%20for%20sending%20soil.pdf>

<https://www.bpi.gr/files/AITISI-PLIROFORIAKO%20DELTIO-NEW.pdf>

<https://www.bpi.gr/files/deigmata/melises.pdf>

<https://www.canada.ca/en/health-canada/services/consumer-product-safety/pesticides-pest-management/growers-commercial-users/drift-mitigation/management-pesticide-spray-drift.html>

https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/official-controls-and-enforcement/legislation-official-controls/better-training-safer-food_en

<https://better-training-for-safer-food.ec.europa.eu/training/index.php?redirect=0>

<https://better-training-for-safer-food.ec.europa.eu/training/course/index.php?categoryid=60>

8. ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΑ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Τα παράνομα φυτοφάρμακα ενέχουν σημαντικούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον και τα γεωργικά συστήματα. Ακολουθούν μερικές σημαντικές πληροφορίες που πρέπει να γνωρίζει κανείς για αυτά:

- ☑ **Κίνδυνοι για την υγεία:** Τα παράνομα φυτοφάρμακα συχνά περιέχουν τοξικές χημικές ουσίες που μπορούν να προκαλέσουν οξεία και χρόνια προβλήματα υγείας στον άνθρωπο. Αυτές οι χημικές ουσίες μπορεί να περιλαμβάνουν καρκινογόνες ουσίες, νευροτοξίνες και ουσίες που μπορούν να βλάψουν το αναπνευστικό, το νευρικό και το αναπαραγωγικό σύστημα (Anagnostopoulos *et al.*, 2017, Balayiannis & Karasali, 2023).
- ☑ **Περιβαλλοντικές επιπτώσεις:** Τα παράνομα φυτοφάρμακα μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση στο έδαφος, στις πηγές νερού και στον αέρα, οδηγώντας σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος και πιθανόν σε οικολογική ζημιά. Μπορούν να βλάψουν τους μη στοχευόμενους οργανισμούς, όπως τα ωφέλιμα έντομα, τα πουλιά και την υδρόβια ζωή, διαταράσσοντας τα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα (Ntemiri *et al.*, 2018, Saravia-Mullin *et al.*, 2023).
- ☑ **Ανθεκτικότητα και υπολείμματα:** Η συνεχής χρήση παράνομων φυτοφαρμάκων μπορεί να οδηγήσει σε αντοχή στα παράσιτα, καθιστώντας τα λιγότερο αποτελεσματικά με την πάροδο του χρόνου. Επιπλέον, αυτά τα φυτοφάρμακα μπορούν να αφήσουν επιβλαβή υπολείμματα στις καλλιέργειες, θέτοντας κινδύνους για τους καταναλωτές και την άγρια ζωή.
- ☑ **Ρυθμιστικές παραβάσεις:** Η παραγωγή, η πώληση και η χρήση φυτοφαρμάκων ελέγχονται από κρατικούς φορείς για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας. Τα παράνομα φυτοφάρμακα παρακάμπτουν αυτούς τους κανονισμούς, οδηγώντας σε νομικές συνέπειες για τους κατασκευαστές, τους διανομείς και τους χρήστες.
- ☑ **Πλαστά προϊόντα:** Ορισμένα παράνομα φυτοφάρμακα είναι παραποιημένες εκδοχές νόμιμων προϊόντων, με ψευδή επισήμανση ή συσκευασμένα ώστε να φαίνονται αυθεντικά. Αυτά τα προϊόντα ενδέχεται να μην υποβληθούν σε κατάλληλο έλεγχο ή έλεγχο ποιότητας, αυξάνοντας περαιτέρω τους κινδύνους για τους χρήστες και το περιβάλλον.
- ☑ **Παγκόσμιο εμπόριο:** Τα παράνομα φυτοφάρμακα αποτελούν συχνά μέρος των παράνομων παγκόσμιων εμπορικών δικτύων, τα οποία διασχίζουν τα σύνορα χωρίς κατάλληλη τεκμηρίωση ή ρύθμιση. Αυτό καθιστά δύσκολο για τις αρχές να παρακολουθούν και να ελέγχουν τη διανομή και τη χρήση τους.

- ☑ **Εναλλακτικές λύσεις:** Για την καταπολέμηση της χρήσης παράνομων φυτοφαρμάκων, η προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους, η επιβολή κανονισμών και η παροχή υποστήριξης για βιώσιμες και ολοκληρωμένες πρακτικές διαχείρισης παρασίτων είναι ζωτικής σημασίας. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση της χρήσης βιοπαρασιτοκτόνων, μεθόδων βιολογικής γεωργίας και γεωργικών πρακτικών που ελαχιστοποιούν την εξάρτηση από χημικές εισροές.
- ☑ **Ευαισθητοποίηση του κοινού:** Η εκπαίδευση των αγροτών, των καταναλωτών και του ευρύτερου κοινού σχετικά με τους κινδύνους των παράνομων φυτοφαρμάκων είναι απαραίτητη για τη μείωση της χρήσης τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει προγράμματα κατάρτισης, εκστρατείες ευαισθητοποίησης και συνεργασία μεταξύ κυβερνητικών υπηρεσιών, κρατών και ενδιαφερόμενων μερών της γεωργίας.

Τονίζεται ότι σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ για τα θέματα κατάρτισης, το δεύτερο (2) από τα δέκα τρία (13) θέματα στα οποία όλα τα Κράτη Μέλη καλούνται να καταρτίσουν όλους τους επαγγελματίες χρήστες, διανομείς και συμβούλους είναι η *«ύπαρξη και οι κίνδυνοι των παράνομων (κίβδηλων) προϊόντων φυτοπροστασίας και μέθοδοι αναγνώρισης τέτοιων προϊόντων»*.

Συνολικά, η αντιμετώπιση του ζητήματος των παράνομων φυτοφαρμάκων απαιτεί μια πολύπλευρη προσέγγιση που περιλαμβάνει ρύθμιση, επιβολή κυρώσεων, εκπαίδευση και υποστήριξη για βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις.

8.1. Σκοπός Ενότητας

Σκοπός της ενότητας είναι :

- η κατανόηση και η ορθή χρήση εκ μέρους των συμμετεχόντων των νέων μεθόδων επισήμων ελέγχων και της νομοθεσίας που τις διέπει,
- η υιοθέτηση αρχών και δεξιοτήτων για να γίνει ο επίσημος έλεγχος απλός και πιο αποτελεσματικός,
- η εκμάθηση σύγχρονων τεχνικών ελέγχου για παράνομα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

Εικόνα 8.1. Φωτογραφία παράνομων γεωργικών φαρμάκων από επιχείρηση της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος (<https://www.voria.gr/article/thessaloniki-kikloma-diakinouse-chiliades-litra-fitofarmakon-foto>)

8.1.1. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι επιμορφούμενοι αναμένεται να είναι σε θέση να:

- Υλοποιούν προγράμματα επισήμων ελέγχων.
- Αναγνωρίζουν τα παράνομα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
- Αξιολογούν τα αποτελέσματα των ελέγχων για παράνομα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
- Αξιοποιούν τα αποτελέσματα στο σχεδιασμό επόμενων ελέγχων.
- Τεκμηριώνουν κάθε παράβαση που διαπιστώνεται.
- Συντάσσουν φακέλους επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

8.1.2. Σύντομη Περιγραφή

Οι υπάλληλοι που διενεργούν επισήμους ελέγχους για παράνομα φυτοπροστατευτικά προϊόντα πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες τις οποίες να επικαιροποιούν, καθώς το νομοθετικό πλαίσιο μεταβάλλεται διαρκώς. Το αντικείμενο της εργασίας τους προάγει τη δημόσια υγεία.

Οι ελεγκτές υπάγονται στις Περιφέρειες και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Δραστηριοποιούνται στη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων σε αγρότες, στη λήψη δειγμάτων, την αποστολή τους στο εργαστήριο, την αξιολόγηση της εργαστηριακής ανάλυσης και στη λήψη των αναγκαίων μέτρων όταν απαιτείται για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Οι υπηρεσίες είναι απαραίτητο να επιμορφώνουν τους υπαλλήλους τους στην Εθνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία και πρακτική, προκειμένου να ανταποκρίνονται στο έργο τους σωστά και αποτελεσματικά.

Εικόνα 8.2. Παράνομο φυτοφάρμακο χωρίς ετικέτα (<https://www.agrocapital.gr/news/45418/ebros-o-megalos-tziros-sto-potami-ginetai-me-ta-fytofarmaka>)

8.2. Ad hoc μελέτη σχετικά με το εμπόριο παράνομων και μεταποιημένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 2-3-2015 τα αποτελέσματα μιας ad – hoc μελέτης (European Commission, 2015) για το εμπόριο πλαστών και παράνομων φυτοφαρμάκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εικόνα 8.3. Παράνομα φυτοφάρμακα (<https://www.europol.europa.eu/>)

Η εν λόγω μελέτη διατυπώνει περίπου δεκαεπτά συστάσεις, νομοθετικής και μη μορφής. Μεταξύ αυτών των συστάσεων, οι ακόλουθες ξεχωρίζουν ως ιδιαίτερα σχετικές με τους στόχους της μελέτης:

- Περαιτέρω εναρμόνιση με την υιοθέτηση κανόνων εφαρμογής για τους επίσημους ελέγχους των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που θα διενεργούνται στην αγορά καθώς και στα σημεία εισόδου στην Ε.Ε.
- Αύξηση της ασφάλειας δικαίου με την αποσαφήνιση των βασικών ορισμών στη νομοθεσία που σχετίζονται με τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που η μελέτη έχει προσδιορίσει ότι υπόκεινται σε διαφορετικές ερμηνείες από τα κράτη- μέλη της ΕΕ.
- Γεφύρωση των νομοθετικών κενών, συγκεκριμένα με τη δημιουργία βάσης δεδομένων της Ε.Ε. για την αδειοδότηση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Αξιολόγηση της πολυπλοκότητας με επανεξέταση των διατάξεων της Ε.Ε. για το παράλληλο εμπόριο στο πλαίσιο της προγραμματισμένης αναθεώρησης του νομικού πλαισίου της Ε.Ε. για την αδειοδότηση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης μέσω της διάδοσης της γνώσης και της οικοδόμησης ικανοτήτων σε σχέση με το παράνομο εμπόριο των φυτοπροστατευτικών προϊόντων μέσω σχετικής κατάρτισης στην Ε.Ε. και σε εθνικό επίπεδο.
- Οικοδόμηση διεθνούς συνεργασίας, αναπτύσσοντας μακροπρόθεσμη διεθνή συνεργασία με εκείνες τις χώρες εκτός Ε.Ε. που επισημαίνονται συχνότερα ως πηγή παράνομων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

8.3. Αναγνώριση παράνομων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Παρακάτω παρατίθενται πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση των παράνομων φυτοφαρμάκων όπως αυτές αποτυπώνονται στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, της Ελληνικής Οικονομικής Αστυνομίας, της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (Europol) και ιστοσελίδων ελεύθερα προσβάσιμων στο ευρύ κοινό.

Συστήνεται να παρακολουθούνται οι ανωτέρω επίσημες ιστοσελίδες αλλά και κάθε άλλη ιστοσελίδα έτσι ώστε να επικαιροποιείται η ενημέρωση για τις σύγχρονες πρακτικές αλλά και να βελτιώνεται η μεθοδολογία αναγνώρισης και ελέγχων των παράνομων φυτοφαρμάκων.

Εικόνα 8.4.
Μεταφορά παράνομων
φυτοφαρμάκων.
Δελτίο Τύπου (10-09-2022) της
Υποδιεύθυνση Οικονομικής
Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος
(<https://www.astynomia.gr/2022/09/10/10-09-2022-apo-tin-ypodiefthynsi-oikonomikis-astynomias-voreiou-ellados-exarthrothike-kykloma-paranomis-diakinesis-georgikon-farmakon/>)

8.3.1. Ποια είναι τα παράνομα φυτοφάρμακα και πώς αναγνωρίζονται

Τα παράνομα φυτοφάρμακα διακρίνονται από τα νόμιμα φυτοφάρμακα ως εξής:

Τα **νόμιμα** φυτοφάρμακα έχουν ετικέτα στην **Ελληνική γλώσσα**, που αναφέρει τον **αριθμό έγκρισης**, την **εταιρεία κάτοχο της έγκρισης**, τις **οδηγίες χρήσης**, τις **προφυλάξεις** που πρέπει να πάρει ο χρήστης όταν για παράδειγμα ψεκάζει, τις οδηγίες σε περίπτωση ατυχήματος κλπ. Το νόμιμο φυτοφάρμακο συνήθως **εισάγεται σε μεγάλες συσκευασίες των 200 λίτρων** από τις εταιρείες - κατόχους των εγκρίσεων κυκλοφορίας και συσκευάζεται από τα Ελληνικά εργοστάσια φυτοφαρμάκων ή σε ετοιμόχρηστες συσκευασίες μέχρι είκοσι (20) λίτρα που φέρουν ετικέτα στην Ελληνική γλώσσα με τις ανωτέρω αναφερόμενες ενδείξεις.

Τα **παράνομα** φυτοφάρμακα βρίσκονται είτε σε λευκό μπουκάλι, είτε σε μπουκάλι με ξενόγλωσση ετικέτα (συνήθως στη Βουλγάρικη ή Τουρκική γλώσσα), εισάγεται είτε από **παραγωγούς**, είτε από «μεσάζοντες» Ελληνικής ή αλλοδαπής υπηκοότητας σε συσκευασίες μέχρι 20 λίτρα για να μπορεί να πουληθεί άμεσα, **χωρίς παραστατικά ή με παραστατικά που το περιγράφουν παραπλανητικά ως λίπασμα**, παρακάμπτοντας τελωνεία και υπηρεσίες ελέγχου (εισαγωγή μη εργάσιμες μέρες και ώρες, απόκρυψη φορτίου στο πίσω μέρος εμπορευματοκιβωτίων, αποθήκευση σε ακατάλληλες αποθήκες μακριά από προσβάσιμους χώρους κλπ).

Εικόνα 8.5. Παράνομα φυτοφάρμακα. Δελτίο Τύπου (10-05-2023) της Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας Βορείου Ελλάδος (<https://www.astynomia.gr/2023/05/10/10-05-2023-apo-tin-ypodieftynsi-oikonomikis-astynomias-voreiou-ellados-exarthrothike-kykloma-pou-diakinouse-mi-egkekrimena-kai-me-plastes-etiketes-eponymon-etaireion-georgika-farmaka/>)

Με τα παράνομα φυτοφάρμακα, η ζημία στην εθνική οικονομία είναι πολλαπλή: δεν εισπράττονται οι απαραίτητοι δασμοί κατά την εισαγωγή τους, δεν εισπράττεται ο ΦΠΑ κατά τη διακίνησή τους, εταιρείες και καταστήματα εμπορίας φυτοφαρμάκων οδηγούνται στον οικονομικό μαρασμό και εκτίθενται σε μεγάλους κινδύνους οι χρήστες των προϊόντων, το περιβάλλον (Parlakidis *et al.*, 2022) καθώς και οι καταναλωτές των προϊόντων που θα ψεκαστούν με παράνομα φυτοφάρμακα.

8.3.2. Πώς επιβεβαιώνεται ότι το σκεύασμα είναι φυτοπροστατευτικό προϊόν;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διατηρεί ιστοσελίδα (EU Pesticide Database - https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/eu-pesticides-database_en), όπου εφόσον προστεθεί η δραστική ουσία που αναφέρεται στην ετικέτα του σκευάσματος και ζητηθεί να εμφανιστούν οι λεπτομέρειες (show details), ενημερώνεται για το εάν υπάρχουν εγκρίσεις και σε ποια κράτη-μέλη σε σκευάσματα με την εν λόγω δραστική ουσία καθώς και για την τοξικολογική της ταξινόμηση.

Εικόνα 8.6. Παράνομα φυτοφάρμακα (<https://www.voria.gr/article/pella-katichan-dekades-litra-paranoma-fitofarmaka>)

Για παράδειγμα αν εισάγουμε ερώτημα για την δραστική ουσία: chlorpyrifos η βάση δεδομένων της E.E. (EU Pesticide Database) μας εμφανίζει την πληροφόρηση της Εικόνας 8.7.

Συμπερασματικά:

- ✓ Αν μια ουσία δεν εμφανίζεται στη βάση δεδομένων της E.E. (EU Pesticide Database) δεν είναι φυτοπροστατευτικό προϊόν.
- ✓ Αν μια ουσία εμφανίζεται στη βάση δεδομένων της E.E. (EU Pesticide Database) με την ένδειξη «**NOT APPROVED**» είναι φυτοπροστατευτικό προϊόν που στερείται άδειας διάθεσης στην αγορά σε όλη την E.E.

Search Active substances, safeners and synergists

European Commission > Food Safety > Plants > Pesticides > EU Pesticides database > Active substances

Search options

Type

Nothing selected

Status

Nothing selected

Legislation

Nothing selected

Authorised in

Nothing selected

Active substances, safeners and synergists (2 matching records)

Export Active substances

chlorpyrifos

Chlorpyrifos

Expiry of Approval : 16/01/2020

NOT APPROVED

Chlorpyrifos-methyl

Expiry of Approval : 16/01/2020

NOT APPROVED

Εικόνα 8.7. Επιβεβαίωση μη εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος μέσω βάσης δεδομένων Ευρωπαϊκής Ένωσης (<https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances>)

- ✓ Αν μια ουσία εμφανίζεται στη βάση δεδομένων της ΕΕ (EU Pesticide Database) με την ένδειξη «**APPROVED**» είναι φυτοπροστατευτικό προϊόν που έχει εγκριθεί στην Ε.Ε. αλλά όχι κατ' ανάγκη και στη χώρα μας. Η έγκριση της άδειας διάθεσης στην αγορά στη Χώρα μας επιβεβαιώνεται με: **α) την ετικέτα που είναι στην Ελληνική γλώσσα και αναφέρει αριθμό άδειας διάθεσης στην αγορά, δόσεις, κλπ, παραστατικού αγοράς από κατάσταση εμπορίας γεωργικών φαρμάκων και β) την βάση δεδομένων για τα εγκεκριμένα σκευάσματα ανά δ.ο. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (<https://1click.minagric.gr/oneClickUI/frmFytoPro.zul>).**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

Επιλέξτε Είδος ή Κατηγορία

Επιλέξτε Κριτήρια

Ελληνικά/Greek

Αγγλικά/English

Παρω/Back

Όσα σκευάσματα εμφανίζονται στους καταλόγους, παρόλο που η ημερομηνία λήξης τους είναι προγενέστερη της σημερινής, για τα οποία δεν υπάρχει ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗΣ ή δεν εμφανίζεται η λέξη ΑΠΟΣΥΡΘΗΚΕ, η έγκρισή τους είναι σε ισχύ και βρίσκονται σε διαδικασία ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΚΤΟΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ή ΔΡΑΣΤΙΚΟ

Κατηγορία

Δραστικό

Αριθμός Έγκρισης

Ημ/να Έγκρισης

Εμπορικό Όνομα

Μορφή Σκευάσματος Εγγυημένη Σύνθεση

Ποσοστό %

Λήξη Έγκρισης

Λήξη Διάθεσης Αποθεμάτων

Κατηγορία

Παρασκευαστής

Χώρα

Κάτοχος Έγκρισης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Οδηγίες στους επαγγελματίες χρήστες για την αναγνώριση των νόμιμων γεωργικών φαρμάκων

1. Η ετικέτα πρέπει να είναι γραμμένη στην Ελληνική γλώσσα

- ✓ Να αναγράφεται ο αριθμός έγκρισης κυκλοφορίας (άδειας διάθεσης στην αγορά) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- ✓ Η ετικέτα να αναγράφει τον κάτοχο της έγκρισης κυκλοφορίας (άδειας διάθεσης στην αγορά).
- ✓ Να αναγράφει όλες τις απαραίτητες οδηγίες χρήσης και προφυλάξεις στην Ελληνική γλώσσα.
- ✓ Να αναφέρεται ότι πρόκειται για Εντομοκτόνο, Μυκητοκτόνο, κλπ., καθώς επίσης και οι επιβλαβείς οργανισμοί που καταπολεμά.

2. Πωλούνται μόνον από επίσημα καταστήματα εμπορίας γεωργικών φαρμάκων

- ✓ Μόνον καταστήματα που διαθέτουν υπεύθυνο επιστήμονα επιτρέπεται να πωλούν γεωργικά φάρμακα. Ζήτησε συμβουλές για τη χρήση του.

3. Ζητάτε πάντα τιμολόγιο ή απόδειξη πώλησης

- ✓ Το τιμολόγιο ή η απόδειξη πώλησης τεκμηριώνει την νόμιμη αγορά των προϊόντων.
- ✓ Ελέγξτε ότι στο τιμολόγιο αναφέρεται ακριβώς το γεωργικό φάρμακο που αγοράσατε

4. Να είστε προσεκτικοί όταν τα γεωργικά φάρμακα πωλούνται σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές σε σχέση με τα άλλα ίδια γεωργικά φάρμακα

- ✓ Τα παράνομα αγνώστου ποιότητας γεωργικά φάρμακα, είναι πάντα πολύ φθηνότερα όλων των νόμιμων. Μπορούν ωστόσο να καταστρέψουν την καλλιέργειά σου γιατί κανείς δεν εγγυάται για το περιεχόμενό τους.

Σε περίπτωση αμφιβολίας απευθυνθείτε αμέσως στις τοπικές αρχές. Τα παράνομα γεωργικά φάρμακα τιμωρούνται με πρόστιμα, ποινές φυλάκισης και απώλεια κοινοτικών ενισχύσεων.

**ΕΜΠΟΔΙΣΕ ΤΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ
ΒΟΗΘΗΣΕ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ**

Τηλέφωνο: 1540, Fax: 210-92.12.090, Email: info@minagric.gr

Εικόνα 8.8. Οδηγίες αναγνώρισης παράνομων φπ από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΔΑΟΚ-ΠΕ Λάρισας <https://www.thessaly.gov.gr/data/geofarm/2014/gf56a.pdf>)

8.4. Μεθοδολογία ελέγχου μη εγκεκριμένων ΦΠΠ

Κατά τον έλεγχο ενός επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων ο ελεγκτής μπορεί είτε να βρει στην αποθήκη του επαγγελματία χρήστη **μη εγκεκριμένα** φυτοπροστατευτικά προϊόντα είτε να παρατηρήσει **στο χωράφι ή στα έγγραφα** (παραστατικά αγοράς φυτοπροστατευτικών προϊόντων, συνταγές χρήσης, κλπ) κάποια σημεία που συνιστούν υποψίες για χρήση μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Σε περίπτωση διαπίστωσης κατοχής μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, συντάσσεται σχετική έκθεση ελέγχου, τα εν λόγω προϊόντα **δεσμεύονται** και κινείται διαδικασία για την **επιβολή** των προβλεπόμενων **κυρώσεων**. Εφόσον είναι σε **συσκευασία χωρίς ετικέτα** (π.χ. λευκά μπουκάλια) ή υπάρχει ένδειξη ότι είναι πλαστά φυτοπροστατευτικά προϊόντα, **λαμβάνεται δείγμα και αποστέλλεται για εργαστηριακό έλεγχο** στο Εργαστήριο Χημικού Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου με το σχετικό πληροφοριακό δελτίο δείγματος.

Στο χωράφι του παραγωγού υπόνοια χρήσης μη εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος

- Είναι εμφανής η ζιζανιοκτονία αλλά ο επαγγελματίας χρήστης δεν έχει καταγραφές χρήσης, τιμολόγια ή συνταγές χρήσης ζιζανιοκτόνων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Ενώ στην περιοχή υπάρχει προσβολή από ένα έντομο, πχ. φυλλορύκτη της τομάτας (*Tuta absoluta*), ο επαγγελματίας χρήστης δεν έχει καταγραφές χρήσης, τιμολόγια ή συνταγές χρήσης κατάλληλων εντομοκτόνων φυτοπροστατευτικών προϊόντων ή εναλλακτικών μέτρων (εντομοστεγή δίχτυα, παμπόδιση σύζευξης κλπ).
- Έχει γίνει συλλογή βάμβακος χωρίς ο επαγγελματίας χρήστης να έχει καταγραφές χρήσης, τιμολόγια ή συνταγές χρήσης αποφυλλωτικού προϊόντος.

συνιστούν ενδεικτικά οι παρακάτω παρατηρήσεις:

Σε περιπτώσεις υπόνοιας, ο ελεγκτής πρέπει να αναζητήσει την καλύτερη μεθοδολογία κατά περίπτωση προκειμένου να διερευνήσει την πιθανότητα χρήσης μη εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος, η καταλληλότητα της οποίας διαφέρει κατά περίπτωση.

8.5. Έντυπα ελέγχου (checklists)

Τα έντυπα ελέγχου για τον επίσημο έλεγχο επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων βρίσκονται σε επικαιροποιημένη έκδοση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes>).

8.6. Εφαρμογή μέτρων σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας

Σύμφωνα με το άρθρο 28, παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1107/2009 ένα φυτοπροστατευτικό προϊόν δε διατίθεται στην αγορά ούτε χρησιμοποιείται αν δεν έχει αδειοδοτηθεί στο οικείο κράτος μέλος σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό.

Η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο γνωστοποιεί **εγγράφως με απόδειξη τη διαπίστωση παράβασης** του παρόντος άρθρου στον παραβάτη, ο οποίος καλείται μέσα σε προθεσμία **δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίηση** να υποβάλει **έγγραφο υπόμνημα** με τις απόψεις του.

Αμέσως μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας και ανεξάρτητα από το αν ο παραβάτης έχει υποβάλει εγγράφως τις απόψεις του, η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο διαβιβάζει τον φάκελο της υπόθεσης στην Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

8.7. Προετοιμασία φακέλου διοικητικών κυρώσεων

Ο φάκελος της υπόθεσης περιλαμβάνει όλα τα σχετικά έγγραφα της υπόθεσης **σε επικυρωμένα αντίγραφα** και οπωσδήποτε:

- ✓ Την Έκθεση Ελέγχου ή στις περιπτώσεις δειγματοληψιών, το πρακτικό δειγματοληψίας και την εργαστηριακή ανάλυση.
- ✓ Το έγγραφο γνωστοποίησης παράβασης και κλήσης υποβολής θέσεων του ενδιαφερόμενου.
- ✓ Το έγγραφο υπόμνημα του ενδιαφερόμενου ή εφόσον δεν υποβλήθηκε δηλώνεται ρητά στο διαβιβαστικό έγγραφο του φακέλου ότι δεν υπήρξε εμπρόθεσμη απάντηση από τον ενδιαφερόμενο.

- ✓ Κάθε άλλο σχετικό έγγραφο, όπως αλληλογραφία που αφορά την υπόθεση με άλλες υπηρεσίες, εντολές ελέγχου, εξέταση προσφυγής, κλπ. Η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο δεν οφείλει να υποβάλει τις απόψεις της για τις θέσεις του ελεγχόμενου ως προς τη διαπιστωθείσα παράβαση **εκτός αν από τον ελεγχόμενο αμφισβητούνται ενέργειες της ελεγκτικής υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτή η υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο υποβάλει τεκμηριωμένα τις απόψεις της.**

Συστήνεται η αποστολή του φακέλου διοικητικών κυρώσεων σε **ηλεκτρονική μορφή** (αρχείο μορφής pdf) με **σκαναρισμένα όλα τα έγγραφα της υπόθεσης.**

8.8. Κυρώσεις για παραβάσεις στη χρήση μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8), «*όποιος εισάγει, παρασκευάζει προς εμπορία, εμπορεύεται, κατέχει, διαθέτει καθ' οιονδήποτε τρόπο, έστω και δωρεάν, ανταλλάσσει, μεταφέρει, χρησιμοποιεί ή διαφημίζει μέσα στη χώρα φυτοπροστατευτικό προϊόν, για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια διάθεσης στην αγορά ή η άδεια διάθεσης στην αγορά τού έχει ανακληθεί ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια παράλληλου εμπορίου ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια πειραματισμού, τιμωρείται με πρόστιμο από πεντακόσια (500) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ. Τα εν λόγω φυτοπροστατευτικά προϊόντα δεσμεύονται και επανεξάγονται στη χώρα προέλευσης προκειμένου για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή επιστρέφονται στο κράτος – μέλος αποστολής».*

Για την επιμέτρηση του ύψους των προστίμων του παρόντος άρθρου συνεκτιμώνται τα παρακάτω κριτήρια:

- α) η επικινδυνότητα της παράβασης για τον άνθρωπο και το περιβάλλον,
- β) ο βαθμός απόκλισης από την άδεια κυκλοφορίας,
- γ) οι συνέπειες που προκύπτουν από την παράβαση,
- δ) η επανάληψη της παράβασης. Ως επανάληψη νοείται η διαπίστωση παράβασης από το ίδιο πρόσωπο για το ίδιο ή παρεμφερές παράπτωμα μέσα σε διάστημα τριών (3) ετών από την έκδοση προηγούμενης απόφασης διοικητικών κυρώσεων.

Το ύψος του προστίμου καθορίζεται σύμφωνα με τη με αριθ. 11753/132494/2014 (ΦΕΚ Β' 2956) υπουργικής απόφασης, όπως ισχύει. Ειδικά για παραβάσεις που σχετίζονται με μη εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, τα κριτήρια επιμέτρησης έχουν ως εξής:

Κριτήριο επιμέτρησης διοικητικών κυρώσεων	Χαρακτηριστικά παράβασης	Βαθμοί (0-12)	
Παράγρ. 15, περιπτώσεις α) και γ) του άρθρου 9 του ν. 4036/2012: Η επικινδυνότητα της παράβασης και οι συνέπειές της για τον άνθρωπο και το περιβάλλον	Μη εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που δεν είναι απαγορευμένα στην Ε.Ε. ή εργαστηριακή ανάλυση υπολειμμάτων με μη εγκεκριμένες δραστικές ουσίες	3-4	
	Κατοχή ή μεταφορά μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων με σκοπό τη διάθεση στην αγορά, διάθεση στην αγορά μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων με δραστικές ουσίες που είναι απαγορευμένες στην Ε.Ε	4-5	
	Μέγεθος επιχείρησης	Φυσικό Πρόσωπο	0
		ΕΠΕ	1
		ΟΕ	2
		ΑΕ	3
	Άλλη	0-3	
Ένταση δόλου του υπαιτίου. Η διαπιστωθείσα παράβαση οδηγεί:	Ασήμαντο παράνομο όφελος του ελεγχόμενου	0	
	Όχι σημαντικό παράνομο όφελος του ελεγχόμενου	1	
	Σημαντικό παράνομο όφελος του ελεγχόμενου	2	
Η παράβαση δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού		1-3	
Παράγρ. 15, περίπτωση δ) του άρθρου 9, του ν. 4036/2012: Η επανάληψη της παράβασης	Τα όρια των προστίμων διπλασιάζονται και το επιβαλλόμενο πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το διπλάσιο του προστίμου που επιβλήθηκε προηγουμένως		

Για κάθε παράβαση για την οποία επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις διαμορφώνεται μια συνολική βαθμολογία, η οποία προκύπτει από το άθροισμα των συντελεστών των επιμέρους κριτηρίων επιμέτρησης, όπως καθορίζονται ανωτέρω, η οποία προσδιορίζει την κατηγορία του χρηματικού ύψους της διοικητικής κύρωσης.

Ακολουθώς, εφαρμόζονται είκοσι (20) κατηγορίες χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης αντίστοιχες της συνολικής βαθμολογίας, λαμβάνοντας υπόψη το εικοστό της διαφοράς μεταξύ της ανώτατης και της κατώτατης τιμής της διοικητικής κύρωσης ήτοι: $\kappa = (B-A)/20$, ως εξής:

Συνολική βαθμολογία	Επιβαλλόμενο πρόστιμο από	Επιβαλλόμενο πρόστιμο έως
0-1	A	A
2	A+ κ	A+ (2 x κ)
3	A+ (2 x κ)	A+ (3 x κ)
4	A+ (3 x κ)	A+ (4 x κ)
5	A+ (4 x κ)	A+ (5 x κ)
6	A+ (5 x κ)	A+ (6 x κ)
7	A+ (6 x κ)	A+ (7 x κ)
8	A+ (7 x κ)	A+ (8 x κ)
9	A+ (8 x κ)	A+ (9 x κ)
10	A+ (9 x κ)	A+(10 x κ)

11	A+(10 x κ)	A+(11 x κ)
12	A+(11 x κ)	A+ (12 x κ)
13	A+ (12 x κ)	A+ (13 x κ)
14	A+ (13 x κ)	A+(14 x κ)
15	A+(14 x κ)	A+ (15 x κ)
16	A+ (15 x κ)	A+ (16 x κ)
17	A+ (16 x κ)	A+ (17 x κ)
18	A+ (17 x κ)	A+ (18 x κ)
19	A+ (18 x κ)	A+ (19 x κ)
20	A+ (19 x κ)	B

Η υπόθεση αξιολογείται από το Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων το οποίο εισηγείται στη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων η οποία και αποφασίζει για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων. Τονίζεται ότι:

Σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 17 του Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως ισχύει, οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής. Κατά τη στιγμή σύνταξης του παρόντος, ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης έχει αναθέσει το δικαίωμα υπογραφής των αποφάσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής.

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α'8) «*οποιοσ εισάγει, παρασκευάζει προς εμπορία, κατέχει, διαθέτει καθ' οποιονδήποτε τρόπο, έστω και δωρεάν, ανταλλάσσει, μεταφέρει ή χρησιμοποιεί μέσα στη χώρα φυτοπροστατευτικό προϊόν, για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια διάθεσης στην αγορά ή του οποίου η άδεια διάθεσης στην αγορά έχει ανακληθεί ή για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια παράλληλου εμπορίου, τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις (3) μήνες έως ένα (1) έτος*».

8.9. Επιχείρηση SILVER AXE της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (Europol)

Η επιχείρηση Silver Axe διενεργείται κάθε χρόνο για την Ευρωπαϊκή Αστυνομία (Europol) με σκοπό την καταπολέμηση των παράνομων φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Τα παράνομα φυτοπροστατευτικά προϊόντα μπορεί να είναι εξαιρετικά επικίνδυνα για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Η χρήση φθηνότερων, παράνομων και υποβαθμισμένων προϊόντων έχει οδηγήσει στην καταστροφή χωραφιών και άλλων οικοσυστημάτων, όπως οι πληθυσμοί των μελισσών. Επιπλέον, τα πλαστά και παράνομα φυτοφάρμακα επηρεάζουν αρνητικά την οικονομία της Ε.Ε. και τη φήμη των νόμιμων ενδιαφερομένων σε ολόκληρη την αγροδιατροφική αλυσίδα. Η συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων μερών του ιδιωτικού τομέα βασίζεται στις κοινές επιτυχίες που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα.

Εικόνα 8.9. Έλεγχος για παράνομα φυτοφάρμακα (<https://www.europol.europa.eu/>)

Η επιχείρηση Silver Axe VIII, η ετήσια επιχείρηση της Europol που στοχεύει πλαστά ή παράνομα φυτοφάρμακα, πραγματοποιήθηκε μεταξύ 23 Ιανουαρίου και 28 Απριλίου 2023 και συμμετείχαν αρχές επιβολής του νόμου από 32 χώρες (όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και πέντε τρίτες χώρες). Το Γραφείο Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Intellectual Property Office – EUIPO), η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (European Anti-Fraud Office - OLAF), η Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG SANTE), η CropLife Europe και η CropLife International υποστήριξαν την επιχείρηση (οργανισμοί που εκπροσωπούν τον τομέα της φυτοπροστασίας σε Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο επίπεδο αντίστοιχα).

Συνολικά, οι αρχές επιβολής του νόμου κατέσχεσαν 2.040 τόνους πλαστών ή παράνομων φυτοφαρμάκων, συνέλαβαν 21 υπόπτους και διέλυσαν αρκετές εγκαταστάσεις παραγωγής που χρησιμοποιούνται για την παραποίηση φυτοφαρμάκων.

Εικόνα 8.10. Αποτελέσματα επιχείρησης SilverAxe VIII της Europol (<https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/2-040-tonnes-of-illegal-pesticides-seized-and-21-suspects-arrested-in-global-operation>)

Κατά τη διάρκεια της επιχείρησης, οι αρχές επιβολής του νόμου εντόπισαν εγκληματικές τάσεις στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που εμφανίζονται στη μαύρη αγορά της Ε.Ε. Αυτές οι τάσεις περιλαμβάνουν την πώληση απομιμήσεων, απαγορευμένων προϊόντων και μη ελεγχόμενων εισαγωγών, τόσο διαδικτυακά όσο και εκτός σύνδεσης. Οι συμμετέχουσες αρχές διενήργησαν επιθεωρήσεις στα χερσαία και θαλάσσια σύνορα, στις αγορές της ενδοχώρας, στους παρόχους υπηρεσιών δεμάτων και στις ηλεκτρονικές αγορές.

Οι περιπτώσεις κατάχρησης στο εμπόριο παράνομων φυτοφαρμάκων ποικίλλουν από τη διακίνηση προϊόντων απομίμησης ή εσφαλμένης επισήμανσης έως την παράτυπη εισαγωγή απαγορευμένων ουσιών. Ενώ η Ασία και η Νότια Ασία παραμένουν οι περιοχές της κύριας πηγής για παράνομα φυτοφάρμακα, μεγάλο μέρος της παραγωγής και του φινιρίσματος πραγματοποιείται στην Ε.Ε.

Η Χώρα μας σύμφωνα με Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission, 2017), συγκαταλέγονταν σε ένα από τα τρία Κράτη – Μέλη με βέλτιστες πρακτικές στην αντιμετώπιση των παράνομων φυτοφαρμάκων.

8.10. Μελέτες περίπτωσης

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά δύο (2) μελέτες περίπτωσης. Η μία αφορά τον εντοπισμό μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε αποθήκη παραγωγού και η άλλη την ανίχνευση υπολειμμάτων μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε δείγμα φυτικού προϊόντος που λήφθηκε στα πλαίσια του ετήσιου προγράμματος ελέγχου υπολειμμάτων.

8.10.1. Μελέτη περίπτωσης κατοχής μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η μελέτη περίπτωσης είναι εικονική και έχει συνταχθεί για χρήση ως εκπαιδευτικό υλικό. Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης περίπτωσης ο εμπλεκόμενος επαγγελματίας χρήστης ονομάζεται Δ.Β., κάτοικος περιοχής Α και η αρμόδια αρχή είναι η ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α. Ο κ. Δ.Β. καλλιεργεί 10 στρέμματα με μηλιές και έχει ιδιότητα μέσα εφαρμογής φυτοπροστατευτικών προϊόντων (τουρμπίνα) κλπ

Σύντομη περιγραφή

Στις ΤΟΤΕ-1 (χρονικό σημείο κατά το οποίο το στάδιο της καλλιέργειας ήταν μικροί οι καρποί) κλιμάκιο της ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α διενήργησε, μετά από καταγγελία, επιτόπιο έλεγχο στην αποθήκη φυτοπροστατευτικών προϊόντων του κ. Δ.Β., κατοίκου περιοχής Α, όπου διαπίστωσε:

- Κατοχή σημαντικής ποσότητας λευκών μπουκαλιών (χωρίς ετικέτα) σε συσκευασίες που ανέγραφαν ανάγλυφα τη λέξη “Pesticide”.
- Ιδιόχειρες σημειώσεις για σκεύασμα chlorpyrifos με ποσότητες και αντίστοιχη αξία χρημάτων που ανέφεραν ως προμηθευτή τρίτο πρόσωπο στην Περιοχή Α (επιχείρηση εμπορίας οικοδομικών υλών).
- Δεν υπήρχαν ποσότητες άλλου εντομοκτόνου σκευάσματος και δεν προσκομίστηκαν, παρότι ζητήθηκαν, συνταγές χρήσης ή καταγραφές χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων κατά την τρέχουσα καλλιεργητική περίοδο. Προσκομίστηκαν μόνον για μυκητοκτόνα και ζιζανιοκτόνα σκευάσματα.

Ερωτήσεις-Ασκήσεις

Βάλτε με σειρά προτεραιότητας τις ενέργειες που θεωρείται αναγκαίο να γίνουν από το ελεγκτικό κλιμάκιο της ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α ή γενικά από την ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α.

Προσοχή: Δεν είναι κατ’ ανάγκη απαραίτητο να κάνετε όλες τις ενέργειες.

Σειρά	Διοικητική Ενέργεια
	Να κληθεί άμεσα μετά τον επιτόπιο έλεγχο ο κ. Δ.Β. να υποβάλλει έγγραφο υπόμνημα με τις θέσεις του ή τις αντιρρήσεις του εντός δέκα πέντε (15) ημερών από τη λήψη του εγγράφου για τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν.
	Να ενημερωθεί εγγράφως πριν από οποιαδήποτε ενέργεια η ΣΕΑ για την υπόθεση, προκειμένου να δώσει οδηγίες για το χειρισμό της
	Να ληφθεί και να σταλεί δείγμα των λευκών μπουκαλιών για εργαστηριακή εξέταση
	Να δεσμευτούν τα λευκά μπουκάλια μέχρι τη διενέργεια εργαστηριακής εξέτασης
	Να δεσμευτεί η παραγωγή, καθώς το MRL chlorpyrifos σε μήλα είναι 0.01* mg/kg και σίγουρα η εφαρμογή σκευάσματος chlorpyrifos οδηγεί σε υπέρβαση MRL
	Να δεσμευτούν τα ιδιόχειρα σημειώματα και να κληθεί ο κ. Δ.Β. να υποβάλει εγγράφως τις απόψεις του για αυτά
	Να γίνει άμεσα απροειδοποίητος έλεγχος στον προμηθευτή τρίτο πρόσωπο στην Περιοχή Α (επιχείρηση εμπορίας οικοδομικών υλών)
	Να μην γίνει καμία ενέργεια καθώς τα στοιχεία δεν τεκμηριώνουν παράβαση
	Να ερωτηθεί ο κ. Δ.Β. εάν επιθυμεί δειγματοληψία φυτικών ιστών (μικρών μήλων) από τις μηλιές προσκομίζοντας το προβλεπόμενο παράβολο
	Να διενεργηθεί δειγματοληψία φυτικών ιστών (μικρών μήλων) από τις μηλιές με πρωτοβουλία της ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α
	Να ληφθούν φωτογραφίες των σκευασμάτων (λευκών μπουκαλιών) και της καλλιέργειας
	Μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων των δειγματοληψιών να κληθεί ο κ. Δ.Β. να υποβάλλει έγγραφο υπόμνημα με τις θέσεις του ή τις αντιρρήσεις του εντός δέκα πέντε (15) ημερών από τη λήψη του εγγράφου για τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν
	Να ενημερωθεί ο καταγγέλλων για τα αποτελέσματα του ελέγχου της καταγγελίας που υπέβαλε.

Μετά την ολοκλήρωση όλων των διοικητικών ενεργειών να διαβιβαστεί ο φάκελος στη Σ.Ε.Α.

8.10.2. Μελέτη περίπτωσης χρήσης παράνομων ΦΠΠ

Η μελέτη περίπτωσης είναι εικονική και έχει συνταχθεί για χρήση ως εκπαιδευτικό υλικό. Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης περίπτωσης ο εμπλεκόμενος επαγγελματίας χρήστης ονομάζεται Δ.Β., κάτοικος περιοχής Β, αρμόδιες αρχές είναι η ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α, που έλαβε το δείγμα και η ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Β, όπου εδρεύει ο εμπλεκόμενος επαγγελματίας χρήστης.

Σύντομη περιγραφή

Ο κ. Δ.Β. κάτοικος περιοχής Β ελέγχεται για παράβαση του άρθρου 28 παρ. 1 του Καν. (ΕΚ) 1107/2009 και συγκεκριμένα για χρήση φυτοπροστατευτικού προϊόντος (φπ) το οποίο στερείται άδειας διάθεσης στην αγορά στη Χώρα μας και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που τιμωρείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 παρ.3 του Ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8), όπως ισχύει. Συγκεκριμένα, σε δείγμα τοματών, που λήφθηκε με ευθύνη της ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α, στις ΤΟΤΕ-1, από τη Λαϊκή Αγορά Περιοχής Α και τον πάγκο του εν λόγω παραγωγού, ανιχνεύθηκαν μεταξύ άλλων υπολείμματα της δραστικής ουσίας (δ.ο.) thiacloprid σε συγκέντρωση $0,10 \pm 0,05$ mg/kg (MRL=0.50 mg/kg). Φυτοπροστατευτικά προϊόντα (φπ) που περιέχουν τη δραστική ουσία thiacloprid στερούνται άδειας διάθεσης στην αγορά στη Χώρα μας και στην Ε.Ε.

Στοιχεία υπόθεσης μελέτης περίπτωσης

Με το από ΤΟΤΕ-1 πληροφοριακό δελτίο δειγματοληψίας, κλιμάκιο της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας (ΔΑΟΚ-ΠΕ) Περιοχής Α, προέβη σε δειγματοληψία τομάτας από την Λαϊκή Αγορά Περιοχής Α και τον πάγκο του παραγωγού, κ. Δ.Β.. Το δείγμα, στην συνέχεια με το υπ' αριθ. ΤΑΔΕ-1 έγγραφο της ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α, διαβιβάστηκε στο Εργαστήριο Επισήμου Ελέγχου Υπολειμμάτων.

Με την ΤΑΔΕ-2 Εργαστηριακή Ανάλυση, το εργαστήριο επισήμων ελέγχων υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων ενημέρωσε τη ΔΑΟΚ της Π.Ε. Περιοχής Α, ότι στο ανωτέρω δείγμα ανιχνεύθηκαν μεταξύ άλλων υπολείμματα της δ.ο. thiacloprid σε συγκέντρωση $0,10 \pm 0,05$ mg/kg.

Με το ΤΑΔΕ-3 αριθ. πρωτ. έγγραφο, η ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Α διαβίβασε τον φάκελο της υπόθεσης στη ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Β, στην περιοχή ευθύνης της οποίας εδρεύει ο ελεγχόμενος παραγωγός.

Με το με ΤΑΔΕ-4 αριθ. πρωτ. έγγραφο, η ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Β ενημέρωσε τον κ. Δ.Β. για τη διαπιστωθείσα παράβαση και τον κάλεσε να υποβάλλει έγγραφο υπόμνημα με τις θέσεις/αντιρρήσεις του, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία επίδοσης του εγγράφου και να αποσύρει άμεσα από την αγορά τυχόν υπόλοιπα της ίδιας παρτίδας που έφεραν υπολείμματα της απαγορευμένης δραστικής ουσίας.

Με την από ΤΟΤΕ-2 επιστολή του, όπως αυτή υποβλήθηκε στη ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Β, ο κ. Δ.Β. υπέβαλε τις απόψεις του για τη διαπιστωθείσα παράβαση και ανέφερε τα εξής:

- (1) Δεν έχει χρησιμοποιήσει σκεύασμα με την εν λόγω δραστική ουσία, καθώς τα εν λόγω σκευάσματα αποσύρθηκαν από την αγορά, επομένως είναι αδύνατη η ανεύρεσή τους για αγορά.
- (2) Επίσης ισχυρίστηκε ότι σκευάσματα με δ.ο. thiacloprid έχουν αποσυρθεί από την αγορά για περισσότερο από 2 έτη, χρονικό διάστημα που παραμένει σταθερή η σύνθεση του σκευάσματος, οπότε αν είχε σκεύασμα και το χρησιμοποιούσε θα ήταν αμφιβόλου αποτελεσματικότητας για τα φυτά του και θα κινδύνευε να καταστρέψει την παραγωγή του.
- (3) Εικάζει ότι είτε τα μήλα του δείγματος δεν προέρχονταν από τη δική του καλλιέργεια, είτε τα ανιχνευθέντα υπολείμματα πιθανόν οφείλονται σε ψεκασμό κάποιας γειτονικής ή κοντινής καλλιέργειας και μεταφορά ψεκαστικού νέφους, χωρίς να προσκομίζει κάποια αποδεικτικά στοιχεία.

Ερωτήσεις-Ασκήσεις

1. Υπάρχει κάποιο σφάλμα στις ενέργειες της ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Β;
2. Ποια επιπλέον στοιχεία λείπουν και εκτιμάται ότι θα τα αναζητούσατε ως ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Β προκειμένου να συντάξετε τα απαραίτητα έγγραφα;
3. Ποια στοιχεία ιχνηλασιμότητας θεωρείται αναγκαία και επαρκή (τρίτος ισχυρισμός ελεγχόμενου);
4. Οφείλει η ΔΑΟΚ-ΠΕ Περιοχής Β να προχωρήσει άμεσα σε ελέγχους και δειγματοληψίες σε γειτονικούς οπωρώνες προκειμένου να διερευνήσει τον ισχυρισμό του κ. Δ.Β. (τρίτος ισχυρισμός ελεγχόμενου);
5. Ποια είναι η άποψή σας για τους ισχυρισμούς του κ. Δ.Β. (πρώτος και δεύτερος ισχυρισμός ελεγχόμενου);

8.11. Βιβλιογραφία ενότητας

Ελληνικές πηγές

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Νόμος 4036/2012 (ΦΕΚ Α'8/27.01.2012). Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις.

Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21^{ης} Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων.

ΥΑ 11753/132494/2014 (ΦΕΚ 2956/Β/3-11-2014). Καθορισμός των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης διοικητικών κυρώσεων για παραβάσεις του Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ Α' 8).

Ξένες πηγές

Anagnostopoulos, C., Ampadogiannis, G., Bempelou, E., Liapis, K., & Kastellanou, E. (2020). The 2017 fipronil egg contamination incident: The case of Greece. *Journal of food safety*, 40(1), e12727.

Balayiannis, G. P., & Karasali, H. (2023). N-Nitrosamine Impurities in Ethalfluralin: Determination of an Overlooked Deleterious Source in Pesticides. *Agriculture*, 13(5), 1104.

European Commission (2015). Ad-hoc study on the trade of illegal and counterfeit pesticides in the EU. Framework Contract for evaluation and evaluation related services - Lot 3: Food Chain, Executive Summary. DG Health and Food Safety, Brussels, 02.03.2015 (https://croplife.org/wp-content/uploads/pdf_files/DG-Health-Food-Safety-study-on-the-trade-of-illegal-and-counterfeit-pesticides-in-the-EU-March-2015.pdf).

European Commission (2017). Controls on the Marketing and Use of Plant Protection Products. Overview report on a series of audits carried out in eu member states in 2015 and 2016 in order to evaluate the control systems in place for the marketing and use of plant protection products. DG Health

and Food Safety, DG(SANTE), 2016-6004 – MR, Luxembourg: Publications Office of the European Union ([doi:10.2875/596386](https://doi.org/10.2875/596386)).

Ntemiri, K., Saravia, V., Angelidis, C., Baxevani, K., Probonas, M., Kret, E., Mertzanis, Y., Iliopoulos, Y., Georgiadis, L., Skartsi, D., Vavylis, D., Manolopoulos, A., Michalopoulou, P., & Xirouchakis, S. M. (2018). Animal mortality and illegal poison bait use in Greece. *Environmental monitoring and assessment*, 190(8), 488. (<https://doi.org/10.1007/s10661-018-6838-5>).

Parlakidis, P., Rodriguez, M. S., Gikas, G. D., Alexoudis, C., Perez-Rojas, G., Perez-Villanueva, M., Carrera, A. P., Fernández-Cirelli, A., Vryzas, Z. (2022). Occurrence of Banned and Currently Used Herbicides, in Groundwater of Northern Greece: A Human Health Risk Assessment Approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(14), 8877 (<https://doi.org/10.3390/ijerph19148877>).

Saravia-Mullin, V., Bantikou, E., Bounas, A., Giannakopoulos, A., Iliopoulos, Y., Kapsalis, E., Kafetzis, A., Karampatsa, R., Kret, E., Ntemiri, K., Panoriou, E., Papaioannou, H., Skartsi, T., Trigou, R., Vavylis, D., Kordopatis, P. (2023). An overview of the work against wildlife poisoning in Greece. A never-ending battle. *Vulture News*, 83(1), 66-73 (<http://dx.doi.org/10.4314/vulnew.v83a1.7>).

Πηγές στο διαδίκτυο

<https://www.voria.gr/article/thessaloniki-kikloma-diakinouse-chiliades-litra-fitofarmakon-foto>

<https://www.agrocapital.gr/news/45418/ebros-o-megalos-tziros-sto-potami-ginetai-me-ta-fytofarmaka>

<https://www.europol.europa.eu/>

<https://www.astynomia.gr/2022/09/10/10-09-2022-apo-tin-ypodiefthynsi-oikonomikis-astynomias-voreiou-ellados-exarthrothike-kykloma-paranomis-diakinisis-georgikon-farmakon/>

<https://www.astynomia.gr/2023/05/10/10-05-2023-apo-tin-ypodiefthynsi-oikonomikis-astynomias-voreiou-ellados-exarthrothike-kykloma-pou-diakinouse-mi-egkekrimena-kai-me-plastes-etiketes-eponymon-etaireion-georgika-farmaka/>

https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/eu-pesticides-database_en

<https://www.voria.gr/article/pella-katichan-dekades-litra-paranoma-fitofarmaka>

<https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances>

<https://1click.minagric.gr/oneClickUI/frmFytoPro.zul>

<https://www.thessaly.gov.gr/data/geofarm/2014/gf56a.pdf>

<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostateytikonmenu/527-odigies-ele-arxes/879-katefintiriesarxes>

<https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/2-040-tonnes-of-illegal-pesticides-seized-and-21-suspects-arrested-in-global-operation>

Επιπλέον χρήσιμες πηγές

Europol Press Release 11 Oct. 2023. “2 040 tonnes of illegal pesticides seized and 21 suspects arrested in global operation” <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/2-040-tonnes-of-illegal-pesticides-seized-and-21-suspects-arrested-in-global-operation>

Europol Press Release 26 Jul 2022. “Production of fake pesticides on the rise in the EU. Ten arrests and 1 150 tonnes of illegal pesticides seized as part of Operation Silver Axe VII”

<https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/production-of-fake-pesticides-rise-in-eu>

European Union Intellectual Property Office (EUIPO) (February 2017). The Economic Cost of IPR Infringement in the Pesticide Sector. Quantification of infringement in Manufacture of pesticides and other agrochemical products (NACE 20.20) https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/research-and-studies/ip_infringement/study10/pesticides_sector_en.pdf

Pesticide Action Network Europe (Brussels 2020) Banned and Hazardous Pesticides in European Food.

https://www.pan-europe.info/sites/pan-europe.info/files/Report_Banned%20pesticides%20in%20EU%20food_Final.pdf

Croplife Europe. “Pesticides and biopesticides, like all high-value products, are targeted by *criminals producing counterfeits*” <https://croplifeeurope.eu/our-contribution/anti-counterfeit/>

Croplife Europe “*Stop counterfeit and illegal pesticides*” <https://croplifeeurope.eu/stop-counterfeit-and-illegal-pesticides/>

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

COM/TAD/ENV/JWPTE(2020)8/FINAL/20-5-2020. Joint Working Party on Trade and Environment. *New digital technologies to tackle trade in illegal pesticides.*

[https://one.oecd.org/document/COM/TAD/ENV/JWPTE\(2020\)8/FINAL/En/pdf](https://one.oecd.org/document/COM/TAD/ENV/JWPTE(2020)8/FINAL/En/pdf)

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) i-library. “*Best Practice Guidance to Identify Illegal Trade of Pesticides*” https://www.oecd-ilibrary.org/environment/best-practice-guidance-to-identify-illegal-trade-of-pesticides_43409e83-en

United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI) (2016) Illicit Pesticides, Organized Crime and Supply Chain Integrity. <https://croplife.org/wp-content/uploads/2020/09/160912-UNICRI-paper-illicit-pesticides-Apr-2016-6.pdf>

Ελληνική Αρθρογραφία – Ενδεικτικά δημοσιεύματα στο διαδίκτυο

EPT News (26-3-2024) Λαθραία φυτοφάρμακα- Κίνδυνος για τη δημόσια υγεία και ζημιά για τα δημόσια ταμεία. <https://www.ertnews.gr/video/lathraia-fytofarmaka-kindynos-gia-ti-dimosia-ygeia-kai-zimia-gia-ta-dimosia-tameia/>

Αγροτικός Συνεταιρισμός Ένωση Αγρινίου (11-3-2024) «Φυτοφάρμακα. Προσοχή στα παράνομα» <https://www.e-ea.gr/news/fytofarmaka-prosoxh-sta-paranoma/>

ΑγροΤύπος (11-5-2023) «Γέμισαν την αγορά παράνομα φυτοφάρμακα με πλαστές ετικέτες» <https://www.agrotypos.gr/paragogi/fytoprostantia/gemisan-tin-agora-paranoma-fytofarmaka-me-plastes-etiketes>

Voria.gr (6-6-2020) Η παράνομη εισαγωγή των φυτοφαρμάκων στη χώρα γίνεται συνήθως μέσω των ελληνοβουλγαρικών και των ελληνοτουρκικών συνόρων <https://www.voria.gr/article/to-lathremporio-fitofarmakon-stin-ellada---i-epiptosis>

Η Ναυτεμπορική (1-6-2020) «Κύκλωμα εισήγαγε και διακινούσε παράνομα φυτοφάρμακα» <https://www.naftemporiki.gr/society/410190/kykloma-eisigage-kai-diakinouse-paranoma-fytofarmaka/>

Neakriti.gr (14-10-2018) Αποκαλύψεις σοκ για απαγορευμένα φυτοφάρμακα στην Κρήτη.
https://www.neakriti.gr/ygeia/1523657_apokalypseis-sok-gia-apagoreymena-fytofarmaka-stin-kriti

Xronos.gr (12-10-2018) «Έλεγχοι που αποτρέπουν τα παράνομα φυτοφάρμακα να φτάσουν στο χωράφι» <https://xronos.gr/index.php/reportaz/eleghoi-poy-apotrepoyn-ta-paranoma-fytofarmaka-na-ftasoy-n-sto-horaf-i>

Ypaithros.gr (13-7-2016). Κατασχέθηκε η μεγαλύτερη, μέχρι σήμερα, ποσότητα παράνομων φυτοφαρμάκων. <https://www.ypaithros.gr/katasxethike-i-megaliteri-posotita-paranomou-fytofarmakon-xalkidiki/>

Περιφέρεια Θεσσαλίας (2014): Ενημέρωση για την αντιμετώπιση των παράνομων γεωργικών φαρμάκων <https://www.thessaly.gov.gr/data/geofarm/2014/gf56a.pdf>

Newsbeast.gr (13-10-2012) Ζημιές σε καλλιέργειες από παράνομα φυτοφάρμακα.
<https://www.newsbeast.gr/greece/arthro/427778/zimies-se-kalliergeies-apo-paranoma-fytofarmaka>

Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Έγγραφο με αριθ. 818/335786/6-4-2020 Απάντηση σε ερώτηση στη Βουλή των Ελλήνων
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/67715b2c-ec81-4f0c-ad6a-476a34d732bd/11246056.pdf>

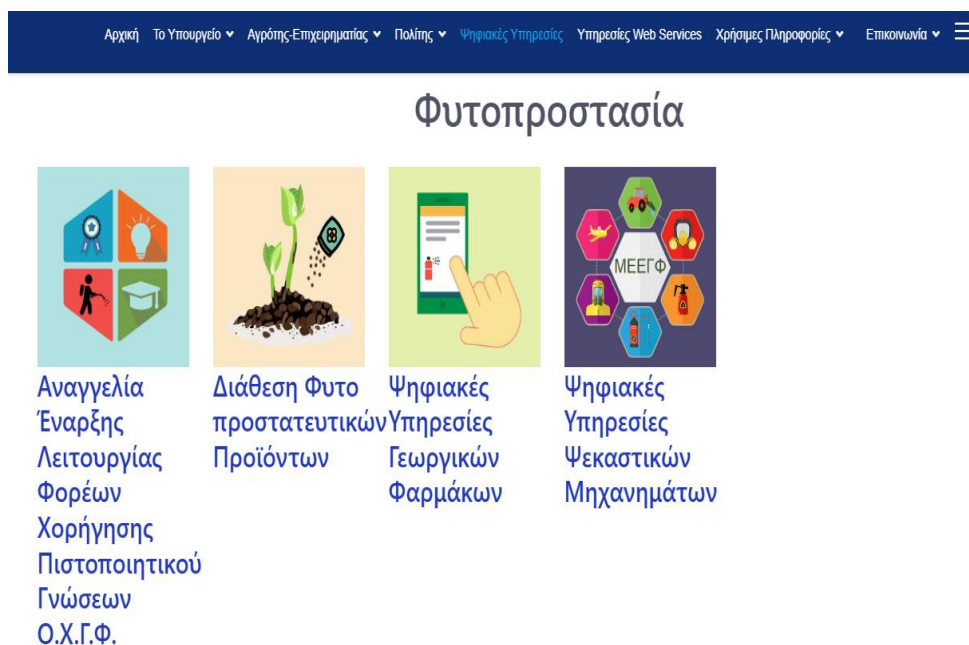
9. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο παρόν εκπαιδευτικό υλικό αφορούν αποκλειστικά το επιμορφωτικό πρόγραμμα του ΙΝ.ΕΠ. και δεν υποκαθιστούν τη νομοθεσία και την όποια υπηρεσιακή ενέργεια.

Παρά την προσεκτική σύνταξη της κάθε ενότητας, η ερμηνεία νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα των αρμοδίων αρχών.

Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν εκπαιδευτικό υλικό δε δεσμεύουν προφανώς την κάθε αρμόδια αρχή στις ενέργειές της, η οποία οφείλει να δρα πάντοτε σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και την ισχύουσα νομοθεσία.

Καθώς το παρόν εκπαιδευτικό υλικό αντικατοπτρίζει τις τελευταίες εξελίξεις κατά το χρόνο σύνταξής της, θα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα «ζωντανό εργαλείο» που επιδέχεται συνεχή βελτίωση.

Εικόνα 9.1. Οι ψηφιακές υπηρεσίες αποτελούν το μέλλον των επισήμων ελέγχων (<https://www.minagric.gr/psifiakes-ypiresies-2>)

Παράρτημα II: Έκθεση Ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Στοιχεία Υπηρεσίας
που διενεργεί τον
έλεγχο

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ - ΧΡΗΣΤΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Σήμερα,/...../..... και ώρα κλιμάκιο της

.....
..... αποτελούμενο από τους
υπαλλήλους:

..... διενήργησε επιτόπιο έλεγχο στον παραγωγό κ.
....., Α.Φ.Μ.:
....., σε εφαρμογή της
..... εντολής ελέγχου και
συμπλήρωσε τα παρακάτω έντυπα ελέγχου:

A.	1. Στοιχεία παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων
B.	2. Έντυπο ελέγχου εγγράφων και καταγραφών χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φ.π.)
Γ.	3. Έντυπο ελέγχου κατάρτισης σε θέματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων
Δ.	4. Έντυπο ελέγχου αποθήκης φυτοπροστατευτικών προϊόντων
Ε.	5. Έντυπο ελέγχου προετοιμασίας ψεκαστικού διαλύματος και εφαρμογής φ.π.

(επιλέγετε ανάλογα το έντυπο που συμπληρώθηκε. Σε κάθε περίπτωση συμπληρώνεται το έντυπο με τα στοιχεία του παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων)

Αποτελέσματα επιτόπιου ελέγχου: Από τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
(εφόσον απαιτείται συμπληρώνονται τα επιπρόσθετα φύλλα και προσυπογράφονται από τον ελεγκτή και τον ελεγχόμενο)

Επίσης, λήφθηκαν τα παρακάτω δείγματα :

A.	Δείγμα φυτικών ιστών από την καλλιέργεια (φύλλα, βλαστοί, άνθη, μικτό δείγμα)
B.	Δείγμα ψεκαστικού διαλύματος του εφαρμοζόμενου φυτοπροστατευτικού προϊόντος
Γ.	Δείγμα εδάφους από την καλλιέργεια
Δ.	Δείγμα σκευάσματος φυτοπροστατευτικού προϊόντος

(εφόσον έχει ληφθεί δείγμα επιλέγετε ανάλογα)

Ο παριστάμενος παραγωγός έλαβε γνώση της έκθεσης ελέγχου και έλαβε αντίγραφο αυτής :

A.	Αμέσως μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου
B.	Με έγγραφο της αρμόδιας ελεγκτικής αρχής

(επιλέγετε ανάλογα)

Κατά της έκθεσης ελέγχου ο παραγωγός έχει δικαίωμα να προσφύγει σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 24, παρ. 1 του ν.2690/1999 (ΦΕΚ Α'45), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Οι συντάξαντες την Έκθεση
Ελέγχου υπάλληλοι

Ο ελεγχόμενος παραγωγός –
χρήστης φυτοπροστατευτικών
προϊόντων

(όνομα – υπογραφή)

(όνομα – υπογραφή)

Παράρτημα III: Έντυπο ελέγχου παραγωγού – χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Στοιχεία Υπηρεσίας
που διενεργεί τον
έλεγχο

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ – ΧΡΗΣΤΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

1.1 ΕΠΩΝΥΜΟ	
1.2 ΟΝΟΜΑ	
1.3 ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	
1.4 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ - ΑΦΜ	
1.5 Ελεγχόμενη εγκατάσταση	

	Όνοματεπώνυμο	Υπογραφή
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ:	1. 2.	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:		

2. ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ερώτηση	ΑΠΑΙΤΗΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ (*)
2.1.	Ελέγχθησαν τιμολόγια προμήθειας φυτοπροστατευτικών προϊόντων	
2.2.	Καταστήματα εμπορίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων που εξέδωσαν τα τιμολόγια	
2.3.	Τηρείται και συμπληρώνεται ημερολόγιο χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	
2.4.	Οι τρεις τελευταίες εφαρμογές φυτοπροστατευτικών προϊόντων διενεργήθηκαν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ετικέτα των σκευασμάτων;	

2. ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ερώτηση	ΑΠΑΙΤΗΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ (*)
3.1.	Έχει παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης σε θέματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων;	
3.2.	Κατέχεται πιστοποιητικό κατάρτισης, ως απόδειξη επαρκούς γνώσης των θεμάτων του Παραρτήματος Β του ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8)	

Περιγραφή Κατάστασης:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ/ΧΡΗΣΤΗ Φ.Π.:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΛΕΓΚΤΗ:

3. ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ερώτηση	ΑΠΑΙΤΗΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ (*)
4.1	Φέρουν τα αποθηκευόμενα προϊόντα άδεια διάθεσης στην αγορά;	
4.2	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε χώρο κλειδωμένο μακριά από παιδιά;	
4.3	Διατηρούνται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα στην αρχική τους συσκευασία;	
4.4	Αποθηκεύονται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε χώρο μακριά από τρόφιμα, ποτά και ζωοτροφές;	
4.5	Διατηρούνται τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα σε συνθήκες αποθήκευσης σύμφωνες με τις αναγραφόμενες επί της συσκευασίας τους;	
4.6	Είναι τα αποθηκευόμενα φυτοπροστατευτικά προϊόντα εντός της αναγραφόμενης επί της ετικέτας τους ημερομηνίας λήξης;	
4.7	Λοιπές απαιτήσεις που τυχόν αναφέρονται στην ετικέτα τηρούνται;	

(*) Σε περίπτωση που δεν καλύπτεται η απαίτηση να δίδεται σύντομη περιγραφή της κατάστασης και να λαμβάνονται αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. φωτογράφιση με ψηφιακή μηχανή της διαπιστούμενης κατάστασης).

Περιγραφή Κατάστασης:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ/ΧΡΗΣΤΗ Φ.Π.:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΛΕΓΚΤΗ:

4. ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΨΕΚΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΥΜΑΤΟΣ & ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ερώτηση	ΑΠΑΙΤΗΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ (*)
5.1	Είναι το χρησιμοποιούμενο σκεύασμα κατάλληλο για το σκοπό που εφαρμόζεται (εγκεκριμένο για την συγκεκριμένη καλλιέργεια και στόχο);	
5.2	Δόθηκε προτεραιότητα στην εφαρμογή μη χημικών μεθόδων εφόσον είναι διαθέσιμες για την αντιμετώπιση του προβλήματος;	
5.3	Έχει ενημερωθεί ο παραγωγός για τις οδηγίες που αναγράφονται επί της συσκευασίας του φυτοπροστατευτικού προϊόντος;	
5.4	Χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα προστατευτικά μέσα σύμφωνα με τα οριζόμενα επί της συσκευασίας του φπ (μάσκα, φόρμα, γάντια, μπότες);	
5.5	Χρησιμοποιούνται μέσα μέτρησης του αναγκαίου σκευάσματος κατάλληλα για το σκοπό αυτό;	
5.6	Λαμβάνεται μέριμνα η προετοιμαζόμενη ποσότητα ψεκαστικού διαλύματος να	

	προσεγγίζει την απαιτούμενη για την εφαρμογή (ελαχιστοποίηση περιόδου);	
5.7	Είναι η χρησιμοποιούμενη δοσολογία εντός των ορίων της ετικέτας του φυτοπροστατευτικού προϊόντος;	
5.8	Τα κενά δοχεία συσκευασίας συλλέγονται και διαχειρίζονται σύμφωνα με τον αναγραφόμενο επί της συσκευασίας τους τρόπο;	
5.9	Είναι το στάδιο της καλλιέργειας κατάλληλο για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σκευάσματος;	
5.10	Έχει τηρηθεί το αναγραφόμενο μεσοδιάστημα μεταξύ δύο ψεκασμών όπου αυτό αναφέρεται;	
5.11	Έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα προστατευτικά μέτρα για την υγεία του χρήστη όπως προβλέπονται στην ετικέτα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος;	
5.12	Υπάρχει κοντά στο χώρο εφαρμογής διαθέσιμη πηγή νερού για χρήση προς αντιμετώπιση τυχόν ατυχημάτων;	
5.13	Επιτρέπουν οι επικρατούσες καιρικές συνθήκες (άνεμος, βροχή κλπ.) την εφαρμογή του συγκεκριμένου σκευάσματος;	
5.14	Λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή μολύνσεων γειτονικών καλλιεργειών από την εφαρμογή του σκευάσματος;	
5.15	Εφόσον υφίστανται σχετικές προβλέψεις επί της συσκευασίας του φυτοπροστατευτικού προϊόντος, είναι ο χρησιμοποιούμενος εξοπλισμός κατάλληλος για τη χρήση των εφαρμοζόμενων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	
5.16	Εφόσον υφίστανται σχετικές προβλέψεις επί της συσκευασίας του φυτοπροστατευτικού	

	προϊόντος, λαμβάνονται μέτρα προστασίας για τις μέλισσες ή τα παραγωγικά ζώα;	
5.17	Λαμβάνονται μέτρα για την ελαχιστοποίηση της περισσειας του ψεκαστικού διαλύματος;	
5.18	Λοιπές απαιτήσεις που τυχόν αναφέρονται στην ετικέτα τηρούνται;	

(*).Σε περίπτωση που δεν καλύπτεται η απαίτηση να δίδεται σύντομη περιγραφή της κατάστασης και να λαμβάνονται αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. φωτογράφιση με ψηφιακή μηχανή της διαπιστούμενης κατάστασης

Περιγραφή Κατάστασης:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ / ΧΡΗΣΤΗ Φ.Π.:

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΛΕΓΚΤΗ:

**Παράρτημα IV : Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και πρακτικό δειγματοληψίας φυτικών ιστών
για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων**

<p>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΦΥΤΙΚΩΝ ΙΣΤΩΝ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ</p>
--

Αριθμός Πρωτοκόλλου εγγράφου (που συνοδεύει το δείγμα)	
Αριθμός δείγματος (π.χ. 1 ή 2 ή κ.ο.κ.)	
Ημερομηνία δειγματοληψίας :	
Καλλιέργεια που δειγματίζεται (π.χ. βαμβάκι):	
Στάδιο ανάπτυξης καλλιέργειας:	
Περιγραφή δείγματος (διαγράψτε ανάλογα)	φύλλα, άνθη, βλαστοί, μικτό δείγμα
Σημείο δειγματοληψίας (θέση χωραφιού)	
Εργαστηριακό δείγμα (μονάδες, ή Kg)	
Εργαστηριακό αντιδείγμα (μονάδες, ή Kg)	
Συσκευασία & σφράγιση δείγματος – αντιδείγματος	
Στοιχεία παραγωγού	
Ημερομηνία αποστολής στο εργαστήριο	
Αρχή που διενεργεί την δειγματοληψία	
Αιτούμενες δοκιμές	

**Ο ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΣΤΗ
ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ**

Ο ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ

(Ονοματεπώνυμο – Ιδιότητα)

**Έλαβα δείγμα προκειμένου να διενεργηθεί
σε αυτό εργαστηριακός έλεγχος
υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών
προϊόντων.**

(Ονοματεπώνυμο – Υπογραφή)

Παράρτημα V: Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και Πρακτικό δειγματοληψίας ψεκαστικού διαλύματος φυτοπροστατευτικών προϊόντων

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ ΨΕΚΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΥΜΑΤΟΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου εγγράφου (που συνοδεύει το δείγμα)	
Αριθμός δείγματος (π.χ. 1 ή 2 ή κ.ο.κ.)	
Ημερομηνία δειγματοληψίας :	
Σημείο δειγματοληψίας:	
Στοιχεία χρήστη που ετοίμασε το ψεκαστικό διάλυμα:	
Φυτοπροστατευτικά προϊόντα που χρησιμοποιήθηκαν (κατά δήλωση του χρήστη που ετοίμασε το ψεκαστικό διάλυμα):	
Τύπος ψεκαστικού μέσου:	
Όγκος ψεκαστικού διαλύματος (όγκος βυτίου):	
Καλλιέργεια που προορίζεται ή καλλιέργεια που εφαρμόστηκε το ψεκαστικό διάλυμα:	
Εργαστηριακό δείγμα (κ.εκ.)	
Εργαστηριακό αντιδείγμα (κ.εκ.)	
Συσκευασία & σφράγιση δείγματος – αντιδείγματος	
Ημερομηνία αποστολής στο εργαστήριο	
Αρχή που διενεργεί την δειγματοληψία	
Αιτούμενες δοκιμές	
Ο ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΣΤΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ (Ονοματεπώνυμο – Υπογραφή)	Ο ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ (Ονοματεπώνυμο – Ιδιότητα) Έλαβα δείγμα προκειμένου να διενεργηθεί σε αυτό εργαστηριακός έλεγχος φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Παράρτημα VI: Πληροφοριακό δελτίο δείγματος και Πρακτικό δειγματοληψίας εδάφους για έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Αριθμός Πρωτοκόλλου/ ημερομηνία αποστολής εγγράφου:		
Αριθμός δείγματος:		
Ημερομηνία δειγματοληψίας :		
Ποσότητα δείγματος:		
Στοιχεία χωραφιού	Περιοχή όπου βρίσκεται:	
	Καλλιέργεια που βρίσκεται στο χωράφι:	
	Στάδιο ανάπτυξης καλλιέργειας:	
	Προηγούμενη καλλιέργεια:	
Επεμβάσεις με φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ζιζανιοκτόνα που χρησιμοποιήθηκαν κατά το τρέχον έτος:	
	Εντομοκτόνα εδάφους που χρησιμοποιήθηκαν κατά το τρέχον έτος:	
	Άλλα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που χρησιμοποιήθηκαν κατά το τρέχον έτος:	
	Χρησιμοποιήθηκαν επενδεδυμένοι σπόροι σποράς κατά το τρέχον έτος:	
	Ζιζανιοκτόνα που χρησιμοποιήθηκαν στην προηγούμενη καλλιέργεια:	
	Εντομοκτόνα εδάφους που χρησιμοποιήθηκαν στην προηγούμενη καλλιέργεια:	
Όνομα παραγωγού		
Διεύθυνση παραγωγού		
Αρχή που διενεργεί την δειγματοληψία		
Συσκευασία & σφράγιση δείγματος		
Εργαστήριο Ελέγχου	Ημερομηνία αποστολής στο εργαστήριο	
	Αιτούμενες δοκιμές	
	Εργαστήριο Ελέγχου	

Ο ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ

**Ο ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΣΤΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ
ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ**

(Ονοματεπώνυμο – Ιδιότητα)

(Ονοματεπώνυμο – Υπογραφή)

**Έλαβα δείγμα προκειμένου να
διενεργηθεί σε αυτό εργαστηριακός
έλεγχος φυτοπροστατευτικών προϊόντων.**

Παράρτημα VII Δελτίο δειγματοληψίας

...

...

ΔΕΛΤΙΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ

Αριθμός δείγματος:

Δειγματιζόμενο είδος:

.....

Δειγματισθείσα ποσότητα:

Τόπος δειγματοληψίας:

.....

Ημερομηνία:/...../20.....

Υπογραφές

.....

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

Αναγράφεται η αρχή που διενεργεί τη δειγματοληψία. Π.χ. Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε. Ανατολικής Αττικής

Αναγράφεται ο αριθμός του δείγματος

Αναγράφεται το είδος του δείγματος, πχ χόμα, φυτικοί ιστοί βαμβακιού, ψεκαστικό διάλυμα κ.α.

Αναγράφεται η ποσότητα του δείγματος, π.χ. 500 γρ.

Αναγράφεται ο τόπος δειγματοληψίας

Υπογράφουν οι υπάλληλοι που διενήργησαν τη δειγματοληψία

ψία

Παράρτημα VIII: Πρακτικό Δέσμευσης ή Κατάσχεσης

Στοιχεία Υπηρεσίας
που διενεργεί τον
έλεγχο

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ή ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ

Σήμερα/...../20....., ημέρα, οι κάτωθι υπογράφωντες

.....
.....
.....
.....

κατά τον έλεγχο της επιχείρησης:

.....
... με ΑΦΜ, που βρίσκεται στην
(διεύθυνση):.....
.....

Προχωρήσαμε στη δέσμευση ή στην κατάσχεση (συμπληρώνεται ή διαγράφεται αναλόγως):

A. Των παρακάτω προϊόντων:

Εμπορική ονομασία	Συσκευασία	Ποσότητα	Αριθμός παρτίδας	Αιτία

(Επιπλέον φυτοπροστατευτικά προϊόντα αναφέρονται σε επιπρόσθετα φύλλα και προσυπογράφονται από τον ελεγκτή και τον ελεγχόμενο)

Β. Του παρακάτω διαφημιστικού υλικού:

α/α	Περιγραφή υλικού
1	
2	
3	

Για τη δέσμευση ή την κατάσχεση χρησιμοποιήθηκε ισπανικός κηρός, μεταλλική σφραγίδα και κορδόνι.

Τα ανωτέρω φυτοπροστατευτικά προϊόντα ή διαφημιστικό υλικό παραδίδονται στον κάτοχό τους, ο οποίος ορίζεται θεματοφύλακας και μεσεγγυούχος αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 256 και 259 του ΚΠΔ και υπόσχεται στην Υπηρεσία μας ότι θα καταβάλλει την δέουσα επιμέλεια και προσοχή για την ασφαλή φύλαξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, υποβαλλόμενος στις προς τούτο αναγκαίες δαπάνες και ευθυνόμενος με όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία του για κάθε δόλια ζημία, καταστροφή ή απώλεια αυτών, ελεγχόμενος άλλωστε επιπροσθέτως και για καταδολίευση του Ελληνικού Δημοσίου ως δανειστού του (άρθρο 397 ΠΚ).

Το ελεγκτικό κλιμάκιο:

Ο Παραλαβών θεματοφύλακας και
μεσεγγυούχος

1.

2.

3.

(όνομα – υπογραφή)

(όνομα – υπογραφή)

Συνέχεια καταγραφής δεσμευθέντων ή κατασχεθέντων προϊόντων

Εμπορική ονομασία	Συσκευασία	Ποσότητα	Αριθμός παρτίδας	Αιτία
-------------------	------------	----------	------------------	-------

Το ελεγκτικό κλιμάκιο:

Ο Παραλαβών θεματοφύλακας και
μεσεγγυούχος

1.

2.

3.

(όνομα – υπογραφή)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ Περιεχόμενο κατάρτισης στην ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων

[Νόμος 4036/2012 (Α΄8), όπως ισχύει ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β]

- α) Η νομοθεσία που διέπει τα γεωργικά φάρμακα και τη χρήση τους.
- β) Κίνδυνοι από την ύπαρξη των παράνομων προϊόντων φυτοπροστασίας και τις μεθόδους αναγνώρισης τέτοιων προϊόντων.
- γ) Πηγές κινδύνου και κίνδυνοι που συνδέονται με τα γεωργικά φάρμακα και τους τρόπους εντοπισμού και ελέγχου αυτών, ειδικότερα δε:
- αα) οι κίνδυνοι για τον άνθρωπο (χειριστές, κάτοικοι, διερχόμενοι, άτομα που εισέρχονται σε χώρους που έχουν υποβληθεί σε εφαρμογή και άτομα που χειρίζονται ή τρώγουν είδη που έχουν υποβληθεί σε εφαρμογή) και τους τρόπους με τους οποίους παράγοντες όπως το κάπνισμα επιτείνουν τους κινδύνους αυτούς·
 - ββ) τα συμπτώματα δηλητηρίασης από γεωργικά φάρμακα και την παροχή πρώτων βοηθειών·
 - γγ) οι κίνδυνοι για τα φυτά που δεν αποτελούν στόχο, τα ωφέλιμα έντομα, την άγρια πανίδα και χλωρίδα, τη βιοποικιλότητα και για το περιβάλλον γενικότερα.
- δ) Στοιχεία στρατηγικών και τεχνικών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, στρατηγικών και τεχνικών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, αρχές βιολογικής γεωργίας, μέθοδοι βιολογικού ελέγχου επιβλαβών οργανισμών, πληροφορίες για τις γενικές αρχές και για τις ειδικές ανά καλλιέργεια ή ανά τομέα κατευθυντήριες γραμμές για την ολοκληρωμένη φυτοπροστασία.
- ε) Εισαγωγή στη συγκριτική αξιολόγηση στο επίπεδο του χρήστη, ώστε να διευκολυνθούν οι επαγγελματίες χρήστες στην επιλογή, για δεδομένη κατάσταση, του πιο ενδεδειγμένου γεωργικού φαρμάκου με τις μικρότερες παρενέργειες στην ανθρώπινη υγεία, τους οργανισμούς που δεν αποτελούν στόχο και το περιβάλλον μεταξύ όλων των εγκεκριμένων προϊόντων για την καταπολέμηση δεδομένου προβλήματος επιβλαβών οργανισμών.
- στ) Μέτρα ελαχιστοποίησης των κινδύνων για τον άνθρωπο, τους οργανισμούς που δεν αποτελούν στόχο και για το περιβάλλον: ασφαλείς εργασιακές πρακτικές για την αποθήκευση, το χειρισμό και την ανάμειξη γεωργικών φαρμάκων και για τη διάθεση των κενών συσκευασιών, άλλων μολυσμένων υλικών και της περίσσειας γεωργικού φαρμάκου (συμπεριλαμβανομένου του

ψεκαστικού διαλύματος), ανεξαρτήτως του εάν είναι πυκνά ή αραιωμένα· συνιστώμενος τρόπος ελέγχου της έκθεσης του χειριστή (μέσα ατομικής προστασίας).

- ζ) Προσεγγίσεις με βάση τον κίνδυνο, που λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές υδρολογικές παραμέτρους για την απόκτηση ύδατος, όπως το κλίμα, οι τύποι εδάφους και καλλιεργειών και το γεωγραφικό ανάγλυφο.
- η) Διαδικασίες προετοιμασίας του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων για χρήση, συμπεριλαμβανομένης της βαθμονόμησής του, και για λειτουργία με ελάχιστους κινδύνους για το χρήστη, άλλα άτομα, ζωικά και φυτικά είδη που δεν αποτελούν στόχο, καθώς και για τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον, περιλαμβανομένων των υδάτινων πόρων.
- θ) Χρήση και συντήρηση του εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων και ειδικές τεχνικές ψεκασμού (π.χ. ψεκαστήρες χαμηλού όγκου και ακροφύσια χαμηλής αερομεταφοράς), καθώς και στόχοι του τεχνικού ελέγχου των χρησιμοποιούμενων ψεκαστήρων και τρόποι βελτίωσης της ποιότητας του ψεκασμού. Ειδικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση φορητού εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων ή επινώτιων ψεκαστήρων, καθώς και τα σχετικά μέτρα διαχείρισης κινδύνων.
- ι) Μέτρα έκτακτης ανάγκης για την προστασία της υγείας του ανθρώπου, του περιβάλλοντος και των υδάτινων πόρων, σε περίπτωση τυχαίας διαρροής, μόλυνσης και ακραίων καιρικών φαινομένων που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν κίνδυνο απόπλυσης γεωργικών φαρμάκων.
- κ) Ειδική μέριμνα σε περιοχές που προστατεύονται με βάση το ν. 3199/2003 (Α' 280) με τον οποίο ενσωματώνεται η Οδηγία 2000/60/ΕΚ.
- λ) Τεχνικά μέσα παρακολούθησης της υγείας και πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας για την αναφορά κάθε περιστατικού ή υποψίας περιστατικού.
- μ) Τήρηση αρχείου για κάθε χρήση γεωργικών φαρμάκων, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ Πληροφοριακό Δελτίο Δείγματος για έλεγχο υπολειμμάτων
Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων και Πρακτικό Δειγματοληψίας**

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου/ ημερομηνία αποστολής εγγράφου ⁽¹⁾	
Αριθμός δείγματος ⁽²⁾	
Ημερομηνία δειγματοληψίας	
Είδος/Ποικιλία ⁽³⁾ και κωδικός με βάση τον Καν. (ΕΕ) 2018/62 ⁽⁴⁾	
Εμπορικό Όνομα ⁽⁵⁾	
Σημείο δειγματοληψίας (κατηγορία)	☐ Supermarket ☐ Minimarket ☐ Μανάβικο/Οπωροπωλείο ☐ Λαϊκή(.....)⁽⁷⁾ ☐ Κατάστημα χονδρικής διάθεσης ☐ Λαχαναγορά ☐ ΣΣΕ ή ΣΕ ⁽⁶⁾ ☐ Αποθήκη παραγωγού⁽⁸⁾ ☐ Σημείο διαλογής/μεταποίησης ☐ Άλλο..... ☐ Κατάστημα ξηρών καρπών
Σημείο δειγματοληψίας (διεύθυνση)	
Προέλευση (χώρα, νομός, περιοχή)	
Συνολική ποσότητα φορτίου ή ελεγχόμενης παρτίδας ⁽⁹⁾	
Εργαστηριακό δείγμα (μονάδες, ή / και Kg)	
Συσκευασία & σφράγιση δείγματος ⁽¹⁰⁾	
Στοιχεία εμπόρου - κατόχου	

Στοιχεία συσκευαστή ή εισαγωγέα	
Στοιχεία παραγωγού	
Αποδεικτικά ιχνηλασιμότητας δείγματος	
Στοιχεία για την καλλιέργεια	☐ Υπαίθρια ☐ Θερμοκηπίου
Βιολογικής παραγωγής	☐ Ναι ☐ Όχι
Περιγραφή προϊόντος εφόσον έχει υποστεί επεξεργασία ⁽¹¹⁾	
Ημερομηνία παραγωγής	
Κωδικός αριθμός παραγωγής	
Αρχή που διενεργεί την δειγματοληψία	
Σκοπός δειγματοληψίας	☐ Κοινοτικά συντονισμένο πρόγραμμα ☐ Εθνικό ☐ Καν. (ΕΕ) 2019/1793 ⁽¹²⁾ ☐ Έκτακτος έλεγχος ☐ Επανεέλεγχος/follow up ☐ Καταγγελία ☐ Άλλο.....

**Ο ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΣΤΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ
(ΕΜΠΟΡΟΣ/ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ/ ΕΙΣΑΓΩΓΕΑΣ Ή
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ)**

Ο ΔΙΕΝΕΡΓΩΝ ΤΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

(Ονοματεπώνυμο – Ιδιότητα)

(Υπογραφή – σφραγίδα)

(Ονοματεπώνυμο-Ιδιότητα -Υπογραφή)

Έλαβα δείγμα από το παραπάνω φορτίο προκειμένου να διενεργηθεί σε αυτό εργαστηριακός έλεγχος υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

(Τηλέφωνο επικοινωνίας)

ΤΟΠΟΣ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

Σημειώσεις

- (1) Δίνεται ο αριθμός πρωτοκόλλου του διαβιβαστικού εγγράφου που θα συνοδεύσει το δείγμα.
- (2) Δίνεται ένας αριθμός π.χ. 1,2,3 για καθένα από τα δείγματα.
- (3) Π.χ. μήλα. Προσοχή, η ποικιλία αναγράφεται μόνον εφόσον υπάρχουν σχετικά τεκμήρια.
- (4) Αναγράφεται ο κωδικός που αντιστοιχεί στο προϊόν με βάση τον Καν. (ΕΕ) 2018/62 (Παράρτημα Ι Μέρος Α και Β). Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένα παραδείγματα:
 - εάν το είδος είναι μήλο, ο κωδικός που αντιστοιχεί είναι “0130010”
 - χρειάζεται προσοχή ανάμεσα στα όσπρια και τα ψυχανθή παρά το γεγονός ότι βοτανικά ο ένας όρος περιλαμβάνει τον άλλο. Σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2018/62 ως όσπριο νοείται ο ξηρός καρπός των ψυχανθών (Φασόλια: 0300010; Φακές: 0300020; Μπιζέλια: 0300030; Λούπινα: 0300040), ενώ ως ψυχανθές νοείται το φυτό ή τμήματά του ως νωπό προϊόν (Φασόλια με το λοβό = φασολάκια: 0260010; Φασόλια χωρίς το λοβό: 0260020; Μπιζέλια με το λοβό: 0260030; Μπιζέλια χωρίς το λοβό: 0260040; Φακές: 0260050)
 - το αγγουράκι που προορίζεται για τουρσί έχει κωδικό 0232020, ενώ τα αγγουράκια, όπως τα τύπου Κνωσού, περιλαμβάνονται στον κωδικό που ανήκουν όλα τα αγγούρια, δηλ. 0232010
 - εάν το είδος είναι μαρούλι, ο κωδικός που αντιστοιχεί είναι “0251020” και περιλαμβάνει το μαρούλι iceberg (crisp lettuces/iceberg lettuces), το μαρούλι σαλάτα (cutting lettuces), το στρογγυλό μαρούλι (head lettuces/cabbage lettuces) και το κοινό μαρούλι (romaines/cos lettuces/lollo bionda/lollo rosso).
 - εάν το προϊόν είναι Κινέζικα λάχανα, η ονομασία είναι « Κινέζικα λάχανα» με κωδικό 0243010 και όχι «Λάχανα» τα οποία είναι διαφορετικό προϊόν (έχουν κωδικό 0242020) και άρα αντιστοιχούν σε διαφορετικό Ανώτατο Όριο Υπολειμμάτων
 - εάν το προϊόν είναι μόνο τα φύλλα από το σέλινο, τότε γράφουμε «φύλλα σέλινου» με κωδικό 0256030, ενώ αν το προϊόν περιλαμβάνει και τα στελέχη χωρίς τις ρίζες, τότε γράφουμε «Σέλερυ» με κωδικό 0270030
 - τα νεαρά φύλλα σπανακιού (baby leaf) έχουν διαφορετικό κωδικό από το σπανάκι. Συγκεκριμένα, τα νεαρά φύλλα σπανακιού (baby leaf) έχουν κωδικό “0251080-005”, ενώ το σπανάκι έχει κωδικό “0252010”
- (5) Π.χ. ζαγορίν.
- (6) ΣΣΕ: Συνοριακός Σταθμός Ελέγχου, ΣΕ: Σημείο Ελέγχου.
- (7) Ανάλογα με την περίπτωση συμπληρώνουμε, είτε «Παραγωγός», είτε «Εμπορός».
- (8) Η δειγματοληψία αφορά αποκλειστικά έτοιμο προς εμπορία προϊόν για το οποίο υπάρχουν επαρκή στοιχεία ιχνηλασιμότητας. Τονίζεται, ότι η δειγματοληψία δεν αφορά προϊόν που προορίζεται για μακρά αποθήκευση.
- (9) Αναφέρεται ο αριθμός κιβωτίων, χαρτοκιβωτίων, σάκων ή δίνεται το βάρος σε Kg.

- (10) Π.χ. διάφανος πλαστικός σάκος με μολυβδοσφραγίδα, φιάλη με μολυβδοσφραγίδα κ.τ.λ.
- (11) Π.χ. κεράσια στα οποία έχει αφαιρεθεί ο πυρήνας, λάδι, χυμοί, προϊόντα που έχουν υποστεί θερμική επεξεργασία, κάπνισμα, αλάτισμα, αποξήρανση, μαρινάρισμα, εκχύλιση, εξώθηση, κτλ. Στο σημείο αυτό συμπληρώνουμε επίσης αν το προϊόν είναι, είτε νωπό, είτε κατεψυγμένο.
- (12) Αφορά τους ελέγχους στα ΣΣΕ ή ΣΕ, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1793 και τις τροποποιήσεις αυτού.
- (13) Η δειγματοληψία γίνεται σύμφωνα με τη με αριθ. 91972/2003 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β΄123) [Οδηγία 2002/63/ΕΚ].